DAMIAN STĂNOIU

CASINO VICTORIA

sau

PARADA NOROCULUI

Coperta : ADRIANA IONIȚĂ

I.S.B.N. 973-96018-1-2

DAMIAN STĂNOIU

CAZINO VICTORIA

sau

PARADA NOROCULUI

Roman

EDITURA ELITI

Motto:

Mulți generali își pierdură sufletul în acel loc blestemat.

Anonimus
Geneza 18 : 89

I

— Faceți jocurile, domnilor!

Zeci de mâini urmară înfrigurate invitația crupierului și în câteva secunde masa verde fu împestrițată cu fise în diferite culori. Jucătorii care nu ajungeau să-și marcheze singuri numerele favorite, sau pe care le bănuiau că vor intra imediat în grațiile zeiței Fortuna, însărcinară cu aceasta pe șefii și pe capii de masă.

— Douăzeci și trei, în plin.
— Șaptesprezece cu cai.
— Treizeci și doi — treizeci și cinci *à cheval.*
— Premiers quatre.
— Douăzeci și trei cu careuri.
— Opt — doisprezece.
— Unsprezece *en plein,*
— Derniers six.
— Treisprezece — optsprezece.
— Ultimele trei
— Zero!

În acest timp, crupierul face operația de clasare a fiselor recoltate din jocul precedent, mai repetând odată invitația la încercarea norocului.

— Mizați, domnilor!

Apoi, cu o agilitate ce stârnește admirația lui Gură-cască, aruncă bila în sens invers pe marginea cilindrului mobil, colorat și numerotat, ce răspunde la numele de *ruletă,* în atenția încordată a jucătorilor, făcând și constatarea obligatorie:

— Jocurile sunt făcute.

Când bila dă semne de oboseală și își caută loc de aterizare, crupierul — solemn și tranșant — pronunță în

ton major cele patru cuvinte, menite să oprească circulația universului :

— Nimic nu mai cade !

Bila albă și capricioasă mai face două tururi pe luciul circular, apoi, după câteva ezitări, închide ochii și cade într-un clămpănit ușor pe care-l simt desigur toate inimile celor care au mizat. Crupierul reține numărul, observă dintr-o ochire situația de pe masă și strigă tare — de data aceasta degajat, aproape ironic :

— Nouă — roșu — impair — manque ! Transversală simplă, plină ; nimic la număr.

Apoi, cu o vădită satisfacție, deși va fi având poate motive să nu-și iubească patronul, întinde ratoul și adună sute de mize — de un pol și de cinci — care refuzaseră să se reîntoarcă împuiate în buzunarele de unde ieșiseră. Rămân câteva răzlețe și fără curaj să se arate prea triumfătoare. Crupierul răsplătește pe „fericiții" lor posesori cu gesturi care ar vrea să spună : — Felicitările mele... S-a întâmplat așa, dar nu mai pupați curînd...

— Duzina plătită. Manque plătit. Impair plătit. Simpla verde plătită.

Și ciugulind, pe culori și pe mărime, din grămada adunată, reîncepe după tipic :

— Marcați jocurile, domnilor !

Jucătorii, deconcertați o clipă de „seria" prelungită a „nesansei", își revin la chemarea domnului în negru — hotărîți „să mai încerce odată". Nu fac jurământ, din lipsă de timp, dar energia cu care-și pronunță în gând acest ultim „odată", se citește lămurit pe fețele crispate, pe ochii injectați și pe gestul voit regal sau disperat cu care aruncă „cele din urmă" fise. Iar cei trei, patru câștigători, uitând pierderile suferite, mizează tot ce au primit, siguri că au intrat de acum în „pasă bună". De ce să scape prilejul ?

În câteva clipe dreptunghiul numerotat se umple din nou de monede care și-au pierdut valoarea... Se formează — nu pe teren, ci în capul jucătorilor — cai, careuri, duzini, etc...

Numerele mari sunt favorizate, cu toate că bila preferă de o jumătate de ceas pe cele sub douăzeci. De ce ? Mister.

Un domn burtos și chel, sosit în momentul când crupierul slobozi bila, aruncă, aproape sfidător, o fisă de o mie în fața capului de masă :

— Treizeci și doi cu cai, câte două sute !

— Merge treizeci și doi cu cai ! repetară pe rând capul de masă și crupierul respectiv.

Siguranța de sine cu care noul venit mizase suma maximă pe o șansă minimă, stârni interesul celorlalți jucători. O tânără brunetă, care filosofa într-un colț de masă, probabil asupra nestatorniciei norocului, tresări aproape speriată și scoțând repede ultima monedă de argint pe care va fi oprit-o pentru prânz sau pentru bacșișul cuvenit, la plecare, servitorilor de la hotel, o trânti, fericită, pe placa de o mie :

— Treizeci și doi în plin !

Apoi, își îmbujoră obrajii, lăsă poșeta deschisă ca să pună câștigul de lei trei mii cinci sute, încercă să-și domolească inima cu mâna-i gingașă și nervoasă — și aștepta, mulțumită că avusese prezența de spirit să urmeze pe domnul cel gras și chel dar presupus bine „inspirat". De altfel toată lumea era convinsă că va ieși 32. Prea ieșiseră numai numere mici și prea se lăcomise de la o vreme ruleta. Și prea hotărât și sigur risipase chelul una de-o mie. Toți își uitară propriile mize și speranțele puse în „ultima încercare", și urmăriră liniștiți și satisfăcuți oscilările bilei.

— Zero ! — anunță crupierul, mulțumit și mirat totodată.

Același sentiment îl încercară și jucătorii. De unde până aci vedeau cu plăcere douăzeci și una de plăci mari și roze trecând în buzunarele celui „inspirat", acum fură satisfăcuți că pierderea e generală — și căutară să se amuze pe socoteala hazardului.

— Extraordinar !

— Și când te gândești că 0 e lângă 32 !

— Ai văzut, ma chère ? Cât pe aci să cadă pe 32 !

— Cine riscă o mie pe 32, e obligat să riște măcar o sută și pe 0 !...

— Desigur, dragă.

— Marcați jocurile domnilor !

Cu dispoziția refăcută, jucătorii mizară din nou — ca „să se refacă", „să mai încerce", „să se amuze", și „pentru ultima oară". Iar domnul cel cu burta mare și cu inspirația proastă plecă decolorat la față și cu smócul de păr rătăcit în mijlocul cheliei, sbârlit și încruntat. Doamna brunetă, care la auzul lui 0 primise o lovitură de stilet, avu un șoc nervos, nările i se dilatară, buzele-i tremurară într-un colț, vinele de pe față ieșiră în relief și mâinile se crispară pe poșetă. Se ridică după câteva minute — palidă, moale, fără demnitate.

II

Din toată această răvășire de bani și de nervi, Liță Boare, care nu văzuse în viața lui alte jocuri de noroc decât cele de la Moși, reținu numai două lucruri : că crupierii sunt oameni foarte îndemânatici și că norocul ruletei e mult mai mare decât al jucătorilor. Mai înțelese el că numărul pe care binevoiește bila să cadă e câștigător, dar nu-l tăie capul pentru care motiv câștigă și numerele alăturate și altele încă de la capătul și de prin colțurile mesei, ce rost au culorile și ce însemnătate inscripțiile franțuzești de pe masa verde. Nu căută însă să afle mai mult. Nu vedea niciun cunoscut ca să-i explice, nu-l interesa și nici nu era curios din fire. Privi ironic după omul chel care se curățase de o mie de lei într-o secundă și avu un sentiment nelămurit când pricepu că doamna ocheșică pierduse mult. Poate tot.

Părăsi masa la care se oprise întâmplător și făcu ocolul principalei săli a cazinoului. Timid cum este, nu-și permite să ridice ochii în plafon și nici să pătrundă în alte încăperi. Calcă prudent ca să nu alunece pe par-

chetul lustruit și privește sfios și mirat la figurile grave care ocupă pâlcurile de fotolii orânduite de-a-lungul pereților. Un domn scund și mustăcios, cu capul roș și cu ceafa reliefată — ca și burta, frământă între dinți o țigară de foi și pare a nu se simți destul de comod pe canapeaua de subt el. Răsturnată pe un fotoliu din dreapta lui, o doamnă cam de aceeași etate îl privește când ironic, când desamăgită, numărându-și boabele de chihlimbar, din șiragul ce-i împodobește pieptul sec și liniștit.

Dincolo — trei cucoane din acelea care nu se cântăresc, după cum altele ezită să-și revadă extractele de naștere, stau ca trei grămezi de carne dedesubtul unor pălării caraghios de mici, alese parcă într-adins ca să nu strice ci să completeze forma conică a trupurilor lăbărțate. Nu mișcă, nu fumează, nu-și vorbesc. Din roșeața vie a cefelor s-ar părea că funcțiunile organice s-au îngrămădit toate aci.

În altă parte, un tânăr lung și bine îmbrăcat își mușcă **buzele-i livide** în fața scrumierei fumegândă și pline de **resturi de țigări**. O blondă îmbrăcată în culoarea macului — de la pălărie și până la pantofi, s-a întors cu spatele spre public și socotește restul din poșetă fără să arate prea îngrijorată.

Alta, tot așa tânără, și-a lăsat geanta în capătul opus al canapelii și trimite în plafon, cu gura și cu nasul, tiluri lungi de fum, într-o poziție care *aci* nu poate provoca pe nimeni.

Liță Soare abandonă bucuros pereții și se întoarse printre mesele de joc.

Nu e lume multă. E zi de lucru și ora plimbării. Trei din cele șase mese însă tot sunt ocupate. Unii își caută norocul de pe scaune, alții din picioare. Câțiva privesc. Toți însă gravi și preocupați. Din mobilitatea nărilor, din priviri, din culoarea fețelor, din respirația agitată, se cunoaște că întreaga lor ființă se găsește acum în funcție de capriciile bilei.

— Nimic nu mai cade!

Liţă Soare se opri când la o masă, când la cealaltă, mai examină figurile jucătorilor, mai admiră agilitatea crupierilor, remarcă încă de vreo zece ori lăcomia ruletei şi plecă în clipa când căutătorii de noroc ieftin... şi scump, îşi dublară mizele, la invitaţia, ce căzu ca o sentinţă, a crupierilor :

— Faceţi jocurile pentru ultimele trei lovituri. Jocul reîncepe la ora 16.

Se înclină îndoielnic în faţa portarului galonat, mai achită încă odată taxa la garderobă, deşi nu-l ceruse nimeni, şi ieşi grăbit şi hotărât să nu se mai întoarcă acî. Nu se teme de ispită dar se simte foarte strâmtorat ori de câte ori are prilejul să treacă printre servitori în livrele şi să caşte gura într-un cadru a cărui eleganţă depăşeşte prea mult sărăcia şi modestia lui firească.

Dar nici în paro nu se simţi la largul lui. Îi călca potecile proaspăt pietruite pentru întâia oară. Desigur, mai văzuse el astfel de grădini : Cişmigiul, Parcul Carol, dar nici în acestea nu intrase decât după mari ocoluri prin străzile mărginaşe şi numai după ce s-a convins că sunt accesibile tuturor muritorilor.

Sosise în Sinaia cu personalul de 10. Îşi rostise repede o odăiţă în mansarda unei vile din apropierea parcului şi după un ceas era gata să facă prima cunoştinţă cu frumuseţile atât lăudate ale Perlei Carpaţilor. Dar n-a intrat de-a-dreptul în parc. S-a oprit câteva minute în faţa porţilor dinspre Bulevardul Ghica, a examinat cu interes lumea ce se perindă pe aci, a numărat etajele Parc-Hotelului, apoi a luat-o agale spre „Caraiman". A cercetat şi acest hotel tot de la distanţă, a descoperit poşta, depozitul de benzină — şi neştiind încotro s-o mai apuce s-a amestecat într-un grup de excursionişti, şi aşa s-a pomenit pe negândite în cazino.

Făcu vreo douăzeci de paşi şi se opri, după cum obişnuia prin meleaguri necunoscute, să examineze situaţia. Apoi îşi luă aerul unuia familiarizat cu astfel de locuri şi păşi cu mâinile la spate în faţa statuii. Citi inscripţia de pe soclu, cercetă, fără multă competenţă, valoarea artistică a bustului, aprecie greutatea, măsură înăl-

ţimea, apoi înaintă cu pas forţat către barometru. După ce luă cunoştinţă, de data asta cu mâinile în buzunarele pantalonilor, că va fi timp frumos, se văzu într-o grea alternativă. Trebuia să se hotărască pentru una din cele două alei care străbat parcul de la un capăt la altul. Şi erau amândouă pline de lume. Îşi examină cu amănuntul pantofii, hainele, poziţia pălăriei, făcu comparaţii cu alţi pantofi, cu alte haine şi cu poziţia altor pălării, îşi aruncă privirea tocmai sus pe Vârful cu Dor, o coborî pe vila „Ungarth" — şi în sfârşit se hotărî să atace cărarea din faţa „Palace"-ului. Dar numai de-a-curmezişul. O traversă pe nerăsuflate, trecu repede prin faţa cofetăriei marelui hotel — şi se pomeni la o masă în restaurantul de peste drum.

Îl favorizase într-adevăr norocul. Nu se împiedecase, nu-l prăfuiseră automobilele ce goneau pe şosea şi nimerise la o masă din colţ. Avea o preferinţă bolnăvicioasă pentru colţuri — fie că se găsea în biserică, la teatru sau în restaurant.

Ca un străin ce era, în Sinaia şi în acest local, îşi alese de pe listă mâncări pe care să le poată ridica din farfurie şi introduce în stomac, fără prea mari dificultăţi. Renunţă la ciorba de pui ca nu cumva să sufle din greşeală în lingură sau să facă sgomot când va sorbi-o, şi nu comandă nici „boboc de raţă" pe varză, deşi îi lăsa gura apă. Astfel de fripturi se mănâncă mai uşor şi mai cu gust când nu te observă nimeni. Se mulţumi aşa dar cu „pilaf de ficăţei" şi caşcaval pané. Nu bău însă nimic. Vin — nici nu obişnuia şi nici nu era înscris în buget, iar apă îi fu ruşine să ceară. Şi de vecini de pe la mese, care toţi se mângâiau cu sângele Domnului, şi de... chelner.

— Ah, dragă, — izbucni o mignonă ochesică de la masa din faţă, — am avut azi un ghinion teribil. Nu m-a servit nici 11, nici 33! Închipuiţi-vă! Când puneam pe 33, ieşea 3, ori 2! Adică vecinii lui! Sau — lucru de necrezut — ieşea 11! Iar când pontam pe 11, ieşea — ori 30, ori 36 din coastele lui. Sau 35. Iar când puneam şi

pe 11 şi pe 35, ieşea 0 sau caii, ori careurile lor. Aşa neşansă mai rar.

— Bilanţul ? — încheie un domn slăbănog, cu glas de bariton.

— Una mie şase sute, deficit...

— Lasă că ai câştigat ieri, o consolă ironic o şatenă cârnă şi buzată de lângă ea.

Bărbatul tuşi a îndoială, iar păgubaşa opri gura şi furculiţa să mai funcţioneze şi păru că face o socoteală.

— E drept că ieri am câştigat... dar numai cât să acopăr o parte din pierderea de alaltăieri.

Apoi ridică din umeri şi preferă o înghiţitură zdravănă de bere, în locul unei socoteli precise.

Surprins de nepăsarea cu care vecina anunţa pierderea unei sume destul de însemnată pentru un om sărac, Liţă Soare opri furculiţa cu pilaf la jumătatea drumului şi privi oarecum duşmănos spre masa celor trei. O mie şase sute de lei era o sumă cu care putea să trăiască el vreme de două săptămâni de zile.

La masa din stânga ospătau cele trei grăsune pe care le văzuse înţepenite pe fotoliuri, în cazino. Vorbeau nemţeşte. Nu era însă greu de ghicit, pentru unul cât de puţin prieten cu limba lui Schiller, că discuţia se învârtea tot în jurul ruletei.

Liţă Soare, tot mai surprins şi mai curios, îşi ascuţi urechea ca să se încredinţeze dacă şi la altă masă mai îndepărtată la care ospăta o familie întreagă : tata, mama, un tânăr de prin clasa a şasea, două domnişoare mai mari şi o tanti sau o bunică — se vorbeşte tot despre jocurile de noroc. Şi bănuiala lui se adeveri.

La spatele celor trei Săsoaice, un domn cam de cincizeci-cincizeci şi cinci de ani, slab, cu nodul lui Adam scăpat printre guleru-i înalt şi demodat, cu haine negre şi cu fruntea brăzdată, urmărea ceva, cu creionul în mână, pe o bucăţică de hârtie colorată cu roşu şi cu negru. După mutra-i oarecum distinsă şi gravă, Liţă Soare bănui un om de ştiinţă care, uitând pentru moment că se află în Şinaia şi la masă, verifică probabil rezultatele obţinute de Piccard în ultima-i ascensiune în stratosferă, sau în-

cearcă să afle cât a slăbit Gandhi în cea de a șasesprezecea zi de grevă a foamei.

— Mai doriți ceva ? — îl întrerupse chelnerul, pe omul cu socoteli, fără prea multe menajamente.

— Douăzeci și trei, la tavă ! — comandă el fără să-și ridice ochii de pe hârtia din fața-i.

Liță Soare înțelese că presupusul om de știință își frământă mintea tot cu roata de la cazino — și făcu ochii mari la chelner. Acesta, obișnuit, se vede, cu astfel de... confuzii zâmbi discret și-i ceru lămuriri :

— Să fie de vițel sau de purcel ?...

— De porc, îl satisfăcu clientul plictisit, și se afundă din nou în calcule.

Liță Soare își stăpâni o poftă prostească de râs și amânând reflecțiile de rigoare, înfipse furculița în friptura de cașcaval.

După masă, se abătu în debitul din apropiere ca să-și procure una din cele două „regale cu carton", pe care le fuma în timpul odihnei. În ușă întâlni pe doamna care-și jertfise ultima sută pe altarul norocului. O salută involuntar, în schimbul unui zâmbet mirat, și o privi lung din urmă.

— Și-a lăsat verigheta amanet, zise debitantul, ispitit să mai examineze bijuteria încă odată. Pentru o sută de lei... Și-a făcut rost de masă... Dacă mănâncă bine, îi ține douăzeci și patru de ore...

— Apoi ? — întrebă Soare, speriat.

— A, nu ! Nu se împușcă, îl liniști tutungiul râzând semnificativ. E prea tânără... A mai pățit ea...

Prietenul nostru își aprinse țigara și ieși să cugete la aer. În stradă însă își aduse aminte că, grăbit să facă mai repede cunoștință cu Sinaia, încă nu-și desfăcuse geamantanul și nici odaia nu și-o întipărise bine în minte și plecă spre gazdă.

III

Liță Soare n-a făcut versuri niciodată. Și nici vreo schiță sau nuvelă. Prin urmare nu e poet. Are însă unele gusturi care-l apropie de lumea visătorilor. Îi place mai ales să privească totul de la distanță : oameni — pe cât posibil, natură, decorurile de pe scena unui teatru și slujba din altar. De aci și preferința lui pentru casele cu etaj. De la înălțime vezi oamenii mai mici, verdeața pomilor mai vie și respiri aer mai curat. Dar nici tocmai la mansardă ! Locuințele de sub acoperișul marilor clădiri sunt prea călduroase vara și prea friguroase iarna. Dar aci, în Sinaia, nefiind vremea nici prea caldă, nici prea rece nu s-a sfiit să ocupe camera cea mai modestă din mansarda unei vile cu trei etaje în față și cu două la spate. E suficient de luminoasă ca să-și permită a citi o gazetă și destul de încăpătoare ca să-și întindă în libertate toate membrele. Și nici gol prea mare nu-i face în bugetul de vilegiatură. Plus marele avantaj că poate privi de sus o parte a Sinaiei și drept în față muntele Piscul-Câinelui.

Își aranjă rufăria în dulăpiorul stâlcit din colț, săpunul și periuța de dinți pe lavoarul mic și scorojit de rugină, iar cele vreo șase cărți de literatură, din lipsă de spațiu, le lăsă în geamantan. Privi apoi pe fereastră masivul de fag care acoperă muntele din față, își plimbă ochi prin aburul ce ieșea din veșnic fumegânda Vale-Rea, îi coborî spre miazăzi ca să înfrunte soarele ce se așezase deasupra mahalalei Izvor, pesemne că se asculte mersul Prahovei și gâfâitul locomotivelor, căscă involuntar deasupra parcului, apoi își îmbrăcă pijamaua și se lăsă, mulțumit de sine, în patul îngust, nu prea solid. Dar nu ca să adoarmă — cum o să dormi în prima zi de ședere la Sinaia ? — ci ca să cugete. Nu la viața viitoare, deși se găsea la doi pași de sfânta mânăstire, ci la cele văzute în această zi — într-adevăr memorabilă pentru un om neumblat cum era el. Are acest obicei de mic copil, de când se juca cu cățeii și cu pisoii, și îl păstrează și astăzi, deși e moda ca tot tânărul să se dedice unui sport în aer liber. Nu

cunoaşte nici foot-ball-ul, nici boxul. N-a mai călărit de când era printr-a patra de seminar şi nu înnoată decât în bazinul unde-şi face baia săptămânală. Gândeşte însă şi chiar citeşte ori de câte ori dispune de răgazul necesar.

O singură dată îşi petrecuse vacanţa afară din Bucureşti şi din satul său natal. Şi atunci nu pe cont propriu, ci la un fost coleg de Universitate, care studiase — ca şi el — chimia industrială şi devenise, prin căsătorie, mare producător de prune şi de ţuică. Şi nici acum n-ar fi luat-o razna, mai ales că zăpuşeală prea mare nu era, dacă n-ar fi izbutit, cu toată criza şi leafa modestă, să încherbeze suma necesară.

Trei localităţi îi făceau mai abitir cu ochiul : Sinaia, cu frumuseţea munţilor şi cu titlul de reşedinţă de vară a Regelui ; Constanţa, cu imensitatea mării şi cu vapoarele ; şi Băile Herculane cu renumele izvoarelor şi cu pitoreasca vale a Cernei.

După multe socoteli şi chibzuieli, s-a hotărât pentru Sinaia. Fiindcă la munte natura e mai variată decât la mare şi fiindcă... şi Maiestatea Sa tot aci îşi petrece lunile de vară. N-are altă ambiţie, Liţă Soare, decât să-şi facă datoria şi să trăiască liniştit ; cu toate astea nu e de mirare că-l încântă şi pe el vecinătatea unui castel regal. Căci nu e lucru puţin să calci pe aceleaşi cărări pe care au umblat regi şi prinţi şi miniştri, cu libertatea şi indiferenţa celui care şi-a plătit acest lux şi această plăcere.

Cine se zăreşte pe terasa castelului ? M.S. Regele şi M.S. Regina ! Cine priveşte raţele şi gâştele ce se bălăcesc în gâtlanul uzinei electrice ? Domnul Liţă Soare, şef de birou în Ministerul Cultelor. Şi numai la două sute de paşi !

Nu şi-a făcut însă geamantanul până nu s-a convins de mai multe ori, prin calcul şi deducţii, că-i poate îngădui punga, fără să se golească până în fund, o recreaţie de douăzeci de zile la Sinaia. Casă, masă şi ziare. Pentru a nu duce şi grija altor articole, îşi procurase din Capitală : cremă de ghete, şireturi suplimentare, săpun, colonie, aspirină, bicarbonat şi patru hapuri purgative. Rufe avea curate pentru o lună, iar cele două ţigări

destinate a fi incinerate cotidian, intrau în socoteala prânzului și a cinei.

— La revedere, coană Tinco !

— La revedere, domnule Liță. Petrecere frumoasă.

— Mersi.

— Să vii sănătos.

— Mersi, mersi.

La început se hotărîse pentru Rapid. Când te urci odată în doi ani în carul cu foc, face să ai un loc sigur și confortabil și să ignorezi gările mai mici și haltele. Apoi s-a decis pentru accelerat. Ca la urmă de tot să treacă în program personalul. Acest tren se potrivește de minune cu firea lui domoală și economicoasă.

Și astfel a pornit din Gara de Nord la ora reglementară și pe drum de dimineață. A sorbit aer din goana trenului, a admirat câmpul cu cirezi și cu lanuri negre de porumb, s-a încrucișat cu trenuri de toate calibrele, a văzut oameni noi, locuri pe unde nu mai trecuse, dar n-a băut nici lapte bătut la Periș, nici limonadă la Ploești, n-a cumpărat nici smeură la Câmpina. Astfel de cheltuieli nu erau prevăzute în bugetul de vilegiatură.

S-a uitat cu jind — nu chiar așa de mare — la coșulețele cu smeură care treceau din mâinile aspre ale vânzătoarelor, în ale călătorilor dispuși să le mănânce prăfuite, fără vin și fără zahăr, dar a rezistat ispitei. Nu se cădea să-și nesocotească bugetul atât de îndelung chibzuit, din chiar prima zi de călătorie. Nu și-a regretat acest exces de prudență nici când fu silit să asiste la clefăitul molcom cu care duduița de alături își golea coșulețul cu smeură. Economisise zece lei. Fără nici o pagubă pentru stomac. Ba poate chiar în folosul lui.

— Dar ce s-o fi făcut fata aceea ? — se întrebă Liță Soare întrerupând șirul gândului. Împărtise cu ea o fereastră de pe culoar, din Gara de Nord și până la Sinaia. Era tânără, năltticuță, cuminte și visătoare...

Se ridică să și revadă bugetul. Știa acum precis cât îl costă camera și cât o să-l coste stomacul. Ziarele și țigările aveau și aici același preț ca și la locul de producție.

BUGET PROVIZORIU
(pentru 20 de zile)

1. Tren personal cl. II-a (dus și întors) . . .	Lei	350
2. Camera	„	3 000
3. Masa	„	2 000
4. Ziare, reviste	„	200
	Total Lei	4 550

BUGET DEFINITIV
(tot pentru 20 zile)

1. Trenul	Lei	350
2. Camera	„	1 600
3. Masa	„	1 740
4. Ziare, reviste	„	200
5. Taxe	„	200
	Total Lei	4 090

Cu restul de 460 lei — minus 40 pe care-i dăduse pe biletul de intrare în cazinou, formă al 6-lea articol: *Diverse*. Apoi își numără banii din portmoneu, se încredință că biletul de o mie, pus în altă despărțitură și destinat a fi atacat numai în caz de accident sau de prelungire a vilegiaturii, există, — și se bucură că prevederile lui de acasă se dovediseră aproape exacte.

Se răsturnă din nou în pat și încercă să-și reconstituie în minte impresiile pe care i le lăsase drumul dintre Câmpina și Sinaia, dar nu reuși decât să revadă stația Breaza în plină reconstrucție, tunelurile de la Comarnic, crâmpeiul de Prahova de la Valea-Largă și câteva colțuri de stânci însorite sau umbrite de fagi, căci gândul se grăbea să se întoarcă la Sinaia și să intre în cazino.

Își îndoi perna sub cap și se așeză mai bine. Jocul de ruletă pe care îl văzuse pentru prima oară îi oferea posibilități îmbelșugate de reflecții și autoprețuire.

— Ciudat ! exclamă el după ce făcu din nou cunoştinţă cu agilitatea crupierilor, cu lăcomia caniotei şi cu figurile fierte sau sângeroase ale jucătorilor. Cât de slabă se dovedeşte voinţa omului în faţa perseverenţei de a se îmbogăţi repede şi fără muncă ! Îşi dă perfect de bine seama că merge singur şi sigur la ruină şi totuşi nu găseşte puterea necesară să se sustragă chemării seducătoare a ruletei. Sau poate nu ajung decât prea puţini în halul doamnei care şi-a amanetat verigheta ? Oricum, pericolul îi pândeşte pe toţi şi crima de a pierde măcar o monedă de 20 de lei, din agoniseala ta, pentru o şansă iluzorie şi pentru a-ţi căuta norocul pe alte căi decât prin muncă cinstită, nu se poate ierta.

Reflectă puţin şi asupra frumoşilor ochi ai tinerei doamne care se curăţase, apoi asupra lui însuşi. Nu s-ar putea zice că era îndrăgostit de propria-i persoană, dar ori de câte ori avea prilejul să iasă onorabil dintr-o comparaţie, o făcea cu satisfacţia omului sigur de soliditatea caracterului său.

Liţă Soare este într-adevăr un tânăr moderat şi cumpătat. Nu ştie ce e datoria (de bani), nici jocul de cărţi, nici luxul, nici beţia, nici nopţi pierdute prin localuri de petrecere. Şi niciodată nu i-a trecut prin minte să-şi îmbunătăţească soarta pe căi anormale. E mulţumit cu starea prezentă, cu împlinirea datoriei de slujbaş al statului şi cu speranţa unor vremuri mai bune.

E şef de birou în Ministerul Cultelor şi primeşte — mari şi laţi — 5 600 de lei pe lună. Îşi întocmeşte un buget pe care nu-l corectează decât numai în caz de schimbare prea sensibilă a salariului şi a indicelui de scumpete.

Şi nu se poate plânge că duce lipsă. E îmbrăcat bine, are odaie curată şi sănătoasă, nu se ridică flămând de la masă şi nu prea duce jind după teatru şi după cinematograf.

Nu-i lipsesc nici femeile. Toate însă cu chibzuinţă şi numai în limita prevederilor bugetare.

Dar acestea îi erau lucruri cunoscute şi nu insistă prea mult asupra lor ca să nu-şi confirme însuşi păcatul pe

care îi-l atribuiau colegii : să nu fie adică încrezut. Așa că se îmbrăcă și porni să descopere Sinaia.

IV

Când pui piciorul într-o localitate pe care n-ai mai văzut-o și unde urmează să hălăduiești mai mult, e de preferat să nu te servești de călăuză decât de la gară până la hotel. Încolo — să cauți s-o cunoști singur. Va fi mai greu, dar locurile și lucrurile interesante pe care le vei întâlni la întâmplare vor fi tot atâtea surprize plăcute.

Liță Soare avea, după cum știm, nu mai puțin de douăzeci de zile înainte. Timp prea suficient să vadă și orașul și împrejurimile, să se urce pe Pisc, să caște gura în Vârful cu Dor și să meargă și mai departe până hăt la peștera Ialomicioarei.

Nu întrebă pe nimeni de nimic. Se chibzui puțin la poartă și o luă pe bulevardul Ghica, fără să scuipe în palmă ca vestitul Popa Duhu. Apo, bănuind că orașul o să fie mai interesant la deal decât la vale, se abătu pe Lascăr Catargiu și urcă fără oprire până sus la grajdurile regale. Abia aci avu o surpriză — fără adjectiv. Nu se miră de palatul foștilor cai împărătești — își închipuia el mai dinainte c-o să fie mai arătos ca al lui Toma Blându, — dar întâlni figura plăcută și mirată a domnișoarei din tren. Se priviră întrebători și după ce se recunoscură se salutară fără să-și zâmbească și se depărtară privind înapoi pe furiș.

— Drăguță fată ! — gândi Soare abandonând grajdurile Maiestății Sale. Apoi, o luă rara la vale, pe șoseaua curată și umbroasă care leagă grajdurile cu locuințele slujbașilor de la castel, fără să știe dacă o să iasă la Sf. Ana, la Stâna Regală sau la Popicărie. Dar ieși, cum nu se aștepta, chiar în fața castelelor domnești.

Salută cu un prietenos „bună-ziua" pe gardian şi pe santinelă, şi după ce ghici care castel e „Peleş" şi care e „Pelişor", se opri în faţa celui mai mare — în etate ca şi în rang. Îl admiră lung şi extaziat, după cum se şi cuvenea. Dar pur şi simplu. Adică fără să descopere dacă aparţine cutărui stil, din cutare epocă, dacă e o combinaţie măiastră sau arhitectul s-a condus numai după propria-i fantezie.

Îi plăcu, firește, şi poiana din faţa castelului, dar n-o cercetă cu amănuntul, ca să mai aibă şi altădată ce să admire. Mai ales că zgomotul din spate îl făcea să bănuiască apropierea pârâiaşului Peleş.

Se grăbi să-l privească de pe pod. Aci însă dădu peste silueta sveltă şi cam şifonată a brunetei care-şi amanetase verigheta. Privea peste pălimarul podului, palidă şi fără ţintă. Liţă Soare bănui imediat că nutreşte gânduri rele... Bun la suflet, amână pentru mai târziu momentul atât de mult dorit când să-şi reamintească de „Poveştile Peleşului", privind însuşi pârâul iubit de regina-poetă, — şi se hotărî să-i vină în ajutor. Dintr-o ochire însă îşi dădu seama că înălţimea podului e prea mică pentru a înlesni doamnei să se mute în lumea fără jocuri de noroc.

Îi observă seninătatea — turburată de puţină tristeţe — cu care privea apa, pietrele, brazii şau nimica şi se convinse că tot la moarte se gândeşte. Şi-a îndestulat stomacul pentru ultima oară, cu banii pe bijuteria ce-i mai rămăsese, a ticluit o scrisoare pentru familie şi alta pentru autorităţi, iar acum îşi ia rămas bun de la locurile pe unde a visat altceva decât moartea de bunăvoie...

Soare se decise să sacrifice, de va fi nevoie, toată suma de la articolul „Diverse", pentru a-i da un răgaz de două, trei zile, în care timp ar putea să primească bani de acasă, sau de la vreo rudă, ori de la instituţia unde va fi slujind.

Îşi făcu repede planul cum să intre în vorbă şi se apropie timid. Doamna îşi întrerupse o clipă starea în care o imobilizase poezia Peleşului sau teoriile lui Einstein şi-l fixă cu ochii-i mari, negri şi trişti. Liţă Soare se

trase intimidat spre capătul celălalt al podului şi privi salturile sgomotoase ale apei. Dar nu întârzie să prindă curaj. Era vorba să ajute o femeie, nu să-i facă propuneri galante. Doamna ghici că-l frământă ceva în legătură cu prezenţa ei şi zâmbi unei păsărele ce se aşezase pe o creangă şi ciripea tare — probabil tot de dragul Peleşului.

— Trebuie să fie un grangur, îndrăzni Liţă să intre în vorbă.

— Ba e chiar vrăbiuţă, îl încredinţă doamna — simplu şi fără să se arate surprinsă că un bărbat necunoscut îşi permite să-i vorbească. Soare respiră uşurat şi-i făgădui în gând recunoştinţă veşnică. Îşi vârî în buzunar batista pregătită să-şi şteargă o eventuală sudoare forţată şi căută un nou pretext de vorbă.

— Doamnă, sunt novice pe aceste meleaguri... şi mă tot întreb, dacă pârâiaşul acesta să fie Peleşul de care se îndrăgostise răposata regină... — vru să zică el, dar i se păru fraza prea lungă şi-i fu teamă că n-o s-o poată rosti clar până la capăt. Şi căută ceva mai scurt.

— Îmi pare că vă place mult, apa, doamnă...

— S-o privesc, da, îmi place, răspunse bruneta zâmbind ironic şi acru totodată. Apoi, văzând încurcătura tânărului, adăugă:

— Cu condiţia să fie limpede şi să facă puţin sgomot.

Altul în locul eroului nostru ar fi plasat aci un spirit şi ar fi uşurat convorbirea, dar Liţă Soare nu-şi permite glume decât cu coana Tinca, onorabila dumisale proprietăreasă, şi nu pricepe viclenia cuvintelor decât cu două ceasuri întârziere.

— O, da, zise el, când e limpede şi zgomotoasă e minunată. Mai ales dacă ai şi un ochi de poet. Numai artistul poate pricepe această muzică pe care n-o găseşti nici în Wagner, nici în Beethowen, nici în Bach...

Doamna râse de-a-dreptul batjocoritor.

— Ba eu, drept să vă spun că nu găsesc în urletul acestui puhoi — nici acorduri de pian, nici triluri de arcuş, nici clarinetă, nici saxofon. De altfel n-am auzit zgomotul apei decât în momentul când mi-ai amintit

dumneata că ne aflăm în fața unui pârâu. Altceva mă preocupa.

„Tot la sinucidere se gândea, nenorocita", cugetă Soare emoționat. Zise :

— Curios ! Când v-am văzut cu câtă uitare de sine priveați peste podișcă, aș fi putut să jur că vă amuză graba Peleșului de a scăpa de protocol și de ochii iscoditori ai sentinelelor ; vă încântă jocul spumos stârnit de pietre și de rădăcinile brazilor din cale ; vă vin în minte crâmpeie aromate din legendele pe care Carmen-Sylva le-a creat în jurul originii acestui pârâiaș...

Doamna îl privi cu interes și-și arătă fără regret lipsa firească de înclinații contemplative.

— Nu sunt nici poetă, nici amorezată, zise ea, ca să văd mărgăritare în niște simpli stropi de apă, și instrumente muzicale în colțuri de pietre și în rădăcini desgolite de puhoaie. Văd întotdeauna exact ce am înaintea ochilor și percep sgomotele în forma în care se produc !

— Atunci — la ce vă gândeați ? o atacă Soare cu îndrăsneală. Dacă ar fi podul mai înalt... și apa mai adâncă...

— Ați presupune că mă pregăteam să-mi fac de petrecanie, — îl completă doamna privindu-l aproape sever. Când ai numai treizeci și doi de ani, un bărbat care te iubește și doi copii ca doi îngerași, nu te gândești la moarte...

Liță Soare tresări și o privi dușmănos. „Bărbat care te iubește", „doi copii ca doi îngerași" — și totuși îți dai ultimul ban la ruletă și-ți amanetezi verigheta, ca să mănânci...

— Doamne ferește ! — grăi el după ce-și mușcă buzele. Te poți găsi la un moment dat într-o astfel de situație, că tocmai faptul de a avea un soț iubit și doi copii adorabili îți arată ieșirea... spre lumea cealaltă.

Doamna deveni bănuitoare și-l privi cu amănuntul.

— Sunteți de mult, în Sinaia ?

— De cinci ceasuri numai.

Doamna își îmblânzi privirea și-i râse prietenos.

— Ei bine, domnule, ca să-ți satisfac curiozitatea și să te conving că n-aveam gânduri negre, să-ți spun ce mă preocupa în momentul când ai venit dumneata. Vezi aceste cinci pietroaie, dintre cei doi brazi care stau față-n față? Dumneata, ca poet, — ești poet? adevărat? — ai fi dispus să vezi în ele un quiniet muzical, cu vioară primă, secundă, violină, violoncel și bas; iar eu, săracă de gusturi artistice, dar pasionată de ruletă, văd numărul meu favorit: 8 cu cai... În umbra ovală pe care pinul acela infirm, o proiectează deasupra pietrelor, și în care dumneata vei fi căutând reminiscențe din „Poveștile Peleșului", eu văd pur și simplu cilindrul bicolor al ruletei, iar în cei doi brazi care-și dau mâna peste apă, pe care dumneata îi vei fi luat drept martori în stare să autentifice basme și legende, eu văd crupierii de la mijlocul mesei gata să strige cât îi ține gura: — Opt — negru — pair — manque! Cai, careuri și plin...

Liță Soare o privi înmărmurit, abia rezistând ispitei de a scoate o exclamație întovărășită de semnul crucii. Dar tânăra râse voios și-l molipsi și pe el.

— Scripcă.

— Soare.

Liță îi strânse degetele cam lungi și calde, fără să i le sărute, ca și când s-ar fi atins de-o leproasă. Doamna Scripcă nu se arătă jignită. Dimpotrivă: râse și mai voios și continuă.

— Când dumneata, domnule Soare, te vei fi chinuit să descifrezi pe fața mea gânduri de moarte sau satisfacție de artist, eu făceam, ce-i drept, fără nicio speranță, următoarea socoteală: dacă iese 8, mi se cuvine exact două mii și șasezeci de lei. Mizând câte o sută, atât pe 8 cât și pe caii lui, aș încasa zece mii trei sute... Iar dacă, printr-o fericită inspirație, aș ponta câte două de o sută, aș umple poșeta cu frumușica sumă de aproape două zeci și una de mii lei. N-ai idee ce fericire emoționantă simte un jucător când îi întinde crupierul o grămadă întreagă de fise de o mie. Din contra, lipsindu-mi curajul și chiar banii, aș pune câte un pol pe 8 și pe

careurile respective, și aș încasa numai una mie trei sute patruzeci...

Bun și atâta ! îmi ziceam nu tocmai bucuroasă. Iar când mi-am adus aminte că n-am în poșetă decât 17 lei — da, da : exact șaptesprezece lei ! — am devenit mult mai modestă. De-aș mai avea trei lei, gândeam eu, supărată că n-am mâncat mai puțin, ori să fi rupt din bacșișul chelnerului, aș arunca numai pe 8 și aș încasa șapte sutișoare în cap... ori m-aș fi resemnat la un cal și aș fi luat trei sute patruzeci... La urma urmei, e bun și un careu. Și chiar o simplă transversală. Cu micul câștig poți să acaparezi din nou pe 8 cu cai și să câștigi mii, zeci de mii...

Liță Soare uită că e băiat politicos — și se închină de două ori. Nu spre răsărit, ci spre uzina din față. Doamna Scripcă râse cu atâta poftă de parcă ar fi avut în poșetă întregul câștig pe care îl poate realiza „8 cu cai", iar nu șaptesprezece lei mari și lați.

— E de necrezut ! exclamă Liță Soare ca un puritan veritabil.

— Că am șaptesprezece lei și totuși râd ?

— Că ați rămas fără bani și totuși nu blestemați ruleta...

— Adevărat ! Ruleta e ca o femeie frumoasă și nestatornică, pe care o sudui când te înșeală și uiți tot în momentul când revine candidă și savuroasă. M-am împrietenit cu ea numai de două săptămâni. În acest timp am avut multe ocazii s-o bârfesc și s-o blestem, cum zici dumneata, și tot atâtea s-o laud și s-o îndrăgesc. Până m-am obișnuit cu capriciile ei. Acum o iubesc așa cum e : delicioasă și infidelă. Nu ți s-a ivit în cale o femeie pe care în cele din urmă, s-o iubești, iertându-i zece cusururi pentru o singură calitate ?

Liță Soare se cutremură tot. Doamna Scripcă zâmbi ironic și continuă :

— În prima zi de cunoștință, a fost foarte drăguță cu mine. I-am aruncat în treacăt douăzeci de lei și mi-a înapoiat aproape trei mii ! A doua zi însă, curtată, cum e, de atâta lume, — îi fac ochi dulci prinți și prințese, foști

și actuali mari demnitari, fete abia ieșite din pensioane și babe bogate, donjuani irezistibili și bătrâni craidoni, săraci și bogați, escroci și cinstiți, — s-a făcut că nu mă recunoaște și s-a agățat de gâtul unui Ungur burtos și chel — astăzi l-a lăsat lefter, — a trecut în brațele unui tânăr cu monoclu, a înserat la sânii tari ai unei duduițe fâstâcită de așa succes — a, e foarte perversă! — ca să rămână în cele din urmă cu un băcan prost, brutal și fudul.

Am pierdut, așa dar, tot ce câștigasem și am ieșit din inpactul ei hotărâtă să nu-i mai trec nici pe la poartă. Așa insultă nu mai întâmpinasem până atunci. Am ocărât-o față de cunoscuți și i-am întors spatele, când înainte să adorm a venit să-și ceară iertare. Duhnea a rachiu și a tutun prost...

Dimineața, judecând mai liniștită, âm găsit că am fost nedreaptă cu ea. Căci, în definitiv, nu mă costase nimic cele două zile petrecute împreună. Ba eram chiar în câștig. Mă amuzasem aproape douăzeci de ceasuri fără s-o tratez măcar c-o înghețată ori cu un sirop. De ce dar s-o bârfesc și să-i port pismă? Cu ce o obligăsem ca să-i pretind să nu mă înșele?

Mi-am recunoscut deci greșeala și, ca o femeie binecrescută, m-am dus să-i cer iertare. Am întâlnit în ușă pe bietul băcan cu părul zbârlit și cu ochii injectați — îl dăduse gata! — iar pe ea am găsit-o în brațele bărbatului — respectiv patronul — dar flirtând cu toată lumea. La urma urmei, mi-am zis eu, are și patronul drepturile lui. Îi dă casă — ce palat! — îi plătește secretari și lachei și-i suportă pe deasupra toate nebuniile și toate toanele.

Cum m-a zărit, m-a recunoscut de data asta și mi-a făcut cu ochiul. I-am zâmbit prietenos ca să-i dovedesc că nu sunt supărată. Ba, ca s-o încredințez și mai bine de sentimentele mele, am scos din buzunar un pol și i l-am arătat. Ea mi-a zâmbit dulce, răutăcios și compătimitor totodată, și m-a îndemnat să-i fac curte. Eu ezitam. Vream s-o văd mai întâi debarasată de dragoste pentru patron, dacă preferă tineri sau bătrâni, adică numere

mici sau mari, și numai după aceea să-mi încerc norocul. Dar ea — o, e foarte rafinată! — continuă să-și îmbrățișeze patronul și să provoace pe toată lumea. Îmi face cu ochiul, îmi mai șoptește, îmi reproșează lipsa de curaj — până când mi-a luat moneda din mână și mi-a pus-o pe numărul opt. Sunt sigură că ea mi-a luat-o, fiindcă eu eram obișnuită să mizez pe duzine și pe culori. Până să mă desmeticesc, era prea târziu.

— Nimic nu mai cade! — țipă crupierul cu o voce feminină.

Ce să vezi dumneata? Iese 8! Am simțit că mi se urcă sângele la cap. Apoi mi-a venit să râd singură de așa noroc neașteptat. Încasez șapte sute de lei și, firește ocup un loc la masă și mă așed cu temei pe joc. Aveam de unde să pierd. Mă amuzam cu banii băncii.

Și am jucat până seara: când cu ai băncii, când cu ai mei. Ruleta a fost în ziua aceea pur și simplu delicioasă. A împărțit ochiade, a risipit șoapte și strângeri de mâini, a zâmbit cu grație, dar de pe genunchii patronului nu s-a ridicat decât aproape de închidere. Ne-am trezit cu ea — hodoronc-tronc — în brațele unui domn uscat, solemn și calculat. Am aflat mai pe urmă că e profesor de matematici la un liceu din București și că juca pentru prima oară.

Am încheiat bilanțul cu două mii și ceva pierdere și cu nervii groaznic de răvășiți. Eh, mi-am zis resemnată, mi-am încercat și eu norocul. Cine nu încearcă măcar odată în viață? Să-mi închipui că acești bani nu i-am avut, sau mi-au fost furați, ori i-am dat doctorului pentru un tratament neprevăzut, și basta! Dă-o păcatelor de ruletă! Nici nu vreau să mai aud de ea. Fac economie și-mi scot paguba. Ori îmi reduc vilegiatura cu câteva zile.

Dimineața însă am judecat altfel. Ce-am gândit: să mai sacrific o sută de lei. La rigoare chiar două. Mai știi? — poate îmi scot paguba. Iar dacă pierd, ce mai contează două sute când s-au dus de zece ori mai mult?

Şi iar m-am antrenat la joc. Rezultatul : încă zece mii duşi pe apă. Mai rămăsesem cu vreo trei sute de lei în poşetă... După trei zile de... vilegiatură la Sinaia !

Liţă Soare nu-şi putu stăpâni indignarea.

— Imposibil !

— Şi totuşi spun adevărul. Pentru prima oară în viaţă pierdeam bani la un joc de noroc. Bine înţeles, dacă nu contează cele câteva sute de lei pe care le-am sacrificat la un revelion sau — când şi când — la un poker nevinovat, între prieteni.

Vă închipuiţi disperarea mea. Bărbatul meu nu e om bogat. Se sbate din greu să întreţină măcar o parte din luxul pe care l-am pomenit — şi eu la părinţii mei şi el de la ai lui. Şi nu i-a fost tocmai uşor să facă o gaură de douăzeci de mii de lei într-un buget destul de şubred, ca să-mi înlesnească mie şi copiilor, o şedere de o lună la Sinaia.

Noroc că achitasem camera — locuiesc într-o casă particulară. Dar ce te faci acum cu celelalte cheltuieli ? Ce să mâncăm ? Nu-mi rămânea decât să telegrafiez soţului sau să mă sinucid... Aveţi o ţigară ?

Liţă Soare găsi în buzunar, printre bani şi chei, o „regală" mototolită şi i-o întinse cu sfială, cu silă şi cu milă. Doamna o luă ca pe un obiect de valoare, o îndreptă alintând-o cu degetele şi trase primul fum prelung şi cu o satisfacţie rară.

— Şi cum aţi rezolvat problema ? — o zori Soare, sigur că nu s-a sinucis şi bănuind că nici soţului n-a îndrăznit să-i ceară. Doamna Scripcă mai trase odată din ţigară ; aspiră fumul ca un om în pericol de asfixiere, îl slobozi cu regret pe ambele nări — şi continuă şăgalnic.

— După cum vedeţi, — nu m-am sinucis, adică vreau să spun că *încă* nu m-am sinucis, şi nici la bărbat n-am apelat, — adică *încă* n-am apelat, deşi s-au scurs de atunci două săptămâni. Am amânat hotărârea pentru a doua zi. *La nuit porte conseil.*

După o noapte de sbucium, cu somn sfârtecat de vise groaznice, m-am decis să telegrafiez soţului. Dacă nu erau

copiii la mijloc, probabil că mă hotăram pentru cealaltă alternativă. Nu atât din pricina banilor cât de ruşine.

Fac ultima socoteală : usa sută şasezeci de lei. Achitam telegrama şi-mi mai rămânea ceva şi pentru un prânz sărac. În drum spre poştă însă aud pronunţându-se numărul 8 — era vorba probabil de vreo adresă. Parcă m-a furnicat ceva în tot corpul. Am blestemat ruleta şi pe inventatorul ei, şi pe cei care au adus-o la Sinaia, dar n-am putut să rezist ispitei de a-i mai face o vizită. Toate încercările pe care le-am făcut să intru în poştă au fost zadarnice. O forţă irezistibilă mă atrăgea spre cazino. Nu vedeam şi nu auzeam decât 8 şi mereu 8 La intrare, am încercat din nou să fug, dar mi-a fost cu neputinţă. Mă aflam în situaţia amantului înşelat care totuşi cedează simţurilor exagerat de exaltate în astfel de împrejurări.

Plătesc doi poli intrarea, ca şi când mi-aş fi rupt din carne, mă apropii — trebuie să fi fost oribilă — de singura masă la care se juca şi arunc douăzeci de lei pe 8, aşa cum ai arunca unei slugi care te-a furat sau unui cerşetor mai sănătos decât tine.

— Opt — negru — pair — manque ! — anunţă crupierul enervat de distrat.

Nu-mi venea să cred ochilor şi urechilor. Când primesc fisele — respectiv şapte sute de lei, am avut aceeaşi senzaţie delicioasă pe care se zice c-o au amanţii după o îmbrăţişare precedată de reproşuri şi de păruieli.

Ce să zic — în ziua aceea ruleta a fost foarte drăguţă cu mine. Cu toate pierderile pe care le-am suferit mai spre închidere, din cauza imprudenţei cu care mizam, am ieşit din cazinou cu frumuşica sumă de treisprezece mii de lei ! Îmi scosesem paguba şi încă o mie pe deasupra...

Liţă Soare căscă gura :

— Extraordinar !

Doamna râse ca şi când ar fi avut aceşti bani în poşetă şi mai trase odată din mucul de ţigară, cu riscul să-şi frigă buzele. Apoi avu un moment de tristeţe. Liţă bănui imediat unde se gândeşte.

— Pe urmă ?

— Pe urmă — adică chiar după două zile, am pierdut tot. Dar absolut tot. Ca să mănânc seara cu copiii, am fost nevoită să amanetez o brățară...

Și iar râse cu poftă.

— Apoi ați telegrafiat soțului...

— Deloc ! Am mai amanetat un ceas de aur — se obișnuiește omul cu toate, o broșă, am jucat din nou, am câștigat, mi-am scos bijuteriile de pe la negustori, iar am jucat, iar am pierdut, iar le-am amanetat — și astfel au trecut două săptămâni de zbucium și de plăcere...

— Plăcere ? ! exclamă Liță Soare, foarte dispus, dacă i-ar fi fost soție sau soră, s-o ia de-o mână și de-un picior și s-o arunce de pe pod. Asta numești dumneata plăcere ? Să-ți riști onoarea, hrana copiilor și însăși viața ? Să te umilești în fața unui debitant de tutun, ca să binevoiască a-ți împrumuta o sută de lei în schimbul inelului de la logodnă ? Eu cred că glumiți, stimată doamnă. Altfel mi-aș pierde orice încredere în inteligența și în puterea de voință a omului. Trebuie să fie cineva cu totul lipsit de aceste facultăți, ca să-și arunce banul agonisit cu sudoare, să-și tocească sistemul nervos și să riște foamea și umilința de dragul unui noroc iluzoriu și a unui amuzament — cum zici dumneata — periculos și degradant.

Doamna Scripcă îl privi cu ochi mari și avu o clipă de reculegere, ca în fața unui predicator neîmblânzit, dar rezonabil.

— Și totuși așa este, confirmă ea oarecum jenată. Am avut și eu momente când am judecat ca dumneata, dar îndată ce mi-a fost posibil să reîncep jocul, am uitat tot și iar m-am așezat la masa verde. E un joc extrem de antrenant și de distractiv. Te amuză mutrele și gesturile jucătorilor, te amuză gravitatea de ciocli a crupierilor, te amuză mai ales capriciile misterioase ale ruletei. Când ești mai sigur de noroc, îți golește buzunarele până la fund, iar când ți-ai pierdut orice nădejdei i se face milă și-ți vine în ajutor...

Am ajuns să cred că această ruletă nu e o roată fără viață, ci o ființă care se amuză bătându-și joc de toată

lumea. Oricum, e delicioasă. Ah, așa de dulce că în apropierea ei uiți tot : și bărbat și copii și onoare. Ești în stare să amanetezi nu numai bijuteriile, dar și pe tine însuți...

Liță Soare făcu un gest de scârbă și de mare dispreț. Dar guraliva și entuziasta doamnă se sinchisi prea puțin și continuă înfrigurată :

— Vă dau cuvântul meu de onoare că dacă aș avea acum o sută de mii de lei, m-aș duce direct la cazino și i-aș pierde fără cel mai mic regret. Ba chiar cu voluptate. Cu o voluptate pe care nu și-o poate imagina cine nu cunoaște gustul ruletei. Din nefericire însă n-am decât șaptesprezece lei... Nici măcar douăzeci, ca să pot miza odată...

— Mai amanetați ceva, o sfătui Soare batjocoritor și dușmănos. Doamna Scripcă zbârci din nas, privi în gol și râse sec.

— Nu mai am ce.

Apoi râse bine.

„Inconștientă !“ gândi Soare enervat. Și vru s-o lase în plata Domnului. Dar își aminti că are doi copilași în primejdie să se culce diseară flămânzi și se mai îmbună.

— Iar acuma ? — întrebă el pe un ton puțin cam jignitor. Doamna își mușcă o buză și ridică din umeri.

— Acum... aștept să găsesc trei lei — în drum sau la un cunoscut, — să completez polul și să mă duc la bunul meu amic 8...

— Și dacă-l pierdeți ?

— Nici nu mă omor, nici nu voi telegrafia bărbatului...

Soare o privi întrebător. Ea râse sfidător.

— Dacă mi-aș permite să vă împrumut trei lei ?

— V-aș fi recunoscătoare, îl asigură bruneta împurpurându-și obrajii.

— Și dacă v-aș împrumuta mai mult ?

— O, v-aș fi și mai recunoscătoare ? îl încredință tânăra doamnă clipind din ochi și râzând prietenos. Liță Soare făcu din nou o mișcare să plece, dar iar își aduse aminte de copii, și scoase portmoneul.

— Doamnă, dacă-mi daţi voie, v-aş împrumuta bucuros două sute de lei, ca să vă transportaţi bagajele la gară şi să plătiţi hamalilor. Biletele îmi închipui că le păstraţi. Mi-i înapoiaţi îndată ce veţi avea posibilitatea.

Doamna Scripcă făcu ochii mari, apoi îl privi duşmănos — şi la urmă găsi de cuviinţă să râdă puţin.

— Mersi, domnule...

— Soare.

— Mersi, domnule Soare, pentru bunăvoinţă... dar primesc numai banii nu şi sfatul. Rămân în Sinaia — orice s-ar întâmpla — până împlinesc o lună de zile. Ba, mai ştii ? — e cu putinţă să stau şi mai mult. Tainele ruletei şi ale hazardului sunt nepătrunse. Să am acum o sută de lei — numai o sută, sunt sigură că până diseară voi dispune din nou de câteva bilete albastre. Din nefericire, însă, n-am. Iar prietenii făcuţi aci, se găsesc, întâmplător, cam în aceeaşi situaţie.

— Pentru plecare vă dau, dar pentru ruletă nu, hotărî Soare ca şi când ar fi avut vreun drept asupră-i. Bruneta îl privi răutăcios dar îl scuză pentru tinereţea şi neexperienţa lui.

Se apropie şi-i spuse încet :

— Vi i-aş înapoia cu dobândă... Sunt dispusă să accept orice condiţii...

Liţă Soare o privi cu dispreţ şi scoase din buzunar o monedă de-o sută. Mai făcuse el pomeni. Dar gestu-i filantropic şi cavaleresc fu împiedecat de apariţia bruscă a burtosului care pusese o mie de lei pe „32 cu cai". Se apropia ştergându-şi chelia şi suflând din greu.

— Coniţe draghe ! Coniţe draghe !

— Ce vrei cu mine ? În apostrofă coniţa cu un gest violent de scârbă.

— Coniţe draghe, nu superaţi, am cheştigat... Ioiu, ioiu, coniţe draghe !

Ochii doamnei străluciră drăceşte, obrajii i se împurpurară, iar buzele şi nările prinseră să tremure. Abandonă pe Liţă Soare, ca şi când n-ar fi existat, şi se repezi în calea ungurului.

— Ce spui ?... Ai cheştigat ?...

— Eu nu mințI, coniță draghe. Eu cheștigat chiar acum și plecat mintenaș găsesc la dumneata...

— Ah, gemu doamna Scripcă de bucurie. Dă-mi repede o mie de lei!.

Și fără să mai aștepte răspunsul, îi vârî mâinile în buzunare și le scoase pline de fise. Dar omul se supără și o apucă zdravăn de brațe!

— Ioiu, nu se poache! Eu cunoșteam la marfă și nu dam așa...

— Ne vedem diseară, nu fii idiot! — gemu doamna făcând o mișcare să-i trimeată un picior în burtă. Dar chelul nu se lăsă convins.

— Se poache sene mai vedem și aseară, dar până atunci ai să-i pierzi și iar mai vrei. Na! Și dacă pierdem și io, tu, draghe coniță, faci nu cunoaște...

— Ei, bine, dacă-i așa, mergem acu la tine, la hotel... Dar dă-mi o mie de lei.

— Cu foarte mare plăcere, coniță draghe dar acolo, la hotel, după ce întoarcem la cheie...

Doamna Scripcă îl privi sălbatic, își mușcă buzele, strânse în pumni fisele pe care le înhățase și-l trase după sine. Era prea mare distanța până la hotel și se pierdea mai multă vreme ducându-se acolo.

Uitând sau ignorând prezența unui martor care-i cunoștea situația, își înhață omul și dispărură pe cărarea din marginea de răsărit a poienei castelului...

Liță Soare rămase înmărmurit. Atâta nerușinare la o femeie instruită, căsătorită și cu copii, nu și-ar fi închipuit să vadă vreodată. Și atâta cădere... Din pricina și de dragul ruletei... Sau poate că n-a fost poamă bună nici mai înainte? E posibil să cadă o femeie cinstită în așa hal numai în timp de două săptămâni?

Cine știe?

Își făcu o sfântă cruce și merse de se așeză pe o bancă din apropiere. În astfel de dispoziție nu mai era chip să stea de vorbă cu Peleșul. Dar regretă că nu se depărtase mai mult, când, după un sfert de ceas, doamna Scripcă apăru ca o ștrengăriță, ce-i drept rușinată, cu obrajii aprinși, cu pantofii murdari și foarte grăbită. Îl salută cu

un zâmbet plin de grație și se depărtă aproape fugind. În urma ei, ca la vreo treizeci de pași, venea domnul cel gras și de două ori norocos, gâfâind, cu cravata strâmbă și cu chelia asudată...

V

În trei zile, prietenul nostru a făcut cunoștință cu toată Sinaia. S-a plimbat pe bulevardul Ghica, până la capăt, a trecut pe la fabrica de șuruburi, a urcat pe Lascăr Catargiu și a coborît pe Furnica și pe alte străzi, s-a suit și în deal, la cazarma Vânătorilor, a trecut și dincolo de Valea Ianculuí, pe muntele Păduchiosul, dar mai mult s-a oprit la sfânta mânăstire. A vizitat muzeul și bisericile, prin bunăvoința părintelui Cornilie, și a cunoscut pe cuviosul Macarie, prin mijlocirea simpaticului motan la Sfinției Sale.

A schimbat toate restaurantele, a intrat prin toate debitele de tutun și, deocamdată, numai într-o singură frizerie. Și a constatat Liță Soare, cu surprindere și cu durere, că în acest colț de rai, care e Sinaia, nu domnește nici muntele cu brazii și cu fagii, nici valea cu apele, nici mânăstirea cu călugări și cu sfinți, nici cerul cu nori și cu soare, nici primarul, nici popa, nici eforii, nici polițaiul, nici Vodă, nici Dumnezeu. Stăpână absolută este aci, Maiestatea Sa Ruleta...

Toată lumea — și care joacă și care nu — e preocupată aproape exclusiv de roata norocului, care se învârtește la cazino. N-a auzit pe nimeni — Liță Soare — vorbind de măreția naturii, de bogățiile artistice ale castelului, de slujbele de la mânăstire, de urșii de pe Valea Rea, sau de turmele de pe Piscul-Câinelui. La masă, la frizer, în parc, pe peronul gării, pe terasa mânăstirii, discuția revine mereu în jurul celor ce se petrec la cazino. Unii se plâng că n-au noroc, alții că nu știu să-l folosească; unul că-și pierde cumpătul la câștig, altul că

nu se poate înfrâna la pagubă. Apoi — bârfeli, şoapte, murdării.

S-a dat în vorbă cu negustorii locali şi s-a îngrozit de ravajele pe care le face ruleta în pungile şi în viaţa celor care se îndrăgostesc de ea.

— Trebuie să fie cineva nebun, idiot, orb, zăpăcit, ca să vină aci să se recreeze şi să se expună singur, nesilit de nimeni, la lipsuri şi la umilinţe de tot felul, — zicea şi gândea el, fără să uite a-şi da o notă bună.

— Să văd eu că pierd întruna şi totuşi să arunc ultimul ban, cu riscul de-a muri de foame şi de ruşine? Imposibil! Absolut imposibil! N-aş mai merita să trăiesc în rândul oamenilor. Fiindcă omul, spre deosebire de animale, e dotat cu judecată şi cu prevedere.

Ceea ce se poate îngădui unui porc sau unui elefant, nu se poate admite unui om în toată firea.

Şi tot ascultând, vorbind şi făcând morală, s-a pomenit şi Liţă Soare preocupat... tot numai de ruletă. Altul, cu tinereţea şi cu fizicul lui plăcut şi distins, ar fi lăsat pe al doilea plan — şi oraşul şi munţii şi cazinoul — şi ar fi căutat chiar din prima zi să observe cum e reprezentat sexul slab, dar frumos, în cea mai de vază staţiune climaterică a ţării.

Numai când a reîntâlnit — a doua oară de când a descălecat aci — pe şatena drăgălaşă cu care a împărţit fereastra vagonului, a uitat un moment de „porcăria" de la cazino, a roşit, a îndrăznit chiar să ducă mâna la pălărie, şi-a lungit un răstimp ochii după ea, ca să revină cu gândul iarăşi şi iarăşi la ceea ce pasionează pe mai toată lumea de aci. Altul, încurajat de privirea prietenoasă a fetei, de roşeaţa uşoară ce i se ivise în obraji şi mai ales de singurătatea ei, ar fi urmărit-o discret, ar fi aflat unde locuieşte, unde mănâncă, şi n-ar fi zăbovit, fără pericol de-a rămâne mofluz, să-i iasă „întâmplător" în cale, într-un loc mai puţin umblat, s-o salute ca pe-o cunoştinţă de acuma veche şi s-o întrebe cu simplitate:

— Vă place Sinaia, domnişoară?

Dar fiindcă el — domnul Liţă Soare — e guguman, şi fiindcă din toată atitudinea fetei se observă un începu-

de dușmănie pentru acest tânăr mut, timid sau tâmpit, să-i facem plăcerea și s-o urmărim noi. Pentru decepția și pentru drăgălășenia ei.

*

A ieșit din parc pe poarta din spre cimitirul eroilor, traversează grăbită șoseaua și urcă pe cărarea spre mânăstire. E mai mult mijlocie decât înaltă și mai mult slăbuță decât slabă. Rămâne surdă la solicitările unei țigănci vânzătoare de smeură, dar se oprește și cercetează un pachet de ilustrate oferite de un pui de olteân desculț și vioi. Reține una, două, trei și pornește tot așa grăbită.

În fața clopotniței pare că vrea să-și facă o cruce, dar nu face. Cotește la stânga, urcă apoi pe șirul de trepte botezat „strada Tache Ionescu", traversează drumul, urcă mai departe într-o înfundătură și se oprește la poarta unei case cu trei rânduri. Respiră lung, fără să deschidă gura, privește melancolic înapoi — nu se vede Liță Soare !... — își vârî o buză între dinți, fără s-o muște, și se repede pe scară câte două trepte.

Și-a luat odaia cea mai de sus — nu-i place nici ei să întâlnească obstacole când privește pe fereastră, — cu balcon și cu vederea drept în mijlocul Păduchiosului. Aruncă poșeta în pat, aruncă o uitătură piezișă în ciompul de oglindă de deasupra lavoarului, apoi ieși îngânând o melodie, în cerdac.

E ceasul către seară. Soarele s-a ascuns după munți, ori s-a lăsat cu Prahova la vale, lucrătorii de la vilele ce se ridică în față se pregătesc de plecare, un automobil coboară plin de oameni și de cufere, un ofițer între două vârste trece cu soția, cu doi copii și cu vistavoiul, către casă.

Domnișoara noastră a cuprins un stâlp în brațe și privește atentă și amănunțit spre strada Tache Ionescu — și mai departe spre mânăstire și spre parc. Se pare că nu caută nici soare, nici fluturi. Un domn năltuț și tânăr îi coborî privirea brusc, la cotitură. Dar tot așa de bruso

închise ochii, încreți ușor sprâncenele și întoarse capul. Nu era cel dorit...

E neliniștită. Vrea să-și fixeze gândurile și privirea, dar nu izbutește. Se uită la norul ce-a avut prostul gust să se încurce printre stânci și arbori, numără câțiva brazi care au avut ambiția să depășească fagii de pe Pisc, caută o asemănare „vilei" fără niciun stil, din coada ochiului stâng, dar nu reușește decât, târziu de tot, să caște lung și leneș.

Se desface brusc de stâlpul cerdacului și intră sărind în casă. Pune mâna pe-un caiet ca de două sute de pagini și citește tare ce-a scris pe copertă :

VERSURI

Apoi îl deschide și citește, cum s-ar zice în limba tipografilor, pe coperta dinăuntru :

Dorina Doru

PARFUM DE BRAZI

Poezii

Editura...

Reflectă puțin asupra titlului care probabil va fi schimbat, asupra editurii care deocamdată îi lipsește, și întoarse foaia. Dincolo, pe fața din dreapta, scrisese cu slove frumoase, caligrafice :

Scumpilor mei părinți, bunului meu unchi, iubitelor profesoare, dragilor colege și adorabilei mele surioare — închin aceste stihuri rupte din suflet pur, la poalele Bucegilor, pe cărările parfumate cu miros de cetini, pe unde mai plutește încă duhul Carmen-Sylvei.

Pe verso acestei pagini a scris mai întâi : *Toate exemplarele vor purta semnătura autorului.* Apoi, în dubiu fiind, a adăugat dedesubt : *Toate drepturile rezervate.* Rămânând să-și aleagă la transcriere sau la corecturi.

Pe fața următoare a spârzurat, în colțul din dreapta, cifra 7, iar ceva mai jos a însemnat data și locul, așa ca să știe posteritatea unde a dat primul examen mai serios în fața muzelor. Apoi, titlul primei poezii: *Întinderi*.

Se așează mai comod pe scaun, muiă tocul în sticluța cu cerneală, își rezemă coatele de masă, își vârî capul între mâini și așteptă inspirația. Până una alta numără dungile dulapului din față, ciubucele ușii de la balcon și examină, fără competență, smalțul ligheanului.

Muza întârzia să-i sufle la ureche.

Își lăsă fruntea în palma stângă și închise ochii. Poate că muza nu vrea să fie văzută Repetă în gând, de câteva ori, titlul destinat primelor strofe, făcu apel la șoaptele Peleșului, la muzica militară din parc, la huruitul din gară și se fixă, netam-nesam, la tânărul în fața căruia clefăise un coșuleț de smeură și pe care-l mai întâlnise de două ori de când coborîse în Sinaia. E năltuț, poartă mustața tunsă, are ochi buni și căprii, și probabil douăzeci și șase — douăzeci și opt de ani.

— ...Întinderi.. Întinderi.. În-tin-deri... Dar pare cam timid. Se cunoaște și după mersu-i nesigur... Ori poate că e așa tăcut de felul lui...

— Întinderi... Întinderi... N-o fi oare însurat?

Se scarpină lângă ureche și citi tare și apăsat:

— În-tin-deri!

Apoi făcu gura mare și se pocni cu mijlociul în frunte. Ar fi fost în drept să-și tragă și câțiva pumni, căci nu ți-e permis dumitale, poet, să cauți muza printre stânci și brazi și să pui un titlu care miroase a șes și a bărăgan.

— Ah! — făcu Dorina când descoperi pricina care o ținea pe loc.

Muiă tocul din nou și trase o linie peste titlu. Apoi, dibuind cu sârguință în vocabularul munților, înființă și desființă vreo cinci: — Coaste — Vârfuri — Creste — Adâncuri — Prăpăstii, — până găsi pe cel mai potrivit: *Suișuri*.

Acuma, lucrul putea să meargă mai uşor. Te sui cu gândul pe o cărare, observi grosimea brazilor, noianul văilor, culoarea stâncilor, îţi mai arunci ochii şi pe cer — şi nu-ţi mai rămâne să te îngrijeşti decât de ritm şi de rimă.

— Suişuri... suişuri... suişuri... curmezişuri... frunzişuri... mărunţişuri... albuşuri... gălbenuşuri... culcuşuri...

Bătu cu pumnul în masă şi strânse din măsele ca să se dezbare de titlu. Izbuti, — cu puţină voinţă ce nu e posibil ? — dar nu putu să galopeze mai departe, pentru motivul binecuvântat că încă nu trecuse de castel şi de ultima casă de pe Furnica.

Îşi dădu dreptate şi puse tocul unde se cuvenea. Nu poţi, oricâtă imaginaţie ai avea, să cânţi frumuseţi şi sălbăticii pe care încă nu le-ai văzut.

Ieşi în balcon să vadă cum arată cerul pe înserat, deasupra Bucegilor. Dar nu văzu înaintea ochilor decât negru. Se pitiseră după nori : şi cerul şi luna şi stelele.

Nu regretă, căci mai era vreme înainte. Şi se pregăti să se culce. E ceasul numai 9, dar poetesei noastre îi place să cugete în plapomă. Sau mai bine zis să viseze. Munţi, dealuri, văi, copii, câmpii, mirişti, porumbişti, băieţi, fete, muzică, dansuri, aur, sărăcie, glorie, mizerie — dar să viseze. Să se îngroape în perne, să-şi tragă plapoma până dedesubtul nasului, să închidă ochii şi să-şi dea drumul gândului — aici se cam potriveşte cu Liţă Soare — să cotrobăiască şi pe unde e poezie şi pe unde se întâlneşte proză de cea mai proastă calitate.

Fată pudică — îşi puse pijamaua fără să se strâmbe goală în oglindă, şi nu intră în plapomă până nu-şi făcu un fel de cruce. Nu e aşa credincioasă dar respectă tradiţia. Lucru ce şi-l impune şi în materie de artă. La fel şi în ceea ce priveşte îmbrăcămintea. Are douăzeci şi trei de ani, e profesoară de limba română, e şi frumuşică, dar nu adoptă, imediat şi fără anume ajustări, toate năzbâtiile model.

Şi acum e gata să înceapă călătoria gândului.

La ce poate cugeta o fată de vârsta ei când se găseşte singurică la Sinaia ? Desigur că nici la conflictul cu credi-

torii externi, nici la conferința dezarmării, nici la încheierea unui pact de neagresiune cu Prusia. Își cerne cunoștințele — de ambele sexe — făcute în cursul zilei, își memorează din conversații crâmpeie cu dublu sens, dorește obrazul a cărui atingere a încălzit-o în vârtejul unui dans, face o incursie răutăcioasă în diversitatea toaletelor văzute în parc, în restaurant și în cazino, și se oprește, cum e firesc, mai mult asupra întâlnirilor sau numai proiectelor mijlocite de vicleanul Cupidon. Toate acestea, bineînțeles, numai în cazul când se află singură în plapomă și deci în situația să mediteze.

În prima seară, Dorina a reflectat asupra drumului și asupra celor văzute în Sinaia: parc, mânăstire, castele, oprindu-se mai mult la tânărul cu care călătorise alături.

În cea de a doua seară și-a reamintit vag crâmpeie din legendele create de Carmen-Sylva în jurul Peleșului și a munților de aci, apoi la regina-poetă însăși. O vede albă, blândă, visătoare. Apoi cernită, mai îmbătrânită parcă, dar cu aceeași bunătate și blândețe radiind din toată făptura ei. A preferat să ignoreze istoria acolo unde se ocupă de alte regine, care și-au înțeles altfel menirea și să se închine pretențiilor chinuitoare ale muzelor perfide și capricioase.

O, e frumos, e sublim, e dumnezeiesc, să ai puterea de a concentra viața în strâmtoarea unui ietăcel, s-o scuturi de tot ce-i tulbură frumusețea și armonia și s-o idealizezi așa ca și când n-ai s-o mai vezi niciodată în realitate. Dar să fii un simplu muritor. Să nu porți coroană. Unei regine nu-i este îngăduit să fie decât regină, pe când unei oarecare Dorina, Dora, fiica unui oarecare pensionar, i se îngăduie să facă și versuri și proză, i se recunoaște talentul — dacă-l are — și i se ridică statui de către admiratorii postumi...

Astfel a gândit Dorina în cea de a doua seară sinaită, și a adormit hotărâtă mai mult ca oricând să prefacă în versuri de pomină — Bucegii cu stâncile, cu brazii și cu vulturii; parcul cu muzica... și cu guvernantele; mânăstirea cu călugării și cu sfinții; gara cu trenurile și cu

bagajele ; castelul cu minunăţiile şi cu amintirile şi cazinoul cu jocurile de noroc şi cu luxul.

Uite aşa !

În seara aceasta, a treia, nefiind în stare să aducă Sinaia şi Bucegii deasupra patului, deoarece nu era încă bine documentată, aduse pe Liţă Soare în plapomă. Era şi patul lat, iar gazda îi aranjase pernele ca şi când ar fi fost în prima săptămână după nuntă. Dar nu-l reţinu decât timpul necesar să-l privească în ochi şi să-i atingă mustaţa. Apoi îl izgoni ca pe un intrus şi recită tare din „Luceafărul" lui Eminescu :

O, lasă-mi capul meu pe sân,
Iubito, să se culce,
Sub zarea ochiului senin
Şi negrăit de dulce...

Firește ! Decât pe Liţă Soare, ce-i drept băiat simpatic dar om pământean, preferi în pat un luceafăr transformat de dragul tău într-un Făt-Frumos cu plete şi cu buzdugan. Să auzi afară un zgomot uşor, ca o adiere de zefir tomnatic, apoi să priveşti înspăimântată cum se deschide fereastra singură şi în loc de tâlhari, cum ai bănuit, să vezi intrând un tânăr chipeş, cu ochii azurii şi cu plete de aur, să îngenunche lângă patul tău şi să ofteze de la bojoci :

— Ah, Sofico — Dorina Doru e pseudonim literar, — te iubesc ! Am părăsit luna, am trădat stelele, m-am furişat printre milioanele de fraţi şi de surori şi am venit să-ţi depun la picioare omagiile mele de sinceră admiraţie. Ah, Sofico, iubita mea, lumina ochilor mei şi stăpâna vieţii mele, nu zici nimic ? Văpaia dragostei care-mi prăjeşte ochii şi-mi împiedecă răsuflarea nu o simţi cum îţi încălzeşte sângele şi-ţi turbură simţurile ? Sofico, fără tine nu-i chip s-o mai duc pe cer. Dă-mi numai un semn de iubire şi sunt gata să devin — din luceafărul mândru şi răsfăţat, sluga ta smerită şi credincioasă. Mă lipsesc de locul atât de invidiat pe care îl am în lumea aştrilor şi iau trup de muritor numai pentru fericirea de

a-ţi trage pantofii şi a respira, în plapomă, la sânul tău neprihănit şi cald...

Sau :

— M-am bătut cu zmei şi cu scorpii, cu păduri de metal şi cu lacuri de smoală, am ucis balauri cu câte douăzeci şi patru de capete şi uriaşi de nouăsprezece coţi, am scăpat teafăr de vicleşugurile Sfintei Vineri şi am venit ca vântul şi ca gândul, călare pe ducipalul furat de la Furtună-Împărat. Mi-a şoptit o zână despre ochii tăi de diamant, despre părul tău de mătase şi despre buzele tale de heruvim şi — lăsând pe Ileana Cosânzeana plângând, am plecat să-mi îndoi genunchiul în faţa celei mai frumoase şi mai fermecătoare femei din lume şi din basme...

Ah, porumbiţa mea, din clipa în care ţi-am văzut căpşorul visând pe pernă şi sânii svâcnind subt ogheal, de dorinţi nesatisfăcute, mi-am dat seama că frumoasa şi binevoitoarea zână nu s-a înşelat. Eşti un înger ! Eşti un luceafăr, un soare, un paradis !

Sofico, iubita mea, te ador, te divinizez ! Fii soţia mea dragă şi-ţi voi pune la picioare un castel de argint, răduit de Sfânta Vineri ca s-o las în viaţă ; unul de cristal, dăruit de muma smeilor ca să nu-i ucid copiii ; şi unul de sidef pe care mi l-au făcut zânele cadou de nuntă. Dar mai presus de toate îţi dau tinereţea mea, voinicia mea, viaţa mea...

Ah, iubito, dă plapoma la o parte, scoate-ţi pijamaua, despleteşte-ţi cosiţele (dacă nu cumva le-ai retezat) şi lasă-mă să mă îmbăt de dragoste lângă cea mai temută rivală a celor mai frumoase dintre zâne...

Atunci, înduioşată de rugămintea voinicului, de frumuseţea lui şi de atâtea primejdii ce înfruntase ca s-o găsească, înlătură plapoma încet cu picioarele şi aşteaptă, cu ochii închişi şi cu nările tremurând, să-i scoată el pijamaua...

Dar Făt-Frumos dăduse birul cu fugiţii...

Dorina râse desamăgită şi se vârî toată în aşternut. Bine e să fii vizitată de luceferi şi de feţi-frumoşi, dar

dacă nu ți se iveşte ocazia, te mulțumeşti şi cu muritori de rând De pildă cu tânărul acela simpatic şi timid...

Apoi își mută gândurile din nou în lumea basmelor. Acceptă propunerea lui Făt-Frumos, încălecară pe armăsarul cu aripi de diavol şi cu nări de jar, şi porniră ca vântul, apoi ca gândul... Trecură peste Prahova, peste Pisc, peste Dunăre, peste mare, apoi peste alte piscuri, peste alte Dunări, peste alte mări, până ajunseră la palatul zânelor şi, obosiți cum erau, adormiră buştean...

VI

Când vine ceasul la 10, se petrec în Sinaia două evenimente foarte importante : se deschide cazinoul şi soseşte trenul cu ziare din Capitală. Cum însă de la gară şi până în parc e o distanță de cel puțin cinci minute, plus alte cinci sau zece cât le trebuie vânzătorilor să se aprovizioneze, îndrăgostiții de ruletă, care aşteaptă reînceperea jocurilor cum aşteaptă mirele momentul să intre în camera nupțială, sunt puşi la grea încercare. Ar vrea să afle ştiri noi, dar n-ar vrea să piardă nici un minut măcar de la cazino. S-ar putea ca norocul să se prezinte înaintea lor şi să cadă în brațele altora.

Totuşi, unii au puterea de voință să aştepte mai întâi gazetele. Iată-i cum se plimbă din ce în ce mai nervoşi, privind când în direcția gării, când spre scara cazinoului, pe care au început deja să se suie cei mai grăbiți, până sosesc puştii cu gurile pline de titluri gâfâite şi ciopârțite. Atunci le smulg un ziar, îl frunzăresc înfrigurați pe prima şi pe pen-ultima pagină, fără să afle lucru mare, şi intră plini de nervi şi de speranțe să mai dea odată ochii cu roata norocului.

Cei care nu joacă, dar au în Sinaia oarecare vechime, aşteaptă ora 10 numai pentru noutăți. Când a plecat de unde au venit, au pus jurământ că o lună de zile nu vor face altceva decât să numere pietre, să măsoare stânci

şi brazi, să asculte şoaptele Peleşului şi să înghită aer şi pe gură şi pe nas. Să nu mai ştie ce se petrece pe-a lume. Să nu mai audă de politică, de crime, de sinucideri, de accidente şi de ordonanţele Ministerului de Finanţe. Ori te recreezi în toată puterea cuvântului, ori mai bine stai acasă şi nu te mai trambala pe drumuri cu atâta cheltuială.

După câteva zile însă, se declară sătui şi de stânci şi de brazi şi de murmurul pâraielor. Aerul nu-l mai respiră decât în cantitate obişnuită, turmele de pe Pisc nu le mai fură ochiul, aburul de pe Valea-Rea nu le mai spune nimic, iar la popicărie şi la stâna regală au fost. De-or mai avea gust de urcat şi de coborât, s-or mai osteni şi până la Sf. Ana. Aşa că li se face pe negândite dor de ziare şi de noutăţi.

Priviţi-i cum aţin calea vânzătorilor sau îi strigă de pe bănci, cu câtă satisfacţie deschid jurnalul şi cu câtă răbdare înghit coloană după coloană. Se citeşte pe faţă mulţumirea celui ce şi-a asigurat existenţa, libertatea şi liniştea pentru un crâmpei de vreme şi poate să ia cunoştinţă de frământările universului, fără să mai ducă grija biroului, a catedrei, a băcăniei. Când s-a apropiat ceasul stomacului sau le-au obosit ochii, îndoiesc ziarul cu grijă, ca să citească restul pe un scaun lung, în halat şi în papuci, trăgând alene de ţigară.

Sunt, totuşi, aci în parc, doi inşi pe care nu i-a cutremurat la ora 10 nici deschiderea cazinoului, nici sosirea personalului din Bucureşti. I-aţi ghicit: Liţă Soare şi Dorina Doru. El a venit ceva mai de vreme şi s-a aşezat pe o bancă dintr-un grup izolat. A aruncat o privire duşmănoasă spre cazino, alta promiţătoare muntelui de peste vale şi s-a apucat să taie filele ultimului volum al domnului Stere. El a coborât în parc purtând povara titlului fără poezie şi, în căutarea unui colţ prielnic inspiraţiei, s-a pomenit vis-à-vis de Liţă Soare. Când a băgat de seamă, ar fi săvârşit o impoliteţă să se mai retragă.

S-au roşit, s-au salutat stângaci, şi-au examinat mâinile şi picioarele, apoi şi-au văzut care şi de treaba lui. Soare pregăteşte o carte pentru a fi citită, Dorina — gata

să prindă o șoaptă a divinei Erato și s-o aștearnă pe carnețelul din poșetă. Când și când însă tot își mai amintesc de prezența celuilalt și se privesc pe furiș.

— Nu e urât... ba chiar e foarte drăguț, gândește, printre picături, Dorina.

— Nu e frumoasă... dar e bine, constata și Soare fără să se aprindă.

Și fără să-și întrerupă firul gândirii. Reflecta domnia sa, pe când tăia filele romanului, la... soarta Indiei. Ce-o să se întâmple, se întreba serios, dacă izbutește acțiunea lui Gandhi? Vor fi capabili Indienii să se guverneze singuri? Se vor împăca adepții lui Budha cu ai lui Mahomed? Odată independentă, ce formă de guvernământ va adopta India? Se va proclama împărăție? Mai mult decât probabil. O republică ar implica desființarea castelor și alungarea maharadjahilor, lucru nu tocmai ușor...

Iar Dorina, venită în Sinaia cu scop precis: să-și umple caietul de stihuri, încerca să se concentreze asupra bucății de saftea.

Dar, cu toate sforțările făcute, nu izbuti să... se suie cu niciun chip. În zadar își plimba ochii — deschiși sau închiși, pe vârfuri și mai pe la poale, că nu vedea decât picioarele încrucișate ale tânărului de vis-à-vis. În cele din urmă fu nevoită să abandoneze și suișurile și membrele inferioare ale vizavi-ului și să-l privească drept în față. Momentul însă fu rău ales. Liță Soare terminase cu India și cugeta acum, destul de îngrijorat, la soarta unei Anglii fără dominioane.

Văzându-l atât de absorbit, fata bănui că are în față un tânăr savant pe cale de a ușura necazurile omenirii prin cine știe ce descoperire genială — și-l fixă mai stăruitor. Tocmai când Soare își reconstituia în minte bătălia navală de la Abukir... Obosită și oarecum jignită de această indiferență, se sculă brusc și se îndreptă spre aleea principală. Soare părăsi și el câmpul de bătaie și privi melancolic în urma Dorinei. Are picioare subțiri și cam lungi, mijloc plinuț și pășește rar. Regretă că n-a întrebat-o ceva și se ridică să-i iasă în cale și să-și repare prostia.

Mergeau amândoi în direcția cazinoului; fata pe aleea de sus, Soare pe cea din mijloc. Urmau deci să se întâlnească la contopirea celor două cărări. Se apropiară zâmbindu-și ca doi prieteni care se certaseră cu un ceas în urmă, și tocmai când Liță deschise gura să pronunțe cuvântul salvator, își auzi numele strigat de o cunoscută voce de femeie.

— Bonjour, domnule Soare. Ce te-ai speriat așa ? Nu mă recunoști, sau ți-am lăsat ieri o impresie detestabilă ?

Liță Soare n-avu încotro și-i sărută dreapta, cu o politețe forțată, fără să se arate prea surprins c-o vede cu inele în degete.

— Am avut o șansă extraordinară, îl lămuri bruneta apucându-l de braț și râzând ca o exaltată. Am plecat aseară din cazino — ce-i drept obosită, dar cu un câștig de aproape paisprezece mii de lei ! Extraordinar ! La o reîntoarcere năvalnică a norocului nu mă așteptam. Mi-am scos bijuteriile, am cumpărat și brățara asta în plus, am trecut pe la croitoreasă de mi-am comandat o rochie de seară, și acum mă duc din nou la ruletă. Presimt că Fortuna mă va iubi și astăzi. Și poate chiar cu mai mult elan...

— Și... domnul cel gras ? — îndrăzni Soare, necăjit că scăpase din nou prilejul să vorbească cu tovarășa din tren. Doamna Scripcă făcu o mutră plictisită și un gest de scârbă. Ca imediat să râdă ca un drac.

— S-a curățat ! Pesemne că norocul lui a fost agățat de banii pe care mi i-a împrumutat. Și-a amanetat ceasul, apoi un costum de haine — și iar a pierdut. I-am dat o sută de lei să mănânce, dar a pierdut-o și p-aia. La închidere, mi-a ținut calea și i-am mai dat doi poli, că murea de foame.

— Nu i-ați înapoiat împrumutul ? cutează Soare o indiscreție. Doamna îl privi cu dispreț și râse pe același ton.

— Nu... că mai are acasă. Și-apoi nu e bine să dai din câștig. S-ar putea să se supere norocul și să te părăsească. Mă tem și pentru suta și patruzeci pe care mi i-a scos ca un cerșetor și ca un disperat. Ah, uite-l cât e

de plouat. Mă duc că n-am de loc poftă să-l întâlnesc. Hai, mergi cu mine ? Nu-i nevoie să joci, dacă nu vrei. Plăteşti intrarea şi priveşti ca la un spectacol.

— Acuma nu. Tocmai voiam să...

— Aha, ţi-e frică de ispită ! râse doamna ca de un nevolnic. Bine, nu stăruiesc, dar aş vrea să te văd în timpul prânzului. Eu o să mănânc azi la Parc-Hotel. Vino să mă antrenezi. După masă poate că te conving să mă însoţeşti la cazino. Iar diseară facem o plimbare în doi... La revedere. Mă duc că s-apropie boanghenul.

Liţă Soare privi lung în urma „norocoasei" cucoane, se uită cu milă la omul gras care în zadar încercă s-o ajungă, ori să se facă auzit, ridică din umeri şi plecă în căutarea Dorinei. Dar n-o mai găsi. Indignată de ultima necuviinţă pe care tânărul o săvârşise, intrase în cazino. Nu cu scop să joace, ci numai aşa, ca să intre undeva. Poate are chiar prilejul să găsească un subiect nou şi interesant.

Enervat de acest ghinion, Liţă Soare, după ce cotrobăi parcul tot, uită pentru moment toată repulsia pe care i-o inspira casa norocului — şi intră şi el.

VII

Se joacă la două mese. Acelaşi amestec de rase şi un deosebit elan la pontat : e abia la început. Nu s-a ruinat încă nimeni. Ba doi, trei, sunt chiar pe cale să înhaţe norocul şi de urechi şi de coadă.

La masa No. 1, domnul care ceruse chelnerului să-i servească „23 la tavă", joacă la duzină. Pesemne că favoritul 23 i-a cam jucat festa. Şi-a adunat înainte-i o grămadă respectabilă de fise şi joacă aşa cum e : grav, măsurat şi rece. Şi norocul îi surâde. Când mizează pe prima duzină, bila cade pe numerele mici ; când se mută la a doua, bila înnemereşte la cele mijlocii. Pe ultima duzină nu joacă. Şi nici bila nu se opreşte pe numerele mai mari

de 24. Mulţi din jucători, care n-au preferinţe pentru anumite numere, profită de „şansa în serie" a domnului cu duzinile şi-l urmează de aproape. Fie la duzina pe care o alege el, fie la numerele corespunzătoare.

Doamna Scripcă joacă la aceeaşi masă. Şi-a fărâmiţit un bilet albastru, „din câştig", în fise de 20 şi de o sută şi a căşunat pe număru-i favorit 8. Când simplu, când cu caii sau careurile respective.

E rumenă, frumoasă şi pare puţin distrată. Aşa sunt femeile : se plictisesc când sunt prea mult alintate. Fie de către un bărbat, fie chiar de norocul însuşi. Dar norocul — ca şi amantul îndărătnic sau politicos, se face că nu-i observă plictiseala şi-i aduce mereu bani de oase dinainte. Când de la un cal, când de la un careu sau două, când de la plin. Abia când îi ieşi numărul cu herghelia întreagă şi încasă două miişoare, lasă să i se vadă dinţii ca două şiraguri de perle, gropiţa din obrazul stâng şi o licărire diavolească în ochi.

— Vezi cum se întoarce norocul ? se adresă ea lui Liţă Soare, de la spate. Acesta o privi uscat, se roşi ca de obicei şi plecă la masa cealaltă, în căutarea domnişoarei care-l interesa mai mult decât norocul nestatornic al Doamnei Scripcă.

Numărul de senzaţie îl forma aci o doamnă în etate, cunoscută ca jucătoare pasionată, mai ales prin sumele pe care le pierdea. Nu miza decât plăci de o sută şi numai pe 0 cu cei trei cai ai lui. Şi, spre deosebire de ceea ce se petrecea la masa de dincolo, nu ieşeau decât numerele din ultima duzină. Parcă se jurase bila să nu atingă pe 0, pe 1, pe 2 şi pe 3, până în momentul când venerabila doamnă se va fi curăţat de suma din poşetă.

Domnişoara Dorina, novice şi ea în ale jocurilor de noroc, ca şi Liţă Soare, o privea aproape înspăimântată, din colţul opus, cu câtă nepăsare şi largheţă îşi risipeşte o avere. Trebuie să fie ori cretină ori prea bogată, gândi ea, tocmai în clipa când se văzu descoperită de timidul şi necuviinciosul domn — din tren şi din parc. Ca să-i dovedească un pic de ostilitate, îşi întoarse capul într-o

parte, scoase un pol din poşetă şi-l aruncă la întâmplare pe rombul roşu de pe masă.

La rându-i, Liţă Soare făcu şi el pe îmbufnatul şi plasă o monedă de aceeaşi valoare în raionul însemnat cu cuvântul *Impair*. Apoi, îşi duseră amândoi mâinile la spate şi aşteptară, ca doi duşmani, să vadă pe cine ocheşte norocul.

— Unul — roşu, — impair — manque ! — anunţă crupierul, cu ochii la doamna cea bătrână care, în sfârşit, câştiga şi ea un cal de o sută. Dar doamna îşi primi dreptul de una mie şapte sute lei, fără să arate o cât de puţin urcare de temperatură.

Unii câştigători îşi lăsară pe loc mizele iniţiale sau împreună cu câştigul realizat, alţii şi le retraseră sau le mutară unde bănuiau că o să cadă bila după învârtitura ce urma.

Necunoscători în materie de ruletă, Liţă şi Dorina, deşi îşi văzuseră mizele dublate, dar neştiind că sunt în drept să le ridice, le lăsară pe loc. Ba încă le mai adăugară câte un pol, aşa mai la distanţă, ca să nu comită vreo gafă care putea fi socotită drept abatere de la legile jocului. Sau poate chiar înşelătorie.

— Nouă — roşu — impair — manque ! — anunţă crupierul, ca şi când şi-ar fi cerut iertare doamnei care pierdea din nou patru de câte o sută.

În lotul Dorinei se făcuse de data asta şase poli. În al lui Liţă Soare aşişderea. Se priviră întrebători, fără să fie în stare să-şi dea un sfat. Bănuiră că vor fi câştigat, dar dacă nu-i invită nimeni să-şi ridice banii, nici ei nu îndrăzniră să întindă mâna. Mai ales că în aceeaşi situaţie se găsea un domn cu mustaţa stufoasă care juca pe prima duzină fără să ridice ceva. Ba mai aruncară din nou câte un pol.

O cucoană tânără, aşezată în faţa prietenului nostru, crezând că domnul din spate joacă *„paroli masse en avant"*, fără să se afişeze prea mult, se oferi, nerugată, să-i fie de folos, şi-i strânse fisele la un loc. Mai ales că-l văzuse „bine" şi ea nu mai avea altceva de făcut. La fel procedă un bătrânel monoclat, cu norocul Dorinei.

O privi prin ochiul de sticlă, o încurajă printr-un zâmbet și-i grămădi cele șase fise ca pentru a fi făcute fișic.

Neînțelegându-le intenția, cei doi tineri îngălbeniră puțin, se priviră galeș și-și luară rămas bun de la cei doi poli aruncați înainte, fără să spere prea mult că-i vor recupera cu cel de al treilea.

— Cinci — roșu — impair — manque ! — strigă a treia oară crupierul, privind oarecum disprețuitor la doamna cu zero și cu cai.

Alte opt fise luară loc în compartimentele tinerilor noștri jucători. Doamna cea binevoitoare ridică trei și le înapoie lui Liță Soare, cu aer de dădacă. Adică tocmai cât scosese el din buzunar. Ca să joace de aci încolo numai cu banii băncii, fără să rișteceva.

Liță vârî fisele în buzunar, foarte mulțumit că și-a scos paguba, și privi cu jenă figura mirată a fetei. Dorina aștepta o lămurire din partea domnului cu monoclu, dar acesta îi zâmbi amabil și-i făcu semn să nu retragă nimic. Poeta înțelese că a pierdut și se îngălbeni de ciudă. Cu șaizeci de lei își cumpăra un roman sau un volum de versuri. Totuși, mai aruncă un pol, așa ca să arate tânărului mai norocos că nu e cazul să se sinucidă. Acesta o mustră dintr-o privire, dar el nu mai aruncă nimic. Își strânse mâna în buzunar pe cele trei fise reîntoarse, ca o pecetluire definitivă a hotărârii de a nu mai risca niciun ban.

Lumea înțelese că a rămas la simplu *paroli*, și-i apreciе prudența ; tot așa după cum înțelese că fata, continuând cu *paroli masse en avant*, dă dovadă de mai mult curaj.

— Trei — roșu — impair — manque ! — anunță iarăși crupierul în ciuda domnului mustăcios care tocmai părăsise duzina întâia, și spre folosul doamnei cu 0 și cu cai.

— Roșu plătit, manque plătit, impair plătit, calul de o sută plătit.

— Faceți jocurile, domnilor !

Domnul cu monoclu mângâie cele trei plăci de o sută aruncate de crupier, zâmbi din nou fetei norocoase și mai

ales curajoase şi le aşează teanc lângă cele cincisprezece de câte un pol. Dorina bănui ceva bun, roşi ca în faţa unei bucurii neaşteptate, dar se feri să ceară lămuriri. Şi nici nu mai scoase alt pol din poşetă. Lucru ce făcu pe cei care o urmăreau să creadă că a epuizat suma destinată sacrificiului şi că a rămas şi ea la simplu *paroli*.

Doamna care suplinea pe Liţă Soare, trase şi ea câştigul hărăzit a patra oară de către capricioasa ruletă, apoi numără şi găsi în total patru sute optzeci de lei. Îşi întoarse capul ca să vadă în ce dispoziţie se găseşte stăpânul banilor, dar acesta nu mai dădea nici o atenţie fiselor care se îngrămădeau sub ochii lui. Era mulţumit că şi-a scos paguba şi că a dat încă odată dovadă că are voinţă. Aceeaşi satisfacţie o avu când văzu că şi tânăra de vis-à-vis îşi cruţă banii, renunţând să-şi încerce mai departe norocul.

— Şapte — roşu — impair — manque ! — Nimic la număr. Transversală simplă, plină, duzina întâia.

În două secunde — patru sute optzeci se făcură nouă sute şaizeci, iar şase sute crescură la o mie două sute. Domnul cu monoclu îi grămădi cu o deosebită plăcere, fără să mai onoreze cu vreo privire ori cu vreun zâmbet pe posesoarea lor. Aceasta se întristă din nou socoti iarăşi pierduţi cei patru poli pe care îi mizase şi se căi că nu s-a oprit după primul. Cât pe aci să arunce o uitătură duşmănoasă lui Liţă Soare, adevăratul vinovat în această afacere. Şi vru să se depărteze. Văzând însă că lumea a devenit foarte atentă la grămezile de fise ce se dublează după fiecare învârtitură, rămase şi ea, din simplă curiozitate, să vadă ce o să mai fie.

— Şapte — roşu — impair — manque ! — Repetiţie.

Grămezile de pe roşu şi de pe *impair* se dublară încă odată.

Doamna din faţa lui Soare îl privi veselă şi în acelaşi timp îngrijorată, şi-l întrebă din ochi ce are de gând : mai joacă, nu mai joacă ? Nu i se pare că riscă prea mult ? Dar acesta, crezând că vrea să-l facă atent asupra şansei care a lovit-o pe dumneaei, o felicită printr-un

zâmbet și printr-o ușoară înclinare din cap, și privi în altă parte.

— Nouăsprezece — roșu — impair — passe ! — anunță crupierul spre disperarea celor ce jucau pe negru, la pair și la duzina a treia. Domnul cu monoclu își întoarse capul spre Dorina și își exprimă satisfacția și surpriza prin viu grai :

— Extraordinar !

Dar fata îl privi enervată de această intimitate, ca și când i-ar fi spus :

— Și ce-mi pasă mie ?

Știrea că doi tineri joacă cu sistem și câștigă mult, se răspândi în tot cazinoul și curioșii se îngrămădiră în jurul celei de a doua masă. Doamna Scripcă strânse pe Liță de mână și-i ceru informații. Acesta îi arătă pe domnul cu monoclu și pe blonda din fața lui. Apoi :

— Știi că am încercat și eu ?

— Ei ? !

— Parol ! pierdusem trei poli, dar i-am luat înapoi. Tot am nițel noroc, nu ?

Doamna Scripcă strâmbă din nas — prea semăna a zgârie-brânză — și-și mută ochii și... gândul la domnul cu monoclu.

— Marcați jocurile, domnilor !

Cei de față, știind din experiență că norocul are și el o limită, erau convinși că de data aceasta cele două grămezi, de la roșu și de la impair, vor lua drumul caniotei. În consecință, pontară pe negru pe soț și pe numerele mari.

— Jocurile sunt făcute ; nimic nu mai cade : Jucătorii uitară cu totul propriile mize și priviră curioși la cei doi tineri imprudenți. Știau că în astfel de cazuri bila nu mai sfârâie pe cilindrul concav, ci de-a-dreptul pe inimile celor amenințați — fie de un câștig prea mare, fie de o radere totală ; și-și ținură respirația. Deși ignoranți în materie, dar nu atât de proști ca să nu-și dea seama că se așteaptă o lovitură, cam tot așa judecau și prietenii noștri situația celor două persoane care-și asumaseră, amabil și pe nepoftite, funcțiile onorifice de casieri-contabili.

— Ce palpitații trebuie să aibă! — se adresă Soare doamnei Scripcă de lângă el.

— Groaznice! confirmă aceasta, însoțind vorba cu un gest care vrea să spună că și ea a pățit-o.

— Unu, — roșu — impair — manque! — silabisi crupierul, vădit surprins de atâta roșu și de atâta impair.

O exclamație generală se produse — și lumea aștepta ca măcar unul din cei doi fericiți câștigători să dea semne de alienație mintală.

— Splendid! exclamă și domnul cu geam la ochi, căutând mâna Dorinei ca să i-o strângă. Aceasta se irită de-a-binelea și-l onoră cu o privire cruntă. Parcă ar fi zis: Ce, nu ți-e rușine? Bătrânelul, încântat de atâta stăpânire de sine, îi zâmbi admirativ și se întoarse să ajute capul de masă la numărătoarea fiselor.

Găsiră lei patru mii opt sute. O sumă egală fu împinsă de ratoul crupierului, în plăci de o mie și de o sută. Monoclul împreună grămezile în una singură, mângâie fisele de o mie și făcu Dorinei semn cu ochiul să mai rişte o lovitură.

— Ah, ce porc! gândi fata scrâșnind din măsele și lovind cu cotul pe un bătrân nevinovat, din spate-i.

Grămada de la impair se ridică numai la șapte mii șase sute optzeci de lei. Doamna care îl seconda pe Liță Soare îl privi foarte serios și aștepta să-și dicteze singur sentința.

— Admirabil! zise el sincer și mirat de atâta noroc ce căzuse pe capul necunoscutei.

— Ba e chiar extraordinar, îl completă blonda, dar eu sunt de părere să vă opriți aici.

Lui Liță Soare i se răsuci creierul în cap.

— Nu vă înțeleg...

Doamna regretă amestecul ei într-o chestiune care n-o privea, totuși, cunoscând că în astfel de cazuri majoritatea jucătorilor își pierd capul, stărui să-l salveze.

— Foarte simplu. Eu, în locul dumitale, m-aș mulțumi cu atâta și m-aș retrage.

Liță Soare își strânse fălcile ca să nu-i clănțăne dinții și abia putu să bâlbâie:

— Cum... adică...

Blondina își dădu seama că tânărul a câștigat fără să știe, și abia reținându-și o poftă nebună de râs, se ridică de pe scaun, îl trase de mânecă și-l invită aproape poruncitor :

— Ia-ți banii repede și bagă-i în buzunar !

— Repede, repede ! îl înghionti și doamna Scripcă cu o bucurie de parcă i-ar fi câștigat ea.

Bietul Soare, aproape năucit, înșfăcă fisele cu amândouă mâinile și-și umplu buzunarul, spre satisfacția generală.

Dincolo, domnișoara Dorina îngălbeni înspăimântată de aceeași perspectivă și începu să tremure. Cei cu care își întâlni privirea o îndemnară din ochi să facă la fel. Ea căută scăpare la domnul cu monoclu.

— Ia-i ! o îndemnă și acesta pe un ton brutal și poruncitor. Dorina trase grămada chiar în clipa când crupierul, constatând că „jocurile sunt făcute", adăogă muzical și agasant :

— Nimic nu mai cade !

Cei doi fericiți, peste care dăduse norocul așa orbește, se retraseră complet zăpăciți, în momentul când crupierul anunța pe jucători că bila a căzut pe „douăzeci și patru — negru — pair — passe" ..

Văzându-i că vor să iasă afară din cazinou cu fisele neschimbate, doamna Scripcă își asumă rolul de inițiatoare.

— Felicitările mele, domnule Soare, i se adresă ea, cu glasul celui jinduit după bani și după noroc. Dar Soare, turburat cum era, nu auzi nimic și deci nu sesiză nici sensul felicitării. Făcu o plecăciune în fața casierului și plecă după Dorina.

Poeta se oprise în ușa cazinoului și trăgea văzduh și pe gură și pe nas. Liță Soare poposi și el în același scop. Simțea atâta nevoie de aer că aproape uitase de norocul cel pocnise.

Își refăcură plămânii, își curățiră fețele și gâturile de sudoare, mai aruncară câte o privire aiurea, apoi coborâră scările, fără să găsească vreun cuvânt. Și se despăr-

ţiră fără să se salute. Ea o luă grăbită în sus, iar el tot aşa de înfrigurat, direct către chilia din moţul vilei „Pomponea". Şi unul şi altul aveau nevoie, după aşa emoţii, să-şi rumege singuri bucuria.

VIII

Până să ajungă acasă, lui Liţă Soare i se păru drumul prea lung şi răbdarea nesfârşită, aşa că făcu un mic popas în parc şi numără banii câştigaţi. Găsi exact şapte mii opt sute şaizeci de lei. Şapte hârtii albastre, opt piese de argint şi trei poli a douăzeci. Îi pipăi bine, îi mai socoti odată, aşa de plăcere, strânse bancnotele în mână, aşa ca să le audă foşnetul, şi abia acuma se convinse că într-adevăr l-a pocnit norocul şi cu pumnii şi cu picioarele.

— Mari sunt minunile tale, Hristoase! exclamă el, înghesuind biletele în portmoneu. Apoi, ca şi când s-ar fi temut să nu fie urmărit de cei de la cazinou, pentru înşelătorie, se întoarse brusc spre templul Fortunei. O doamnă grăsună, ca de patruzeci şi patru de ani, se apropia gâfâind şi zâmbind amar şi jalnic.

— No, ve rog frumos nu superaţi îndrăznesc felicităm. Cheştigat chit leafa al meu de la două luni. No, eu pierdem tot. Incasat leafa şi venit autobus de la Braşov incercam norocul. Chind luat leafa înainte cheştigat două mii, dar acuma pierdem tot. Ioi, ioi, nu superaţi indresnim facem un mic rugaminte. Vrei plecăm inapoi şi nu avem plătim autobus. Este ruşine dar n-ai ce facem. Din cheştigul la dumneavoastră poate-ţi da optzeci lei se dau la şofer şi să iei un cafeu cu lapte. Rog frumos incă un dată nu superaţi.

— Vai de mine! se scuză Liţă Soare, fericit că poate ajuta pe cineva, — nu numai că nu mă supăr, dar vă rog să-mi permiteţi să vă dau ceva mai mult. Nu este bine să pleci pe drum fără niciun ban.

Şi scoţând două monede de argint, le dădu Unguroaicei, care nu-şi credea ochilor, de bucurie mare.

— No, domnule, nu ştim cum mulţam mai frumos. Ertaţ che nu ştim bine rumeneşte. Ioi, merem la restaurant şi muncam bine, apoi merem la patru mintche cu autobus. S-o iei la dracu de ruletă!

Liţă Soare, uitând de morala pe care o făcuse doamnei Scripcă, era atât de fericit că ajutase pe o fiinţă mai puţin norocoasă, că nici nu observă dinţii prost crescuţi pe care Unguroaica îi scotea întruna de sub buzele-i senzuale şi nici ochii-i verzi, ce-l provocau de sub genele stacojii.

— La revedere! îi ură doamna nedumerită, întinzându-i o mână bondoacă şi fără niciun juvaer. Ana Şandor, văduvă, strada Porţii No. 328, et. II. Chind veniţi la Braşov, poftiţi un ceai la mine.

— Încântat. Liţă Soare, funcţionar în Ministerul Cultelor şi Artelor.

— La revedere.

— Sărut mâinile.

Când să facă la dreapta, către casă, Liţă Soare îşi aduse aminte că e vremea prânzului. Dar unde să mănânce? La „Transilvania" mâncase, la „Nea Nae" idem, la lăptărie odată, aşa că se îndreptă spre Parc-Hotel. Îi dădea mâna să cheltuiască douăzeci, treizeci de lei peste prevederile bugetare.

Când ceti însă preţurile de pe listă, îşi luă seama. Nu se cade să risipească banul, chiar când e câştigat fără muncă. Dimpotrivă. Nu i-a surâs prea des norocul ca să-şi bată acum joc de el. În consecinţă, hotărâ să considere aceşti aproape opt mii de lei ca făcând parte din însăşi economiile lui şi să continue a trăi în modestia de până aci.

Chelnerul aştepta cu carnetul şi cu creionul să ia comanda.

— Un bulion simplu; şi apoi mămăliguţă cu unt şi brânză.

După masă îşi dublă tainul de ţigări şi se reîntoarse în parc. Ţinea neapărat să reflecteze asupra soartei pe

care o va hărăzi banilor câştigaţi şi locul cel mai potrivit pentru aceasta nu putea să fie decât o bancă din grădina publică.

Tot alegându-şi un loc mai izolat, ajunse în dreptul hotelului Caraiman, unde avu deosebita plăcere să întâlnească pe doamna care îl ajutase la ruletă.

— Ah, domnule, ai avut o şansă cu adevărat extraordinară!

— Curat extraordinară! Că dacă nu eraţi dumneavoastră de faţă, mă numeam şi eu un biet păgubaş de şaizeci de lei.

— Vasăzică e adevărat că jucaţi pentru prima oară?

— Am mai încercat odată la Moşi, acolo unde se aruncă cerculeţe, dar am pierdut zece lei, râse Soare cu multă bunăvoinţă.

Doamna îşi dilată ochii, apoi îi stârci între gene şi-l examină preţ de două secunde. Râse şi ea.

— Extraordinar!

Şi-i întinse mâna:

— Doamna deputat Fitil.

— Soare.

— Extraordinar! Aţi luat masa, domnule Soare?

— Da, chiar acum viu de la restaurant.

— Eu am pensiune la „Caraiman". Extraordinar! Dar vedeţi să nu prindeţi pasiune de joc, că pericolul e mare...

— A, nu! se apără Soare, aproape jignit. Temperamentul meu e potrivnic oricărui viciu. Şi pentru mai bună siguranţă, n-am să mai dau ochi cu ruleta decât în cazul când, Doamne fereşte, mă voi face crupier.

Doamna îl privi o clipă cu admiraţie, apoi râse batjocoritor.

— Bine, bine... Dar vezi să nu juri...

— Nu-mi calc niciodată jurămintele.

Doamna Fitil râse şi mai cu haz şi-l invită să ia cafeaua împreună.

— Peste o jumătate de oră, în halul etajului I. Vino direct, fără să mai întrebi.

Liţă Soare o privi... parcă ar fi fost el flămând, cum se depărtează cu paşi mărunţi şi cu mijlocul legănat, şi

înghiți în sec. E mignonă și blondă. Aproape roșie.

Până a nu dispare pe ușa hotelului, doamna Fitil își întoarse capul și-i trimise un zâmbet care-i dete fiori.

Se așează pe o bancă izolată din apropierea avuzului și încercă să-și fixeze gândul. Nu-l silea nimeni și nimic să decidă imediat destinul miilor câștigate, decât plăcerea nemărturisită de a-și aminti mereu de numărul, de calitatea și de sunetul lor.

Dar capul îi era așa de încărcat, că nu izbuti să declanșeze din haos nicio idee, nicio țintă. Miile din buzunar se amestecau cu fisele înșirate pe culori, în marginea ruletei, vocea doamnei Scripcă cu glasul crupierilor, buzele cărnoase ale Unguroaicei cu nasul obraznic al doamnei Fitil, mâinile acestor doamne cu toate mâinile înșiruite la masa de joc, iar în centrul acestui mic ciclon care-i învârtea mintea în loc — figura palidă și feciorelnică a fetei cu care — stranie coincidență ! — împărțise fereastra vagonului și capriciul de un sfert de oră al Maiestății Sale Norocului.

Când ceasornicul îi dovedi că a sosit termenul fixat de doamna Fitil, le lăsă toate baltă și se îndreptă, cu inima agitată, spre hotelul „Caraiman".

IX

Domnișoara Dorina Doru nu se mai opri până acasă. Încetini puțin pasul când trecu de vila „Ungarth", ca să se încredințeze că a băgat banii în poșetă, când i-a primit de la casierul cazinoului, iar la cotitură, fiindcă auzise pași și o voce în urma ei. Credea c-o să fie Liță Soare. Când colo, domnul cu monoclu.

— Un moment, domnișoară !

Cu toată recunoștința ce-i datora, îi trimese o salutare și un zâmbet grăbit și forță pasul fără să mai privească în urmă.

Când ajunse acasă, inima-i bătea să sară din piept. Venise repede, urcase atâtea scări și trecuse prin atâtea emoții.

Zvârli pălăria și se repezi asupra poșetei. Scoase pachetul cu bancnote și le înșiră pe pat, ca la defilare.

Părinții Dorinei nu sunt oameni bogați, dar nici săraci. Au casă proprie în Parcul Domeniilor, pensia tatălui de fost subdirector la Ministerul Agriculturii și o vie ca de zece pogoane în apropierea Focșanilor. Prin urmare cei doi copii ai lor — Dorina și altă fată mai mică — n-au dus lipsă niciodată. Dar nici belșugul nu l-au cunoscut — mai ales de vreo câțiva ani încoace. Au mai scăzut pensiile, iar via n-a dat rod după așteptări.

Din pricina economiilor impuse de împrejurări, nu mai iese din București de aproape trei ani. Nici măcar până la vie. Acuma însă ne mai depinzând materialicește de părinți, a putut să-și permită luxul unei evadări la aer de munte. Cu șase mii de lei și cu răbdare era sigură că va putea să viseze o lună de zile la poalele Bucegilor și în vecinătatea Peleșului și a castelelor regești. Să facă în fiecare zi o plimbare și o poezie, așa încât la sfârșitul lunii și al banilor, să posede versuri pentru un volumaș și să fie prietenă bună cu toate cărările, cu toate stâncile și cu toate izvoarele din jurul Sinaiei.

Căci Dorina Doru — alias Sofia Pârvulescu — e și poetă. A debutat la șaisprezece ani într-o foaie de mâna a șaptea, apoi a publicat, tot în liceu fiind, un sonet într-o revistă de mâna a patra, iar în timpul celor trei ani de Facultate a colaborat la mai toate publicațiile literare din Capitală. Faima ei n-a depășit încă cercul familiei și ale prietenilor, critica literară n-a prea luat-o în seamă decât în „Revista Scriitoarelor“ și în „Cuvântul Femeii“, dar ea, sigură că are talent, speră să-și cucerească un loc de frunte în Parnasul național, și să treacă chiar peste hotare. Nu se gândește să-și facă un cămin, cât se gândește la o glorie literară. Cu versuri răspândite însă prin reviste nu-și va ajunge niciodată scopul. Trebuie un volum. Apoi altul și, de va fi posibil, al treilea și chiar al patrulea. Și Sinaia era de mult ursită să-i

înlesnească această dorinţă care se înteţise până la gradul unei obsesii. Cu poeziile mai bune pe care i le-au publicat revistele, cu cele douăzeci, treizeci pe care sigur le va fabrica aci, va încherba un volumaş tipărit pe hârtie bună şi astfel critica va fi nevoită să se ocupe de ea. Parcă citeşte : *O nouă poetă. O nouă stea pe firmamentul liricii româneşti. Un debut promiţător. O revelaţie. În sfârşit o adevărată poetă.*

Îşi alcătuise şi ea un buget tot aşa de minuţios ca şi Liţă Soare. Atât pentru chirie, atât pentru masă, taxe, reviste etc. Şi, ca măsură de prevedere, achitase pensiunea înainte. Nu se ştie ce se poate întâmpla cu banii. Îi pierzi, ţi-i fură, îi cheltuieşti — Doamne fereşte ! Te pomeneşti, când ţi-e lumea mai dragă, fără nici o leţcaie în buzunar.

E uşor deci de priceput ce sentimente o năpădesc acum, când norocul, evadat parcă de la „Vatra Luminoasă", dăduse peste ea şi, în mai puţin de o jumătate de oră, îi triplase aproape finanţele cu care dejugase în Sinaia.

Strânse bancnotele grămadă, iar le înşiră la inspecţie, una lângă alta, apoi cap în cap, le făcu romb, apoi piramidă, trapez, triunghi — şi avu un moment când regretă că intrase în cazinou. Dar numai un moment. Prea erau multe şi prea erau... de-o mie.

Scoase şi pe cele două ce-i mai rămăseseră după achitarea pensiunii şi le amestecă laolaltă. Mai închipui iar câteva figuri geometrice, apoi le numără ca la ghişeul unei bănci, le înşiră ca în vitrina unui bancher — şi se lăsă pe pernă, respirând lung şi şuierat. Dar imediat îşi aduse aminte că n-a mâncat şi dădu de veste gazdei.

Lucru curios ! În loc să mănânce cu o poftă de lup, aşa cum ar fi logic după o bucurie mare, înghiţi ca o bolnavă de gâlci. Dar înghiţi tot : şi supa de găină şi rasolul şi o farfurioară de smeură. Habar însă n-avu când trecu de la supă la rasol şi de la rasol la desert. Şi nu simţi gustul niciuneia din mâncări.

Nervii îi erau încordaţi, în vine parcă îi circulau elemente străine furişate în sânge, stomacul îi era indispus şi capul nu-şi găsea stabilitate.

Oricum însă, masa — chiar luată în neştire, tot îţi mai linişteşte organismul. Iar dacă îţi îngădui puţină siestă tolănit pe un fotoliu de paie, într-un balcon spânzurat în faţa unui munte cu vile şi cu brazi, ţi se luminează oarecum şi judecata.

Când îşi simţi mintea scăpată din lesă, Dorina încercă să-şi facă o idee despre drăcia aia de roată care, aşa netam-nesam, i-a dat posibilitatea, fără s-o roage, să-şi petreacă toată vacanţa la Sinaia. Dar întru cât habar n-avea de jocurile de noroc, se lăsă nedumerită şi râse ca de un lucru deosebit de ciudat.

Şi ce dracu' să facă ea cu atâţia bani, la Sinaia? Nu-i lipsesc nici rochii, nici pălării, nici pantofi, pensiunea şi-a plătit-o, de buzunar, adică pentru cofetării şi pentru reviste, îi ajungeau berechet cele două mii rămase.

Reveni la ideea care-i încolţise o clipă, şi anume: să rămână două luni în Sinaia. Timp extrasuficient — să se plictisească de izvoare, de brazi şi de stânci şi să umple un caiet de o sută de file, cu versuri.

Mai ştii? Poate că întâmplarea aceasta minunată va fi totuşi opera destinului. Cu versurile ticluite în răstimp de-o lună nu poţi aspira la mare lucru, dar în două luni de zile ai vreme mai multă să cucereşti bunăvoinţa muzelor şi să intri cu ele, braţ la braţ, în garsoniera lui Apollon...

Când ştii că, şaizeci de zile, nu e nimic pe lume care să-ţi stânjenească circulaţia minţii, te poţi opri mai îndelung asupra unei idei, asupra unui cuvânt, unei rime. Căci, în definitiv, ce e talentul — geniul — dacă nu răbdare, stăruinţă, selecţie, cizelare? Şi cum această zână senină sau poate încruntată — care se cheamă Răbdarea, se simte mai la largul ei acolo unde stomacul e sătul, buzunarul plin, independenţa completă şi izolarea agreabilă, va avea deci toate şansele să viseze în voie, să lucreze liber şi să producă genial.

Râse singură de bucuria unui viitor roz-alb, pentru care concurau atât de fericit împrejurările — şi, negreşit, talentul ei, şi se repezi după caiet. Nu mai era vreme de pierdut.

Citi cu multă însufleţire titlul pe care-l hărăzise primului volum de versuri, îl văzu tipărit cu roşu pe o copertă albă-satinată, în vitrina unei librării — şi simţi mâncărime la picioare. Apoi păşi către celălalt titlu sub care trebuia să potrivească primele însuşiri din răşină şi din văzduh ozonat. *Suişuri.*

— ...Suişuri ...Suişuri ...Suişuri.

...Hm ! Ce coincidenţă extraordinară ! Să câştige amândoi aceeaşi sumă şi în aceleaşi condiţii aranjate parcă dinainte — de cine ? De crupieri nu, de patronul cazinoului şi mai puţin.

— ...Suişuri ...suişuri ...suişuri... Te sui în deal... Cobori la vale... Prin cărările umbrite... Sus în vârf s-arată luna...

...Hm ! Stranie întâmplare ! Am luat bilete de tren unul după altul, s-au urcat amândoi în acelaşi vagon, s-au aşezat în acelaşi compartiment şi, deopotrivă dornici de aer şi de câmp, au confiscat o fereastră de pe culoar şi n-au mai liberat-o până la Sinaia !

— ...Suişuri ...Suişuri ...Te sui în deal... Printre brazi şi printre pietre... De pe culmea însorită... Un cucui în vârful crestei...

...Şi amândoi acecaşi ţintă : Sinaia. Amândoi au pontat odată... Ba întâi ea... Apoi el... Poate numai aşa, ca s-o imite... În cazul acesta ea i-a fost purtătoare de noroc...

— ...Suişuri ...suişuri curmezişuri... luminişuri... frunzişuri... fisticuri .. Suişuri...

Sus, sus, sus, la munte, sus,
Sus, Române, sus, hi !
C-acolo-i şi Iancu dus,
Sus, Române, sus, sus, sus...

Văzând că nu poate s-o urnească din loc, lăsă caietul şi tocul să se mai odihnească şi se tolăni în pat. Şi pe

drept cuvânt. Nu era momentul potrivit pentru ticluit versuri. Acest sport se obișnuiește mai mult amestecat cu... răbdări și of-uri. Cu bilete de-o mie mai rar și mai greu.

Abandonă și pe Liță Soare, ca să se concentreze asupra ruletei.

Cine dracu' o fi inventat roata aia așa de simpatică ? Și de ciudată ? Hm, te prezinți c-un pol, îl arunci așa în neștire, se înmulțește din ce în ce mai vertiginos, fără să ai habar, și deodată te pomenești cu poșeta plină de oase fasonate. Te miri ca prostul, te sprijini ca să nu cazi de ameteală, te duci la cassă, dai oasele pentru bani sadea, apoi ieși la aer să gonești năduful de pe tine și să te convingi dacă minunea s-a întâmplat aievea sau în vis. Și după ce te-ai încredințat că a fost realitate, vii acasă și te apuci să faci... versuri !

— Asta e bună ! zise Dorina ironizându-se singură. Apoi își continuă firul.

Odată convins că te-a călcat norocul, fără să-l poftești măcar, dacă ai puțin cap, se cade să reflectezi îndeosebi și îndelung asupra acestei întâmplări fenomenale. Să vezi cum a devenit cazul, dacă până atunci ți-a mai zâmbit vreodată acest făt-frumos — sau monstru, sau zeu — ori zeiță, care se cheamă Noroc ! Apoi să cugeți serios și stăruitor asupra acestor jocuri de la cazinou, să iei seama dacă procedezi mai cuminte înnodând cu șapte noduri aceste nouă miișoare, ori să mai încerci. Cu alte cuvinte, dacă una se numește frică sau lașitate, iar cealaltă imprudență. Și dacă între aceste două noțiuni nu se poate intercala a treia. Încercare — dibuire — pipăire. Și numai după ce epuizezi cu totul acest subiect la care te obligă să cugeți însăși calitatea ta de animal capabil să raționeze, poți să faci semn muzei să se apropie. Ți-ai ușurat sufletul de povară și astfel ești în stare să zbori prin nori și prin zările albastre...

Se întoarse pe-o parte, își înfundă capul în mâini și în pernă — și închise ochii...

Prima dată i-a ieșit norocul în cale pe la vârsta de șase ani. Era într-o zi de sărbătoare. Plecase cu mama

ei la biserică și pe drum cât p-aci s-o calce un camion. Dacă un trecător n-o trăgea repede la o parte, n-ar fi compus acuma versuri la Sinaia.

Când era în clasa a treia primară, a făcut prinsoare cu o colegă, pe o prăjitură, că doamna are să se prezinte în ziua aceea, la școală, cu galoși. Colega susținea c-o să vie cu șoșoni. Și a câștigat prăjitura.

În a patra de liceu a avut iarăși ocazie să dea ochi cu un dram de noroc. Profesoara de franceză — Dumnezeu s-o ierte, c-a răposat — era scundă și grasă, cu părul roșcat și cu picățele pe obraji. Foarte antipatică. Dar dreaptă. Notele ei exprimau exact relațiile elevelor cu limba lui Voltaire și a dumisale. Și totuși, fetele o urau. Poate numai pentru antipatia ce se degaja din persoana ei, poate chiar și pentru faptul de a fi fost dreaptă și nepărtinitoare. Și își arătau această aversiune desenând un boloboc pe tablă și schimonosindu-i gesturile cu care își însoțea lecțiile.

Prima oară când a dat cu ochii de boloboc, madame Delbour s-a făcut că nu pricepe, a doua oară s-a înfuriat dar a tăcut, iar a treia oară a chemat pe directoare. Doamna Popescu, ca să evite un scandal, a făcut și ea pe proasta și a certat clasa numai pentru faptul de a fi mâzgălit tabla cu desene ce n-au nici o legătură cu lecțiile. Biata madame Delbour a înghițit gălușca și a tăcut chitic. Dar fetele, ca fetele. După o scurtă pauză, atât cât era necesar ca să se uite avertismentul directoarei, au desenat din nou un boloboc. De data aceasta cu însăși mânușița colegei Pârvulescu D. Sofia. Ba a fost prinsă chiar asupra faptului. Dar madame Delbour nu numai că nu s-a supărat, dar a făcut încă haz. A ridicat-o ușor de ureche și i-a reproșat, râzând, că n-are aptitudini la desen.

— Fundul de sus e mai mare decât sel de jos, iar distansa între sercuri nu este egală. Desigur, fetiso, că n-ai avut în familie nisi dogari, nisi cărsimari.

Apoi a comunicat clasei nedumerite motivul excelentei dispoziții ; se logodise în ajun.

Nu se cheamă și acesta noroc ? Ba bine că nu.

Dar prilejul cel mai bun pe care i l-a dat zeița Fortuna ca să-i arate că existența ei pe pământ nu-i este indiferentă, a fost la bacalaureat. E de închipuit că Dorina nu aşteptase greul şi emoționantul examen cu braţele încrucişate. Tocise mult, se rugase şi sfintei Fecioare şi dăduse şi trei acatiste la sfânta Vineri. Nu e prea credincioasă, dar la un greu impas şi ateul se închină. Împrejurarea făcuse însă ca să prezideze comisia cel mai înverşunat duşman al tatălui său. Când i-a citit numele în ziare, a îngălbenit. Şi ea şi părinții. Nu mai spera nimeni nici în hărnicia-i de albină, cu care ciugulise nectarul şi polenul de prin cărțile îngălbenite şi prăfuite ale întregului curs liceal, nici în bunătatea Maicii Domnului.

S-au grăbit însă cu oftatul, căci chiar în prima zi, prezidentul comisiei, când să urce scările Şcoalei Centrale, s-a împiedicat — în baston sau în pantaloni — şi şi-a fracturat un picior. A fost imediat înlocuit — şi încă prin unchiul celei mai bune prietene a ei.

Întâmplarea, cu adevărat providențială, a influențat desigur numai asupra stării sufleteşti a viitoarei poetese, ceea ce nu e puțin într-o aşa de importantă răspântie a vieții.

Abia atunci a reflectat ea mai serios la ceea ce oamenii numesc noroc, hazard. Şi şi-a dat seama că aceste cuvinte nu sunt inventate numai pentru îngroşarea dicționarelor. Fără un dram de noroc n-ar fi trecut în istorie nici Napoleon, nici Alexandru, nici Pilat din Pont, nici amanții Ecaterinei a II-a, nici metresele lui Ludovic al XIV-lea. Iar acum, dărnicia ruletei a încredințat-o şi mai mult că norocul există în chipul unui înger sau diavol, orb sau capricios, şi că ea, Dorina Doru sau Sofia D. Pârvulescu, nu se poate plânge de lipsa lui de atenție. Din contra. Frate să-i fi fost şi n-ar fi rupt piciorul prezidentului de la bacalaureat. Tată sau chiar unchiu din America să-i fi fost şi tot nu i-ar fi înțesat poşeta de bani, fără să-l roage măcar.

Aşadar, are noroc — şi pace. E lucru dovedit şi răsdovedit. Ce mai calea-valea? Şi cum, aci la Sinaia, no-

rocul se pare că domiciliază în localul cazinoului, ea n-ar trebui să-l caute prin nori şi prin crăpăturile munţilor. De trei zile se chinuie să încherbeze un vers şi n-a izbutit; dar a fost suficient un sfert de ceas ca să se îmbogăţească.

Îşi dădu un bobârnac în frunte şi se ridică repede. Erau ceasurile 4. N-avea idee la ce oră reîncep jocurile după amiază, dar îşi închipui că dacă bila se mai odihneşte încă, până să coboare ea, cu siguranţă că-şi va relua oficiul de exponentă autorizată a Norocului.

Îşi îmbrăcă rochia de marocain bleu-pastel, îşi controlă sprâncenele şi buzele în faţa oglinzii, apoi închise caietul în dulap — mai rămânea vreme şi pentru el, — numără încă odată banii din poşetă şi ieşi grăbită. O grabă care trăda emoţia, frica...

X

— Fumezi, domnule Soare?

— Nu sunt fumător, dar cu două ţigări pe zi tot uşurez şi eu depozitul Regiei.

— Eu fumez foarte mult, mai ales în Sinaia. Jocurile de la cazinou îţi tocesc nervii în aşa hal că eşti nevoit să cauţi un reconfortant în alte vicii. Bine înţeles dacă şi fumatul se poate considera un viciu. Dar nu întotdeauna după cum aş dori. Ieri, de pildă, am fumat „Ferdinand", alaltăieri „Regale" şi astăzi abia mi-am procurat câteva „Carpaţi". Dacă vreţi să le cunoaşteţi gustul...

Doamna Fitil întinse musafirului pachetul galben, cu gândul că-l va provoca să scoată tabachera cu altfel de bunătăţi. Dar Liţă Soare nu are tabachere. Cumpără o ţigară la prânz şi una seara şi le arde proaspete în restaurant. Aşa că avu obrăznicia să se servească din provizia săracă a amfitrioanei.

— Mersi.

— Ah, dar să ştiţi că sunt nesuferite, făcu doamna Fitil neştiind ce să creadă : că într-adevăr nu are ţigări sau că nu vrea s-o refuze.

— Eu nu prea ţin socoteală de calitate, o lămuri Liţă Soare. Întrucât nu trag în piept, mi-e indiferent dacă ţigara se cheamă „Carpaţi", „Ferdinand", „Regală" sau „Bucureşti".

Doamna Fitil îşi privi ţigareta-i cam de trei ori mai lungă decât nasul, trase zdravăn în piept, revărsă fumul pe ambele nări şi privi ironic şi curioasă la cea mai proaspătă cunoştinţă masculină. Bănui în domnul fără tabachere un burghez cu ceasuri fixe pentru masă şi pentru somn, cu sume maxime pentru stomac şi pentru femei, cu termene precise pentru frizer, pentru baie şi pentru primenit.

Scutură ţigara în scrumieră şi râse sec.

Liţă Soare îşi luă ochii de pe gâtul rotund şi încercuit de un şirag de mărgele şi râse la rându-i, şi mai sec. Apoi, doamna Fitil râse mai cu şic şi-l privi drept în luminile ochilor. Liţă Soare roşi puţin, apoi mai mult şi-şi sorbi restul de cafea. Gazda îl imită şi la urmă răsturnă ceaşca pe farfurioară.

— Ştiţi să ghiciţi în cafea ?

— Nu tocmai.

— Proprietăreasa mea de la Bucureşti e neîntrecută. Nu vede pe pereţii ceştii decât păsări, animale, arbori, stele, drumuri, duşmănie, prieteni, femei, bani, etc. Cea mai mică albitură, cea mai neînsemnată figură îşi găseşte explicaţia în viaţa celui care a băut cafeaua. Îţi spune precis când ai să încasezi bani, când va trebui să plăteşti, statura şi culoarea duşmanilor sau a prietenilor, gradul de dragoste al amantei, când ai să pleci la drum, şi dacă drumul e mai lung sau mai scurt. În cărţi şi bobi se pricepe şi mai şi. Atâta că... nu prea se împlinesc previziunile ei.

— Eu am învăţat de la călugăriţe. Tatăl meu a avut moşie în judeţul Neamţ şi ne duceam adesea la Agapia şi la Văratec. Bine, însă, nu ştiu. Bunica mea după mamă ghiceşte minunat.

— În cazul acesta o să-mi permit să răstorn ceaşca...

Doamna Fitil râse de stângăcia cu care musafirul îşi traduse intenţia în fapt şi-l privi mai amănunţit. Îi fixă cravata la o sută cincizeci de lei, hainele la patru mii, ciorapii la cincizeci, pantofii la şapte sute şi pălăria la cinci sute. Apoi îşi aduse aminte de norocul de la cazino — şi-i făcu cu ochiul.

— Vreţi poate să cunoaşteţi dispoziţiile de după amiază, ale ruletei ?

— Nicidecum. Pe la cazino n-am să mai dau niciodată.

Doamna râse batjocoritor.

— Sau sunteţi curios să ştiţi ce-o să se întâmple cu banii pe care i-aţi câştigat ?

— Nici asta, fiindcă sunt sigur că vor rămâne mult şi bine în portmoneu. Nici nu voi mânca mai mult, nici nu voi dormi la Caraiman ori Palace.

Doamna Fitil clipi nemulţumită, dar nu renunţă la scopul pentru care-l invitase. Poate fi un om foarte cumpătat, însă nu lipsit de puţină naivitate.

— Bine, domnule Soare, am să vă fac plăcere să vă dezleg tainele viitorului apropiat, cu ajutorul hieroglifelor din ceaşcă, dar nu aci. Ne observă lumea. Dacă aveţi curaj să intraţi în camera unei cucoane singure, vă poftesc la mine.

Liţă Soare, om lipsit de gânduri necinstite, socoti că nu e nevoie de curaj să accepţi o invitaţie atât de graţioasă. Dimpotrivă. Se simţi foarte măgulit de încrederea ce i se acorda şi primi — gata să jure că nici cu ochii nu va păcătui.

În camera ocupată de doamna Fitil, cu toată aerisirea probabilă făcută de servitori, stăpânea încă un miros de tutun prost şi de cosmeticuri. Pe lângă geamantane, pantofi, rochii, sticle, cutii şi cutiuţe, are dumneaei şi o carte : *Amantul Doamnei Chaterley.*

— Eu încă n-am citit-o, îşi mărturisi Liţă Soare ruşinea

— Nici eu n-am terminat-o, îl consolă amfitrioana. Am ajuns acolo unde s-a întâmplat... ceea ce trebuia să se întâmple între această lady Chaterley şi pădurar.

— Adevărat! făcu Liță Soare. Chiar cu pădurarul?

— Hm! În pădure — vă asigur eu, că pâinea e mult mai gustoasă cu ceapă decât cu icre negre. Ar fi putut să fie și un văcar. Când ești tânără, izolată în codru și cu bărbatul neputincios... Ah, și trebuie să-mi schimb rochia. Fii drăguț și așteaptă puțin în sală. Numai cinci minute. Ba două cred că sunt suficiente.

Liță Soare ieși scuzându-se, dar nu apucă să facă zece pași înainte și zece înapoi că fu rechemat. Doamna Fitil își înlocuise la iuțeală rochia cu un capot, își fixase părul numai într-o parte, lăsându-l în cealaltă să se răsnească pe frunte și spre ureche, își reînnoise pudra de pe obraji și mai întărise culoarea buzelor. Tânără și mignonă, cu ochii mari și verzi și cu dinți strălucind de albeață între buzele cărnoase și senzuale, constituia o ispită chiar și pentru cel mai îndârjit ucenic al sfântului Antonie.

Liță Soare simți umed sub limbă numai cât îi zări mâinile slab acoperite de mâneca largă a capotului; iar când își închipui că ar fi tolerat și chiar invitat să muște din perele ce-și iteau vârfurile sub stofa japoneză, simți că i se golește șira spinării; și se așeză moale pe scaun. Doamna Fitil râse cu așa satisfacție că tot corpul din creștet și până la genunchi se obrăznici în fața musafirului. Rubinele din ochi se lipiră de nas, nările se lărgiră tremurând, buzele se subțiară și dinții se înmulțiră, perele dansară câteva secunde ca într-o scuturătură de jazz, gata să iasă cu zurbă de sub capot, iar burta — mică și rotundă — tremură în același ritm, silind pe Liță Soare să-și înghită — gata, gata, limba.

Ca să-și ascundă emoția, întoarse ceașca de cafea cu gura în sus și-i examină interiorul zugrăvit cam tot în stilul capotului buclucaș.

— Văd numai drumuri și supărări, zise el, deși nu vedea decât corpul într-adevăr adorabil al gazdei.

— A, vasăzică pricepi și dumneata, se prefăcu ea că se miră, și se apropie ca să-l controleze.

— Numai atâta știu: că dârele astea arată drumuri, iar luminișurile bani, dacă nu necazuri.

Doamna Fitil se mai apropie încă şi-şi rezemă o mână de masă, în aşa fel ca tânărul să-i simtă parfumul şi să-şi poată arunca ochii prin deschizătura capotului, în defileul format de sâni.

— Drumurile există, într-adevăr, dar sunt închise, ceea ce înseamnă că le faci pe aci prin împrejurimi. Supărări nu văd. În schimb — noroc şi bani berechet. Şi femei. Uite colea o blondă parcă-ţi ţine calea cu braţele deschise... Îţi plac blondele ? Spune drept.

— Îmi plac.

— Uite şi una brunetă. Pare tânără şi supărată. Ai o prietenă oacheşă cu care te-ai certat de curând ? Ori că întâmpină nisçai supărări fără ştirea şi fără vina dumitale ? Spune drept : îţi plac brunetele ?

— Îmi plac — şi brunetele şi blondele, răspunse Soare înghiţind din carnea descoperită sub capot.

— Imposibil să n-ai preferinţe... Nu mşti cu aceeaşi plăcere din merele creţeşti şi din cele domneşti. Ori... mere să fie ? — sbârci doamna cu dispreţ, din nas.

— Iată o chestiune pe care încă nu mi-am pus-o, gângăvi Liţă încercând să înfrunte privirile mereu ironice din ochii cam injectaţi ai cucoanei de lângă el. M-a interesat numai calitatea, nu şi culoarea. De altfel, după cum singură mi-aţi mărturisit, nici dumneavoastră nu aveţi preferinţe pentru un anumit tip de ţigări. Ieri „Ferdinand", azi „Carpaţi".

Văzându-l că se stăpâneşte, doamna Fitil se mută brusc pe un scaun mai îndepărtat.

— ...Şi e posibil ca mâine să nu fumez defel, îl completă ea aprinzându-şi ultima ţigară.

— Obişnuiţi să faceţi câte o pauză sau aveţi de gând să renunţaţi definitiv ?

Amfitrioana îl privi câteva clipe sever, apoi râse sincer şi-i spuse adevărul.

— Domnule Soare, se cunoaşte că dumneata eşti novice în Sinaia. În orăşelul acesta frumos şi elegant, numai locatarii pot să-şi păstreze tabieturile şi să-şi fixeze reguli stabile pentru trai. Majoritatea vilegiaturiştilor însă nu. Oricât de înţepenit ar fi cel venit de aiurea,

în obiceiuri transformate cu timpul în reguli și în legi — sub imperativul temperamentului sau al împrejurărilor, îi e deajuns să se înfrupte de senzația necunoscută a jocurilor de noroc ca să-și schimbe obiceiurile și chiar firea.

Nu protesta, că deja ești în delict. E posibil să nu fi mâncat azi mai bine ca ieri și ca alaltăieri, să-ți fi fumat tot țigara obișnuită, dar n-ai putea să juri că ești capabil să cugeți tot așa de senin ca înainte de a fi intrat în cazinou. Sunt foarte convinsă că din clipa când ai dat ochii cu ruleta, gândul îți e mereu acaparat de misterele acestei roate care se învârtește.

— E adevărat... și foarte firesc, confirmă Soare roșind puțin. Mi-am dublat banii din portmoneu într-un chip cu totul senzațional și până să-mi revin din emoția pe care mi-a cauzat-o acest gest, de nabab, al norocului, nu-i de mirare că liniștea-mi din suflet s-a tulburat puțin. Asta nu înseamnă însă că peste două ceasuri sau mâine dimineață nu voi reintra în făgașul senin pe care sunt deprins să circul. Nu credeți, stimată doamnă?

Doamna Fitil râse tare și scutură cutiuța în care lucrătoarele de la R.M.S. vârîseră țigări „Carpați", dar nu mai găsi decât praf și dezertate fire. Liță își aduse aminte că e băiat gentil și se oferi să se ducă să cumpere. Dar gazda îl opri și apăsă pe buton.

— Un pachet „Ferdinand", porunci Soare comisionarului țeapăn și fercheș, după ce-i întinse o monedă de argint.

— Ei vezi? îl încolți gazda după plecarea servitorului. Dacă n-ai fi câștigat la ruletă, pariez că-i dădeai să cumpere — dacă nu „Carpați", în tot cazul „Regale", de care fumezi dumneata. Faci parte din acei oameni gata oricând să fie cavaleri, dar fără să-și primejduiască nodul de la cravată și dunga pantalonilor...

— Sunteți nedreaptă, protestă musafirul fără multă convingere.

— Dar dacă acești bani i-ai fi găsit în mijlocul drumului, continuă doamna, i-ai fi pecetluit în fundul gea-

mantanului și ai fi cumpărat două — cel mult patru țigări inferioare.

— Curios !

— Da. Și să-ți explic de ce : Găsind banii în drum ai fi socotit acest chilipir o simplă întâmplare care poate nu se va mai repeta niciodată. Și, om cumpătat, cum pari că ești, i-ai fi pus la păstrare și ți-ai fi continuat viața obișnuită. Cel mult dacă ai fi citit un jurnal în plus și ai fi dat chelnerului un leu mai mult. Câștigând, însă, de la ruletă, unde norocul se mai întoarce, le acorzi banilor mai puțin valoare. Îi înnumeri, îi privești, îi mângâi, le dai destinații precise, până începi să-ți formezi convingerea că descoperirea făcută la cazinou e de natură să-ți înlesnească o descătușare de cifra marcată pe biletul de bancă.

Și atunci...

Până acum patru ani eu habar nu aveam de plăcerea pe care o găseau obișnuiții jocurilor de noroc. Am asistat la această crispare — comică și tragică — după bani ieftini și după faliment sigur, la Monte Carlo și în alte localități climaterice, în nenumărate ocazii. Dar atât eu cât și bărbatul meu nu simțeam nici o atracție pentru acest mod de a-ți cheltui bani, timp și nervi. Dimpotrivă. Avem o adevărată aversiune pentru patima cu care oameni în toată firea răspund la invitațiile în formule universale, ale crupierilor. Căutam recreația în excursii, în jocuri de tenis, privind marea sau admirând un vârf de munte, un brad cocoțat în peretele unei stânci.

Acum doi ani, soțul meu fiind ocupat cu alegerile pentru Cameră, am venit singură la Sinaia. Ca să fiu mai aproape de București. Căci obișnuiam să ne petrecem vacanța — fie la Slănicul Moldovei, fie la Călimănești sau la Constanța.

E de prisos să-ți mai spun cât de mult m-a încântat frumusețea acestui orășel, în cele două zile cât am avut răgaz să-i cercetez împrejurimile. Și abia așteptam să întâlnesc cunoscuți sau să-mi fac, pentru a colinda toate cărările care duc în munți. Întâmplarea însă a vrut să-mi regăsesc aci o veche prietenă pe care n-o mai văzusem

din ziua când am părăsit amândouă institutul maicilor catolice din Galaţi. Dar în loc s-o conving eu să încălţăm pantofii ţintuiţi şi să ne împrietenim cu Bucegii, m-a convins ea să fac cunoştinţă cu ruleta. Era o pasionată a jocurilor de noroc.

A fost deajuns să mă duc de două ori la cazinou şi să câştig câteva sute de lei, ca să zic adio plăcerii de a colinda pe poteci umbrite de fagi şi de brazi şi bătătorite în egală măsură de oameni şi de urşi.

Am stat atunci mai bine de o lună în Sinaia, am venit şi vara aceasta încă de la jumătatea lui Iulie, (soţul meu apare sâmbătă seara şi luni dimineaţa pleacă) — dar de la mânăstire în sus nu m-am mai urcat. Şi dorinţa de a ospăta măcar odată la hanul de pe Pisc încă nu mi-am realizat-o.

Ce să-ţi mai spun — sunt nebună după ruletă. Ah, de-aş avea bani mulţi, milioane, grămezi de argint şi de aur, să nu mai ies din cazino de dimineaţa şi până la miezul nopţii. Şi nu numai aci, în Sinaia. La Constanţa, la Varna, la Monte-Carlo, la San-Remo sau în Groenlanda, în Europa sau în Australia — până acolo aş înnebuni ! — şi oriunde se află astfel de roate capricioase şi delicioase, în stare să te facă, în aceeaşi zi, din cerşetor nabab sau viceversa. Dar să călătoresc numai cu avionul. Chiar dacă ruleta s-ar afla la Ploeşti sau la Giurgiu. Nu poate exista mulţumire mai mare, mai desăvârşită, pentru un jucător, ca atunci când se aşează la prima masă, printre cei dintâi, şi aşteaptă cu buzunarul plin de jetoane glasul divin al crupierului : — Jocul începe. Mizaţi, vă rog, pentru prima lovitură.

Din nefericire, însă, n-am bani. Soţul meu, cunoscându-mi năravul de care, în treacăt fie zis, nici nu-şi mai bate gura să mă dezbare, mi-a achitat hotelul şi masa, iar pentru cazinou — adică pentru ceea ce era mai principal — mi-a lăsat la administraţia hotelului o sumă fixă de două sute de lei pe zi. Ce să faci numai cu atâta ? Dacă norocul îmi zâmbeşte cât de cât, şi dacă dispoziţia în care mă găsesc mă ajută să fiu mai prudentă, pot conta pe două, trei ceasuri de bucurie. Poate chiar şi o zi

întreagă. Dar dacă norocul e ursuz sau își plasează favorurile în altă parte, într-o jumătate de ceas m-am curățat. Nu-mi mai rămâne atunci decât să-mi muşc buzele, să-mi frâng degetele şi să-mi stăpânesc nervii privind la cei ce-mi jefuiesc numerele favorite, la bila care cade tocmai în locul pe care am pontat... în gând, şi să ascult invitațiile crupierilor, care-mi scutură carnea şi-mi urcă sângele la cap.

Şi iată pentru ce, stimate domnule Soare, fumez într-o zi țigări de lux, iar în cealaltă m-aş mulțumi să am cât de ordinare. Ba se întâmplă adesea să trec de la o extremă la cealaltă chiar în aceeaşi zi. Ba chiar într-un ceas !

Ah, şi e patru fără un sfert ! Peste cincisprezece minute se deschide cazinoul. Şi n-am o sută în poşetă ! Ba nici măcar una de douăzeci. Până mâine trebuie să rabd. Dispozițiile soțului sunt aşa de severe că măcar de aş cădea în genunchi şi administratorul hotelului nu-mi dă un ban. Bine că am țigări ca să-mi mai astâmpăr neliniştea.

Liță Soare, deşi avusese prilejul să cunoască din spovedania — şi din purtarea — doamnei Scripcă ce înseamnă a fi pasionat de ruletă, rămase totuşi aiurit de halul în care „moara dracului", cum botezase el ruleta, adusese judecata acestei femei.

Îşi făcu cruce în gând şi-i aprinse țigara. Aprinse şi el una. O privi compătimitor cu câtă neliniște se uită la ceas şi cu câtă voluptate înghite fumul de tutun, şi se hotărî s-o ajute. Era şi dator. Câştigase numai grație amestecului ei nesolicitat şi trebuia să-şi arate recunoştința. Căuta numai forma sub care să-i dea cinci sute sau chiar o mie întreagă.

— Ce-ați face, doamnă, dacă... ați găsi acum câteva sute de lei rătăciți în vreun buzunar sau în vreun colț al poşetei ?

Doamna Fitil îşi umplu gura de fum, îl trase cu nesaț în piept, îl evacuă forțat printre buzele moțate şi-şi privi musafirul cu ochii măriți şi mirați. Apoi, când pricepu sensul întrebării, îi micşoră, le dădu o nuanță de şire-

tenie și de cochetărie, își lărgi gura treptat și izbucni într-un râs prostesc.

— Mă întrebi ce aș face acum dacă aș avea câteva sute de lei ? E așa greu de ghicit ? Mi-aș îmbrăca rochia peste capod și aș rupe-o la fugă spre cazinou. În nerăbdarea de a ajunge cât mai repede, aș găsi forța necesară să strântesc oamenii care mi-ar ieși în cale, să sparg ușile hotelului și să împiedic două minute circulația din stradă. Ori, ca să nu mai cobor atâtea scări și să mai dau de gândit servitorilor, m-aș arunca pur și simplu pe fereastră. Crezi că aș păți ceva ? De loc. Când ești beat — de rachiu sau de fericire, nu simți nici o durere. Și nici oasele nu ți se vatămă.

Și iar se porni pe râs. De astă dată fals și cobitor. Ca să-i curme chinul, Liță Soare scoase portmoneul și-i oferi cinci sute de lei. Doamna Fitil avu parcă o clipă de ezitare, apoi apucă biletul cu amândouă mâinile, îl privi cu lăcomie și-l vârî repede în poșetă.

— Mersi ! Sper că într-o jumătate de ceas s-o împuiez și să ți-o dau înapoi.

— A, nu, îngână Liță Soare, neîndrăznind să-i spună că nu e vorba de un împrumut.

Dar doamna îl refuză net.

— Serios că ți-i înapoiez. Darurile făcute din câștig îți poartă adesea ghinios. Și înțelegi că n-aș vrea să-ți meargă rău din cauza mea..

Apoi, văzând că minutarul se apropie de 4 scoase un „ah" ca și când ar fi înțepat-o ceva la spate, și se ridică să se îmbrace. Mai găsi însă vreme să fluiere un crâmpei dintr-un tango și să se învârtească odată.

— Trebuie să mă îmbrac. Dar nu te mai dau afară. Stai pe loc, așa cum te găsești, că eu intru după paravan. În două minute sunt gata.

Soare n-avu nimic împotrivă. Își mai aprinse o țigară și nu găsi că săvârșește o prea mare necuviință să privească albeața mâinilor gazdei care au ridicat capotul pe deasupra capului și al paravanului. Și fiindcă n-avea altceva de făcut și nici tocmai ignorant nu era, își închipui ce a rămas în urma capotului : vreo cămășuță străvezie,

de mătase, o închizătoare — așa de formă, pentru cele două pere delicioase, o centură de prisos, căci corpu-i era destul de armonic, și vreo urmă de chiloții care n-au nimic comun cu centura de castitate. Dar doamna, ca și când ar fi vrut să-i dovedească lipsa centurii, apăru brusc de după paravan, să-i precizeze încă odată condițiile sub care acceptase biletul de cinci sute:

— Să știi că e vorba de un împrumut pe care, sub o formă sau alta, ți-l voi restitui negreșit. Nu vreau să-ți port ghinion.

Apoi, văzându-și în oglindă costumul în care ieșise din dosul paravanului, dădu un țipăt și, în graba cu care vru să se ascundă, se împiedecă și căzu cu paravan cu tot. Domnul Liță se zăpăci o clipă, apoi cuteză și-i sări în ajutor. Doamna Fitil se lovise la un cot și se văita bâțâindu-și picioarele, cu burta pe parchet.

Soare încercă mai întâi s-o convingă să se ridice singură, dar când văzu că nu e chip, dibui locuri acoperite — așa ca să nu atingă cumva drepturile altuia. Cum însă tocmai punctele ascunse în dosul unei șuvițe de mătase constituie esențialul într-un contract matrimonial, n-avu încotro și o apucă de umeri. Doamna gemu și-l lovi cu picioarele. Părăsi cu regret umerii plini și moi și după ce contemplă o clipă spatele gol goluț până la marginea chiloților, o luă de subțiori. Doamna se gâdilă și uitând durerile din cot, se întoarse brusc și râzând, cu fața sus. Apoi iar își aduse aminte c-o doare undeva.

Liță Soare îi privi dinții mărunți, jumătate de os, jumătate de aur, bărbia mică și puțin ascuțită, făcută parcă s-o înghiți dintr-odată, gâtul perfect oval și para din stânga ce scăpase din carceră, și-i rânjea obraznică, și înghițindu-și energic omușorul și nodul lui Adam, încercă din nou s-o ridice. Și tot de subțiori. Ca să-i ușureze sarcina, doamna își încolăci mâinile pe după gâtu-i, își lipi obrazul de al lui, mai scutură din picioare, oftă pentru încheiere și se lăsă moale. Liță Soare ceda în fața primejdiei și-și amestecă gura cu a ei. Tocmai în momentul când doamna își aminti că jocurile vor fi început. Uitând c-o doare cotul, încercă să-l depărteze. Cu același

rezultat cu care a încercat Sfântul Petre să tragă ursul din scorbura cu miere... .

— Ah ! lasă-mă ! N-am timp acum... Mă grăbesc... Diseară... Ori poate chiar peste un ceas... Înțelegi, nu fii porc !

Dar Liță Soare nu mai auzea și nu mai înțelegea nimic. Uitase cu desăvârșire că e băiat cinstit și respectuos de legi, și năvălise cu toată impetuozitatea celor douăzeci și șapte de ani în comorile imprudentului soț al doamnei Fitil. Trecu de la gură la ochi, apoi la urechi, încercă și gustul nasului și dulceața gâtului, ca să se agațe definitiv de vârfurile perei scăpată din robie, în timp ce mâna liberă pregătea terenul pentru lovitura de grație.

— Ah, lasă-mă, nu înțelegi că mă grăbesc ? — gemu doamna, indignată că ruleta se învârtește în lipsa dumneaei. — Nu fii măgar, n-auzi ? Peste un ceas, două, ne înapoiem...

Dar Liță Soare, necăjit că nu izbutește să-i îndepărteze chiloții, nu auzi nimic. Și nici nu simți durere când delicioasa-i amfitrioană îi înfipse mâinile în păr.

— Rupe-i dracului ! îl deslegă ea văzând că nu e chip să scape. Liță Soare execută ordinul și-i șopti un cuvânt de dragoste. Doamna Fitil auzi glasul crupierului anunțând numărul adorat : 23 — și i se abandonă fericită.

XI

Domnișoara Dorina Doru coborî sprintenă pe Aleea Mânăstirii, onoră cimitirul eroilor c-o uitătură pripită și nu-și încetini pașii decât după ce intră în parc. Nu ca să mai reflecteze asupra primejdiilor probabile, care o vor aștepta în cazino, ci ca să dea cu ochii de Liță Soare.

Dar ochii ei, după ce cotrobăiră pe aleile și pe băncile din apropiere, își aduseră aminte că sunt de poetă și se ridicară sus, pe Pisc. Trecură în revistă câțiva brazi rătăciți în massa de fag, făcură o vizită casei cu merinde

pentru drumeți și se opriră îndelung la oile risipite ca niște pietroaie albe pe poienile de pe culme. Până simțiră prezența insolentă a unui bărbat și se coborâră grăbiți și bucuroși că vor vedea poate pe cel dorit.

Acela însă era tânăr, năltuț și cu mustața tunsă; acesta e scundac, ras tot, bătrâior și cu monoclu.

— A... bonjur, duduiță! se adresă el poetei, înclinându-se exagerat și stârcind geamul între obraz și sprânceană. Aveți, pe cât văd, o simpatie deosebită pentru munți și pentru soare...

— A, nu... da... îngână Dorina după ce recunoscu pe domnul care o servise așa de amabil la masa ruletei. Îmi place mult natura.

— La vârsta dumitale — zise domnul potrivindu-și monoclul — tot omul înclină mai mult spre cer decât spre pământ. Îi place să urmărească mișcarea norilor, să exagereze înălțimea munților și verdeața ierbii, să vadă în niște bieți brazi siliți de desime să se țuguieze fără crengi și fără frunze — minuni la care să-și stâlcească gâtul și ochii, și să se oprească extaziat în fața unui izvoraș blestemat să șchioapete din piatră în piatră. Pe când mai târziu, după ce și-a dat seama că și norii și munții și copaci și apa sunt lucruri statornice care a doua oară nu mai dau emoții, își căută bucurii în viața însăși.

Dar și la o vârstă mai crudă, chiar înclinații artistice având, îndată ce ți se ivește posibilitatea de a înlesni spiritului o gamă de plăceri mai grandioasă, abandonezi fără regret și stâncile pleșuve și poienele cu oi gălbeze și cu ciobani nespălați.

Această posibilitate o avem la Sinaia. Și cei mai tineri și cei mai bătrâni. Ruleta! Ah, ruleta! Această roată genială! Angelică! Divină! N-am umblat pe munți de gheață, n-am văzut Niagara, nu m-am suit pe Himalaia, n-am coborât în fundul Pacificului, n-am asistat nici la izbucnirea Vezuviului, nu știu cum e un naufragiu, nici măcar un zbor pe furtună cu aeroplanul, dar îmi închipui că jocul de ruletă e mai palpitant decât cea mai teribilă amenințare a elementelor naturii. Și mai fermecător decât cea mai puternică deslănțuire a lor... E capabilă să-ți

arate de douăzeci de ori într-o zi drumul fericirii și drumul spânzurătorii...

Îmi permiteți să mă prezint ?

— Mă rog...

— Ovidiu Crepuscul, fost director al băncii „Solidaritatea", etc.

Domnul Crepuscul mângâie degetele ce i se întinseră, ca pe niște fise de o sută și de o mie, și le sărută fără monoclu.

— Ah, ați avut azi o șansă rară. Una din acelea care te face să uiți toate mizeriile pe care ți le-a cășunat ruleta, ori să-i ierți anticipat toate capriciile pe care și le va îngădui de aci încolo. Și mă prinde mirarea că mai găsiți *acum* tăria necesară să alegeți brazii din fagi și măgarii din oi — în chiar fața cazinoului ! La doi pași de ruletă ! După ce s-a purtat așa de frumos, mititica !

— Nu-i politicos, îl completă Dorina râzând ca de glumă.

— Parol că nu. E ca și când ai zvârli cu pietre pe crucea bisericii după ce cu un ceas în urmă lăcrămaseși la icoana Maicii Domnului. Cred însă că dumneata, admirând natura la doi pași de ruletă, n-ai avut deloc intenția să jignești această hetairă fermecătoare, ci, instinctiv, să-ți iei adio de la lucruri cărora ochiul dumitale nu le va mai da de azi încolo nici o importanță.

E suficient să mai iei încă odată contact cu ruleta, ca să te îndrăgostești de ea în așa chip încât să nu mai încapă nimic altceva în viața dumitale. Și gândul și faptele îți vor fi acaparate de această zână adorabilă care nu însuflețește decât glasul crupierilor și nu-și alege favoriții sau victimele după criterii statornice. Astăzi își plătește scump plăcerea de a se alinta în brațele unui cismar îmbibat de pap și de vax, ori unui hodorog cu chelie și cu dantura falsă, golind fără milă toate buzunarele donjuanului „irezistibil", pentru ca mâine sau mai pe seară să se dedea la perversități. Căci, notați bine, deși e femeie, nu se îndrăgostește numai de bărbați. E o foarte pasionată discipolă a celebrei Sapho. Și nici n-ar putea fi altfel, când e curtată de atâtea femei frumoase.

Eşti însă dispus să-i ierţi şi această ticăloşie — mai ales când se agaţă de grumazii unei fetişoare, dar îţi vine să-i arunci cu scaunul în cap atunci când, fără pic de ruşine, îmbrăţişează în văzul lumii vreo ciumă de babă surdă.

Roşu de indignare, domnul Crepuscul îşi şterse monoclul cu batista şi-l reaşeză enervat în rama formată prin îngăduinţa ochiului stâng. Apoi privi seducător şi mărinimos în faţa speriată a fetei.

— O, mi se pare că pasiunea cu care v-am vorbit despre ruletă v-a pus pe gânduri. Vă asigur, duduiţă, că nu sunt nici beat, nici nebun. Poate cam lung la vorbă. Dar nu întotdeauna. Numai când am de spus ceva.

Râse ceremonios şi iar îşi scoase monoclul. Îl aburi, îl şterse şi-l fixă cu mişcări voit elegante.

— Jucaţi în fiecare zi ? îl întrebă Dorina, după ce se convinse că într-adevăr nu e beat. Şi nici chiar nebun.

Domnul Crepuscul îşi strânse geamul în ramă, îşi drese cravata tuşind a mândrie, îşi trase vesta de poale — şi-i răspunse ca un om mulţumit de sine.

— Absolut. Am de două şi trei ori pe zi rendez-vous cu această mărinimoasă doamnă — şi sunt foarte parolist.

Gestul cu care însoţi ultimul cuvânt i se păru poetei atât de caraghios, că abia izbuti să-şi înfrâneze un hohot de râs. Îl reduse la unul mai prietenos şi vru să afle ce o interesa.

— În cazul ăsta...

— Ştiu ce vrei să mă întrebi, o întrerupse Crepuscul puţin cam îngâmfat. Că mărinimia ruletei trebuie să fi suplinit până acum şi pe unchiul din America şi pe mătuşa din ţară şi pe socrul cu latifundii petrolifere. Ei, nu-i chiar aşa. Am fost la început amanţi, apoi am rămas numai buni prieteni. Nu ne mai îmbrăţişăm de multă vreme. O strângere de mână mai mult sau mai puţin afectuoasă, mai câte o ochiadă, mai o ciupitură, aşa ca relaţiile între noi să rămână pururea la aceeaşi temperatură. Dar lasă că o să înţelegi dumneata cum devine chestia. Acum să mergem, că deja am întârziat. Jocurile au reînceput de un ceas şi şapte minute. Spune adio brazilor şi ciobanilor şi haidem în cazinou. Aci e raiul. Nu,

nici în vârful Bucegilor, nici în cer. Şi fiindcă eşti novice, îmi voi permite să-ţi fiu — la început profesor, apoi, ca mai bătrân şi cu experienţă mai multă, un bun şi sincer consilier.

Încep prin a-ţi aminti această maximă care ar trebui să stea scrisă cu litere de aur pe la toate răspântiile : *Prudenţa este mama înţelepciunii.* Repetă-o când intri în cazino, când deschizi poşeta şi în momentul când vezi că Madame Ruleta îţi întoarce spatele.

Mândru de oficiul pe care şi-l asumase, domnul Crepuscul îşi strânse geamul între umărul obrazului şi sprânceană, îşi dibui cravata, îşi lungi sacoul, îşi dădu pălăria mai pe frunte, făcu o temenea caraghioasă şi îşi invită eleva să-l urmeze.

— Fără teamă. Tinereţea vă dă optimism, iar câştigul de azi dimineaţă o puternică bază de operaţii.

Bănuind în bătrânelul monoclat şi atât de îndatoritor un bărbat şăgalnic şi cumsecade, Dorina îi mulţumi printr-un râs familiar şi-l însoţi fără să mai cerceteze zarea după mult doritul tovarăş din tren şi de noroc. Abia după ce urcă toate treptele îşi întoarse capul. Dar nu-l văzu. Şi nu observă nici tristeţea cu care o petrecură pe uşa cazinoului : soarele, brazii de pe Păduchiosul, fagii de pe Pisc şi turmele de pe creste...

XII

Trei din cele şase mese de ruletă sunt deja ocupate. De aceeaşi lume amestecată : doamne bătrâne care abia mai aud glasul crupierului, domni cu chelie şi cu mustăţi până la urechi, fanţi scoşi din cutie ca să fie şifonaţi de netrişte, cuconiţe încărcate cu bijuterii abia scoase de pe la negustori — sau în primejdie să dispară peste două ceasuri în buzunarele acestora, şi domnişoare candidate la bacalaureat, care nu mai aşteaptă fericirea de la gin-

găsia farmecelor tinereții, ci de la învârtiturile roatei miraculoase.

Prietenii noștri sunt toți în păr. Doamna Scripcă, îmbrăcată într-o rochie de voal imprimat, s-a răsturnat într-un fotoliu, de unde, prin rotocoalele albastre deșirate dintr-o țigară de marcă străină, privește canapelele vecine, își mai aruncă ochii și în plafonul de sticlă și pe ferestrele ornate și pe parchetul mutilat de tocuri nesimțitoare, ca să-i oprească lung și înțelegător la lumea îngrămădită în jurul meselor.

Privește adică însăși viața. Căci pentru ea nu mai există nimic dincolo de cazino. Nici bărbat, nici casă, nici copii, nici soare, nici iarbă. Universul întreg s-a concentrat aci, adus de surâsul irezistibil al celei mai ispititoare și mai puternice creații omenești : Ruleta. Tot ce mișcă în aer, în cer, în apă și pe uscat, și-a umplut buzunarele de bani, a părăsit cămin și ocupație, și-a lăsat pălăria și bastonul la garderobă și a intrat în cazino. Și Tatăl și Fiul și Sfânta Fecioară — și îngerii și dracii, și-au scos bilete de 40 de lei, valabile o zi întreagă, și a păsit aci în sanctuarul Norocului, fără pompă și fără intenții în afară de protocol. Ci numai ca să admire isprava călugărului care plictisit de rugăciuni și de mătănii și amărât de lipsa femeilor, s-a apucat să scormonească un lucru care să fie mai ademenitor decât cei mai frumoși ochi de Evă și mai periculos decât cele mai viclene curse drăcești.

Au luat, firește, și bani cu ei. Maica Domnului — din milioanele de sălbi dăruite de adoratoare bogate, Scaraoschi din miliardele pe care furii și tâlharii i le aduc în fiecare secundă, Domnul Hristos a făcut apel la Iuda cel purtător de pungă, iar Dumnezeu-Tatăl a împrumutat pe termen scurt de la zarafii din *Ceata lui Moise* ori din *Sânul lui Avraam*.

Îi convine doamnei Scripcă să gândească și să privească filosofic. Ieri își frământa mintea, cum să facă din 17 lei — 20, ca să mai încerce „măcar odată" pe „măgarul", „îngerașul", „porcul" și „adorabilul" de 8, aseară — vorba vine — s-a culcat cu opt mii de lei în

poşetă, azi înainte de amiazi, rămăsese cu două, iar acuma era din nou poşeta veselă. N-a avut răbdare să numere tot, dar e sigură că apropie cifra biblică de mii douăsprezece.

Şi e mulţumită mai ales că a fost în stare să se retragă îndată ce norocul i-a întors din nou spatele. Făcuse pentru prima oară această vitejie şi se simte mândră de atâta forţă pe care o descoperise, într-un moment primejdios, în slaba ei făptură.

O, de s-ar fi putut stăpâni şi în alte dăţi, când şi jucătorii şi crupierii şi ruleta însăşi îi făceau semne să se retragă, ar avea acuma atâţia bani că ar ponta numai cu plăci de-o sută şi de-o mie... Ar încărca pe 8, cu cai cu tot, pe 0, pe transversala 17 — 19 şi ultimul careu — cu maximum permis de patronii jocurilor de noroc.

E, s-a dus, s-a dus... Bine că a izbutit să facă un început. Şi nu e prea târziu. Până să împlinească o lună — dacă cumva nu şi-o prelungi şederea la Sinaia — e vreme berechet să tot joace şi să tot câştige...

Deschise fericită poşeta, detaşă din grămadă două mii — să le sacrifice sau să le înmulţească până în seară, şi se îndreptă senină, hotărâtă şi demnă către masa a patra unde era invitată de glasul piţigăiat al unui servitor galonat :

— Începe jocurile la masa a patra. Poftiţi, domnilor, de ocupaţi loc la masa a patra.

Doamna Fitil joacă la masa a doua, între un consilier de la Casaţie şi o Săsoaică diformă, având vis-à-vis pe ţeapănul şi veşnic calculatorul profesor de matematici.

E radioasă. „Împrumutul" obţinut de la Liţă Soare i-a fost cu noroc. Cum a venit, a tăbărât pe 23. L-a câştigat în plin, l-a luat şi cu careuri şi cu cai, a mai ciupit ceva şi de pe vecinii lui 0, a mai întins câte o undiţă şi pe ultima transversală.

În grămada de fise pe care o primeşte când cu ochi de namă, când cu indiferenţă de falsificator, poate să fie o sumă de trei până la patru mii de lei. Cu mari perspective de înmulţire. Căci norocul e mereu prezent. Nu iese 23, ese un cal al acestuia sau primele patru, ori o transver-

sală plină, ochită la întâmplare, și grămada crește încontinuu. Spre disperarea consilierului care „n-are nici o inspirație". Aruncă la întâmplare, și parcă aruncă în Valea-Rea sau în poala deacului.

Nici profesorul de matematici „n-are șansă". Cu hârtia colorată dinainte, mereu examinând și notând pe două coloane, pătimește întocmai ca teribilii carabinieri ai lui Offenbach. Mereu „iese" numărul pe care l-a părăsit ori pe care a vrut să ponteze.

Săsoaica fără gât și fără noduri la degete, e novice. Se miră și când pierde, dar mai mult se miră când câștigă. E însă prudentă. Riscă un pol, pierde de patru cinci ori, apoi prinde o „șansă simplă", iar pierde, iar câștigă — și își face astfel ucenicia mai mult roșind și asudând decât pierzând.

Simpaticul și amabilul domn Crepuscul se joacă cu monoclul desprins de la ochi și își începe cursul de... ruletologie.

— Fetițo dragă, ai avut o șansă extraordinară că m-ai întâlnit. Fără intervenția mea, necerută și nedorită, deci cu atât mai prețioasă, mai providențială, nu câștigai atâtea miișoare fără muncă și fără risc. E, un pol, doi, pierduți, nu înseamnă o pagubă după care să oftezi, chiar dacă ești sărac sau așa de tânăr că abia ai renunțat la pușculiță. Vorbesc eu drept?

— Foarte drept, recunoscu Dorina, cinstit.

Domnul Crepuscul o privi câteva clipe ca un creditor îndărătnic, apoi își agață monoclul unde se cuvenea, își vârî mâinile în buzunarele pantalonilor și păși marțial. Ca după un sfert de minut să-și coboare iarăși geamul și să reia cursul de unde îl lăsase.

— Asupra acestui punct suntem vasăzică de acord. Buun. Ai câștigat aproape zece mii de lei — bagă de seamă: ze-ce mii! — grație inspirației pe care am avut-o să mă amestec, într-un moment critic, în afacerile altuia. Buun.

Dar tot la acest punct trebuie să adăugăm, așa ca un alineat la un articol de lege, că norocul dumitale de a mă întâlni, în condiții cu adevăr minunate, se mărește încă

prin faptul că, în loc să pătrunzi în misterele acestei roate satanice care se cheamă ruletă, cheltuind bani în neștire, te apropii de ea în compania unui om care-i cunoaște toate tainele, toate țâfnele, toate șiretlicurile și toate mârșăviile de care e capabilă. De acord ?

— Firește ! aprobă Dorina râzând de bucurie cât și de gesturile caraghioase și definitive ale acestui bătrânel simpatic.

— Bun. Îmi pare bine că ți-am descoperit până acum o calitate. Și încă pe cea mai prețioasă : recunoștința. La care mai putem adăuga, tot așa ca un alineat, încrederea. E mare lucru în ziua de azi să recunoști binele pe care ți l-a făcut cineva într-un moment foarte important al vieții. Și nu e puțin lucru nici încrederea pe care o acorzi unui necunoscut care s-a oferit — netam-nesam — să-ți fie călăuză competentă, sinceră și dezinteresată.

Domnul Crepuscul repetă ultimul cuvânt apăsând pe silabe, apoi, mulțumit de sine, își luă eleva de braț și o reconduse la intrarea cazinoului.

— Dragă fetițo, s-o luăm, așa cum cere logica, de la *a*. Te rog să nu te superi. Poate să fie cineva burduf de învățătură și totuși silit să înceapă adesea cu prima literă a alfabetului.

Buun !

Ne găsim, așa dar, la intrarea cazinoului. La poarta principală a sanctuarului în care oficiază zeița norocului. La ușa fermecată pe care intri sărac și ieși bogat ; pășești milionar cu fruntea sus și ieși cu mâna pe revolver sau cu gândul la streang. Circulă pe aci și Dumnezeu și Satan.

Nu te înfricoșa și nu râde. Jignești pe puternica zeiță și într-un caz și în celălalt. Nu lua deci nici o atitudine. Fii calmă, atentă, stăpână pe nervi. Și nu uita : ceea ce-ți spun odată nu mai repet.

Buun !

Mai departe

După ce îți procuri bilet de la ghișeul din dreapta, treci la garderobă să lași, tot ce te-ar putea incomoda. E locul să-ți spun, ca simplă informație, că zeița Fortuna

nu ţine la etichetă. Primeşte cu aceleaşi onoruri sau cu egală indiferenţă şi pe cel îmbrăcat după tipic şi pe călătorul care şi-a lăsat automobilul în drum şi vine plin de praf să-i aducă jertfe şi să i se închine.

Trecem mai departe.

Suntem acum în hall-ul cazinoului. Loc cu deosebire important pentru pasionaţii jocurilor de noroc. Înainte de-a intra în biserică, te opreşti puţin în tindă ca să te dezbari de gânduri profane şi iei primul contact cu cele sfinte închinându-te în faţa apostolului Petru, care are de la Dumnezeu puterea să-ţi deschidă Raiul ori să-ţi dea cu cheia în cap. Iar dacă e şi vreun drac zugrăvit aci, faci comparaţie între obrajii lui ca focul şi cei scofâlciţi ai Sfântului Pavel, între ciocul impertinent al diavolului şi barba paşnică a filosofului din Thars. Apoi liber eşti să-ţi alegi.

În hall-ul unui hotel — aprinzi o ţigară, aşa ca să te vadă şi alţii cum scoţi fumul pe nas, frunzăreşti o gazetă sau aştepţi întoarcerea comisionarului, ori apariţia unei femei care te interesează.

Aici însă chestiunea devine mai serioasă. E în joc averea, reputaţia şi însăşi viaţa ta. Popasul este deci mai obligatoriu şi mai preţios. Ca să poţi cugeta liniştit, te aşezi frumos într-un fotoliu, dar să nu aprinzi ţigara. Fumul de tutun o fi servind poeţilor să scrie lucruri neinteligente ; unui jucător însă îi încurcă gândurile.

Să stai prin urmare liniştit şi să priveşti mai întâi lumea care circulă. Ai să observi că figurile celor ce intră, nu arată la fel cu ale celor care ies. Cei care intră, chiar dacă au pierdut mult în ajun, afişează o uitare condamnabilă şi un optimism nesănătos. Iar cei care pleacă sunt palizi la faţă, cu privirea speriată şi cu mersul anormal.

Prima învăţătură : să-ţi dresezi nervii şi să-ţi conduci jocul în aşa cel ca să nu cazi niciodată în aceste extreme.

Buun !

Şi nu uita să faci — ori de câte ori păşeşti aci, o recapitulare concisă şi justă a stării prezente. Cât ai pierdut sau cât ai câştigat şi cât ţi-a mai rămas sau cât

îți prisosește. Dacă joci cu sistem — jură că nu te vei abate până la urmă și sub niciun motiv. Iar dacă ți-ai fixat o sumă maximă pe care s-o riști în ziua aceea, sărută în gând Crucea Răstignirii și icoana Maicii Domnului, ia de martor pe Dumnezeu și pe sfântul Arhanghel, ori pe proorocul Ilie — de care te temi mai mult, precum că orice s-ar întâmpla : ochii de ți-ar sări, arterele de ți s-ar rupe, inima de-ar înceta să mai bată — de buzunarul celălalt n-ai să te atingi.

Pune-ți înainte, tot aci în hall, și urmările unei lefteriri totale : apeluri umilitoare la prieteni și la cunoscuți să te împrumute, ceas și haine amanetate pentru un blid de mâncare, și în ultima analiză — calea spre înșelăciune, spre furt și spre sinucidere.

Zece minute îți sunt deajuns ca să reflectezi serios la toate acestea — și apoi pășești în templul celei mai capricioase divinități, senin și încrezător în destinul tău.

Iată dar încă un punct — cel mai de seamă, elucidat. Acum ne putem permite să facem pasul decisiv.

Domnul Crepuscul își înțepeni ochiul de sticlă, își mută mâinile la spate, ridică fruntea la înălțimea calității sale de profesor și de ghid, și, cavaler fiind, făcu loc elevei să treacă. Dar — eleva ca eleva. Înspăimântată de fondul tuciuriu pe care își brodase maestrul introducerea, înțepenise locului și îl privea cu ochi mari. Domnul Crepuscul zâmbi disprețuitor, apoi mărinimos și a treia oară compătimitor. Când văzu că fata tot nu se hotărăște, își luă o poză marțială și o dojeni ca un general amenințat să fie părăsit de ai săi.

— Dracu' e negru, dar în toate timpurile s-au găsit oameni să i se împotrivească cu succes. Și apoi — tinerețea nu știe ce e teama. Ea trebuie să fie numai curaj și entuziasm.

Dorina îi privi mutra țeapănă și nu-și mai putu ține râsul. Maestrul lăsă geamul să-i alunece pe lângă nas și se molipsi de râsul elevei. Această familiaritate însă și-o îngădui numai preț de un minut. Până trecură în altarul principal al templului și se fixară într-un loc prielnic continuării explicațiilor. Aci își aplică din nou

roata de sticlă la ochiul favorit, își mută mâinile de la spate în buzunarele pantalonilor și urmă.

— Atențiune! Ne găsim într-un templu care, deși aparține unei zeițe îngrozitor de puternice, nu impune alte obligații afară de cele obișnuite unui musafir: să te porți cuviincios. Nu-ți pretind, preoții acestui templu, nici lumânări și leturghii ca ai lui Crist, nici viței fripți ca ai lui Baal, nici aptitudini speciale ca ai lui Apollon. Și numai în schimbul unei monede de douăzeci lei — adică echivalentul unei tocane naționale — îți descoperă piatra filosofală după care au oftat atâția halucinați.

Sunt în această sală elegantă și spațioasă șase mese destinate jocului de ruletă. Niciuna nu poartă noroc mai mult ca alta, și niciuna nu e mai ghinionistă decât celelalte. Preoții care oficiază se numesc crupieri. Poartă haine negre, gulere tari, ochi ageri, mâini agile, și au misiunea de-a interpreta exact capriciile zeiței.

Buun!

Acum să ne apropiem de una din mese și să continuăm cu explicațiile pe teren.

Roata din mijloc răspunde la numele de ruletă. Probabil fiindcă se mișcă. Rulează. Ci-că ar fi fructul ostenelii unui călugăr franciscan. De ce dracu' n-o fi inventat un leac pentru tămăduirea cancerului ori a ofticei și a scornit tocmai drăcia asta — și-o fi dat el seamă înaintea lui Dumnezeu și a sfântului Francisc. Nu mai e nevoie să-l judecăm și noi.

Suprafața acestei drăcii e împărțită în treizeci și șapte de căsuțe. Treizeci și șase ca să poarte numerele de la unu în sus, iar a treizeci și șaptea destinate măgarului de zero. (Am să-ți lămuresc eu de ce zic așa și nu altfel.) Să știi însă că numerele nu sunt așezate la rând, ci într-o ordine — sau dezordine — care dă mult de furcă jucătorului în căutare de combinații mai fericite.

Culoarea căsuțelor alternează în roșu și în negru. Ca și când lumea care intră aci n-ar avea putința și dreptul să vadă înaintea ochilor decât roșu și negru. Adică — rău așa, rău așa.

Atenţiune ! Numărul câştigător îl desenează rotoghila aia mică şi albă pe care crupierul o trimite în sens invers după ce, cu cealaltă mână, a pornit ruleta. Unde cade ea — bila aceea — cade şi mila lui Dumnezeu. Unde nu vrea ea să cadă, nici Dumnezeu n-are drept să se amestece..

Buun !

După cum ţi-oi explica, fetiţo dragă, sunt treizeci şi şase de numere câştigătoare, plus măgarul de zero care îţi bagă ceva în buzunar numai atunci când ai pontat pe el sau pe vecinii lui. Dacă ai pus pe culoare sau pe o altă şansă simplă, te-ai spălat pe mâini.

Atenţiune !

Şansele simple, numite aşa fiindcă nu-ţi dau decât o singură posibilitate de câştig, sunt în număr de şase, fiecare încadrând jumătate din numerele ruletei : roşu, negru, pair, impair, passe şi manque. Priveşte, te rog ! În *pair* intră numerele cu soţ, în *impair* cele fără soţ, în *manque* de la 1 — 18 inclusiv iar în *passe* de la 19 — 36.

Dacă, de pildă pui un pol pe una din aceste aşa zise şanse simple, în cel mai bun caz se dublează ; şi în cel mai rău îţi iei adio de la el şi arunci altul. Dacă vrei, dacă nu, pontezi pe o şansă multiplă sau te cari. După cum ţi-e buzunarul şi dispoziţia.

Şansele multiple, botezate aşa fiindcă nu sunt simple, spre deosebire de cele simple care n-au dreptul să fie multiple, îţi dau posibilităţi de câştig cu atât mai mari cu atât şansa de realizare e mai mică. Scoţi să zicem un pol şi-l aşezi în plinul unui număr. Dacă bila te-a văzut şi i-au plăcut ochii tăi, ori e cumva somnoroasă, cade în căsuţa respectivă şi-l înmulţeşte de treizeci şi cinci de ori. Încasezi prin urmare lei şapte sute. Ţine minte însă că bunăvoinţa bilei nu e întotdeauna curată. Are ea şi momente când îţi umple buzunarele fără intenţii viclene, de cele mai multe ori însă vrea numai să te amăgească şi apoi să te curete. N-ai idee ce lipsită de caracter este !

Buun !

Să presupunem însă că, deşi te-ar tenta câştigul, totuşi nu vrei ca riscul să fie atât de mare. Sunt prea multe

găuri ca să speri că bila va cădea tocmai în cea desenată de tine, până a nu rămâne lefter. Și atunci așezi polul între două numere. Adică *à cheval*. Sau cum s-ar zice pe românește : călare. Dacă bila cade pe unul din aceste numere pe care le-ai încălecat, polul face numai șaptesprezece pui. Iar dacă te mulțumești și cu mai puțin, numai să iasă, ataci o *transversală plină*, adică o coloană de trei numere. Câștigul e atunci numai de unsprezece ori. Ocupând un *careu*, adică punctul de rendez-vous a patru numere, primești de opt ori mai mult decât ai dat. Pe câtă vreme, încălecând o *transversală dublă*, adică două coloane de câte trei numere, ți se răsplătește curajul numai de cinci ori.

Atențiune !

După cum vezi, numerele de pe masă, dacă le privești în curmeziș, formează o ceată de douăsprezece coloane ; iar dacă le privești în lungiș, alcătuiesc un grup numai de trei coloane. În primul caz sunt botezate, după cum ți-am arătat, *transversale* și tratate ca atare, iar în al doilea — *coloane* pur și simplu. Arunci polul în capul sau în coada unei din ele, adică pe douăsprezece numere care se succed din trei în trei, și în caz de câștig primește doi în plus. Aceeași fericire te așteaptă și când ai pontat pe una din căsuțele aliniate în capul mesei, care poartă numele de *duzini*.

Buun !

Asta ar fi, carevasăzică, toată filosofia ruletei. Treizeci și șase de numere câștigătoare, un zero care simpatizează cu patronul, șanse simple și șanse multiple. Riști mult — mult câștigi ; riști puțin — puțin culegi. *Qui ne risque rien, n'a rien*. Ca și în viața de toate zilele. Când îți zâmbește zeița, îți umpli buzunarele ; iar când se încruntă, îți pui în primejdie cămașa de pe tine și însăși pielea.

Acum, dragă fetițo, nu-ți mai rămâne decât să joci, adică să riști, fără să încetezi o clipă a repeta în gând : *Prudența este mama înțelepciunii*.

Sau, dacă ți se pare prea lung, repetă numai primul cuvânt : *Prudența*. Obișnuiește-te să-l vezi imprimat pe

toate „șansele", pe ruletă, în dosul palmei și în fruntea crupierului.

Și încă un lucru. Se poate juca *cu sistem* și *după inspirație*. Un sistem implică întotdeauna un plan stabilit dinainte, de la care nu te poți abate fără pericol de a dărâma tot ce-ai izbutit să clădești cu răbdare și cu bani. Dar despre acest mod de a juca vom mai vorbi. Și-l vei pricepe mai bine după ce vei căpăta puțină rutină. Poate că n-o să-l accepți niciodată. Depinde de temperament.

Eu joc numai după inspirație. Îl dau dracului de sistem. M-am săturat repede de fălci încleștate, de ochi injectați și de respirație sufocată. Pe când așa — mă las în seama fanteziei. Mi se năzare la un moment dat că o să iasă numărul — să zicem 12 — arunc pe el. Câștig? Îmi pun banii în buzunar și aștept o nouă învârtitură. Pierd? Plec pe aci încolo ca să mă opresc la una din mese iarăși, când dracul sau îngerul îmi va șopti alt număr, la ureche. În felul acesta nu sunt silit să mă înțepenesc pe un scaun, la aceeași masă, și să notez cu creionul în mână, toate bâzdâcurile bilei. Și slavă Domnului că nu prea am de ce mă plânge.

Vrei un exemplu? La dispoziție.

Domnul Crepuscul își puse monoclul la ochi, își duse mâinile la spate și-și fixă privirea departe spre fundul plafonului. Fața-i, la început contractată, se destinse încet, încet, până capătă o expresie fericită.

— Scoate repede un pol!

Domna, foarte emoționată, vârî mâna în poșetă și-i dădu moneda cerută. Maestrul o apucă brutal și o lăsă teatral să cadă pe rombul colorat cu roșu.

— Zece — negru — pair — manque! anunță crupierul, spre dezolarea domnului Crepuscul.

— Inspirația n-a fost bună, se scuză și se consolă el, spre satisfacția poetei care cu greu se împotrivi poftei de râs. Să facem puțină mișcare.

Porniră alături, printre șirul de mese, se opriră o clipă la intrarea bufetului și se înapoiară, mereu tăcând. La colțul mesei a doua, domnul Crepuscul se înfrână brusc, își strânse mâinile în pumni și fălcile în dinți,

se roşi cât putu şi pe unde circula sângele mai liber, apoi îşi scuturâ eleva de braţ :

— Repede una de o sută !

Dorina îl privi speriată şi-l satisfăcu imediat. Maestrul îşi făcu loc cu coatele şi aruncă moneda în capul primei transversale, chiar în momentul când crupierul glăsuia formula — pecetie :

— Nimic nu mai cade !

Domnul Crepuscul închise ochii. Dorina şi-i fixă în coafa roşie a omului inspirat, şi aşteptară sentinţa în această poziţie.

— Zero !

Dorina avu din nou poftă de râs, dar domnul Crepuscul, după o mică tresărire, dădu voie plămânilor să se aerisească şi sângelui să circulle, şi îşi anunţă drepturile.

— Moneda de o sută aici.

Înşfăcă lacom opt plăci de o egală valoare, preţul inspiraţiei, le lăsă să cadă pe rând în buzunar şi după ce le mângâie câteva clipe între degete, întoarse capul pe jumătate şi îşi lămuri eleva.

— A ieşit zero — adică primele patru — sau primul careu. Miza rămâne pe poziţie. Norocul, ca şi ghinionul, are adesea gust să se repete.

— Faceţi jocurile, domnilor !

— Şaptesprezece — negru — impair — manque !

Domnul Crepuscul ridică neputincios din umeri şi se întoarse mulţumit către elevă.

— Ai văzut ? Asta se cheamă inspiraţie bună, după cum încercarea cu polul se numeşte inspiraţie proastă. Şi acum am terminat. Rămâne ca dumneata să te foloseşti de lecţiile şi mai ales de sfaturile mele după cum vei crede de cuviinţă. La revedere, dragă fetiţo, şi îţi urez din toată inima noroc, prudenţă şi... numai inspiraţie bună.

Îşi puse sticla la ochi, săltă nasul deasupra capului şi se depărtă mângâind luciul plăcilor din buzunar. Dorina îl urmări cu privire simpatică, până îl pierdu în gloată, apoi, după ce rămase câteva clipe pe gânduri, îşi aduse aminte de Liţă Soare şi vru să iasă ca să-l mai caute prin

parc. În hall însă renunță. Nerăbdarea de a experimenta cât mai repede procedeul după care Ovidiu Crepuscul încasase opt sute de lei se dovedi mai tare.

Se reîntoarse dar în sala de joc, cu ambele mâini pe poșetă, forțat-neatentă, pășind rar și apăsat ca barza în urma plugului. În dreptul mesei a patra se opri brusc, își îndreptă privirea spre plafon, strânse din dinți și așteptă să i se deseneze un număr în minte.

În acest moment, Liță Soare se opri la spatele doamnei Fitil. Hotărîse, după cum știm, să nu mai dea ochi cu ruleta. Și ca să fie consecvent cu sine, rezistase îndemnurilor doamnei Fitil și rămăsese în parc. Cum însă simțea nevoie să se reculeagă puțin, părăsi repede aleile sulemenite și intră la „Nea Nae". O litră de vin, o cafea turcească și patru țigări „București" îl ajutară să-și regăsească linia de gândire și să constate fericit că, cu toate plăcerile extraordinare din care se înfruptase, pe negândite, într-o singură zi, nu-și pierduse capul și rămăsese același Liță Soare de totdeauna : cumpănit și incoruptibil.

Își mai dibuise de câteva ori buzunarul care adăpostea portmoneul, mai recapitulase, printre înghițiturile de vin și de fum, scenele proaspete și delicioase din odaia doamnei Fitil, zâmbindu-și satisfăcut și senin, convins fiind că verigheta de la mâna dumneaei nu poate să-i tulbure conștiința. Pare o femeie dezlegată de toate barierele căsătoriei.

Ieșise apoi ca să urce spre mânăstire. Lucru foarte nefiresc în astfel de stări sufletești. Mai ușor îți merg picioarele la — și spre schit — când ești necăjit. Calci atunci în neștire și apeși pe fiecare pas ca și când ai vrea să-ți strivești obida sub călcâie. Fiind în pace cu toată lumea, cu Dumnezeu, cu natura înconjurătoare și cu tine însuți, preferi un drum care să nu-ți strice buna dispoziție. Să nu-ți ridice sângele la cap și nici mațele să nu le deplaseze din culcușul lor. Întocmai cum sunt potecile din parc...

Revenise deci în grădina publică. Era absurd să se împotrivească unui îndemn lăuntric când nu păgubea nimic.

Se oprise în fața cazinoului cu un aer indiferent, aproape disprețuitor. Avea și de ce: se simțea tare. Mai tare decât toată lumea aceea care asudă acum la glasul crupierilor și la huruitul bilei.

Apoi, mândru de sine, încercase să se depărteze. Nimic nu-i părea mai antipatic, mai de prisos, ca acest cazinou, trântit — hodoronc-tronc — într-un cadru așa de frumos, așa de măreț, cum e natura privită din față bustului prințului Ghica. Dar o ușoară senzație de neliniște simțită brusc în vine îl oprise locului. O găsi firească după ce posedase o femeie drăguță, bătuse o litră de vin și fumase douăsprezece țigări.

Și fără să mai stea mult la îndoială, se pomenise urcând treptele palatului în care intrau numai oameni așa și pe dincolo. De ce să se teamă — odată ce e tare! Va da o raită printre mese, va mai arde o țigară răsturnat regește într-un fotoliu și se va amuza puțin de pasiunea cu care cele două cucoane cunoscute vor fi trăgând de pulpana Norocului.

Când văzu că doamna Fitil se găsește în „serie proastă", căută pe doamna Scripcă. Negăsind-o — nici pe ea, nici pe Ungurul burtos, își aminti de scena din pădure și simțind acru în cerul gurii făcu o vizită la bufet. Fără să consume ceva. În altă parte ar fi luat un sirop sau înghețată, aci însă nu voia cu niciun chip să mai umble cu mâna în buzunar.

Când se reîntoarse în sală, doamna Fitil își refăcuse dintr-o lovitură o parte din „capital" și jubila în fața grămâjoarei de fise. Îi arătă printr-o ușoară strângere de ochi că-i merge bine și-l invită din buze și din nas să iasă din pasivitate. Liță Soare se scuză tot cu nasul și cu buzele, preferând să-și țină banii în portmoneu, mintea în cap și mâinile la spate.

În acest timp, doamna Scripcă își părăsise meditațiile superoptimiste, de pe canapea, și căuta un scaun vacant de unde să-și pună la bătaie cele două mii pe care le rupsese din „câștig" și le destinase sacrificiului. Îl descoperi tot la masa a doua, vis-à-vis de doamna Fitil. Îl pără-

sise grabnic un domn care, după îmbrăcăminte, părea a fi în trecere pe aci.

— Noroc ! îi şopti Soare în loc de salut.

— Sper că da, îi răspunse doamna printr-un zâmbet ce trăda o siguranţă absolută. Şi împodobi de îndată pe 8 cu cei patru cai ai domnici sale. Mai urmă o fisă — tot de un pol — pentru transversala 16 — 18, iar în ultimul moment pontă şi pe careul domnului Zero.

Doamna Fitil încălecă şi ea pe caii lui 23 şi, ca să nu se creadă că imită pe alţii, mai aruncă o şea şi pe roibul de la asfinţit mult simpatizatului 32.

Liţă Soare le lăsă fără martor, ca să nu zică, în caz de pierdere, că le-au purtat ghinion, şi plecă în căutarea Dorinei, mirat şi necăjit că o dăduse uitării.

O găsi în colţul mesei a şasea, privind fix în marginea dinspre miazăzi a plafonului. Bănuind că a zărit acolo ceva demn de interes, îşi holbă şi el ochii, dar nu văzu nimic. Îi coborî mai jos, îi suci la dreapta, la stânga, cu acelaşi rezultat.

Dorina continua totuşi să privească un punct fix, până deodată tresări brusc, roşi în umerii obrajilor şi deschizând înfrigurată poşeta, luă o placă de o sută şi o aruncă în plinul lui 31. Dar fiindcă bila tocmai se pregătea să cadă, capul de masă îi refuză categoric oferta. Ca în momentul următor să se mire şi el de anunţarea făcută de crupier :

— Treizeci şi unu — negru — impair — pase !

Buzele Dorinei găsiră motiv să tremure, nasul să-şi albească împrejurimile şi inima să ţopăie nepoftită. Jucătorii care observaseră refuzul reglementar al capului de masă, o compătimiră sincer. Trei mii cinci sute de lei nu era o sumă derizorie. Dar Dorina nu se dădu învinsă. Mai scoase o placă tot de-o sută şi fiindcă inspiraţia se dovedise fericită, o aşeză tot pe 31

— Patru — negru — pair — manque !

Dorina apucată aşa netam-nesam de tremuriciu, scoase din poşetă un bilet de o mie şi-l prefăcu în bucăţi de câte o sută. Şi pontă tot pe 31, deşi i se opriseră ochii pe 17.

— Şaptesprezece — negru — impair — manque !...

Poeta îşi muşcă buza de jos şi miză acum pe 17, cu toate că mâna înclina spre 31.

— Treizeci şi unu — negru — impair — passe !

Foarte enervată că pierde mereu trenul, lăsă plăcile de o sută şi puse câte două de-un pol pe ambele numere : şi pe 17 şi pe 31.

— Trei — roşu — impair — manque !

Amintindu-şi de spusele lui Crepuscul, precum că şi norocul obişnuieşte să se repete, nu numai ghinionul, întinse mâna să arunce o sută pe 3, dar îşi luă seama şi căşună tot pe 31. E prea problematică o repetire.

— Trei — roşu — impair — manque ! Repetiţie.

Dorinei i se urcă sângele la cap şi i se făcu a plânge. Foarte enervată, aşa cum şade rău unei domnişoare de douăzeci şi trei de ani, scoase trei oase de câte douăzeci şi le aşeză cu necaz pe 3 pe 17 şi pe 31. Apoi închise poşeta cu energie, hotărâtă să n-o mai deschidă pentru ruletă, până în ziua de apoi.

— Nouă — roşu — impair — manque !

Domnişoara Pârvulescu se retrase pur şi simplu indignată. Nouă se găsea, pe ruletă, vecin cu 31 !...

Liţă Soare, martor ocular al derutei în care căzuse prietena-i necunoscută, era cât pe aci să încerce un rol de consilier. Dar cum încă nu făcuseră cunoştinţă, renunţă. Părea surescitată, deci nu în stare să-i facă o primire dătătoare de speranţe. O petrecu din ochi cum se grăbea spre ieşire şi se bucură din tot sufletul — parcă i-ar fi fost prietenă bună, ori soră, că a renunţat la timp să mai joace. Apoi se întoarse la masa a doua ca să vadă în ce raporturi se mai află cu norocul cele două cucoane cunoscute.

O găsi numai pe doamna Scripcă. Era în plină şansă. Şi afecta o indiferenţă în izbitoare contradicţie cu grămada de jetoane din faţă-i. Nu-şi mai alegea numerele, nu lua de pe unul ca să pună pe celălalt, nu contrazicea regulile jocului, nu-şi ţinea mâna la inimă când mergea bila şi nu tresărea când se oprea. Părea o arhimilionară

care-şi permite luxul să fie distrată chiar când riscă propria-i pungă.

După evitări nejignitoare, binevoi să observe prezenţa unui cunoscut şi să-i arate, printr-un zâmbet de cadână, că se plictiseşte. Apoi, ca şi când ar fi fost singură şi s-ar fi jucat cu arşicele păstrate din copilărie, continuă să plaseze fise de douăzeci şi de o sută, după cum îi veneau între degete, pe diferite „şanse". Simple, multiple; numere mici, mijlocii sau mari, după cum avea mână poftă să se întindă. Şi să încaseze câştigul ca şi când fisele ar fi fost într-adevăr oase ori caşcaval, n-ar fi prezentat valoarea scrisă pe ele.

Liţă Soare îi admiră atâta stăpânirea de sine şi aducându-şi aminte de cealaltă prietenă îşi întoarse capul s-o caute. Chiar în clipa când madam Fitil îl strânse cu putere de braţ.

— Ah, Liţişor dragă, m-am curăţat. Să vezi tu, ce ghinionul dracului. Îmi mergea minunat. Speram să mă refac complet şi s-o mai las păcatelor de ruletă. Măcar o zi, două. S-a apucat însă baborniţa aia de Săsoaică să mizeze pe numerele mele favorite şi să-mi pearte nenoroc. Ea nu se pricepe să joace şi văzând că eu câştig, m-a dat gata. Mizerabila! Dracu' parcă o aşează lângă mine... ori pe mine lângă ea. Acuma — canci! Niciun pol măcar. Am nişte nervi, măi!... Dar tu o să fii drăguţ şi o să mă ajuţi. Am presimţiri că iar se întoarce roata. Şi presimţirile, în materie de joc, nu te înşeală niciodată. Numai cinci sute, Liţişor. Şi tot cu împrumut... Ai avut ocazia să mă cunoşti şi să te convingi că nu-mi place să fiu datoare... Haide repede, să nu fie prea târziu.

Soare înţelese că de primul împrumut s-a achitat şi că pe al doilea îl va plăti cu aceeaşi monedă. Cam scump pentru buzunarul şi pentru obiceiurile lui, chiar excesiv de scump, dar fiindcă hotărâse deja sacrificarea unei hârtii albastre pe altarul recunoştinţei, se bucura de favorurile tinerei doamne în mod cu totul gratuit.

Scoase un bilet de cinci sute şi i-l strecură discret, dându-i totodată să priceapă că încetează de a-i mai fi bancher. Dar doamna nu înţelese altceva decât că are

iarăşi posibilitatea să înfrunte capriciile Fortunei, şi trase pe Soare după ea până la masa a cincea. Schimbând locul, jucătorii speră să scape şi de ghinion.

— Am să legumesc din ei ca să-mi ajungă cât mai mult. Între timp scap de „seria neagră" şi cad în şansă. Sunt eu şi prudentă, atâta că îmi amintesc de această calitate abia după ce nu-mi mai foloseşte la nimic...

Apoi îşi ciupi prietenul de braţ, îi strânse degetul mezin, îl mângâie cu capu-i mic şi parfumat, pe piept — şi întinse hârtia capului de masă.

— Verzi şi numai de-un pol. Ba numai de o sută.

Către Soare, foarte iritată :

— Ştii ce, dragă ? O las dracului de prudenţă şi încerc o lovitură. Am presimţiri extraordinare. Ai să vezi cum încasez acu zece mii şi cinci sute. Nu crezi ?

Către capul de masă, cu hotărâre :

— Toţi pe 23 cu cai.

— Merge cinci sute pe 23 cu cai !

— Jocurile sunt făcute ; nimic nu mai cade !

Bila scapă din mâna mecanizată a crupierului, se învârteşte de câteva ori prin capul şi pe inimioara doamnei Fitil, dar cade drept în gura cui nu se aştepta.

— Zece — ne gru — pair — manque !

Cel care nu se aştepta era însuşi Liţă Soare ! Îşi călcase hotărârea şi aruncase un pol, la întâmplare, aşa ca să facă plăcere prietenei.

— Extraordinar ! exclamă doamna Fitil, foarte surprinsă, deşi era familiarizată cu fasoanele bilei. Privi cu obidă cum plăcerile dumisale iau drumul pribegiei, în loc să se înapoieze cu „zece mii cinci sute", dar se reculese repede. Decepţii din astea mai avusese ea. Şi câştigase prietenul. Şi când câştigă prietenul...

Liţă Soare se uită mult şi gălbui la teancul de fise care i-l întinse crupierul şi nu-l luă în posesie decât la invitaţia categorică a... debitoarei de alături.

— Ei, nu ţi se pare extraordinar ? zise ea oarecum individioasă. Am urmărit bila cu atenţie — contrar obiceiului meu, căci prefer să aştept sentinţa cu ochii închişi, şi am văzut cum a încercat la un moment dat să

cădă pe 23. Şi-a curmat mersul chiar în dreptul lui a dansat puţin, apoi, ca şi când ar fi mişcat-o dracul cu degetul, a căzut pe 10! De, să nu turbezi? Eram aşa de sigură că umflu zece miişoare şi jumătate, cum erai tu că pierzi un pol din complezenţă pentru amantă. Vrei să cunoşti pricina? Vino încoa.

Îl trase de mână într-o loc mai larg şi-l lămuri. Nu mai înainte de a-i arăta dinţii, gropiţa din obrazul stâng şi imobilitatea ochilor mari şi verzi.

— Dragă, asta înseamnă că norocul tău e mai mare decât al meu. A fost din parte-ţi o concurenţă neleală. Dacă nu mizai, câştigam la sigur. Parol! Acum eşti dator să împarţi cu mine. Zău, Liţă!

Îl mai strânse de degete, îi mai cochetă cu ochii, cu nasul şi cu dinţii, până îl convinse.

— Parcă ziceai că nu e bine să dai din câştig... Te paşte ghinionul...

— Adevărat! Ei, vezi că uitasem. Dar lasă că tu nu mai joci. Puritani de speţa ta socotesc imoral până şi norocul. Iar dacă te... asimilezi, îi adăugăm şi pe ăştia la „ţărăncuţa" şi facem opt sute cincizeci. Dar fără dobândă... Şi într-o singură poliţă... Adică plătibili în bloc, nu în rate... Se aude? Se aprobă?

Liţă Soare îşi făcu repede socoteala. Cinci sute erau deja consideraţi ca pierduţi, iar aceşti trei sute cincizeci nu-i ieşeau din buzunar. Aşadar, putea să accepte condiţiile.

— Se aprobă.

— Dar nu ţi-i achit in rate, ţi-o repet!

— Nu. În bloc.

Îi strecură trei plăci de o sută şi alte trei a douăzeci şi-i ură noroc. Apoi se depărtă în direcţia bufetului.

Îşi pierduse calmul. Câştigul de acum i se părea şi mai extraordinar decât cel de dimineaţă şi începu să se gândească serios că poate avea noroc. Măcar aci la ruletă. Că mai înainte de a călca în cazino nu avusese încă prilejul să-şi spună: am noroc. Se opri la masa a patra şi aruncă o fisă de douăzeci. Aşa ca să-şi verifice bănuiala.

Pierdu.

Mai aruncă una.

Avu aceeaşi soartă.

— A treia — le urmă şi în burdihanul ruletei. A patra la fel.

Se depărtă nedumerit. Avea noroc sau n-avea ? Dacă avea — de ce pierduse de patru ori în şir ? Şi dacă n-avea — de ce câştigase atâtea mii de lei ?

Făcu o mică promenadă prin spaţiul gol al cazinoului, fără să vadă pe Dorina când li se încrucişară drumurile. Şi nici ea nu-l observă. Se înapoiase din hall şi era frământată de aceeaşi problemă : are sau nu are noroc ?

După ce-şi mută mâinile de câteva ori din buzunare la spate şi viceversa, şi după ce îşi muşcă buzele rând pe rând, Liţă Soare luă o hotărâre eroică. Să-şi mai încerce trecerea pe lângă ruletă singură dată. Dar cu o sumă mai mare. O pierde — nu dă nimic din buzunar ; câştigă — ferice de el. Prin cazino însă nu va mai călca în niciun caz. Ştiindu-se capabil să ţină o hotărâre, scoase din buzunar toate jetoanele în valoare de lei trei sute patruzeci, şi le puse pe 10. Cum însă suma maximă admisă pe un număr e numai de două sute, crupierul împărţi prisosul între numerele vecine.

— Treizeci şi trei — negru — impair — passe !

Liţă Soare îşi şterse palmele în semn de adio şi se depărtă satisfăcut. Era acum încredinţat pe deplin că n-are noroc. Dacă a câştigat în plin de două ori, a fost datorită întâmplării. Un accident. O confuzie probabil. A fost norocul altuia somnoros sau distrat şi a greşit adresa.

Se lăsă într-un fotoliu şi privind forfoteala atâtor oameni zăpăciţi de mirajul câştigului, se socoti, „fără exagerare", cel mai solid la cap dintre cei de faţă. A încercat, a câştigat, a încercat din nou — aşa ca să nu aibă pricină de regret, şi-a dat seama că nu e rost de pricopseală şi s-a retras. Definitiv. S-o mai deschide el, portmoneul, la restaurant, la cofetărie, dar în cazinou niciodată.

Şi, ca să dea o mai mare tărie deciziei luate, nu mai deschise nici pachetul cu ţigări, şi nici haina ca să cer-

cèteze ornicul. Se lăsă pe spate, cu piciorul de-a călare și cu mâinile în buzunar și-și îndreptă mintea pe alte cărări. La conferința dezarmării, la revoluția din Cuba și la raidul transoceanic al hidroavioanelor italiene.

Dorina îl zări și încercă să-și arate prezența. Îi trecu prin față, așa mai pe departe, se înapoie cu un pas mai pe aproape, dar în zadar. Liță Soare asista la primirea triumfală făcută temerarilor aviatori de către oficialitatea și publicul american.

Fata se așeză atunci pe canapeaua din grupul vecin. Soare o zări la fereastra unui „zgârie-nori" și-i făcu un compliment. Tocmai în clipa când ei îi venise o... inspirație. Îi răspunse stângaci și se ridică grăbită ca să se îndrepte spre masa cea mai apropiată. Pe tânăr o să mai aibă prilej să-l vadă, dar cu inspirația nu se mai întâlnea.

Intrigat de mutra supărată a Dorinei, Soare lăsă pe italieni și pe americani și se ridică s-o urmărească. Se lovi de madam Fitil care îl căuta cu gura căscată.

— Închipuie-ți, dragă, iar am pierdut! — îi raportă ea luându-i amândouă mâinile. Ah, și mi-e un necaz de-mi vine să crăp. Am rămas lefteră tocmai când să intru în serie bună. Dragă Liță, numai cinci sute. Și tot cu împrumut...

Soare ridică impasibil din umeri.

— Îți dau cuvântul meu de onoare că nu-ți mai cer...

— Ai să-i pierzi și pe ăștia și tot fără bani o să fii.

— Imposibil, dragă! Măi, am acu o dispoziție de joc și o siguranță de câștig ca niciodată...

— Dar n-ai bani.

Doamna Fitil îl strânse de deget, se vârî în el și-i făcu cu ochiul.

— Are Litișor...

Litișor ridică nasul în semn de refuz.

— Nu fii măgar! Barim patru...

Liță mai saltă nasul cu un centimetru.

— Ești nesuferit. Hai, scoate repede trei sute. Și cu opt fac unsprezece. Pe onoarea mea dacă nu ți-i înapoiez. Numai dobânda ți-o achit... știi cum.

Îl mai strânse de mână, îl mai dădu şi câţiva ghionţi, îi mai zâmbi, îşi mai frecă şoldurile de ale lui — dar în deşert. Liţă Soare nu mai deschide portmoneul în cazinou.

Văzând că are a face cu un fel de catâr, doamna Fitil întoarse şurubul. Suspină de câteva ori şi îl privi cu ochi înlăcrămaţi.

— Măcar două...

Soare se înmuie — om eşti — şi-i mai „împrumută" două sute. Fără condiţii. Doamna Fitil îi luă zâmbind cu recunoştinţă şi se repezi la masa a cincea. Liţă se amestecă în bulucˇ şi o urmări cu vederea. Prietena — sau datornica — îşi făcu loc cu coatele, înfrigurată, şi ca să nu piardă bila, care tocmai încetinise târcoalele, aruncă moneda de o sută în faţa capului de masă stricând mizele de pe 35 şi din capul coloanei mijlocii.

— Douăzeci şi trei cu cai !

Comanda era aşa de categorică încât funcţionarul uită că se anunţase închiderea şi trimiţând moneda pe numărul dorit, repetă pe acelaşi ton :

— O sută pe 23 cu cai.

Văzând faţa galbenă şi ochii injectaţi ai cucoanei, şeful ridică din umeri şi-şi dădu consimţământul.

— Merge o sută pe 23 cu cai.

Chiar în clipa când bila se clătina să cadă.

— Opt — negru — pair — manque ! anunţă crupierul lipsit de omenie. Doamna Fitil tresări ca şi când ar fi pocnit-o cineva după ceafă şi se uită după Liţă ca să-i arate că „porcul de 23" e vecin cu „măgarul de 8". Deci puţin a lipsit ca să încaseze două mii şasezeci de lei. Nevăzându-l, se împăcă cu soarta şi schimbă cealaltă sută. După multe ezitări miză, în cele din urmă, tot pe 23 cu cai. Şi ieşi 10, adică celălalt vecin al numărului favorit.

Privi melancolic cum se duc şi „ultimele" cinci fise, răpite de lăcomia ratou-ului, şi neavând cu ce să mai joace, dar nici voinţa să se depărteze, pontă... în gând. Şi tot pe 23 cu roibii respectivi.

Ieşi 22. Adică un cal. Doamna Fitil regretă după trei sute patruzeci de lei pierduţi şi miză de data asta pe 13. Era sigură că o să iasă 23, dar avea gust să mai schimbe.

Așa. Niciodată, de când cunoștea ruleta, nu făcuse curte numărului fatal. L-a ocolit ca pe un ciumat. Acum, ca și când ar fi vrut să arate că nu e superstițioasă, îl onoră — în gând, bine înțeles — cu suma maximă : lei două sute.

Și ieși 13...

Doamna Fitil primi — tot în gând — dreptul cuvenit de lei șapte mii și lăsă miza la loc. Mai știi ? Poate să se repete.

...Și iar ieși 13.

Doamna Fitil, cu obrajii rumeniți și cu ochii sticloși, mai primi încă șapte mii. Patrusprezece mii de lei nu e fleac. Dar miza inițială tot n-o ridică. Deplasă numai o singură placă pe calul din jos, adică pe 10.

...Și ieși calul.

Încasă încă una mie șapte sute de lei, — mai bucuroasă acum de inspirația pe care o avusese, să treacă o sută pe 10, decât de câștig. Când ai încasat în zece minute patrusprezece mii de lei, o mie șapte sute nu mai contează mare lucru.

Acum transferă și cealaltă sută. Și pe drept cuvânt. Rândul lui 13 n-o să mai vie așa curând. Dar nu pe vreun cal, ci pe transversala 16 — 18.

...Și ieși transversala. Adică lei una mie una sută.

Era momentul să dea o lovitură în plin. Un jucător experimentat profită de voia bună în care se găsește și riscă. Nu din buzunar, ci chiar din banii băncii.

După o scurtă raită prin cele treizeci și șase de numere, cășună tot pe... 23. Îl acapară, cu herghelie cu tot, pe prețul maxim de o mie de lei, cumpără și neutralitatea lui 0 cu alte două sute — și așteptă înfrigurată.

— Douăzeci și trei — roșu — impair — passe !

Norocoasa doamnă tresări ca sub presiunea unui curent electric și întinse mâna spre crupier. Dar aducându-și aminte că mizase... în gând, îngălbeni și și-o retrase tremurând.

Liță Soare observă tragedia și i se făcu milă. O strânse mângâios de mână și-i mai „împrumută" o sută. Prietena îi mulțumi printr-un zâmbet acru și-l asigură din ochi că asta va fi purtătoare de noroc.

O schimbă repede, ca să apuce lovitura, şi acapară o serie de cinci numere : 5, 10, 23, 8 şi 30. Erau înşirate în această ordine pe ruletă şi unul din ele trebuia să iasă.

— Treizeci şi cinci — negru — impair — passe !

Amărâta doamnă nici n-auzi glasul crupierului. Îşi fixase ochii, din ce în ce mai mari, spre masa de vis-à-vis, şi se părea că n-o mai interesează ce se petrece pe-aproape.

— Lasă-te păgubaşă, o consolă Soare, regretând că o cunoscuse. Nu vezi că nu merge ?

— Desigur că nu merge ! îl apostrofă doamna indignată. Ai venit dumneata cu ghinioanele.

Şi întorcându-i spatele, îl lăsă mofluz şi se duse la masa a doua. Văzuse pe profesorul de matematici vârînd în buzunare plăci de câte o mie şi se apropie de el.

Liţă Soare, socotind că e dator să-i ceară scuze... pentru cei o mie şi mai bine de lei împrumutaţi, făcu o mişcare s-o urmeze. Dar doamna îl ignoră şi se vârî în sufletul domnului care câştiga.

Prietenul nostru privi mai întâi nedumerit, apoi scârbit, cum îi face complimente, cum îi zâmbeşte ca o cocotă şi cum îi şopteşte la ureche. Bănuind ce o să urmeze, se depărtă cu inima pişcată de un purice. Dacă nu chiar de un şoarece.

Dorina tocmai trecea prin apropiere. Biata inimă a domnului Liţă o simţi şi se învioră din nou. Dar fata, care-l văzuse stând *tête-à-tête* cu doamna aceea mignonă şi drăcoasă, schimbă şi direcţia şi ritmul mersului, dând prin aceasta să se înţeleagă că nu e dispusă la... concesii... Liţă nu pricepu şi o urmări de aproape. Zărind pe Ovidiu Crepuscul fumându-şi ţigara într-un loc de unde putea să privească tot şi să judece cu oarecare perspectivă, Dorina îşi găsi scăparea la el.

— N-am avut nici o inspiraţie bună, se tângui ea de la distanţă.

Domnul Crepuscul trase prelung din ţigară, răspândi fumul cu vădită satisfacţie prin cutele bojogilor şi îl scoase afară numai pe nas. Mai trase încă odată şi-l

slobozi printre buzele ţuguiate ad-hoc. Apoi îşi potrivi monoclul şi binevoi s-o asculte.

— N-am avut deloc inspiraţie, se văicări fata din nou, căsnindu-se să nu pară nefericită în ochii maestrului.

— Ba ai avut, îi impută acesta după ce-şi vârî mâinile în buzunare, dar n-ai ştiut s-o sesizezi. Sau n-ai ales bine momentul s-o exploatezi. Te-ai grăbit cu un minut, ori ai întârziat cu două secunde şi a zburat, Pfiuiti ! Văd că e nevoie, contrar celor hotărâte, să mai repetăm împreună. Şi poate că ai dreptate. Inspiraţia — profetică, nu poetică, — este starea sufletului după ce i-a şoptit Dumnezeu la ureche. Prin urmare — un lucru abstract. Care nu se poate vedea, nici pipăi. Necesită deci un studiu mai atent, mai aprofundat. Pricepi mata ?

— Pricep...

Domnul Crepuscul, mulţumit de răspuns, trase din ţigară până îi ajunse focul la deget, lăsă mucul în scrumiera cea mai apropiată, îşi înţepeni monoclul, săltă capul, duse o mână la spate iar cu cealaltă îşi luă eleva de braţ şi porniră în căutarea „lucrului abstract", ca să-l mai studieze. Să-l mai aprofundeze.

— Să fie tată-său, — nu-mi vine să cred, gândi Liţă Soare de la distanţă. Drept e că amândoi ţin nasurile către tavan, dar altă asemănare nu au. El e scund şi cârn, ea dispusă să mai crească încă în sus şi în nas ; el, negricios la faţă ; ea — mai albă ca o hârtie velină. Mai degrabă ar putea să-i fie vreun unchi.

Şi-i urmări cu intenţii neprecise, de spionaj.

După ce făcură un tur în jurul celor şase mese, o apucară brusc printre ele şi se opriră la rondul al treilea.

— Nu, nu ! făcu Crepuscul după un scurt popas cu picioarele şi cu mintea.

Ieşiră din rond, se înapoiară imediat, traseră o diagonală către masa a treia, şi când să facă la dreapta, către a patra, Dorina simţi o smucitură puternică de braţ.

— Repede, o fisă de-un pol !

Cât ai clipi din ochi, fisa ieşi din poşeta fetei, trecu în mâna hrăpitoare a domnului Crepuscul şi se aşeză, cu modestie, dar hotărâtă, în capul transversalei 10 — 15.

— Patrusprezece — roşu — pair — manque !

— Inspiraţia a fost bună... dar jocul a fost prost, stupid, zise maestrul fără să se arate disperat. Trebuia să punem una de o sută.

Încasă micul câştig şi-l vârî în buzunar, odată cu miza.

— Poate că nu e prea târziu să încercăm şi cu o sută. Câştigăm — e fain ; nu câştigăm — nici în pagubă nu suntem, căci nu dăm din pungă ci sfeterisim prima recoltă.

Stânjenită oarecum de lăcomia acestui domn, dar şi frapată de intuiţia-i ascuţită care-l ducea direct la ţintă, îi dădu şi o placă de o sută.

— Treizeci şi doi — roşu pair — passe !

Domnul Crepuscul îşi scutură palmele, în semn de nevinovăţie ; şi se mutară la altă masă. După o scurtă şi lacomă privire la grămezile de jetoane din jurul ruletei şi din faţa celor mai norocoşi, şi după o mai scurtă adulmecare a infinitului — cu nasul în tavan şi cu ochii închişi, — inteligentul chibiţ mai ceru un pol şi îl plasă, — nesigur, pe transversala 16 — 18. Dorina, simţindu-se şi ea inspirată, sacrifică încă o fisă mică pentru un cal din grajdul lui 29.

— Douăzeci şi nouă — negru — impair — passe !

Fata se cutremură şi făcu o mişcare să-şi îmbrăţişeze maestrul. Acesta o privi mirat peste umăr, apoi vârî în buzunarul doamnei sale câştigul de lei trei sute patruzeci, după care binevoi s-o felicite.

— Ei, bravo ! Eşti pe cale să-ţi întreci maestrul. În consecinţă nu mai e nevoie de asistenţa mea. Îţi urez din toată inima să ai parte numai de inspiraţii bune şi să ştii să le foloseşti. Nu uita : câteva secunde de grabă sau de zăbavă — şi ai scăpat norocul. Şi iarăşi : prudenţa este mama înţelepciunii. La revedere, fetiţo dragă.

Îşi întări monoclul, îşi pipăi cravata, ridică nasul, îşi plasă mâinile la cureaua pantalonilor şi se depărtă grav şi ţeapăn.

Dorina pricepu în sfârşit că întâlnise un individ care trăieşte din expediente, dar nu-l urî decât până îl pierdu

din vedere. Acum era dispusă să-i ierte lui Liţă Soare necuviinţa ce o săvârşise împrietenindu-se cu altă femeie, când ştia prea bine că ea îl simpatizează, dar nu-l mai văzu. Amicul nostru observase cum domnul cu monoclu ponta cu banii ei şi cum confiscase câştigul — şi bănui lucruri nu tocmai curate. Ca să nu i se mărească decepţia prin certitudine, renunţase să-i mai observe, preferând o ţigară fumată în aer liber.

Dar, lucru curios ! Parcul nu păru de loc că se bucură revăzându-l. Nu-i mai arătă nici curăţenia impecabilă a cărărilor, nu-şi mai flutură nici frunzele copacilor, deşi ădia un vântişor dinspre Valea-Largă, şi nu-l mai invită să se plimbe şi nici să se odihnească pe bănci. Il primi, adică, cu o totală indiferenţă.

Liţă Soare nu observă atitudinea schimbată a grădinii publice. Îşi lăsă fruntea în răsfăţul vântului şi păşi pe nobilele cărări ca şi când ar fi păşit pe caldarâmul cu hopuri al străzii Lăzureanu sau prin curtea zgrunţoasă a coanei Tinţăi, mult stimata dumisale proprietăreasă.

Era preocupat de chestiuni cu mult mai importante decât calitatea pietricelelor bătătorite de pe poteci şi decât verdeaţa pomilor şi a ierbii. Ingratitudinea soţiei deputatului, legătura dubioasă dintre tânăra încă necunoscută şi bătrânelul caraghios, şi mai ales capriciile curioase — foarte curioase şi demne de studiat, ale ruletei.

Toate aceste chestiuni, mai noi şi mai de actualitate decât veşnicia naturii şi decât banalitatea unei grădini cu poteci, cu iarbă şi cu brazi, se încrucişau acum, fără porniri războinice, în creieru-i obişnuit şi nărăvit să macine numai pe vreme senină.

Păşi greoi şi grav până în faţa hotelului Palace, se abătu pe la barometru — fără să-l consulte, apoi se înapoie mai grăbit şi se protăpi în faţa cazinoului. Se aprinseseră luminile, dându-i un aspect nou şi demn de luat în seamă. Îl privi mult, în poziţia dragă domnului Crepuscul, îşi închipui forfoteala dinăuntru, în lumina revărsată cu dărnicie de policandre, dar rezistă ispitei de a se reîntoarce. Găsi mai nimerit să treacă şoseaua la debitul din apropiere, să-şi procure un pachet cu „regale", apoi

să se aşeze picior peste picior, aşa cum se cuvine unui vilegiaturist, pe o bancă din capătul aleii principale. Adică... tot în preajma cazinoului. Dar n-apucă să fumeze o ţigară, că trecerea unei perechi, în care recunoscu pe profesorul de matematici şi pe madam Fitil, îi strică toată pofta de linişte şi de pace. Îi privi din urmă cum se depărtează grăbiţi şi vru să se ia după ei, să vadă dacă au ieşit numai aşa să se aerisească sau intră în hotel. Dar renunţă repede la această idee. Ce-l interesa ? Nu-i e nici nevastă, nici amantă. Se ajutaseră întâmplător — şi acum erau chit.

Totuşi nu se putu stăpâni să rămână locului. Trupul gol, alb, fraged, puţintel şi parfumat al doamnei Fitil îi reveni în minte ca să-i tulbure sângele. Aprinse altă ţigară şi plecă să se plimbe.

După o jumătate de ceas urca scările cazinoului. Îşi amintise de cealaltă cunoştinţă feminină : Doamna Scripcă. Dar n-o mai găsi. Căută pe Dorina, foarte pornit şi foarte dispus să intre în vorbă cu ea. Poeta însă se găsea în alte zodii. Cu faţa aprinsă, cu buzele uscate şi cu ochii rătăciţi, aştepta, rezemată de capul mesei a doua, sentinţele crupierului. Soare ghici că pierde şi regretă că nu s-a înapoiat mai curând, s-o oprească. Dorina îi bănui intenţiile şi nu-i dete răgaz să şi le traducă în fapt. Nu se simţea capabilă *acum* să lege o conversaţie cu un bărbat a cărui prietenie o dorea atât de mult.

Mări distanţa ce-i despărţea, iar după ce crupierul anunţă numărul — care nu era al ei, îşi strânse dinţii ca să nu-i clănţăne şi plecă în grabă. Soare înţelese că nu e momentul şi, de necaz, scoase un pol şi-l aruncă pe masa verde. Ce nu face omul — cât de cumpănit — când îl sâcâie necazul ?

— Unsprezece — negru — impair — manque !

Câştigase un cal. Îl încasă, uitând îndată pe câteşitrele femeile, şi se aşeză pe scaunul devenit vacant prin supărarea consilierului — hotărât să pună la bătaie întreaga sumă pe care o primise. Avea un curaj şi o poftă de joc, că se miră şi el.

La închidere, părăsi cazinoul cu un adaus la portofel de peste patru mii de lei...

XIII

Toacă...

Nu la cazino, ci în deal, la schit. Căci în acest oraș modern, care e Sinaia, se află și un schit de călugări. Așa cum în mijlocul unui jazz s-ar afla o chitară sau un caval, într-un menu franțuzesc sarmale cu mămăliga și la un ceai dansant o doamnă cu malacov și cu izmenele până la gleznă.

Bineînțeles că nici mânăstirea n-a dorit vile împrejur și cazinou cu ruletă și cu bacara, la zece pași de clopotniță, nici orașul n-are trebuință să i se tragă clopotele de șapte ori pe zi și să fie afumat cu tămâie de dimineața până seara și de luni până duminica. S-au întâlnit fără să se caute și fără să se dorească și conviețuiesc fără să fraternizeze, dar și fără dușmănie. Călugării își păstrează portul cu care i-a găsit aci Spătarul Cantacuzino și mai apoi Vodă Carol, adăugându-și numai gulere scrobite și pantofi de chevreaux. Citesc tot pe cărți tipărite cu secole în urmă, însă nu la lumânare sau la opaiț, ci la lumină electrică. Au ocupații aidoma cu monahii din vechime. Părintele Macarie împletește coșuri, cuviosul Eftimie scrie psaltichie cu pană de gâscă, părintele Nicodim ține socotelile obștei, iar prea cuviosul stareț citește Viețile Sfinților. Cu mici deosebire însă. Sfântul Sava împletea coșuri ca să uite foamea, pe când părintele Macarie împletește ca să i se facă poftă de mâncare. Cuviosul Policarp, economul mânăstirii Neadormiților, tăia pe răboj măsuri de orez și de fasole, părintele Nicodim însemnează în reguli contabilicești tainuri de fripturi și de pâine albă. Efrem Sirul și Ioan Damaschin scriau pe piei de animale, iar părintele Eftimie scrie pe hârtie ministerială și cu cafeluța dinainte. Starețul Gheorghe de la Cer-

nica ot Căldăruşani şi marele Paisie de la lavra Neamţului, îşi chemau ucenicii cu clopote legate de sfori, pe când Prea Cuviosul Serafim are sonerie electrică la capul patului şi deasupra mesei din sufragerie.

Când a sosit aci, întâia oară, Domnitorul Carol, cu teleaşca trasă de opt perechi de cai, călugării iubeau căpşunile şi busuiocul ; de câţiva ani s-au îndrăgostit de rozete, de petunii şi de dălii.

Acestea însă sunt mici concesii făcute — nu din spirit de adaptare, ci mai ales din necesităţi misionare. Înlesnesc legătura cu oraşul modern, fără să vatăme pravila călugărească. Nici Sf. Vasile, nici Antonie, nici Pahomie n-au oprit folosirea gulerelor tari şi lumina venită pe sârmă. Dar Excelenţa Sa domnul X, sau prea venerabila doamnă Fix, bună creştină şi mare filantroapă, n-ar suferi să le intre în casă călugări cu gâturile roase de şaiac, cu cozile strânse în sfori de tei, fără galoşi şi cu aghiasmatarul înfăşurat în basmale de la morţi săraci.

Serviciile bisericeşti se fac însă după tipicul milenar. Numai sărbătoarea, în biserica mare, începe excepţie. Urechile de astăzi nu mai pricep nici Psaltirea, nu mai gustă nici muzica lui Pa-vu-ga.

Singură toaca răsuna la fel ca pe vremea spătarului-ctitor. E tot de fag, cu ciocane rotunjite tot din lemn, e purtată tot de un monah cu mătănii proaste şi e plimbată cu aceleaşi onoruri în jurul bisericii.

Şi toacă părintele Arsenie. Cu îndemânare şi cu evlavie. Sunetele — când întregi, când înjumătăţite sau stâlcite între ele de jocul distrat al ciocanului, n-au însă rezonanţa de altădată. Ecoul lor, întretăiat de claxoane şi de mugete de motoare, nu se mai răspândeşte hăt departe, pe valea Prahovei, ci se înnăbuşă între zidurile mânăstirii.

Sinăienii nu prea se înghesuiesc la biserică. Celor din vale le vine greu să urce, iar celor din deal să coboare. Şi azi nu e nici măcar sărbătoare. O zi ca toate zilele. Din întâmplare, miercuri. Cuvioşii călugări însă slujesc lui Dumnezeu fără încetare. Ziua şi noaptea. Şi sunt toţi

prezenți, mai ales de când s-a desființat popicăria din pădure. Dumineca și de sărbători mai însemnate — în biserica mare, pe cărți latinești și pe muzică vocală; iar peste săptămână oficiază în bisericuța din cetate, pe slovă veche și pe muzica lui Anton Pann.

Astăzi e de rând părintele Nicodim, iar la acatiste părintele Grigorie. Primul pregătește în altar trupul și sângele Domnului, pentru a le jertfi după otpust, iar al doilea așteaptă cu patrahirul de gât o creștină ca să-i ceară mijlocire către Sf. Fecioară.

Dar oameni așa de evlavioși ca să se roage și miercurea nu prea sunt mulți la număr. Mai ales că e și de dimineață.

Abia mai târziu, după ce cuviosul Grigorie și-a atârnat în cui — și patrahirul și nădejdea, și și-a agățat ochelarii ca să cânte Heruvicul, intră o țigancă, după ce și-a lăsat oalele cu smeură la ușă.

— Asta nu face acatiste, gândește Sfinția Sa. Și înțepenindu-și mai bine ochelarii, caută la glasul al 6-lea. E mai apropiat de vocea-i blândă și mai potrivit pentru ceasuri triste. O doamnă tânără și cunoscută aci pentru desele rugăciuni pe care le făcea, veni însă la timp să-i alunge melancolia.

Bucuros, protosinghelul Grigorie își drege gâtul și abandonează glasul al 6-lea. Prea e plângător. Al 5-lea e mult mai plăcut: și să-l cânți și să-l asculți.

Dar doamna — ați ghicit-o: Sripcă — era grăbită. Sărută cu vârful nasului o icoană, la întâmplare, apoi imediat mâna plină a preotului din strană. Sfinția-Sa o privi galeș — jumătate ironic, jumătate compătimitor — și-i luă vorba înainte.

— Iar ați pierdut!...

— Iar, părinte. Dar Maica Domnului e bună.... Și Sfinția-ta știi s-o îndupleci.

Părintele Grigorie își opri un zâmbet înainte de-a ajunge pe buze, dar ironia din ochii-i verzi-albaștri e o meteahnă din născare. Lăsă Heruvicul și apucă Molift-elnicul.

E în București, o biserică foarte cunoscută, la care aleargă, între altă lume necăjită, și foarte multe femei de trotuar. De toate neamurile și de toate confesiunile. Și își arătă pretențiile — plătesc doar! — pe bilețele concepute în felul acesta: „Maria — sau Estera — Ilona — Nadia — Sily — Mimy, etc. — roagă pe Maica Domnului și pe Sfânta Vineri să se întoarcă cu milă și cu îmblânzire asupra ei și să-i trimită mușterii la prăvălie...“ Preoți din Sinaia sunt solicitați să se roage pentru logodne, căsătorii, împăcări, judecăți, dar mai ales pentru „noroc și câștig“. Pe spinarea stăpânilor de la cazino, desigur.

Doamna Scripcă e scutită să mai scrie pe hârtie. Necazurile-i sunt cunoscute aci, și părinții improvizează rugăciuni mai bine decât se pricepe ea să compună în câteva rânduri. Totuși, fiindcă după ultima slujbă îi mersese deosebit de rău, imploră pe părintele Grigorie să se roage „cât mai cu evlavie“. Lucru de prisos, căci Cuviosia-Sa nu se roagă niciodată fără evlavie. Își aminti însă că rândul trecut, grăbit fiind, îi citise de unde nimerise. Și se înnimerise tocmai la capitolul cu „Rugăciuni pentru vreme de ciumă“. Dar fiindcă la jocurile de noroc nu s-au gândit cei care au alcătuit Molitfelnicul și Acatistierul, deschise acum la glava intitulată: „Pentru vreme de foamete“. N-ai noroc, sau nu plouă — tot una e.

„...Caută cu milostivire, Stăpâne, spre strigarea, plângerea și suspinarea norodului tău și să nu ne pierzi pre noi și dobitoacele pentru păcatele noastre, ci să izbăvești din moarte sufletele noastre și să ne scoți din urgie și din foamete...

Cel ce te îmbraci cu lumina ca un vestmânt și întru cele înalte locuiești și spre cele smerite privești, caută cu milostivire spre roaba ta Lucreția, ce te-au mâniat și iubirea ta de oameni au întărâtat, și ca un milostiv și lesne-iertător, îndură-te și miluiește-o! Poruncește norilor să sloboadă ploi cu pace, îmbată brazdele pământului și înmulțește rodurile lui — și mântuiește oamenii și dobitoacele...“

Ca să dreagă lucrurile mai adăugă și de la Sfinția-Sa :

„Încă ne rugăm pentru mila, viața, pacea, sănătatea și ajutorul roabei lui Dumnezeu, Lucreția. Să-i ajute Maica Domnului întru împlinirea tuturor dorințelor ei. Toate farmecile și toți dușmanii să se depărteze de la casa și din calea Lucreției. Dă-i, Doamne, sănătate, câștig și supune sub picioarele ei pe toți vrăjmașii și împotrivnicii."

— Părinte, am visat astă-noapte — de unde și până unde — pe Sf. Trifon. N-ar fi bine să-l rugăm și pe el, ce zici ?

— Bine e să te rogi de toți sfinții, că toți au trecere la Dumnezeu, grăi popa, dar Sfântul Trifon se ocupă îndeosebi cu insectele și cu zarzavaturile, așa că...

Madam Scripcă nu insistă, mai ales că nu prea înțelesese ce-i cu ploaia și cu foametea, și se grăbi să plece. Era în pericol să se deschidă cazinoul și să nu fie de față.

Imediat își făcu apariția simpaticul și cinstitul domn Liță Soare. Cu un pachet în brațe și c-o sticlă în mână. Fiind fecior de popă și deci cunoscător al rosturilor din biserică, trase la ușa din stânga a sfântului altar și își arătă dorințele protosinghelului Nicodim.

— Părinte, te-aș ruga să întrebuințezi aceste făclii pentru policandru, pentru sfeșnicile împărătești și pentru cele trei din altar. Iar untdelemnul numai la candelele împărătești, la cea a Răstignirii și la iconostas.

Părintele Nicodim, surprins de atâta evlavie la un tânăr fercheș, îi primi lucrurile cu mulțumiri și-l asigură de întocmai executare. Nu-i refuză nici pomelnicul însoțit de două monede de argint :

„Ion, mulțumește lui Dumnezeu pentru ajutor și-l roagă pentru neuitare."

Apoi, se închină — Ion — pe la toate icoanele mai de seamă, aprinse câteva lumânărele pe la sfeșnice și plecă urmărit de ochii buni și veșnic nedumeriți ai părintelui Cornilie.

Îi plăcea lui Liță Soare să stea ceasuri întregi în picioare să asculte serviciul religios ; astăzi însă, nu

era capabil să mediteze senin şi să-şi facă cruci drepte şi potolite.

Veni şi Dorina. Dar tocmai către sfârşit, când părintele stareţ îşi punea ochelarii să cânte însuşi imnul de laudă al Născătoarei-de-Dumnezeu.

E tristă şi palidă la faţă. N-a dormit bine. A avut, probabil, şi vise urâte. Şi-a făcut câteva cruci pripite şi s-a aşezat smerită, aproape posacă, într-un colţ din stânga. Priveşte în duşumea şi refuză să cugete. Abia peste câteva minute, când glasul unduios al arhimandritului urcă în vârful scării, săltă capul şi privi lung la venerabilul bătrân care interpretează cu fidelitate muzica greco-turcă a lui Macarie Ieromonahul. O mătuşă care se căsnea să aprindă o lumânare în sfeşnicul de la iconostas, îi aminti că şi ea avea acest obicei creştinesc — când era fetiţă şi mergea la biserică în tovărăşia bunicului. Dar fiind — pe de o parte sfioasă, pe de alta într-o stare sufletească opusă celei a lui Liţă Soare, sacrifică numai doi lei pentru două lumânărele. Una e când câştigi, alta când te părăseşte norocul...

Le aprinse şi le lipi singură, refuzând stângaci oferta amabilă a cuviosului Cornilie. Se închisă ceva mai lămurit, se reaşeză într-un loc mai vizibil şi ascultă restul sfintei liturghii cu mai multă atenţie.

La plecare, se opri în curticica bisericii şi stătu puţin de vorbă cu şindrila scorojită de pe vechile chilii călugăreşti şi cu micile ronduri înconjurate de petunii, încinse cu călţuni şi cu rozetă şi gluguite cu un trandafir şi cu dălii.

Apoi, cu părintele Cornilie — custodele muzeului şi al bibliotecii şi cel mai îndatoritor călugăr de pe suprafaţa globului.

— Aţi mai fost în Sinaia, domnişoară ?

— Nu, părinte. E pentru prima oară când am prilejul să-i admir frumuseţile.

— Adevărat ? ! se miră părintele Cornilie mângâindu-şi barba-i roşie, galbenă şi albă.

Apoi, după ce o privi o clipă îngrijorat :

— O, da, e foarte frumos la Sinaia. Să știți însă că sunt și ispite multe. Unde-i place omului, e cu neputință să nu-și vâre și satana codița. Uite așa ca să nu-l lase să guste în tihnă bucuria de a-și răcori sufletul și de a-și mai odihni puțintel și trupul. Abia ați sosit, nu ?

— Da... sunt numai de trei zile aci.

Părintele Cornilie făcu ochii mari și aproape speriați.

— Cum se poate ? De trei zile în Sinaia și încă n-ați vizitat sfânta mânăstire ? Firește, tânără și neumblată, cum sunteți, v-ați grăbit să dați ochi mai întâi cu castelul și cu parcul, fiindcă nu-mi închipui că diavolul a găsit deja vreme, așa ocupat cum e, să vă ducă la cazinou...

— A... încă...

— Să nu ziceți „încă" ! Să ziceți : Doamne ferește ! Și să vă faceți cruce ori de câte ori treceți prin apropiere. Fiindcă — vă rog să mă credeți — toate drumurile din gară și până la cazino sunt presărate cu diavoli. Nu sunt hamali și birjari câți sunt ciraci ai lui Scaraoschi, cu poruncă din Tartar să amintească noilor sosiți că este aci un local unde poți să te îmbogățești într-o jumătate de ceas. Vă rog să vă feriți ca de ciumă și ca de holeră. Dacă n-ați fost încă acolo, de bună seamă că dracii, prea ocupați cu alții, v-au scăpat din vedere. Bine că v-a adus îngerul cel bun la sfânta mânăstire ca să aflați din rostul neu primejdia ce vă pândește...

Și acum să vă arăt biserica mare și muzeul. A, sunt lucruri pe care trebuie să le cunoască noul-venit din chiar prima zi. Întâi mânăstirea și apoi celelalte. O fi el, castelul, mai frumos decât chilioarele noastre, dar tot Dumnezeu e mai mare în Sinaia. A !

Și cu bunăvoința care-l caracterizează, povesti părintele Cornilie, Dorinei, că viață pusnicească exista prin aceste locuri minunate și mai înainte de-a întemeia spătarul Mihai Cantacuzino mânăstirea. Călugării dornici să proslăvească pe Dumnezeu în singurătate, plecau de la schitul Lespezei, de lângă Comarnic, și se pusniceau prin aceste părți — sălbatice pe atunci. Când și când se înapoiau la schit de se împărtășeau cu Sfintele Taine și-și

mai luau câte ceva și pentru-ale trupului. Întâmpinând însă mari greutăți, din pricina depărtării și a fiarelor, s-au chibzuit cu stareţul lor să facă aci o bisericuță de lemn unde să slujească sfânta liturghie. Erau însă cu totul lipsiți de mijloace.

Auzind de strâmtoarea lor, un temut vătaf de tâlhari, anume Niculae Grozea, i-a ajutat cu bani de au ridicat o bisericuță în cinstea sfântului Nicolae și câteva chilioare, la poalele muntelui Furnica.

Și era tare adâncit în cele duhovnicești bătrânul preot orânduit de către stareţul de la Lespezi. Își făcea veacul mai mult în biserică, postind și rugându-se. Numai în miezul nopții se cobora pe culmea dealului, unde este acum cazarma vânătorilor, și multe rugăciuni făcea și acolo.

Ci-că odată, în noaptea Adormirii Maicii Domnului, pe când se ruga el în vârful dealului, a fost ajuns de mare oboseală, și a adormit. Când s-a deșteptat din somn, a auzit cântând în apropiere, și privind cu spaimă în toate părțile, a văzut în locul unde se află acum biserica veche — lumină mare și două cete de tineri în veșminte strălucitoare și cu făclii aprinse. Cântau troparul Adormirii : „Întru naștere fecioria ai păzit, întru adormire lumea nu o ai părăsit...

Auzind de această prea minunată vedenie, credincioșul și mult evlaviosul spătar Mihai Cantacuzino, care tocmai dorea să zidească un schit în munți, s-a grăbit și a ridicat biserica mică cu chiliile dimprejur.

Apoi, o conduse părintele Cornilie în biserica mare, zidită mult mai târziu, și-i arătă dvera lucrată din fir de aur de către răposata regină, precum și alte obiecte de valoare. Iar în urmă de tot îi înlesni sfinția-sa cunoștința cu oasele din muzeu cu cărțile mai rar din bibliotecă și cu sala istorică unde s-a ținut, în 1914, consiliul de coroană care a hotărât neutralitatea.

La despărțire, cuviosul Cornilie, încredințat foarte că a salvat un suflet, o sfătui să mai dea din când în când pe la sfânta biserică. O lumânărică aprinsă în fața unei icoane, o cruce făcută cu toată evlavia și o rugăciune

șoptită cu buze neviclene, îndepărtează pe satana și ține judecata trează și neclintită de amăgirile cazinoului.

Foarte mișcată de dragostea cu care o călăuzise și o sfătuise bunul călugăr, Dorina îi sărută mâna și o luă voioasă pe cărarea care merge o bucată paralel cu drumul spre castel.

Plecase de acasă foarte amărâtă și obosită trupește și sufletește. Așa ca după o noapte de nesomn precedată de o zi peripețioasă. I se ușurase mica-i avere cu peste cinci mii de lei și i se năruise vertiginos atâtea planuri pe care le făurise în zodia norocului.

A adormit greu și a visat urât. Când s-a deșteptat, târziu, a avut parte să fie întâmpinată de un prieten cu multă trecere în lumea artiștilor : Soarele. Se urcase pe balcon și de aci o mângâia cu razele calde pe mâini și pe obraji. Foarte sensibilă la astfel de atenții, Dorina i-a zâmbit recunoscătoare și s-a întins ca omul zăbovit în plapumă. Apoi și-a adus aminte de necazul ce o pocnise tocmai când îi era lumea mai dragă și și-a stârcit picioarele ca să încetinească bătăile inimii. Razele soarelui au mângâiat-o atunci și mai prietenos, pe ceafă, pe vârful nasului și în ochi. Iar când i-au cuprins sânul scăpat din pijama, i-au adus din nou zâmbetul pe buze și au ridicat-o din pat.

Dar oricât ar fi cineva de poet, când își aducea aminte că a pierdut cinci miișoare, în loc să mai câștige zece, sau să le ție în buzunar și să le pape sănătos, nu se mai lasă alintat de o șuviță de soare și nici chiar de globul întreg. În zadar a încercat fata să înghită tot aerul din balcon, că n-a izbutit să-și alunge obida. S-a îmbrăcat atunci și a plecat. În astfel de împrejurări tot mai bine e să-ți calci gândurile în picioare decât să oftezi și să te lași torturat de ele.

A înnemerit, după cum am văzut, la sfânta mânăstire. N-a dus-o nici evlavia, nici vântul, nici mirosul de tămâie, ci numai instinctul. S-a oprit la poartă, ca să privească în curte, a mai făcut câțiva pași ca să vadă de aproape brâul de petunii de lângă zidul stăreției, a citit inscripția de la intrarea gangului, a trecut pe aci în

vechea cetate și, din ce în ce mai liniștită, s-a pomenit în biserică.

Acum pare împăcată cu sine și cu soarta. Ca orice creștin care a aprins o lumânare în casa Domnului și și-a făcut o cruce și o rugăciune. Ba chiar îi vine să râdă. Auzi dumneata să te bocești după niște bani pentru care n-ai depus nici o muncă, și care au avut plăcerea s-o șterg așa cum au venit și de unde au venit. Ba să te miri că nu s-au dus toți și n-au tras după ei și pe ceilalți.

Urcă pe treptele ruinate din vecinătatea fostei cofetării „Riegler", mângâie cu ochii câțiva copilași ce se jucau sub privegherea bonelor și se așează pe o bancă. Aer, verdeață, pădure, munte, lume, scaune fără plată — ce mai poftești ?

Păcat că nu-și luase caietul ! În dispoziția-i sufletească, la care contribuise deopotrivă vizita la biserică, amabilitatea părintelui Cornilie și frumusețea naturii, ar fi curs versurile ca din moară.

Lipsa caietului nu era însă un motiv puternic să dea cu piciorul inspirației — de data asta poetică, nu profetică — ce o năpădea din toate părțile. Pui mâna la falcă, închizi ochii sau privești numai caimacul naturii și ticluiești stihuri pe care le memorizeze și le transcrii acasă.

— Suișuri... Suișuri...

Nu-i mai conveni acest titlu. Nu se potrivește cu ceea ce simțea acum. Prea miroase a sport. A alpinism. Zburdălnicia drăgălașă a copiilor, transportați de pe trotuar în iarbă verde, și mutrele de mame sterpe ale bonelor i-ar putea prilejui o poezie pe cinste.

Se așează pe lucrul. Și mai puțin de-o jumătate de ceas fabrică o strofă. Nu prea „înghite" pe Alecsandri, dar nici nu putea să-și refuze plăcerea de a întocmi un pastel minumat numai din pricina antipatiei pe care o avea pentru opera bardului de la Mircești. Și fiindcă în lipsa unui manuscriis, biografii de mai târziu n-ar avea cum să urmărească procesul de creație la o poetă decepționată de ruletă și redresată în biserică, însemnăm aci toată truda, toate sudorile la care a supus căpușorul și

talentul domniei-sale, de când şi-a ales obiectivul şi până ce ideea s-a cristalizat într-o formă definitivă.

Clar de cer, luciri de soare
Şi verdeaţă cu lumină...

Clar de cer, umbriri sub soare
Şi verdeaţă în lumină...

Cer senin şi clar de soare...
„Pe poiana tăinuită"...

Schimbă măsura :

Pe poiana înverzită, mângâiaţi de blândul soare,
Opt copii asudă-n jocuri, cu lopeţi şi cărucioare...

Pe poiana înverzită, ocrotiţi de mândrul soare,
Copilaşi asudă-n jocuri şi-n ciripituri uşoare...

„S-a dus zăpada albă de pe întinsul ţării"...

Schimbă din nou macazul :

S-a dus copilăria...

Prin crengi de fag şi cetini îmbătrâniţi de vacuri...
Străbat luciri de soare şi rămăşiţi de veacuri...

Prin crengile de arbori străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pe raze verticale...

Prin crengi de brazi şi cetini străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare...

Copii lipsiţi de grijă...
Copii neatinşi de criză...

Copiii zburdă-n iarbă — păpuşi însufleţite,
Sub privegherea dârză a bonelor boite.

În fine :

Prin crengi de fag şi cetini străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare ;
Copiii zburdă-n iarbă, jos şuşuie izvorul,
Iar sus, pe coama sură, ciobanu-şi cântă dorul...

Extra mulţumită de aşa inspiraţie, Dorina îşi strânse picioarele în pantofi, gura în dinţi şi poşeta în mâini şi începu să îngâne pe nas un tango şi să-l învârtească jumătate pe bancă şi jumătate în gât. Mai strângând odată poşeta, descoperi un colţ mai solid şi îşi aminti că are acolo un carneţel şi un creionaş destinat însemnărilor fugare. Dar când deschise şi dădu cu ochii de banii ce-i mai rămăseseră din câştig — patru bilete şifonate şi supărate foc că n-au profitat de ocazie să zboare şi ele, o părăsi toată voia bună. Sprâncenele i se încruntară, buzele se făcură moţ, picioarele piramidă, iar nările se lărgiră de la sine ca să împiedice o sufocare.

Scoase bancnotele la aer şi la soare şi vru să le întindă şi apoi să le întocmească mai cumsecade. Dar fiindcă nu mai erau nouă, ci patru, le mototoli şi mai rău, cu atâta energie că dacă ar fi fost de caş n-ar fi mai rămas în ele nici pic de zer.

Cine-o fi pus-o la cale să mai joace şi să piardă atâţia bani? Cine altul decât vreunul din diavolii de care i-a vorbit cuviosul Cornilie? Ce n-ar fi putut face cu cinci mii de lei? O toaletă elegantă — o lună în plus la Sinaia — un voiaj la Viena... Şi acum — de ce să-i mai bocească? De-a surda? S-au dus, s-au dus! Nici mortul nu se mai întoarce de la groapă, nici banul pe care l-ai aruncat prosteşte nu mai revine în portofel.

— Bine că nu s-au dus toţi! oftă ea de la ficaţi. Apoi netezi frumos cele patru mii obijduite, le îndoi în patru şi le făgădui un domiciliu forţat. Le va expedia chiar azi după masă mătuşii Marga. Dar de ce după masă şi nu acum! Ispitele de care i-a vorbit călugărul nu sunt vorbe deşarte, ci realităţi care îţi ameninţă, aci la Sinaia, însuşi motorul vieţii : portofelul.

Însemnă în carnet cele patru versuri şi plecă de-a-dreptul la poştă, cu oarecare teamă să n-o vadă călugărul şi să creadă că se duce la cazino.

Pe cale îşi aminti şi de Liţă Soare — îi aflase numele din gura doamnei Fitil, şi încetini pasul. Ce-o fi făcând el? O fi mai jucat? L-a văzut că se abţine, făcându-şi plăcerea din a asista la zvârcoleala altora. Dar o fi rezistat

el, aseară, până la sfârșit? N-o fi restituit, ca și ea, măcar o parte din câștig? Dar dacă l-o fi mai înmulțit? Pare un om în stare să-și înfrâneze pornirile spre rău.

Îi iartă încă odată necuviința ce săvârșise vorbind așa de intim cu cocoana mărunță și oacheșă — „ah, ce nesuferită!“ — când știa bine că și ea, Dorina, se află la fața locului, și își exprimă din nou — sie înseși — dorința de a-l cunoaște.

Ca să ajungi la poștă, venind dinspre mânăstire, trebuie să traversezi parcul chiar pe dinaintea cazinoului. Dorina socoti că n-are niciun motiv să ocolească, și urmă drumul cel drept. În fața domiciliului cucoanei Rulèta, însă, simți că-i bate inima și i se împiedică picioarele... Și se opri.

Ce era să facă? Să-și vatăme inima și să-și pună nasul în primejdie? Încercă să-și explice acest „gol de aer“ uitându-se după Liță Soare. Dar capul înclina mai mult la stânga, către cazino. Bănui care-i pricina, dar ca să se amăgească, gândi că tânărul dorit poate fi acum în sala de joc... D-aia îi bate inima... Și întrerupându-și drumul, urcă scările. „Numai până la intrare.“ Dacă pălăria, pe care i-o cunoaște bine, va fi cocoțată la garderobă, cu siguranță că e și el înăuntru...

Trage însă direct la cassă, își scoase bilet, la garderobă își pierdu memoria, nu mai zăbovi nici în hall — după prescripția lui Ovidiu Crepuscul, ci merse direct în sala cea mare a jocurilor de ruletă...

XIV

Domnul Liță Soare, fericitul norocos de ieri și de alaltăieri, a trecut la ofensivă. Are puțină experiență și multă încredere în izbânda finală, dar nici prudența-i firească nu l-a părăsit.

S-a așezat comod la masă, ca un jucător mai vechi, și a câștigat pe ultimile șase. I s-au arătat binevoitoare

la început și a socotit că e bine să se țină de ele. Ocupă cu câte-un pol — când transversala dublă, când pe cea plină, când pe amândouă. După grămada de fise din față-i, ai fi dispus să crezi că n-a câștigat mai mult de cinci sute de lei, dar el, ca să nu-și dea aere de om norocos, a mai băgat pe-atâtea și prin buzunare. N-a câștigat prea mult, deși dusese la biserică patruzeci de făclii; dar dacă s-o țină mereu la pas și n-o porni în galop, are toate șansele să iasă mulțumit din cazinou.

Colț de masă — și vecină cu el, găsim pe evlavioasa doamnă Scripcă. Are și ea motive să fie satisfăcută de moliftele de la mânăstire. Nu slăbește pe 8 cu cai și pe 32 — 35, cum nu slăbește satana pe călugărul cuvios. Se ține scai mai cu seamă de 8 și de herghelia lui. Îl încarcă cu poli și cu sute și primește, la intervale mici, împătrit și înzecit. Din această cauză a intervenit între ea și vecinul din stânga oarecare animozitate. Când câștigă 8, adică doamna Scripcă, pierde ultima transversală, adică Liță Soare. Și viceversa. Dacă bila își face câteodată ambiția și cade mai des pe ultima sixtină, doamna Scripcă își invită vecinul să mai schimbe.

— Prea bați într-un loc. Mai îndrăgește și duzina întâia.

Iar când norocul își aprinde luleaua în cartierul dumneaei, vine rândul lui Liță Soare s-a invite să se mute.

— Mai degrabă mi-aș părăsi bărbatul decât pe scumpul, pe magnificul, pe divinul 8...

Răspunsul e așa de categoric, că Liță Soare nu mai insistă, dar își dublează miza.

Cealaltă prietenă a noastră, scumpa și drăgălașa doamnă Fitil, își făcuse intrarea împreună cu profesorul de matematici, cu un sfert de ceas mai târziu. El — mai înalt decât în ajun și mai ofilit la față. Parcă ar fi stat toată noaptea de caraulă.

Doamna Fitil a strecurat lui Liță Soare o hârtie de-o mie, cu aerul debitorului dubios care-și plătește o datorie trecută de creditor la pierderi, și s-a așezat pe scaunul de vis-à-vis. Matematicianul, cu sau fără regret că se desparte un moment de delicioasa cuconiță — în tot cazul

mai delicioasă decât o problemă de algebră, — a ocupat loc lângă capul de masă, pe unicul scaun care-şi mai aştepta stăpân.

Şi pierd amândoi. Nu de alta dar, ca să se adeverească vechea zicătoare că, „cine câştigă în dragoste, pierde în afaceri", şi viceversa. Acest porc de „viceversa" ar fi acum, după câte ştim noi, prieten cu Liţă Soare ; şi, după cum vom afla, binevoitor şi faţă de doamna Scripcă. Pe el îl trădase madam Fitil, iar pe ea... Ovidiu Crepuscul. Îl făgăduise o întâlnire, şi nu se ţinuse de cuvânt. Avusese probabil prilej să constate că e rea de pagubă, şi renunţase. Când eşti om deştept şi prevăzător, preferi epitetul de măgar celui de orbeţ.

Doamna Fitil a îmbrăţişat pe scumpu-i 23 şi n-are de gând să se lase de el chiar de-ar fi să dea din nou faliment. Iar onorabilul domn profesor se ţine de duzina mijlocie cu o linişte demnă de un matematician veritabil. Pontează amândoi, aşa dar, între raionul doamnei Scripcă şi cel al lui Liţă Soare. Adică tocmai în raza pe care bila se încăpăţânează mereu s-o ocolească.

Poeta, zărind cassa dinăuntru, care schimbă banii în fise, uită c-a intrat după Liţă Soare, şi se abătu de prefăcu şi ea o monedă de argint. Îşi călca hotărârea de a nu mai juca, dar numai într-o măsură nedemnă de luat în seamă. Nu e mare lucru o sută de lei într-un cazino cu jocuri de noroc. Când îşi văzu însă făt-frumosul în deosebită tandreţe cu vecina — care nu era măcar cea de ieri, dar nu mai puţin tânără şi frumoasă, simţi un fel de greaţă urcându-se din stomac în cerul gurii şi se văzu forţată să caute o consolare. Bunăoară, în societatea dezgustătoare a domnului Crepuscul. Dar „maestrul" bănuia că fata îi ghicise meseria ; şi mai ales ştia că pierduse şi că nu mai e rost de caşcaval. Încât nu-i răspunse la „bonjour". Îşi înţepeni mâinile la spate, strânse geamul între obraz şi sprânceană şi se depărtă cu nasul ţintă spre bufet.

Ce te faci într-o situaţie analogă ? Ieşi afară ? Dar parcă ai venit de sub pământ ? Stai unde te găseşti şi cauţi un loc pe fotoliile rezervate celor ce încă se tem să

se apropie de mese și celor ce reflectează asupra mijloacelor mai comode și mai eficace cu care să treacă acolo „unde nu e durere, nici întristare, nici... ruletă". Și dacă toate sunt ocupate ai să ieși afară? Nu. Când ți-e sufletul abătut, găsești o destindere mai degrabă în moară decât în cimitir. Mai curând în cazinou decât în parc.

Dorina nu e nici mică și nici proastă ca să nu priceapă astfel de lucruri. Și chiar dacă, în tulburarea ce te-a cuprins, nu le pricepi, le simți totuși instinctiv și te aperi inconștient. Prin urmare cauți loc la una din mesele cu ruletă. Dacă nu pe scaun, te mulțumești și în picioare. Iar dacă ți-e lehamite să privești, n-ai decât să joci.

Așa făcu și Dorina: jucă. Un pol, doi, trei; o sută, două, nouă, până la închidere. N-o mai urni din loc nici foamea — jignești ruleta dacă ți-aduci aminte de existența stomacului, — nici oboseala, nici pierderile, nici muzica din bufet care invită pe tineri la dans...

Dar parcă numai ea surzise?...

Bilanțul acestei zile de mare însemnătate în viața Dorinei și a lui Liță Soare, se încheie cam după cum își închipuie cititorul. Poeta s-a curățat și de cele patru mii care-i mai rămăseseră din câștig. Ba a mai dat și din capitalul de acasă vreo două sute. Doamna Scripcă, bine văzută de roata dracului până seară, s-a retras cu un ceas mai devreme după ce, bineînțeles, a dat cel din urmă pol. Aceasta dovedea că rugăciunile n-au avut puterea s-o susțină la infinit. O satisfacție — mai mult sau mai puțin — tot a avut. S-a reîntors prietenul ungur cu portmoneul formidabil refăcut. Nădăjduise să petreacă un ceas și chiar mai multe — cu Liță Soare, dar fiindcă el nu-i dăduse prin nimic să înțeleagă că ar fi de aceeași părere, iar ungurul putea fi ocupat dintr-un moment într-altul de altă urgisită a norocului, uită disprețul cu care îl izgonise când a rămas mofluz și-i râse obraznic în nas.

Doamna Fitil s-a curățat cam pe vremea toacei. A „împrumutat" cinci sute de la profesor — și s-a cotorosit repede și de aceștia. Un nou împrumut i-a adus mai mult noroc. S-a înduioșat și 8 și armăsarul dintre 32 — 35 și

i-au făcut câteva concesii. Apoi iar s-a curățat. Și fiindcă matematicianul se curățase cu zece minute mai înainte, și-a îndreptat toată nădejdea către Liță Soare...

— Ai văzut bine că nu sunt o datornică rea... Barim cinci sute...

Și i-a dat. N-avea niciun motiv s-o refuze.

În zece minute s-a spălat pe mâini și de aceștia.

— Mai dă-mi cinci...

Și i-a mai dat. S-a mai înduioșat o leacă și norocul — încât a izbutit să joace până la închidere și să se ridice cu circa două miișoare.

Curba trasă pe „Foaia de observație" a lui Liță Soare, de către doctorul Scaraoschi, marele șef al clinicei, n-are oscilații prea mari și nici prea multe. Dar tot cu tendință de urcare. A ridicat el de la cassă lei opt mii trei sute. Bani câștigați mai mult cu răbdare decât cu noroc. Rezistase cu eroism tuturor ispitelor. Și doamnei Scripcă de alături care înnebunea văzându-l atât de prudent, și numerelor favorite care-l îndemnau întruna să profite de bunăvoința sau de toanele bilei. Altul mai curajos ar fi câștigat de cel puțin cinci ori această sumă, după cum s-ar fi putut și altfel. Adică... să-și piardă și pălăria. (La ruletă se pierde mai întâi capul și apoi pălăria.)

Îi puse bine în portmoneu — portmoneul lui Liță Soare e o adevărată temniță — și căută pe doamna Fitil. După atâta încordare de nervi, o alintare în brațele unei femei e deosebit de necesară. O căută la bulă, la bacara și o descoperi în restaurant dansând abandonată în brațele unui domnișor cu monoclu — care nu era Crepuscul. O întrebă din ochi ce gândește și ea îi răspunse dintr-un umăr că nu gândește nimic. De asta îi arde unei femei tinere când învârtește un tango sau un vals amețitor?

Ridică și Liță Soare din celălalt umăr și plecă fără supărare. Câștigase la ruletă și pierdea la femei.

Aerul răcoritor de afară îi dezmorți stomacul și-i îndreptă pașii direct la „Nea Nae". Nu băgase nimic în gură de la 9 dimineața, când a luat o cafea cu lapte și două cornuri.

XV

În dimineața următoare s-a mutat la hotelul Caraiman. Dormise prost în vilă — și apoi nu mai făcea să locuiască într-o odăiță cu patul tare, acum când portmoneul stă doldora și norocul i s-a dovedit prieten statornic.

Și-a așezat lucrușoarele la locul cuvenit, a învățat cum să sune pe madamă și cum pe londiner — și a ieșit în terasă. Tocmai când soarele începuse să urce pe Păduchiosul, după ce coborâse lin de pe Pisc și luase cunoștință, în gară, de mersul trenurilor.

Tolănit cuviincios pe un scaun lung, Liță Soare se lăsă alintat de razele ce scăpau anemiate dintre frunzele copacilor din parc, de ciripiturile copiilor care se jucau în apropiere și foșnetul avuzului din față.

Și începu să filosofeze...

Nu crezuse niciodată în ceea ce oamenii numesc *noroc*. Crezuse numai în muncă, în cinste și în datorie împlinită. Aceste trei virtuți pe care le poseda într-un grad înalt, nu-i aduseseră, ce-i drept, nici avansări, nici decorații, dar îl feriseră să aibă a face cu comisia de disciplină și să-și păstreze conștiința mereu netulburată. Acum însă avusese prilejul să se convingă și el că norocul nu e o invenție a leneșilor, ci o realitate care pare a avea comandamentul suprem al scurtei și plăpândei vieți omenești. Dădu dreptate celor ce se plâng la fiecare pas de lipsa lui și-și controlă trecutul să vadă dacă și pe el l-a ocrotit de mic copil sau l-a luat în brațe abia acum la douăzeci și opt de ani. Și dovedi că a fost nedrept ignorându-l.

S-a născut numai cu zece minute după ce mamă-sa a sosit cu poștalionul de la târg. Dacă venea sorocul pe drum — nu s-ar fi prăpădit și el și mama ? Așadar, norocul l-a luat în primire cu zece minute înainte de a păși pe lume.

De trei ani fiind, a încălecat pe un porc ce sta lungit cu burta la soare. Greoi și leneș, Ghiță n-a reacționat imediat, dar și când s-a ridicat odată brusc, parcă l-ar fi

mușcat ceva, a trântit pe micul Liță într-o baligă uriașă de vită cornută. Drept că s-a murdărit tot, pe mâini, pe față, pe rochiță, dar dacă ar fi căzut în partea cealaltă, cu siguranță că se tăia în spata care se tolănise și ea, ca și porcul, cu tăișul în sus ; și astăzi n-ar mai sta cu buzunarul doldora pe terasa hotelului Caraiman. Nu se cheamă și acesta noroc ? Ba bine că nu !

Când a îmbrăcat pantaloni pentru prima oară, avea șapte ani și se găsea în a treia lună de abecedar. S-a bucurat, firește, când s-a văzut, ca oamenii mari, cu cămașa în pantaloni, cu pantalonii în ciorapi și cu ciorapii în cipici potcoviți, dar și mai mult s-a bucurat când, la întoarcere de la școală, a sărit un dulău și l-a apucat drept de turul gros al pantalonilor. Ce s-ar fi întâmplat dacă-și punea nădragii cu o zi mai târziu — e ușor de închipuit.

La vârsta de nouă ani a vrut să vadă cum e mersul de-a călare. Era toamnă și se găsea cu slugile la cules de porumb. Caii, legați de căruță, rontăiau alene știuleți de neleapcă pe care-i dodeau prin cocenii de dinainte. Profitând de neatenția celorlalți, s-a urcat pe loitră, a încălecat pe deșălate și a dat drumul roibului. Dar roibul, simțind cu cine are a face, a scuturat din șale și l-a aruncat între un dovleac și un fost cuib de porumb. Ce-i drept, l-a durut zdravăn șezutul, dar dacă se întâmpla să cadă în ciompurile ascuțite de strujeni sau în coada țepoasă a dovleacului, a doua zi i-ar fi cântat tată-său aliluia.

Altădată era să fie omorât de limba clopotului care găsise de cuviință să-și roadă ultima rămășiță din curmeiul cu care era priponită — tocmai în noaptea Paștelui, când îi făcea cinstea s-o bălăbănească Liță al popii. I-a atins însă numai botul pantofului și s-a rostogolit pe podea.

Și câte alte prilejuri nu i-a oferit viața ca să observe că norocul se găsește pururea în preajmă-i, dar el mulțumea numai *întâmplării* care l-a favorizat. Câteodată și lui Dumnezeu. A scăpat cu o muche de cuțit să nu fie strivit de tramvaie și de automobil, să nu se umfle cu apă de mare și de Dunăre, să nu împrumute microbi de la

ofticoşii cu care a venit adesea în contact şi de la plăcerile pe care Creatorul le-a lăsat într-un scop, iar Dracul le foloseşte în altul.

Prin urmare norocul există. Şi el, Liţă Soare, feciorul popii din Codăeşti, n-are motive să se vaite că-l ignorează.

Se uită la ceas : zece şi jumătate. Ar putea să plece la cazino. Dar fiindcă simţi o nelinişte în suflet şi un îmbold de ducă numai ce-şi aminti de ruletă, se hotărî să reziste. Nu se temea de nimic — îşi verificase doar trecerea pe care o are pe lângă zeii de acolo — dar numai aşa ca să-şi dovedească precum că ispita, chiar când nu prezintă pericol, e mai slabă decât voinţa lui.

Fixă durata rezistenţei la o jumătate de oră, apoi o dublă imediat. Jocurile continuă până spre miezul nopţii, deci timp suficient să înfrunte iarăşi cei treizeci şi şapte de ochi misterioşi ai ruletei.

Coborî în parc şi se pomeni pe cărarea care duce spre templul Fortunei... Râse ca de o şotie şi se îndreptă spre o bancă din apropierea avuzului.

Fire puţin visătoare, dar oricum sensibilă, la ceea ce place ochilor făcuţi să deosebească frumosul şi să se alinte fără să oblige capul a potrivi versuri şi sunete, privi câteva minute la jocul apei forţată să facă tumba în faţa guvernantelor şi a pasagerilor de la „Caraiman", se opri alte câteva, la razele ce se trudeau să se împlinească cu stropii de sus şi cu burburucii de jos, la cerul care se coborâse printre copaci şi se aşternuse cu nori cu tot pe fundul eleşteului — ce gust ! — şi lăsă urechilor toată libertatea să se distreze cu foşnetul apei, cu ciripiturile copiilor şi cu sunetele unui marş ce răsufla prin instrumentele soldaţilor din parc. Gându-i însă izbuti repede să se descătuşeze de ochi şi de urechi şi s-o şteargă englezeşte la cazino. Din această cauză figurile făcute în apă de ţuţuroaiele coborâte din înălţime luară alte forme şi se colorară în diferite nuanţe. Toată suprafaţa bazinului se prefăcu într-o masă enormă, acoperită cu postav verde şi numerotată de la 0 la 36... Avuzul prinse a se învârti la comanda unui domn în negru, iar copiii şi bonele de

pe margine începură să arunce fise de-un pol și de-o sută...

— Treizeci și doi — treizeci și cinci !

— Primele patru.

— Ultimele careuri.

— Opt cu cai...

Făcu ochii mari să vadă pe doamna Scripcă și dându-și seama că e distrat, se ridică și porni spre cazino. La ce bun să mai reziste ?

În dreptul muzicii, însă, poposi din nou. Își fixase un termen de împotrivire și dacă l-ar călca fără un motiv puternic, și-ar da singur certificat de slăbiciune. Se așează pe bancă și numără muzicanții. Găsi douăzeci și trei. Exact numărul favorit al doamnei Fitil. Le citi numărul de pe șepci și de pe epoleți : 35. Îl încadră repede între 34 și 36 și formă transversala care-i purtase mult noroc în ajun. Apoi închise ochii și se lăsă condus de urechi.

Muzicanții tocmai începură un potpuriu național. Liță Soare își sili gândul să-l transporte în satul natal, în curtea cârciumii lui Costică Neacșu, apoi la nunta verișoarei Mița, unde jucase pentru prima oară. Auzi chiote de flăcăi iubiți și de oameni prostiți de rachiu, văzu hora învârtindu-se în jurul lăutarilor, în admirația bătrânilor și a copiilor. Apoi — hora — luă o formă nebuloasă, lăutarii înțeleniră în mijlocul ei, iar lumea de pe margine întinse mâinile și azvârli cu pietre... Când își ridică pleoapele, muzicanții intraseră fiecare într-o căsuță colorată cu roșu-sau cu negru și se învârteau de zor în jurul dirijorului...

Se scărpină după ureche și râse de unul. Era și de râs. Dar la cazino tot nu plecă. Își mută oasele pe altă bancă, în dreptul barometrului, și căută o întrebuințare celor douăzeci de minute ce-i mai rămâneau din ora de răbdare la care se condamnase singur.

Avea în buzunar circa douăzeci și trei de mii de lei. O sumă importantă pentru un om sărac, dar nu prea mare ca să-i permită planuri îndrăznețe. Existau însă perspective fantastice de înmulțire. Câștigase în prima zi, așa, din mila Domnului, aproape opt mii de lei, câști-

gase a doua zi alte opt și mai bine — tot din mila Domnului, dar și cu contribuția nervilor dumisale. Dacă norocul s-ar menține — și e imposibil să nu se mențină, atunci când știi să te stăpânești, și ar adăuga zilnic un minimum de cinci mii de lei, ar însemna să câștige până la sfârșitul sezonului cel puțin trei sute de mii de lei...

Se scărpină după ceafă și își mușcă buza de jos.

Trei sute de mii de lei!

O sumă pe care n-a agonisit-o părintele Ghiță Soare, tatăl său, deși slujește Domnului și la patru sate — de treizeci și unu de ani...

Ce nu poate face un om cu trei sute de mii de lei!

Se așează mai comod pe bancă și caută o întrebuințare banilor. Deși are rude sărace, se gândi mai întâi la cucoana Tinca, minunea lui de proprietăreasă. O va ajuta cu vreo trei mii ca să-și dreagă învelitoarea casei, cu vreo mie ca să facă în curticică un caldarâm mai de Doamne-ajută, iar de vreo două, trei, îi va aduce târgușieli de pe Lipscani. O pereche de pantofi, o jumătate de duzină de ciorapi, o pălărie și niscaiva materie pentru o rochie și un capot. Ba și o pereche de papuci. Poartă, săraca, niște rupturi de la încheierea armistițiului.

Popii din Codăești, adică tatălui său, îi va face un rând de odăjdii ca să nu-l mai vadă la sărbători mari slujind în straie slinoase și destrămate. Și un culion nou. Are Sfinția Sa, popa Ghiță, unul tocit pe margine și trecut prin diferite culori. L-a cumpărat când s-a hirotonisit și-l pune numai în Vinerea Patimilor și la a doua înviere.

Cucoana preoteasă are nevoie de o scurteică nouă și de o reparație radicală a danturii. O să-i facă gura numai și numai de aur.

Lui Moș Cristei, dascălul, drept recunoștință că l-a învățat să pună tămâie în cădelniță și să citească pe slovă veche, îi va aduce de Crăciun o pereche de cisme de toval — altă piele nici nu cunoștea el, — o pereche de ochelari cu ramele de nichel și vreo două clondire de trăscău.

Toate aceste cheltuieli s-ar ridica la vreo cincizeci de mii de lei. Exact câștigul din zece zile... Poate chiar din cinci...

— Hm! Ce înseamnă să ai noroc! își grăi eroul nostru, nu fără puțină îngâmfare. Stai zece, ori cinci, ori numai două zile la masa verde, te amuzi pe socoteala altora, dormi și mănânci la hotel și restaurant de primul rang și-ți plătești datorii de onoare la care nu te-ai gândit niciodată și la care nu te obligă nimeni.

I-ar mai rămâne circa două sute cincizeci de mii...

Își schimbă poziția picioarelor și caută și acestora o destinație. Mai întâi însă își imaginează cum ar fi o grămadă de un sfert de milion. În pachete de bilete mari — ar arăta nobilă dar... prea mică; în pachete de „țărăncuțe" ar fi mai mare, dar parcă ar avea miros de percepție; în sute de argint e impozantă și strălucitoare, mai ales dacă toate monedele ar fi veritabile, dar cu astfel de grămezi sunt obișnuiți mai ales brutarii și cârciumarii...

Negăsind o soluție care să-i împace gustul și demnitatea, îi consemnă la Casa de Depuneri. Dobândă mică dar loc sigur. Nu însă pe toți. Când îți pică din cer o astfel de pleașcă, ești obligat să sacrifici măcar o cincime ca să treci granița. Ce minunat ar fi un voiaj în Apus! Budapesta — Viena — Berlin — Paris! Geneva — Veneția — Roma — Neapole!... *Vedi Napoli, e poi muori!...*

Sau unul în Orient. Constantinopole — Atena — Alexandria — Cairo — Ierusalim!

Ori unul mai lung: în Extremul-Orient. De pildă în Indii sau în Japonia. Ori și în Indii și în Japonia. Și când ești în Indii sau în Japonia, poți să pui un picior și în China. Măcar la Shanghai, dacă n-ai curaj să mergi și la Peking...

Iar când te găsești la Paris sau în Elveția nu te oprește nimeni să vizitezi Nissa și să-ți încerci norocul și la Monte-Carlo. S-ar putea să te ușurezi cu câteva mii de franci, dar dacă ești prudent și ai șansă, n-ar fi de mirare să faci tot voiajul pe socoteala cazinoului de acolo...

— Extraordinar! Ce ți-e și cu norocul când năpădește pe capul unui om! exclamă Liță Soare plin de încredere și de entuziasm. Să pleci din București hotărât să nu înghiți nici măcar un pahar de lapte sau un coșuleț cu smeură, peste cheltuielile mai dinainte și îndelung cântărite, să te cocoțezi la mansarda unei vile, să mănânci ce-e mai ieftin pe listă și să tragi fum de tutun numai de două ori pe zi, — ca apoi să te pomenești cu buzunarele pline, cu pensiune la „Caraiman" și să guști din plin farmecele cu care domnul Fitil și-a lăsat nevasta la Sinaia!...

Teribil!

— Dar unde o fi acum diavolița aia? — se întrebă Soare puțin contrariat. Cu profesorul desigur că nu. Mai degrabă cu domnul monoclat care a distrat-o aseară la cazino.

La gândul că intimitățile delicioasei cuconițe stau la dispoziție amatorilor — cu pungile pline, ca micile gustări în rafturile unei bodegi, simți un val de silă și de tristețe coborându-se din creștet pe beregată, pe piept și înfășurându-se în jurul buricului. Iar când intimitățile doamnei Fitil îi veniră în minte — de la umerii cămășii și până la hățurile burtierei de prisos; de la mugurii veșnic obraznici ai sânilor și până la singurul punct care l-a interesat mai mult pe Adam când și-a descoperit jumătatea lângă el, valul — de silă și de... gelozie — se urcă din nou în creștet, se revărsă prin fălci și se lăsă vertiginos în călcâie.

Unde să fie ea acum? La hotel sau la cazino?

Când își aduse aminte de cazinou, se vindecă fulgerător de gelozie și se uită la ceas: unsprezece și jumătate. Depășise deci termenul ce-și fixase pentru încercarea răbdării...

Se ridică repede și speriat, ca un călător în primejdie să rămână în restaurantul gării, și plecă într-un suflet — fără să se mai gândească la infidelitățile prieteniei de-o noapte și fără să mai consulte barometrul.

Avu totuși răbdare să citească numărul și data biletului de intrare, să-și memoreze — pentru orice eventualitate — cifra de pe cartonul de la garderobă, ba încă să-și mai dreagă și frizura.

Apoi pași încrezător în sanctuarul puternicei zeițe a norocului. Cumpără jetoane mici, de cinci sute de lei, și se îndreptă înfrigurat spre mesele de joc. Își dădu însă imediat seama că e condus mai mult de picioare decât de cap și-și puse membrele inferioare la locul lor.

Mândru de sine, își căută discret cunoștințele și, după ce se convinse că nu lipsește nimeni, luă loc la masa a patra, cu mutra omului care știe ce face.

Sub îndemnul ochilor care se lipiră imediat de „ultimele șase", mâna se introduse în buzunarul cu fisele. Dar stăpână-său, mereu în gardă, îi reproșă graba și o sili să iasă deșartă. Iar ochii să facă mai întâi cunoștință cu jucătorii de la aceeași masă și cu dispozițiile ruletei. La fel procedează și un comandant de unitate. Cercetează terenul, dispozițiile văzduhului, ia contact cu patrulele inamice, își îmbărbătează soldații și însuși pe sine, și numai după aceea pornește la bătaie.

De altfel, se pare că și ceilalți jucători au bune noțiuni de strategie, căci niciunul nu luptă pe front. Războiul de guerilă e în mare cinste — spre necazul bilei care pornește enervată din mâna crupierului și se așează și ea — așa de necaz, fără nicio noimă. Când pe 7, când pe 15, când pe 24, când pe 0. Sare neastâmpărată dintr-o duzină în alta, ca să-și hărțuiască, la rându-i, jucătorii și să-și bucure stăpânul.

Și toată lumea de la această masă riscă numai fise mici. Singură doamna vârstnică, pe care am întâlnit-o, pontează câte o placă de o sută și numai pe primele patru numere. Probabil fiindcă duce dorul tinereții și sunt mai aproape de locul unde se află așezată. Și poate și pentru faptul că tot pe ele a jucat și ieri. Dar nici ea nu pune mai mult de o sută. O tânără gingirlie de alături, de la care aflăm că o cheamă Madam Krater, încercă timid un rol de consilieră. Însă fără succes. Madam Krater

pare că dă mai multă atenţie lorniţei decât ruletei şi decât vecinei din stânga.

— Marcaţi jocurile, domnilor !

Liţă Soare socoteşte terminate exerciţiile de autostăpânire şi lasă mâna să scoată două fise a un pol, din care aşează una, grijuliu, pe ultimele şase.

Iese 35.

Încasează cinci poli şi regretă că n-a pus două fise. Lasă miza al loc şi mai aruncă un pol peste placa doamnei Krater.

Se repetă 35.

Se scarpină după ureche şi dublează miza iniţială.

Iese 2.

Pune doi poli pe ultimele trei, dar iese 32.

Regretă că a părăsit sixtina-i favorită şi acum, ca să-şi scoată paguba, marchează ultimele două careuri.

Iese 26.

Se enervează şi vrea să acapareze pe 32 cu cai. Dar se stăpâneşte la vreme şi nu mai mizează deloc.

Iese 32...

Scoate un „ah" din fundul gâtlejului şi rămâne cu gura căscată. Pierduse — adică îi scăpase din mână, suma frumuşică de douămii şaizeci de lei. Şi fiindcă bănui că după 32 are să iasă 0, aşa ca un bun vecin, îşi luă inima în dinţi şi comandă pentru patru poli un zero cu cai.

Iese din nou 32 !

Liţă Soare îşi muşcă limba şi se hotărî să nu mai părăsească „ultimele şase", care-i dovediseră de atâtea ori că-i sunt bune şi credincioase prietene.

Schimbă un bilet de o mie, în fise mari şi mici, şi căşună pe 31 — 36. Bila însă găsi tocmai acum momentul să pună capăt tribulaţiilor şi să se instaleze în prima duzină. Fie că nu suferă oamenii încăpăţânaţi, fie ca să facă plăcere doamnei Krater care remarcă imediat că e favorizată în detrimentul tânărului, şi se amuză discret.

Om hotărît, prietenul nostru nu se lasă intimidat de duşmănia bilei şi continuă să marcheze cu plăci de ambele

calibre — când ultimele șase, când ultimele careuri. Iar diavolița de bilă, pentru aceleași motive — ori sătulă de zbenguială, refuză și ea să treacă în domeniul celei de a treia duzină.

Jucătorii „cu sistem", observară duelul la vreme și câștigară sume frumoase. Iar venerabila doamnă Krater părăsise și ea indiferența aristocratică de până aci și mângâia, zâmbind ușor, grămada ce creștea mereu dinainte-i.

Când schimbă a patra mie, Liță Soare dădu semne de mare enervare. Și cum omul într-o astfel de stare nu mai e stăpân pe actele lui, începu să se „lanseze". Așeză câte o placă de o sută la capătul ultimelor două transversale duble, cu una ocupă prima duzină și cu alta transversala plină de 16 — 18. Risca dintr-odată patru sute de lei. Ca să facă cinci, aruncă în ultimul moment o placă pe 23, în plin, dar repede își aduse aminte că acesta e numărul favorit al doamnei Fitil și o împinse cu necaz pe 20 de alături.

— Douăzeci și trei — roșu — impair — passe !

Liță Soare primi sentința crupierului ca o lovitură de măciucă și îngălbeni până în vârful urechilor. Dăduse cu piciorul la trei mii cinci sute de lei ! Ca un adevărat nerod ! Ce are a face bila și cu mila ? Jucătorii și gură-cască-l priviră cu reproșuri și cu compătimire, silindu-l să schimbe galbenul feței în roșu, dar și să-și micșoreze necazul.

Acuma — o luă din nou cu mărunțeaua. Cine pierde cinci sute dintr-odată, nu e om normal dacă nu face apel la prudență.

Așeză un pol pe ultima sixtină și câștigă o sută de lei. Dacă miza ar fi fost de cinci ori mai mare, își scotea măcar cele cinci plăci aruncate nebunește...

Se scărpină după ceafă și triplă miza.

Iese 26...

Făcu un act de voință și lăsă să treacă o învârtitură fără să ponteze.

Iese 31. Adică ultimele șase...

Își mușcă buzele și împroșcă pe masă toate fisele pe care le mai avea, hotărât să plece imediat și definitiv. Puse pe 1, pe 8, pe 14, pe 16 — 18, 23 și, firește, pe ultimele șase. Îi mai rămăsese un pol și vru să-l dăruiască lui 0, dar îl scăpă pe 35 și-l lăsă acolo. Nu trebuia să mai repete greșeala pe care o făcuse când abandonase pe 23.

— Zero !

Liță Soare gemu înnăbușit și se ridică să plece. Destul. Când își vârî însă mâinile în buzunare, din obișnuință sau ca să n-aibă mutră de om nenorocit, dădu peste o monedă de argint și o puse cu amară jenă înaintea capului de masă :

— Ultimele șase.

Slujitorul ruletei înțelese însă de-a-ndoaselea și o trimise, ca la rișcă, crupierului, cu poruncă în limba de la Monte-Carlo :

— Premiers quatre !

Liță Soare dădu omului, în gând, calificația cuvenită, dar lăsă greșeala să se consume. Când te-a părăsit norocul, e tot un drac dacă joci pe *premiers* sau pe *derniers*.

Privi impasibil în nasul strangulat la rădăcină, al doamnei Krater, reținându-și mintea de la orice comentarii sau prognosticuri.

— Unu — roșu — impair — manque ! Primele patru !

— Extraordinar ! exclamă Soare aproape înspăimântat, și aminti capului de masă că suta de argint îi aparține.

După ce încasă opt sute de lei, uită tot ce pierduse, uită și hotărârea de a nu mai juca și-și reluă locul pe scaun, refăcut sufletește în două secunde și plin de speranțe.

Norocul însă nu rămase. Îl atinse c-o aripă, în trecere, și se poticni în brațele slăbănoage ale unui omuleț care pierduse o avere de dragul culorii roșu.

Se scutură repede de cele opt sute câștigate... din greșeală, și de alte două mii din buzunar. Când se pregătea să mai scoată una, mușcat de viermele îndoielii și al neputinței de a ieși din passa neagră în care căzuse, fu

zgâlțâit de umăr, de mâna delicată a doamnei Scripcă. Crezând că vrea să-i ceară vreun „împrumut", își înfundă nasul între buze și se făcu că n-o vede. Doamna Scripcă venise cu scopul să-l salveze și izbuti să-l scoale de pe scaun.

— Aproape să nu te mai recunosc, domnule Soare, îi reproșă ea râzând, după ce ieșiră dintre mese.

— Adevărat, confirmă el, ștergându-și sudoarea de pe frunte. E foarte antrenant jocul acesta. Scoți banii din buzunare parcă ai scoate semințe de dovleac.

Râseră amândoi : Liță acru, doamna acrișor.

— Pierzi mult ?

— A... Propriu zis nu pierd nimic. Mă distrez din câștig.

— ...Un câștig pe care îl ataşaseşi la capital şi-l încuiaseşi cu nouă lacăte...

Liță Soare își mușcă buzele.

— Curios ! Aici, în localul acesta, valoarea banului e foarte depreciată.

— E egală cu zero, confirmă doamna strâmbând din nas. Se petrece cu jucătorul de ruletă acelaşi fenomen care se petrece cu bolnavul anesteziat : simte durerea abia după operație. Acum te consolezi la gândul că pierzi din câștig, dar îndată ce-i ieşi pe uşă, ai să simți arsuri la fiați... Spune sincer cât pierzi ?

Liță Soare, după ce se gândi puțin, apreciă paguba ca la şase, şapte mii lei, pronunțând cifra cu groază pe buze. Doamna Scripcă moțăi din cap şi-l privi jalnic.

— Dacă te-aş fi rugat să-mi împrumuți cinci sute, sunt sigură că m-ai fi refuzat...

— Ce vă face să fiți aşa de sigură ? se miră Soare amintindu-şi de uşurința cu care înlesnise de atâtea ori, doamnei Fitil, reluarea raporturilor cu ruleta. Dacă aveți nevoie...

— Acuma, nu, îl refuză doamna strângându-i brațul. Ai deja ghinion şi n-aş vrea să ți-l mai măresc şi eu. De altfel nici nu sunt în lipsă. Aseară rămăsesem în pană, dar azi m-am refăcut...

— Am înțeles.

Doamna îl lovi cu cotul şi-l trase spre ieşire. Când să treacă însă în hall, zări figura lăbărţată a ungurului prieten care tocmai îşi aprindea o ţigară de foi şi îşi desfăcu repede braţul.

— Eu mai rămân. Du-te la aer şi te desmeticeşte. Te aştept diseară la unsprezece, pe banca a treia sau a patra de pe aleea principală. Şi vezi să nu mai joci.

Soare înţelese c-a avut motive puternice să-l lase singur şi se depărtă repetându-şi în gând locul indicat pentru întâlnire. Când să prezinte însă numărul la garderobă, îşi luă seama şi se înapoie. Tot în parc o să-şi facă veacul...

Intră în closet şi-şi cercetă portmoneul şi buzunarele. Rezultatul fu dezastruos: lipseau şapte mii cinci sute de lei. Îşi alungă moartea din suflet printr-o sforţare eroică şi plecă cu paşi mari, hotărît să-l dea dracului de cazinou. Pentru totdeauna.

La uşă însă fu nevoit să aştepte intrarea unui grup mare de excursionişti şi deci să mai reflecteze.

— Foarte bine! Să renunţ definitiv la acest fel de noroc, îşi zise el când îi veni rândul să iasă, dar tocmai pentru acest motiv sunt dator să mai fac o încercare. Numai cu cinci sute. Dacă le pierd — ducă-se! S-au dus şi altele. Iar dacă se întoarce norocul, îmi refac suma cu care am intrat astăzi aici, mă mut iarăşi la mansardă şi-mi reiau viaţa liniştită de până alaltăieri.

Intră din nou în closet şi deplasă... o mie din grămada respectabilă. O prefăcut în fise şi-şi căuta loc la una din mese. Era liniştit şi împăcat cu sine. De altfel n-avea motive serioase să se creadă nenorocit. Intrase şi el aci ca orice muritor care dă cu nasul prin Sinaia, sacrificase câtiva poli ca să facă plăcere unei fete dragi — „unde o fi ea acum?“ — şi se pomenise cu buzunarul plin fără vreo vină şi fără răspundere. Apoi, ca un om cu judecată, mai încercase şi mai câştigase. Norocul acesta nepoftit şi deci neaşteptat, îl scoase brusc din linia dreaptă a vieţii lui — cine ar fi putut să se împotrivească? — şi-l silise să-şi facă planuri ca un nebun din balamuc.

Acuma, după ce s-a convins și el ca atâția alții că norocul e o himeră și că numai banul agonisit cu sudori îți ține de cald, și-a revenit în fire și e dator, pentru aceasta, să dea slavă lui Dumnezeu. Mai ales că... tot a rămas cu vreo zece miișoare.

Își puse mâna pe inimă și își făgădui, fără jurământ, că are să-i bășcăluiască pe cei cu care venise de acasă și să-i cheltuiască numai cu femei. Nici nu merită mai multă onoare.

Profitând de răgazul pe care i-l da pacea încheiată cu sine însuși, Liță Soare nu se așeză imediat la masa verde, ci își plimbă simpatica-i persoană printre grupurile de jucători și prin spațiile rămase libere. Avea aerul elevului care a izbutit să obțină mențiunea maximă fără ajutorul manșetei sau al colegului din spate.

Cercetă cu milă amestecată cu puțină mândrie fețele îngrijorate sau anormal înveselite ale jucătorilor și se miră că se găsesc oamenii care se lasă ademeniți la infinit de această morișcă a lui Satana. Încerci odată, de două ori, hai și de trei, și vezi că nu merge, ce te mai ții scai de ea? Vrei să rămâi de bună voie muritor de foame?

Își căută apoi cunoscuții. Silueta lungană și osoasă a profesorului de matematici n-o zări. Își închipui că motive serioase l-au ținut astăzi departe de cazino și-l căină, iertându-i cu un gest creștinesc imprudența de a fi făcut cunoștință, om în etate și poate tată de copii, cu intimitățile doamnei Fitil.

— Dar unde o fi această parșivă adorabilă?

Până s-o găsească, dădu cu ochii de figura costelivă a matroanei care-i făcuse concurență și pe care bila proastă și oarbă o găsise demnă să-i acorde, timp de peste trei ceasuri, toate favorurile. Tocmai își strângea jetoanele în poșetă. Îi stabili dimensiunea nasului antipatic, îi numără cele câteva fire îndrăznețe care încercaseră să-i încherbeze o mustață, îi găsi urechile cam mari și cerceii prea mici pentru ele, dar îi plăcu fruntea și bărbia ovală și fără negi. Îi examină și estimă fără pretenții de cunoscător, bijuteriile cu care își împodobea mâinile pistru-

iate și urechile și ghici că joacă numai ca să-și întrebuințeze timpul și să-și alunge urâtul bătrâneții.

Doamna Krater îi bănui gândul și-i zâmbi afirmativ. Apoi își arătă, prin ridicături din umeri și din sprâncene, regretul că norocul a favorizat-o de data aceasta numai pe ea. Liță Soare îi răspunse prin aceleași mișcări că nu e primejdie de faliment, — și plecă după madam Fitil. Se împiedecă, în drum, de Ovidiu Crepuscul. Sta țeapăn, cu mâinile în buzunarele pantalonilor, cu geamul suspendat și cu nasul deasupra ochilor. Cum era și firesc, Soare își aminti îndată de tânăra domnișoară, de care era dispus să se amorezeze, și pe care, grație ruletei, o uitase cu totul.

— Ce ar putea să fie comun între acest măgar și între ființa aceea așa de cuminte și de distinsă ? — se întrebă el examinând „măgarul" dintr-o parte. Apoi zări pe doamna Fitil și se îndreptă alene spre ea. Ședea în poziție decentă pe un fotoliu și privea sec în intervalul dintre capetele mulțimii și plafon. Era trasă la față, cu cearcăne mari în jurul ochilor — și tristă. Parcă se afla într-o cameră mortuară.

Imediat Liță Soare se uită după fantele cu care o văzuse aseară și nevăzându-l, nu-i trebui multă bătaie de cap să priceapă motivul melancoliei neastâmpăratei cucoane. Își pierduse probabil și banii și memoria.

O salută simplu și o întrebă din ochi.

I se răspunse printr-un zâmbet timid și printr-o ștergere ușoară a palmelor. Adică :

— M-am ras.

— De tot ?

— Pfiu !

— Fără speranță ?...

Doamna Fitil îl privi răutăcios cu coada ochiului.

— Fără.

Soare înțelese că s-a pus rău și cu profesorul și cu tânărul monoclat.

— Parcă te-am văzut cu...

— Radu l-a chemat.

Liță Soare îi privi ochii ca de câine bătut și buzele livide — gata să plângă și ele, și-i iertă păcatele...

— Acuma — ce gândești să faci ?

— Acuma ? ! Reflectez asupra unui mijloc de sinuicidere...

— Asta n-o cred.

— De ce ? N-ai mai auzit de oameni care s-au sinucis în împrejurări analoage ?

— Bărbați și femei bătrâne... Cele tinere și frumoase nu se sinucid... Cel puțin la propriu...

Doamna Fitil îl ciupi de braț.

— Ești un porc... mic.

— Măgar mi se potrivește mai bine. Pierd și eu...

Doamna Fitil bulbucă ochii și rămase o clipă cu gura căscată.

— Tot ?...

— O, nu. Dar destul ca să merit orice calificativ : măgar, catâr, prost, tâmpit...

Doamna răsuflă ușurată și-l corectă cochet :

— Măgăruș.

Râseră amândoi.

— Sunt îngrijorată că ți-am rămas datoare, oftă ea, după o mică pauză, cu ochii închiși pe jumătate.

— Eu nu mă tem că rămân păgubaș, o liniști el călcând-o stângaci pe picior. Ai dat dovadă că ești solvabilă chiar când te găsești în vrajbă cu ruleta...

— Hai și nu mai fii răutăcios, îl admonestă doamna clipind provocator din ochi. Mai bine mi-ai da un pol să înghit o cafea cu lapte. Sunt leșinată de foame.

Soare o privi nedumerit.

— Parcă spuneai că ai pensiune plătită la hotel.

— Întocmai, dar am uitat să-i oblig pe ăia de acolo să se țină cu mâncarea după mine... De câteva ori am vrut să ies și mi-a fost imposibil. Dragostea pentru ruletă e mai tare decât urgia stomacului...

Soare se uită la ceas : 6 ! Apoi lung și gânditor la această femeie atât de pasionată pentru jocurile de noroc. La urmă își aduse aminte că... nici el n-a mâncat și se lovi peste obraz.

— Haidem la bufet. Şi mie mi-e foame.

Doamna îl apucă de braţ şi-i şopti aproape de ureche :

— Iar pe urmă... aş vrea să mă achit — măcar de dobândă...

— Ca să ai curaj să mai soliciţi un împrumut...

— Poate.

Când vru să ocolească pe Crepuscul, care ocupa acelaşi loc, în aceeaşi poziţie de sfinx amorezat de propriu-i nas, doamna Fitil observă la pantalonii chibiţului un nasture descheiat — şi o fulgeră o idee. Sau — fiindcă ne găsim în cazino — o inspiraţie.

— Dă-mi un pol ! Repede, repede !

Şi fără să mai aştepte îşi vârî mâna în buzunarul prietenului şi şterpeli o fisă mică. Într-o secundă fu lângă masa cea mai apropiată şi o aruncă emoţionată sub ochii crupierului :

— Unu, în plin !

...Şi ieşi unu. Spre marea surpriză a celor care ironizaseră graba şi hotărârea cu care tânăra doamnă pontase pe primul număr.

Roşie de emoţie, doamna Fitil încasă şapte sute de lei, satisfăcându-şi deopotrivă şi sufletul şi stomacul.

— Ai văzut ? se împănă ea în faţa... creditorului care râdea de aşa întâmplare. Acuma du-te şi mănâncă singur, că mie nu-mi mai e foame.

Şi fără altă explicaţie îi întoarse spatele şi se aşeză la masa verde. Soare îi dădu pace şi se duse singur la bufet. Îşi cinsti stomacul cu unt, cu lapte, se tratâ şi pe sine cu o savarină, aşa fiindcă revenise la cumineţenie, afumă şi gâtlejul cu o ţigară de lux — şi numai după aceea îşi aminti că a hotărît să mai jertfească încă cinci sute de lei de dragul şi din darul zeiţei Fortuna. Nu se grăbi însă. Până să ajungă la mesele de joc, găsi destul timp să numere ferestrele şi policandrele cazinoului şi să-şi reşfire de câteva ori fisele din buzunar al căror luciu îl pipăia „pentru ultima oară". Privi o clipă peste umerii datornicei care căşunase pe 1, fără să neglijeze 23, apoi îşi căută loc şi se aşeză şi el la altă masă. Lucid, liniştit şi hotărât. Nu mai ţintea vreun câştig, ci satis-

fața unei porunci lăuntrice pe care o cunoaște orice jucător care s-a decis să pună capăt aventurii.

Scoase o fisă de un pol și o aruncă la voia întâmplării. Iar ea se opri drept în căsuța lui 17. Soare zâmbi îngăduitor și, ca să-și mărească plăcerea, mai aruncă una. Aceasta, după ce se învârti puțin în preajma celei dintâi, ca dulăul ce-și pregătește culcușul, încălecă pe liniuța care desparte pe 17 de 14 și rămase acolo.

Liță Soare se felicită că scutise pe crupieri de osteneală și privi compătimitor la jucătorii care, cu riscul de a-și scăpa ochelarii și de a-și atrage reproșuri din partea celor deranjați, țineau mortiș să marcheze singuri numerele pe care calculele lor neobosite le desenau a ieși victorioase.

— Șaptesprezece — negru — impair — manque! anunță crupierul tocmai în momentul când Liță Soare, privind mâinile fine ale unui domn de alături, își amintea, dintr-un articol publicat de I. G. Duca, pasajul în care se vorbea de mâinile lui Take Ionescu.

Rămase de lemn. Câștigase, fără nici un calcul, fără nici o speranță, fără nici o pretenție, cu ambele fise. Adică exact una mie patruzeci lei. Se mira, dar nu-și pierdu cumpătul. Mai văzuse și mai auzise el de astfel de minuni. Hotărîrea rămâne valabilă. Cu o mică schimbare însă. În loc să sacrifice cinci sute din portmoneu, va jertfi acum această mie câștigată pe negândite.

Bagă în buzunar cinci plăci de câte-o sută și continuă jocul mai departe. Nu ca să câștige, ci ca să execute o hotărîre. Pontă pe 17, pe ultimele șase, pe primele patru, pe 14 și pe unde nimerea. Ca unul pe care nu-l mai interesează ce o să se întâmple.

Timp de un sfert de oră nu mai câștigă absolut nimic. Nici măcar o transversală oarecare. Când rămase lefter, se ridică brusc, și își șterse palmele pentru a lua toată lumea act că... Radu îl chemă, și se duse direct la casier să schimbe cele cinci plăci din buzunar. Până să ajungă însă la cassă, își luă seama. De ce să le mai schimbe, când le dăduse odată o destinație precisă? Plecând cu ei, ar avea în urmă motive de căință și poate chiar un

pretext de a se mai reîntoarce. Mai bine ducă-se de unde au venit.

Făcu stânga împrejur la masa din fața casierului și, fără să mai stea la gânduri, puse toate plăcile pe 23 cu cai. Risca pentru prima oară o sumă așa însemnată pe o șansă minimă, dar vrea să piardă tot dintr-odată și să plece. O prelungire a jocului și mai ales un eventual câștig l-ar fi întrenat din nou la masa verde. Și pontă pe 23, numărul îndrăgit de madam Fitil, pentru că îi venise primul în minte. O zărise o clipă printre jucătorii de la masa vecină, și când o vede pe ea, vede și pe 23 cu cai.

— Douăzeci și trei — roșu — impair — passe ! Plin și cai ! strigă crupierul în momentul când Liță Soare, sigur că pierde, se îndrepta, fericit, spre hall...

Când își auzi numărul, simți în cap o lovitură mult mai puternică decât cele pe care le primise când îl urmărea nesansa. Se clătină o clipă pe picioare, dar nu căzu. Scăpă repede și de clapa care-i astupase beregata și se înapoie să-și încaseze câștigul de lei zece mii cinci sute... Și să continue jocul cu toată încrederea pe care ți-o readuce un astfel de capriciu al hazardului.

După „ultimele trei lovituri", schimbă la cassă jetoane în valoare de douăzeci și una de mii de lei ! Își scosese paguba și în plus o sumă cu care putea să se facă hagiu. Dar și nervii îi erau extrem de încordați. Jucase nouă ceasuri în șir, aproape nemâncat, și trecuse prin atâtea emoții !

Găsi pe doamna Scripcă la locul convenit. Cu nervii țipând de încătușare, uită că e cavaler și că n-o cheamă Fitil, și o trase aproape brutal de mână.

— Mergem la hotel !

Doamna Scripcă mai cunoscuse bărbați scoși din fire de oboseala jocului și nu se formalizâ. Îi aminti însă că e... măritată și mamă a doi copii, că un astfel de pas o femeie cinstită nu-l face așa cât ai bate din palme, ca la urmă să admită o mică concesie. Să-l conducă, adică, până în fața hotelului în care el găzduia. „Iar mâine vom mai vorbi..."

Plecară strâns lipiți, pe cărări secundare. Boarea răcoroasă cé abia adia din față încercă să alineze neastâmpărul din carnea lui Liță Soare, dar moliciunea caldă și parfumul tare ce icnea din corpul femeii care se abandonase la brațul lui vânjos și înfrigurat, îi tulbura mai rău circulația sângelui și-i sufocă respirația. Când ajunseră în marginea pustie a avuzului, se temu că n-o s-o poată convinge să se urce în hotel și o trânti pe banca ce aștepta parcă într-adins la umbra salciei.

— Ah !... îmi împrumuți cinci sute de lei ?

— Da.

La hotel îl aștepta madam Fitil să-i plătească datoria și să mai solicite un nou împrumut.

XVI

Omul fericit, ori măcar mulțumit, suferă de o meteahnă : nu mai cugetă. Gândul lui nu zboară, nici se afundă. Plutește ca frunza pe luciul apei liniștite sau alintate de zefir, și vegetează ca o pisică hrănită bine, ori ca luleaua în gura unui pensionar.

Atâta pagubă ! va exclama cel ce-și pune zece probleme pe ceas ca să rezolve una în cinci ani. Atâta pagubă ! vom zice și noi. E o așa lipsă de seriozitate în această viață, pe care Dumnezeu a creat-o după ce a obosit făcând la pământuri și la stele, încât idealul ar fi ca pe umerii bieților oameni să stea cocoțat un dovleac în loc de cap. N-am mai avea, e drept, nici radio, nici tramvaie electrice, dar nici nebuni. Ar fi un cap universal, care nu-și va mai dogi pereții să afle cât atârnă un metru cub de aer și ce o să se întâmple cu lumea peste trei miliarde de ani ; câte mațe are un țânțar, câte vămi întâlnește sufletul până la rai și ce o să se aleagă de Pământ și de Saturn când s-o răci Soarele sau când se va întuneca din pricina răutății oamenilor pe care îi hrăneste si-i încălzeste.

Păcat! Dacă în loc de creier am avea semințe de dovleac, nu ne-ar mai trebui, desigur universități, dar nici tancuri; n-am mai crede în fericirea vieții viitoare, dar nici nu ne-am înfricoșa de cea de aici. Ne-am naște, am trăi și am muri fără stare civilă și fără sens. Așa cum fără sens a fost gustul lui Dumnezeu când a creat totodată Viața și Moartea.

Avem însă cap, nu dovleac, cu toată mașinăria necesară de a gândi și judeca. Și dacă nu suntem siliți să punem în mișcare toate șuruburile acestei mașinării — cu atât mai bine. Nu pierdem nimic de vreme ce nu putem dobândi singurul lucru care ne-ar interesa: veșnicia vieții de aici.

Sunt însă unii indivizi obligați prin însăși menirea lor din născare să gândească. Capul acestora nu trebuie stabilizat ca o valută, ci lăsat pradă fluctuațiilor care sparg o bursă și halucinațiilor care surpă bolta cerului și topesc scoarța pământului.

Pentru aceasta ei trebuie să sufere. Fără mari și îndelungate suferinți n-ar fi ajuns la impontanța pe care le-o dă istoria — nici Beethoven, nici Michel-Angelo, nici Dostoevschi, nici Eminescu.

Domnișoara Dorina înțelese că marile creații sunt mai totdeauna legate de depresiuni financiare și sufletești, de egale proporții, abia acum când mai toate miișoarele îi zburaseră din poșetă odată cu atâtea iluzii prilejuite de un noroc trecător și trădător, și când dragostea ce-i încolțise în suflet pentru Liță Soare se vedea și ea decepționată și silită să-i roadă bojocii și să-i lungească — Doamne ferește — fața și nasul.

Viața ei se desfășurase de pe ghem într-un ritm domol și egal. De aceea și versurile făurite până aci n-aveau nimic comun cu Simfonia a IX-a și cu cupola bisericii Sfântului Petru. Cântau adierea unui vântișor prin trandafiri, sau plângeau neputința unei musculițe de a răpune animalul în care totuși a avut îndrăzneala să-și înfigă ciocul.

Acum, odată cu golul ce-l simțea în inimă, în poșetă și în suflet, simți și gândul cum se urcă tot mai sus, spre

zări necunoscute, dincolo de Păduchiosul și de stratosferă, ca un balon ce și-a aruncat sacii cu nisip și vrea să încalce hotarele zeilor. Își descoperi spiritul cotorosit de flecușteţele zaharisite și dornic să cuprindă universul, să-l stoarcă întocmai ca pe o lămâie, dar nu deasupra unei salăți sau maioneze, ci a filelor albe care vor avea să suporte de acuma urgia unei peniţe transformată în stilet și în bisturiu...

— Citi — pentru a câta oară ? — titlul volumului de debut și strâmbă din nas. *Parfum de brazi !* Hm ! Parcă ar fi un Alecsandri oarecare...

Măreț e bradul munților
Ce-n codru înverzește
Și pe noianul mărilor
Ca uriaș plutește...

Suișuri ! Hm ! Parcă ar fi un biet măgăruș sau o călăuză. Să te *sui*, nici vorbă, că d-aia ești poet, dar nu la Sfânta Ana și la stâna regală, ci dincolo de nori și de stele !

Reciti și strofa comisă în prezența „bonelor boite" și o pufni râsul.

Prin crengi de brazi și cetini străbat luciri de soare,
Ce-au coborît din ceruri pe raze călătoare !...

Poftim ! Au coborît lucirile din soare pe raze care călătoresc ! Voiajează mă rog ! Hm ! A trebuit să piardă unsprezece mii de lei și speranța de a lega prietenie cu bărbatul care i-a căzut mai cu tronc decât alții, ca să-și dea seama de gafa enormă ce ar fi săvârșit debutând cu un volum de versuri care miroase a naftalină..

Tăie titlurile și versurile însăilate până aci, în așa fel ca să se cunoască, după ce manuscrisul va intra în posesia Academiei Române, schimbarea colosală care a intervenit, în răstimp de douăzeci și patru de ore, în sufletul și în concepțiile ei de poetă și de visătoare. Și ca să nu existe vreun dubiu în privința cauzei care a

determinat această subită metamorfoză, însemnă cu îngrijire dedesubtul celor patru versuri spintecate :

Sinaia 10—11 August, 1933. Soare frumos... Suflet cernit... Inimă grea și mohorîtă...

Apoi, întoarse fila următoare, muie tocul în sticluța „Pelikan Füllfedertinte" și-și rezemă bărbia în podul palmei.

Vru să privească și să gândească dincolo de ceea ce văd bieții ochi trupești, dar nu izbuti să depășească muntele Păduchiosul și robota salahorilor de la vilele ce se construiesc peste Valea Cășăriei.

Săltă capul spre cer și nu reuși să frământe în căpisterea minții decât cocă obișnuită : „cer senin" — „albastru clar" — „văzduh cernit" — și „soare mândru" — sau cald.

Ca să facă pe Erato să-i înțeleagă mai bine intențiile, fixă un titlu — cu ajutorul lui Ovidiu :

Nil homini certum est !

Ca imediat, părându-i-se prea lung și, probabil, prea lat, să-l înlocuiască cu un altul mai scurt, mai dulce la pronunțare și mai în acord cu starea-i sufletească :

Melancolie.

Și închise ochii. Un amănunt pe care îl ignorase. Căci un poet, un cugetător, nu poate să vadă clar decât cu ochii închiși. Apoi, pentru mai buna pregătire a atmosferei, căută să ia contact cu Schopenhauer, marele fabricant de pesimism, dar la urmă preferă pe Eminescu. Nu din spirit șovin, nici colegial, ci pentru că o femeie — și încă fată — preferă să i se vorbească în versuri : și de dragoste, și de viscol, și de războiul troian, și de înțelepciunea filosofiei.

Vremea trece, vremea vine,
Toate-s vechi și nouă toate.
Ce e rău și ce e bine —
Tu te-ntreabă și socoate.
Nu spera și nu ai teamă :
Ce e val ca valul trece.
De te-ndeamnă, de te cheamă.
Tu rămâi la toate rece...

— Aşa e! exclamă aproape tare, Dorina. Toate-s vechi şi noi sunt toate! *Nihil novi sub sole.* Ce-a fost o să mai fie şi ce-o mai fi a mai fost. N-au început necazurile cu Sofia Pârvulescu şi nici n-o să se termine cu ea. Au suferit regine şi prinţese — şi chiar împărătese. Şi nu pentru un pumn de bani, ci răpiri, surghiunuri şi decapitări.

Şi... „ce e val ca valul trece" : Desigur. Şi necazurile şi bucuriile se succed în viaţa omului ca valurile pe întinsul unei ape : când mai line, când mai aprige. După puterea vântului şi după adâncimea apei. Dar valurile trec, se topesc, pe când apa rămâne până în ziua când va dispare şi ea în virtutea legilor naturii.

Trec peste capul omului şi necazuri şi bucurii, dar omul se încovoaie şi se ridică, se întristează şi se înveseleşte, până în ceasul când va cădea şi el potrivit aceloraşi rânduieli ale firii.

Aşa dar — de ce... *melancolie?* De ce să bâzâi pentru un necaz pe care mâine, poimâine, îl vei fi uitat? De ce să-ţi faci singur umbră sufletului când şi aşa are el destule ocazii să se întunece? Azi eşti amărît, mâine poate ai o bucurie. Apoi iar o să te superi şi o să te înveseleşti. Căci aşa e viaţa. Îşi schimbă cămaşa ca măgarul culcuşul.

Multe trec pe dinainte,
În auz ne sună multe...
Cine ţine toate minte
Şi ar sta să le asculte?

Absolut! Multe îi e dat omului să vadă, să audă şi să tragă. Dacă şi-ar deschide inima la toate, ar zdrobi-o, sărmana, zadarnic şi înainte de vreme. Să primeşti senin şi calm tot ce-ţi oferă viaţa. Şi când îţi dă un pocal cu nectar şi când îţi întinde otravă.

De te-ndeamnă, de te cheamă,
Tu rămâi la toate rece...

Rece cum sunt serile de August la Sinaia. Ca gheaţa ar fi imposibil, căci eşti om cu toate simţurile şi cu toate

facultățile. Dar la plus 16 grade e cu putință. La această temperatură nu îngheți și nici nu te topești. Îți cade pe cap o bucurie ? Scoți un ah ! din gâtlej și s-a terminat. Te izbește un necaz ? Dai drumul unui of ! din capul pieptului, ca să te ușurezi mai repede, și treci mai departe. Nu gândi și nu raționa mai mult de două secunde. Nu îngheța și nu te încălzi.

De bucurie că a descoperit minunea a opta, Dorina șușui melodia unui șlagăr, se mai sâcâi puțin pe scaun, apoi muie tocul și scrise pe caiet titlul la care se va opri definitiv :

Liniște !

Îl sublinie de două ori, îl uscă bine cu sugătoarea și-l stâlci între filele caietului. Ca să cânți frumusețea munților ești obligat să te urci măcar pe o stâncă, dacă nu pe două ; ca să plângi durerea marinarilor amenințați de naufragiu trebuie să fi suferit măcar de „mal de mer" ; iar ca să arăți în versuri seninătatea unui suflet abia împăcat, este absolut necesar să lași vremea subconștientului să lucreze. Între timp îți îndestulezi stomacul și mai faci o plimbare.

Și fiindcă era vremea, poeta înghiți cu poftă o aripă de găină și un pahar cu lapte — și ieși la aer.

În poartă se opri, nehotărîtă. Să meargă în sus — e prea târziu ; să coboare în parc — se teme să nu-i dea iarăși palpitații apropierea cazinoului și o eventuală întâlnire cu Liță Soare. Așa că decise o mișcare în jurul mânăstirii.

Ați văzut o noapte cu lună, la munte ? Se deosebește și de cea de la mare și de cea din câmpie. La mare, luna stă sus, la domiciliu, trimițându-și să se scalde numai copia și razele. Se teme probabil de acest lac imens care, sub cerul înstelat, pare și mai gigantic și mai monstruos decât îl arată lumina zilei. Când privești de pe țărm cum valul cel mai anemic e în stare să miște cerul cu toate podoabele lui, te pătrunde o groază de moarte și dai slavă lui Dumnezeu că te afli pe uscat.

La câmp, luna nu-și trimite prin porumb și prin miriști decât vârful razelor. Se ferește de noroi, de țepi și

de colb. Îți arată drumurile și lanurile, dar și pustiul singurătății. Când privești marea, te înspăimântă imensitatea ei, însă știi că nu poate să-ți facă rău dacă n-o provoci ; și nu te temi. Dar singur într-o câmpie luminată de lună, după ce ți-ai îndestulat urechile cu țârâitul greierilor, începi să vezi dihănii apărând din negura tarlalelor de porumb. Și se pare că micile căpițe de fân s-au transformat toate în măgăoi și s-au luat după tine. Și ai vrea atunci să fie noapte — nu numai fără lună dar și fără stele și chiar fără cer. Să te chircești la douăzeci de pași de drum și să aștepți cu inima cât un purice un călcâi de măgăoaie sau zorile izbăvitoare.

La munte, o noapte cu lună se înfățișează altfel — și altfel te impresionează. Acolo, cerul nu te privește de la milioane de kilometri. Se coboară jos, așa de jos că aproape nu-ți vine să crezi când vezi nori și stele amestecându-se printre brazi și însăși bolta sfâșiată de colțul vreunei stânci uriașe. Nu cântă nici greieri, nu urlă nici valuri. Nu te temi și nu cauți să fugi. Dimpotrivă. Ai vrea să-ți piară somnul ca să admiri până la ziuă această impresionantă prietenie între cer și pământ.

La Sinaia, o noapte senină, cu lună împrăștiată prin brazi și prin cerdacuri are un farmec deosebit. Dorina s-a oprit în șoseaua dintre mânăstire și castel. Privește și ascultă. Luna s-a lăsat deasupra cazărmii vânătorilor și de acolo luminează ca ziua Piatra Arsă și Valea Peleșului. Nu uită nici turlele aurii ale mânăstirii, nici turnurile ascuțite ale castelelor regești. Arată o egală dragoste pentru brazi pentru fagi, pentru penajul vânătorilor, pentru culionul călugărilor, pentru puterea regală și pentru cea a lui Hristos.

Poeta își rătăcește ochii pe creste și pe turnuri și ascultă cu nesaț murmurul Peleșului din vale, uitând să rămâie „rece", după cum o sfătuise Eminescu. O ceată gălăgioasă de excursioniști o readuc pe pământ și o silesc să-și mai mute picioarele.

Trece prin curtea mânăstirii unde, impresionată de atâta lumină ce scaldă în plin biserica, chiliile, rondulețele de flori și curtea albă ca varul, își aruncă ochii pe

cer și văzu că soarele de noapte a plecat de deasupra cazărmii și se ține după ea.

Vru să coboare în parc, dar se împiedică de două perechi de amorezați ce-și șopteau minciuni de dragoste pe treptele micii scări de aci. O luă pe terasă și se așeză pe banca din colț. Acum avea luna în față, sus, pe cer, luminând de departe bulevardul Ghica, Piscul-Câinelui, Valea-Rea și Valea Prahovei — până dincolo de fabrica de var.

Își rezemă coatele de balustradă și încercă să viseze. Așa cum ar fi făcut în mijlocul acestei feerii din paradis până și omul cel mai lipsit de gust pentru frumos și pentru vis. Dar nu izbuti să se depărteze de Sinaia, de parc și de... cazino. Perechile întâlnite pe scară, altă pereche ce se așezase pe banca de jos, din drumul clopotniței, îi arătară locul liber de lângă ea și o siliră să se gândească la dragoste, așa cum stă bine unei fete tinere când admiră luna plină...

Din compania de bărbați care îi făcuseră curte — vreo câțiva și... casă — nu reținu decât pe un profesor de la Litere, om în etate dar foarte simpatic, și pe un tânăr dar stricățel tenor de la Opera din București. Dacă ar fi profesorul în Sinaia, ar delecta-o cu spiritele-i pline de savoare, dar lângă cei cincizeci și șapte de ani ai lui s-ar simți și ea îmbătrânită cu vreo douăzeci...

Dacă ar fi tenorul, i-ar cânta arii din Boema — se înnebunește după Puccini, — ar simți lângă el toată vraja tinereții, dar, pe de altă parte, firea lui afemeiată ar face-o să sufere.

Dacă ar fi amândoi... Unul să-i povestească adecdote, iar celălalt să-i cânte... Unul s-o sâcâie la zero grade cu bărbița lui firavă; celălalt, plin de vigoare, dar ușor ca fluturele, să-i ridice temperatura la 40... Apoi — primul să i-o reducă... Și secundul iar să i-o ridice...

...Dar nu e niciunul, necum amândoi. Și nici nu vor veni. Profesorul e familist și va fi și el dus cu nevasta cine știe pe ce meleaguri cu brazi și cu fagi. Iar tenorul e plecat de doi ani din țară...

Şi nici nu l-ar vrea pe amândoi... odată. Dorina suferă de romantism numai când are gust şi când visează, dar firea ei e moderată. În gând îşi permite toate extravaganţele. Îmbracă toalete de regină, după ce a aruncat fotele cusute cu arniciu, îşi umple braţele şi gâtul de bijuterii, pune diamante pe frunte sau bujuioc în cosiţă şi schimbă bărbaţii la fiecare minut. În realitate însă, e modestă, timidă şi serioasă.

Şi încă n-a iubit cu tot sufletul ei. N-a întâlnit bărbatul pe care îl tot caută de pe când era într-a şasea de liceu. Drept e că nici ea nu s-a fixat încă asupra unui tip. Când cugetă cu ochi deschişi, nu e aşa pretenţioasă : l-ar vrea cu un decimetru mai înalt decât ea, cu cincisprezece ani mai în vârstă, cu mustaţa tunsă, cu ochelari şi de meserie profesor. Dar când visează l-ar dori înalt, de treizeci de ani, fără mustaţă, crai şi duelist de forţă, călăreţ şi erou, cu monoclu şi de profesie tenor sau ministru plenipotenţiar. Ofiţerii şi popii nu-i plac — nici când visează, nici când e trează. Odată însă ce-a acceptat prietenia unui bărbat, o păstrează până la ultimele consecinţe. Nu caută variaţii decât în vis — şi întotdeauna antipodul celui din plapumă.

Această dublă existenţă a scutit-o de suferinţele dragostei, dar i-a interzis să cunoască marile emoţii ale pasiunii. De aci şi neputinţa ei de a cultiva în versuri nebuniile lui Cupidon şi necesitatea, nefirească la o poetă de douăzeci şi trei de ani, de a căuta subiecte în natură şi în filosofie.

Câteodată, conştientă de această carceră organică ce-i paralizează orice tendinţă de descătuşare largă a simţurilor şi de expansiune a sufletului, cade în disperare. Nu se gândeşte la sinucidere, nici la greva foamei, dar plânge. După cum i se întâmplă adesea, ca oricărei naturi emotive, să plângă şi degeaba.

Acuma încă n-a început. Şi-a luat adio de la profesorul universitar pe care nu l-a mai văzut de la ultimul examen, de la tenorul nestatornic care va fi încântând cu vocea-i caldă cine ştie ce femeiuşcă de sub soarele Italiei, a înlăturat şi posibilitatea unei revederi surprinză

cu vărul care şi-a luat de curând un post la legaţia din Cairo — ce gust, pe căldurile astea ! — şi s-a fixat asupra aceluia care de cinci zile îi tulbură gândurile şi pe care în zadar încearcă să-l evite : Liţă Soare.

Nu-i cunoaşte timbrul vocii, dar îşi închipuie că trebuie să fie metalic. Iar gradul de intelectualitate stă scris pe fruntea-i lată şi în ochii mari, miraţi şi buni. N-are idee dacă cultivă vreuna din artele nobile, dar e sigură că nu-i străin nici de literatură, nici de muzică, nici de plastică. Însurat nu e, frumos e, bogat n-o fi, dar lipsă nu duce, cochet nu e, dar simţit este, — iar de obârşie, ce-i pasă ?

Şi nici vicios nu pare. Asupra acestui punct s-a convins încă din tren. Tot drumul de la Bucureşti la Sinaia nu şi-a întrebuinţat ochii decât afară din vagon. A ignorat complet vecinătatea unei semiduzini de femei, interesându-l numai filmul ce se desfăşoară în goană de-a-lungul drumului de fier.

Şi totuşi, pare c-a îndrăgit şi el ruleta. — Ah, dacă n-ar fi existat, aci în Sinaia, această roată mizerabilă, această cocotă vicleană, — chiar ! — locul al doilea de pe bancă n-ar mai fi vacant. Ar sta acum alături ; el, cu mâna strângându-i mijlocul ; ea, cu capul tolănit pe pieptul lui, ar privi luna şi şi-ar grăi versuri de amor...

Acum ţi-i inima fierbinte,
Frumoasă eşti, iubită eşti...
Ce mai aştepţi aşa cuminte
Şi-n taină singură tânjeşti ?

Nu simţi cum prinde să te-mbete
Tăria-nfrântelor dorinţi ?
Nu vezi cum arzi de sfânta sete
A sărutărilor fierbinţi ?...

Deşi nemulţumită că-i veniseră în minte versuri slabe din Vlahuţă, un poet pe care nu-l iubea, izbucni totuşi într-un plâns reţinut, deci cu atât mai lăcrămos şi mai dureros. O pupătură zgomotoasă a perechii din apropiere se adăugă colac peste pupăză să-i despice pieptul şi să-i sfâşie inima.

Se ridică ferm hotărîtă să-l întâlnească și să-i vorbească. Ori măcar să-i înlesnească un schimb banal de cuvinte. Așa se face cunoștință și se leagă prietenii. Iar ei deja sunt prieteni. Se doresc reciproc, se caută și se evită când cred că au motive să se îmbufnеze. Nu mai încape niciun pic de îndoială că și el o simpatizează. Îi citește gândul în ochi.

Ceasurile zece și jumătate.

Coborî în grabă printre cele două perechi care tot se mai giugiuleau pe scară — pesemne că toate băncile din parcul mânăstirii erau ocupate — și pășì sprintenă și optimistă la vale, drept spre cazino. Era dispusă să-i ierte — fără să-i mai tolereze și de aci înainte — relațiile cu cele două cucoane și decisă să-i interzică a mai intra în cazino. Sunt așa de frumoase împrejurimile Sinaiei! Și așa de tineri și de setoși de viață amândoi! Ce mai trebuie cazinou — și ruletă — și bacara? Unde e tinerețe și dragoste nu încape plictiseală. Nu se știe ce e aia monotonie.

Când să se apropie de cazino, Liță Soare tocmai convinsese pe doamna Scripcă... să-l conducă până la hotel și plecau amândoi la braț. Dorina simți un șoc în respirație și o lovitură peste genunchi. Vru s-o ia razna, dar amintindu-și de intențiile generoase cu care coborîse, înfruntă urgia și-l privi prietenos drept în ochi.

Surprins c-o vede la o oră oarecum târzie, venind grăbită în parc, Soare își închipui că are un rendez-vous — probabil cu chibițul acela agasant și antipatic, sau că faptul s-a și consumat pe la vreunul din hotelurile apropiate. Și, cu toate că nu era nici în drept, nici în situație să-i arunce piatra, îi arătă disprețul lui printr-un gest potrivit — și strânse pe madam Scripcă de mijloc.

Dorina, care nici gând nu mai avea să intre în cazino, odată ce-l văzuse pe el ieșind, urcă scările în fugă, scoase bilet și-și lăsă pardesiul la garderobă, într-o stare aproape inconștientă. Și nu-și regăsi plămânii ca să respire lung și adânc decât în brațele primului fotoliu pe care-l întâlni în hall.

Toate iluziile, toate planurile, se prăbușiseră în baltă. Și ce baltă !...

Ce-i de făcut acum ? Să mai construiască alte planuri ? Să-și mai ajusteze iluziile pentru a se acomoda unei stări de tranziție ? Să facă puțină filosofie ?

— Mizați, domnilor !

Își întoarse brusc capul spre fundul hall-ului și văzu lume îngrămădită.

— Ce-o mai fi și acolo ?

Știa că ruleta se învârtește numai până la $10^1/_2$, și acum e 11.

La gândul că jocurile de noroc continuă, simți un neastâmpăr în sânge și roșeață în obraji. Înțelese pricina și încercă să reziste. Dar nu izbuti. Era prea slăbită sufletește. Uită ca prin farmec tot răul pe care i-l făcuse infidelitatea făt-frumosului și își cercetă conținutul poșetei. Pe lângă nimicurile atât de necesare unei femei, descoperi și comoara — multă, puțină, cât mai rămăsese : o mie opt sute în cap. Trei sute poate să mai piardă fără primejdie de faliment. Pensiunea era plătită, iar biletul de tren bun și pentru înapoiere.

Se juca *bulă*. Tot un fel de ruletă, dar mai domoală, cu numere mai puține și cu bila bună de bătut oina. Dorina schimbă înfrigurată o monedă de o sută și aruncă un pol pe 3. Bila — sau bula — intenționă să se oprească pe 7, apoi pe 4, iar când toată lumea era convinsă că o să rămână pe 5, făcu o mișcare înapoi și căzu pe 3...

Poeta încasă pe nepusă masă una sută patruzeci lei și respiră ușurată și fericită.

Glasul crupierului o salvase la timp.

XVII

...Și numai așa a putut să adormă și să doarmă, Liță Soare. Adică grație celor două frumoase și solvabile datornice care l-au ajutat să-și repună sistemul nervos la locul cuvenit. Ba, madam Fitil, ca o debitoare mai veche,

cu două poliţe neachitate şi cu alta albă în poşetă, l-a frecţionat cu colonie pe la tâmple şi pe lângă nas, i-a cântat un „Nani, nani" ca unui copilaş răsfăţat, iar la plecare — hăt târziu — a controlat ferestrele cu grijă mare să nu pătrundă vreun curent de pe Valea-Rea, i-a strâns plapuma bine pe lângă el ca să nu-l ia vreo răceală pe dedesubt, l-a muşcat de urechi şi de vârful nasului şi i-a urat cu cel mai delicios glas din Sinaia :

— Somn dulţe, puişol. Să nu te coli până mâine la 9. Auzi ? Până mâine la 9 să nu deschizi v-un ochi că te bat. Atunci vine mămica şi-ţi dă cafiaua şi te îmbacă mumos şi mergem la — *„Rien ne va plus !..."*. Da, măgăluş ?

— Da.

— Ţine ale guliţă dulţe ? Mţup ! Ţine ale ochi mumoşi ? Mţup !

— ...Ţine ale bani ?

— Eşti un nerušinat. Un mizerabil. Noapte bună. Mâine la 9 să te găsesc în plapumă, că altfel — ai a face cu mine.

Totuşi, Liţă Soare n-a respectat porunca „mămicăi". S-a deşteptat pe la 6, adică numai după vreo trei ceasuri, şi şi-a recapitulat în minte — şi în plapumă — toată activitatea din ajun : ruletă — cu peripeţii ca în poveşti, o femeie pe banca din parc — ca derbedeii, alta în hotel — ca un om din „lumea bună", — năduşeli, bucurii, căinţe şi şaizeci de ţigări cu diferite firme...

Simţi că i se încruntă părul în cap.

Când pipăi însă portmoneul, păru se îmbună şi se întinse la loc. Acea aproape treizeci de mii de lei...

— Extraordinar !

Îşi lipi şi o palmă de obraz, apoi privi lung şi mirat la mulţimea bancnotelor care, la rândul lor, îl priveau şi ele aşa de lung şi de mirate. Soare bănui că-l privesc în batjocură. Ca şi când i-ar fi spus : — Nu te bucura prea mult, că suntem pasări călătoare. Cine ştie unde ne vom odihni în noaptea care vine...

Se ridică în capul oaselor şi se scărpină peste tot, deşi nu-l mânca pe nicăieri. I-ar fi părut nespus de rău să-l părăsească în bloc şi aşa de repede...

Se scărpină în cot — ca o prevestire rea — și le privi galeș...

— Dar dacă se vor înmulți ?...

Se scărpină pe burtă, ca în fața unei bucurii și le adulmecă lacom... Treizeci de mii !... Șaizeci de mii... O sută de mii... Un milion...

Și se apucă să danseze în jurul unui scaun cu toate că picioarele-i nu prea sunt dedate cu acest nobil sport.

Dar dacă...

Dar dacă... ar pleca ? Experiența i-a dovedit că nu în toate zilele găsești norocul în toane bune. S-ar putea foarte bine ca diseară să piardă tot ce-a câștigat cu atâtea emoții și cu atâta sudoare.

Dar dacă...

Avu senzația că se despică în două — din creștet și până la prostată. Oftă pe nas și scoase capul pe fereastra care da spre parc. Nici o mișcare omenească. Nici bone cu copii, nici perechi care proiectează copii, nici muzică, nici măcar soare. Și nici vânt. Toate cărările pustii, toată frunza amorțită. Dorm și oameni și natura. În marile stațiuni climaterice se mai molipsește și ea de la muritori. Nițică boierie — o lună, două pe an, nu strică nimănui. Sau poate își prelungește somnul din deferență pentru cei ce și-au părăsit case, afaceri, familii și prietenii abia închegate și au venit să-i laude frumusețea și să-i admire măreția.

Soarele a răsărit, e drept, dar numai pentru ciobanii de pe Piscul Câinelui. În Sinaia se arată și el mai târziu. Când știe că poate să mângâie un păr zbârlit în fereastră, și o chelie sau un căpușor de copil, în parc.

Din odaia lui Liță Soare se vede mai întâi avuzul — fără admiratori ; apoi dacă ridici nasul cu un centimetru, zărești crucea de pe biserica mare a mânăstirii. Iar dacă îl mai salți încă pe atâta, descoperi Vârful cu Dor, pleșuv și singuratic, crescut ca un cucui în coama muntelui Furnica.

Liță Soare făcu — vreme de un sfert de oră — naveta din parc și până acolo unde se împreună cerul senin cu pământul bubos și somnoros — și fu cuprins de re-

mușcări. Venise la Sinaia să cutreiere munții, să guste din toate izvoarele, să bea zer de pe la stânele cu ciobani care habar n-au de rotațiile pe care le face pământul în jurul soarelui, să citească tolănit pe iarba necălcată de om sau de vită și să mediteze în fața stâncilor uriașe și a brazilor din leatul lui Ștefan cel Mare... Iar acum — își frământă capul cu probleme pe care marea de cetină și susurul izvoarelor scăpate din stâncă nu le simpatizează.

Cine dracu' l-a dus la Cazino — chiar din prima zi? Din primul ceas?

Trase un sac de aer în plămâni și se întoarse scărpinându-se după ceafă. Era dispus să trateze un armistițiu cu pofta de bani care pusese stăpânire pe el. Dar când dădu cu ochii de șirul bancnotelor — un pluton întreg — își luă mâna de la ceafă și își mângâie mustața... Apoi iar și-o duse la ceafă, iar o aduse la gură, iar la ceafă, iar la mustață, până o strânse enervat și își pocni un pumn în frunte.

— Ia să fac bine și să plec, hotărî el în sfârșit, fără prea multă convingere. Mă duc la Constanța sau la Herculane.

Își scoase pijamaua în grabă și se apucă să se spele. Mai avea trei sferturi de oră până la primul tren.

Apoi își aduse aminte că și în cele două localități balneare sunt jocuri de noroc și rămase în fața oglinzii cu gura plină de pastă.

— Mai bine rămân pe loc.

Își curăți gura și se așeză pe scaun. Se uită lung după un servitor care ieșise din hotel și traversa parcul — probabil cu aceeași indiferență cu care ar fi mers pe un drum prăfuit, de câmp, sau pe coridoarele hotelului. Apoi iar își admiră tezaurul...

Treizeci de mii!...

Dar dacă i-o pierde?

Dar dacă i-o îndoi — împătri — înzeci?...

Dar dacă...

Dar dacă...

— Plec la București ! — decise el cu glas tare ca să se convingă de necesitatea unei înapoieri subite.

Și se apucă să se îmbrace.

Într-un sfert de oră era gata de plecare. Când să strângă însă șirul de bilete albastre... simți din nou mâncărime după ceafă.

Dar dacă...

Se gândi și la eventualitatea unui noroc nesecat, cugetă — nu mai puțin — și la cele două cucoane tinere care-i dăduseră clipe ce nu se pot uita în câteva ceasuri...

Dar dacă...

E drept că le plătise. Nu cu bani munciți, dar cu bani, totuși.

Îi veni să râdă. Niciodată nu cheltuise cu o femeie mai mult de o sută de lei ; iar acum devenise atât de galantom !...

— Ce înseamnă banul câștigat fără sudoare ! reflectă el în fața oglinzii. Și perspectiva unei vieți ușuratice îl făcu să se cutremure.

Adună banii, cu dispreț, îi îndesă în portmoneu, cinsti pe oamenii care îl serviseră, achită portarului datoria — și plecă la gară.

Până la sosirea trenului mai era un sfert de ceas. Timp suficient să mai cugete și la tainele ruletei și la carnea celor două doamne și la eventualitatea unui dezastru... Lupta fu mai aprigă când acceleratul se opri în fața peronului. Să plece ?... Să mai rămână ?

— Poftiți în vagoane, domnilor !

Se urcă în ultimul moment, mulțumit că a izbutit să învingă duhul cel rău al lăcomiei.

Din locul pe care îl ocupă în compartimentul gol, rezervat parcă într-adins pentru el, mai aruncă o privire perfidă spre cazino, cu alta îmbrățișă Sinaia întreagă — cu madam Scripcă și cu madam Fitil, și râse din tot corpul satisfăcut și mândru că a regăsit pe Liță Soare cel de acum cinci zile.

Primi, bine dispus, defilarea fabricilor „Costinescu", a pădurilor de peste Prahova și a ultimelor case din

mahalaua „Izvor". Și tot așa apariția soarelui la ușa compartimentului, și jos în apa sprintenă a râului.

Își mai aruncă ochii spre Vârful cu Dor care dispăru îndată în dosul unei familii de fagi — și se minună de frumusețea firii, la munte. Așa de măreață și atât de variată. La șes — e urât în acest anotimp... Cald... Praf... Uscăciune... Mai ales în București ! O zăpușeală teribilă. Când ai bani însă, poți să te mai răcorești și în Capitală... La „Cărăbuș"... La un restaurant cu grădină... Și lui — slavă Domnului că-i dă mâna să înghită, timp de-o lună, în fiecare seară, câte-o revistă, câte-o friptură la grătar și câte-o halbă de bere.

Scoase portmoneul și-și mai pipăi bogăția. Apoi o scoase la vedere.

— Berechet !...

O vârî la loc, cu mândria celui ce s-a dovedit mai presus de ispitele teribile ale ruletei și privi iarăși pe fereastră.

Valea Largă...

Posada...

— Comarnic, două minute !

— Poftiți poame, conașule. Mere, mere ! Sâmburi de nucă.

Soare vru să cumpere din toate, dar la urmă se mulțumi c-un cornișor de nuci. Numai așa ca să nu-și scadă nota la purtare.

Matei Basarab...

Breaza...

Munții cei falnici de la Sinaia se tot lăsaseră și ei la vale, odată cu trenul și cu apa Prahovei, încât nu mai rămăsese decât un șir de dealuri mari și împădurite, gata să dispară și ele cât mai repede în fața câmpiei, a prafului îngrămădit de secetă și a căldurii înnăbușitoare...

— Ce trebuie să fie acum la București ! — își repetă Liță, deși nu lipsea decât de cinci sau șase zile.

Compară o plimbare pe strada Lăzureanu cu una pe bulevardul Ghica, una la șosea cu alta pe drumul ce duce de la mânăstire spre castel, un scaun din Cișmigiu cu o bancă din fața hotelului Palace, o excursie la Băneasa

cu una la casa de pe Pisc sau la stâna regală, un ureuș spre Antrepozite cu unul către Vârful cu Dor... și se scărpină după ureche.

De ce s-a grăbit să plece ? Putea foarte bine să rămâie în Sinaia și să nu mai joace. Îl ducea cineva cu sila la cazinou ? !

O râpă urâtă, cu-n prunișor strâmb și idiot ce se mai ținea în două rădăcini pe parapetul ei, rânjiră la fereastră și-l siliră să se scarpine și după cealaltă ureche...

— Cine rămâne la Câmpina...

Dar dacă s-ar înapoia ? Ce să caute acum la București, când abia l-a părăsit ? Ce vor zice prietenii ? Ce mutră o să facă cucoana Tinca ?...

Dar dacă l-o îndemna necuratul să intre iar la ruletă ?...

— Câmpina, două minute !

Acceleratul se opri lângă personalul de București care aștepta să i se libereze calea spre Sinaia, unde trebuia să ajungă la 10 precis, cu noutăți pentru localnici și pentru sezoniști... Chiar la ora când se redeschide cazinoul și încep jocurile... Mizați, domnilor !...

— Poftiți în vagoane, domnilor !

Într-un sfert de minut, Liță Soare își făcea loc pe culoarul înțesat al vagonului de vis-à-vis. Cu riscul de a plăti amendă. Își închipuie că a câștigat câteva sute de lei mai puțin — și basta.

Breaza...

Comarnic...

Valea Largă...

Pe măsură ce se apropie de Sinaia, Liță Soare își dă tot mai lămurit seama că nu-l mai interesează munții ci apropiata revedere a ruletei. Și că nu teama de căldură și de gura prietenilor l-a întors din drum, ci ora magnetică a reîncepерii jocurilor de noroc.

Conștient de primejdia ce-l așteaptă, încercă să se apere. Are de unde să piardă, e drept, dar pentru care motiv să piardă ? Numai fiindcă a câștigat ? E aceasta o judecată sănătoasă ?

...Dar dacă o să mai câștige ?

Dar dacă...

Când trenul trecu podul de la Izvor, hotărîrea era luată ; se va duce direct la Braşov. Şi acolo sunt munţi, şi acolo sunt brazi şi stânci. N-or fi ca la Sinaia, în schimb lipseşte cazinoul. Nu e ruletă. Nu e rost de îmbogăţire, dar nici de sărăcie. Se va coborî repede şi, în cele câteva minute cât se odihneşte locomotiva, îşi scoate bilet.

— Sinaia, cinci minute !

Liţă Soare se coborî, într-adevăr, dar... cu geamantanul într-o mână şi cu pardesiul în cealaltă.

Îşi pierduse memoria...

Ca s-o regăsească în hall-ul gării.

— Trebuie să fiu nebun ! Zăpăcit ! Tâmpit ! De ce să mai rămân la Sinaia ? Ca să plătesc azi o mie de lei câteva minute de dragoste, iar mâine să n-am ce mânca ?

Se repezi la cassă... Se reîntoarse spre ieşire... Apoi iar la cassă — dar era prea târziu. Trenul plecase.

N-avea decât să aştepte altul. Ori să plece c-o maşină. Ce contează câteva sute de lei pe lângă primejdia ce-l aşteaptă la cazino ?

Află de la portar că are tren spre Braşov abia peste două ceasuri. Iar de la un şofer că un taxi l-ar costa trei sute de lei, pe câtă vreme un loc în autobuzele care fac cursa între Sinaia şi Braşov, numai optzeci de lei.

Renunţă şi la taxi — de ce să nu aştepte trenul ? Are reducere şi deci îl costă de trei ori mai puţin. Iar autobuzele se răstoarnă cam des pe şaselele înguste şi cotite de la munte. Două ceasuri trec repede. Mai face o mişcare prin parc, mai controlează barometrul, mai citeşte o gazetă...

Se uită la ceasornic : zece şi jumătate... Au început jocurile... Dădu înfrigurat bagajul la păstrare şi plecă direct la cazino...

— Ce-o să se întâmple ? — judecă el. Pierd — în cazul cel mai rău — o mie de lei şi, în schimb, mă vindec pentru totdeauna de acest început de pasiune pentru ruletă.

XVIII

Ora 11. Liţă Soare e în câştig cu aproape două mii de lei.

Ora 14. Liţă Soare pierde peste patru mii de lei. Mai schimbă o mie. „Ultima". Apoi pleacă la Braşov...

Ora 19. Liţă Soare mai are — din tot câştigul — şapte mii şi ceva de lei. Atât cât i-ar ajunge să-şi facă concediul la Sinaia pe socoteala ruletei.

Ora 20. Liiţă Soare îşi numără banii, în closetul cazinoului. I-au mai rămas şase mii trei sute de lei. Adică suma cu care venise de acasă şi trei sute în plus...

Îi vine puţină ameţeală dar se înviorează repede. La urma urmei, bine că a scăpat de ei. Erau bani nemunciţi, care te scot din fire şi te împing pe făgaşuri necunoscute şi osândite cu asprime altădată. Ducă-se şi cele trei sute. Rămâne cu toate iluziile sfărâmate dar chibzuit şi cuminte — cum a fost de când l-a născut cucoana preoteasă din Codăeşti.

Întocmeşte frumos cele şase mii şi le pune în portmoneu cu grija cu care punea altădată, când era copil, anafură — în hârtie albă sau şervet, ca să ducă maicăsi acasă. Iar cu restul se reîntoarce în sala jocurilor.

Ora 20,30. Liţă Soare sporeşte banii blestemaţi — de la trei sute la patru mii două sute. Şi este ferm decis să-i sporească până la şase mii ca să-şi realizeze ceea ce dorise cu două ceasuri în urmă : ambiţia de a trăi o lună la Sinaia pe cheltuiala cazinoului.

Ora 22. Liţă Soare mai dispune de o singură hârtie albastră... În schimb are... febră. Îi zvâcnesc tâmplele, îl loveşte cineva cu un corp tare după ceafă şi peste genunchi, îl ustură ochii, nasul, i s-a uscat gura până dincolo de faringe, iar creierul s-a prefăcut într-o morişcă ce huruie în surdină şi se izbeşte de pereţii scăfârliei...

Simte nevoie să fugă, să ţipe, să bea ceva, în fine să se certe cu toată lumea.

Izbuteşte cu greu să-şi ducă o ţigară la gură şi să-şi ţintă capul fix până i-o aprinde un servitor. Izbuti să

se depărteze și de mesele de joc, cu gândul să intre în bufet și să se răcorească cu un pahar de sirop.

În dreptul unei mescioare se abătu să scuture țigara — și își văzu mutra în oglindă. Părul răvășit, nodul de la cravată scăpat de sub guler și ochii bulbucați și roșii ca la un bolnav de lingoare neagră.

Își drese cravata la iuțeală, puse și în cap puțină rânduială, apoi, speriat de sine, se întorsese spre ieșire. Se găsește sirop și afară din cazinou. S-ar fi cădut să-și ia rămas-bun de la madam Fitil care joacă la masa a cincea, de la cealaltă madam care juca la masa a doua, să salute, așa în treacăt și de la distanță, pe „domnișoara aceea" care-și făcuse apariția — cam între trei și jumătate-patru și de atunci n-o mai văzuse, — dar cine se mai gândește la astfel de obligații în așa împrejurări ? Și — ce să le spună ? Că s-a curățat și că se întoarce sărac și curat la cucoana Tinca, în str. Lăzureanu 113 bis ? Dar pe cine interesează aceste banalități, în toiul jocului ? Și la ce bun ? Cine o să-l ajute ? O, de-ar fi femeie — măcar așa ca Scripca și ca Fitila — s-ar schimba chestia...

Ieși din sala cea mare, vădit transfigurat de hotărîre, dar în hal... i se muiară picioarele. Ca să nu se împleticească și să cadă, se opri și făcu o împărțire dreaptă a miei din buzunar. O sută șaptezeci și cinci trenul (accelerat cl. II-a, 50%), o sută de lei o masă bună — era lihnit sărmanul, — optzeci lei un pachet „Ferdinand", — azi nu mai era loc pentru economie, — cincisprezece lei taxa coletelor depuse în gară și cincizeci mașina din Gara de Nord și până la domiciliu. În total lei patru sute două zeci. Mai adăugă optzeci pentru „cheltuieli neprevăzute" — câte nu se întâmplă pe drum ? — și făcu cinci sute în cap. Îi mai prisosea așa dar restul de cinci...

Se scărpină după ureche.

La București mai are ceva bani, dar sunt depuși la Casa de Economie. Până să-i scoată, nu poate să rabde de foame. Așa că mai rupse încă trei sute.

Îi mai prisoseau două...

— Marcați jocurile, domnilor !

Se reîntoarse în sală şi miză cinci poli pe 17 cu cai, numărul fatal care-l lăsase sărac (după ce tot el îl pricopsise), doi poli îi aruncă pe ultimele careuri, unul pe 0 şi cel din urmă pe 10. Îşi aminti că acest număr i-a făcut cândva o mare surpriză şi — mai ştii ? — poate că şi acum e dispus să-i mai facă una.

— Cinci — roşu — impair — manque !...

Îşi vârî mâinile în buzunarele pantalonilor, îşi luă aer de om... lichidat dar încă în situaţie să mai mănânce o dată şi să-şi plătească trenul spre casă — şi ieşi cu fruntea sus...

Pierduse. Ei şi ? Săvârşise o faptă care urma să fie pedepsită de vreo lege ? Trebuia să dea vreo socoteală cuiva ? Furase ? Înşelase ? Nu.

Pierduse banii lui. Ştia el şi cu Dumnezeu. E drept că-i pierduse la ruletă, adică cu bună ştiinţă. E responsabil însă numai faţă de sine. E pasibil şi de pedeapsă. Şi-o va acorda după merit. Exemplară. Ca să se înveţe minte şi ca să-şi... recupereze paguba. N-a stat o lună la Sinaia ? Are să vie la anul...

— Faceţi jocurile, domnilor !

Invitaţia crupierului îl ajunse pe la jumătatea hall-ului. Se opri în loc şi se scărpină după ureche. Apoi... făcu o nouă repetiţie a banilor din buzunar. Luă o sută din cei destinaţi a-i întreţine stomacul până va face rost de alţii, patruzeci din cei optzeci sortiţi să-i ţină tovărăşie la drum şi şaizeci de la masa pe care urma s-o ia imediat. Cu patruzeci de lei se poate mânca destul de bine... când n-ai mai mult în buzunar.

Şi iar se înapoie la ruletă...

Şi iar îi miză pe toţi...

Şi iar îi pierdu la o singură învârtitură...

Urmă pe loc o nouă şi rapidă ajustare a socotelilor. Se poate călători destul de bine şi cu clasa a treia, iar pentru acasă nu trebuie să duci atâta grijă. Ceri proprietăresei două sute de lei şi ai rezolvat problema.

Şi iar pierdu ..

De unde să mai ia ?

Renunță la „cheltuieli de drum", renunță și la automobil — parcă cu tramvaiul nu mergi tot așa de bine ? — iar pentru cină opri numai zece lei. Mănânci un sandwich, la rigoare două-trei cornuri, și ți-ai amăgit stomacul. Și iar pierdu.

Renunță la tramvai și la mâncare și mai încropi un pol.

— Zece în plin !

— Treizeci și cinci !...

Dar nu plecă... Poate că tot o să câștige. Așa e norocul : revine în ultimul moment. Când crezi că ești iremediabil pierdut. Dacă n-ar ști... Iar dacă nu mai revenea — își vinde ceasul și în Sinaia tot nu rămâne.

Peste zece minute mai avea două fise de câte un pol. Le oprise ca să-și scoată lucrurile din gară și ca să îmbuce ceva.

— Faceți jocurile pentru ultimele trei lovituri !

Aruncă una din fise. Cu cealaltă își va scoate numai pardesiul și va mânca ceva.

O pierdu.

Aceeași soartă o avu și cea din urmă pe care o aruncase inconștient.

— Mizați, vă rog, pentru ultima lovitură. Jocurile reîncep mâine dimineață la ora 10.

Dar prietenul nostru nu mai auzi nimic. Toată sala de jocuri îi intrase în cap, după ce se învârtise o clipă în juru-i, și acum încerca, cu larmă și cu lovituri, să-i crape văcălia sau să iasă prin urechi, prin ochi și pe nas.

Se desmetici repede și ieși cu înfățișarea unuia care s-a trezit puțin din beție.

Afară era senin și nu prea răcoare. Luna se cocoțase tocmai în Vârful cu Dor și privea de acolo, înjumătățită și gata să se pituleze, în groapa imensă cu arbori, cu vile, cu oameni și cu ape, dintre culmea Furnicei și creasta Piscului.

În parc — aproape pustiu. Pe o bancă din apropierea cazinoului, un bărbat privește atent spre Vârful cu Dor, căznindu-se pesemne să priceapă ce s-a făcut cu cealaltă jumătate a lunii, iar pe o altă bancă, vis-à-vis, moțăie

o femeie tânără — probabil nevasta unui crupier în aşteptarea soţului.

Ce să facă Liţă Soare ?

În alte condiţii, şi-ar fi vârît mâinile în buzunare şi ar fi admirat cerul, dar acum ? Flămând, fără adăpost, fără o para chioară, obosit trupeşte şi deprimat sufleteşte...

Ca să nu dea ochi cu cele două cucoane, se îndreptă repede spre cimitirul eroilor şi se rezemă de grilaj. În faţa mormintelor însă nu poţi cugeta decât senin la suflet fiind, de aceea reveni în parc şi se aşeză pe o bancă ascunsă într-un cerc de castani. De-ar fi avut baremi un pol să-şi scoată pardesiul din gară şi să înghită o chiflă, două... Dar n-are nimic. Nici măcar un leu.

Îşi mai scutură buzunarele, îşi mai dibui căptuşeala — doar, doar va fi scăpat ceva pe undeva, dar rezultatul fu negativ.

Îşi strânse tâmplele ca să nu plesnească, şi îşi vârî o mână sub curea ca să dea stomacului impresia că e o halcă de carne friptă sau o felie de pâine cu unt...

— Ce nebunie !... Ce tâmpenie... Ce groaznică păcăleală — a cui ? A Norocului ? A Soartei ? Ce-or mai fi şi bazaconiile astea ? Aseară — bani, femei, hotel şi masă de primul rang ; după douăzeci şi patru de ore — vânt în buzunare, pustiu în stomac şi o bancă în grădina publică...

Ieri — iluzii şi planuri de milionar, acum — ce delicioasă ar fi o bucată de pâine cu ceva slănină, şi ce minunat un pat de campanie într-o mansardă săracă...

Oftă lung şi scrâşni din măsele ca să interzică ochilor să plângă. Dacă i-ar fi fost cu putinţă şi-ar fi luat capul de pe umeri şi l-ar fi izbit de toţi pomii din juru-i. Prea amarnic îl trădase. Prea se încrezuse în soliditatea lui ca să-i ierte aşa uşor nebunia pe care o săvârşise.

De ce s-a mai înapoiat din Câmpina ? Izbutise să plece cu o sumă destul de frumuşică pentru un funcţionar sărac. Săvârşise deci un act de două ori eroic : întorsese spatele ruletei, cu buzunarele pline.

De ce s-a coborît în Sinaia şi nu şi-a continuat drumul spre Braşov, aşa cum hotărîse în tren ?

De ce nu s-a retras în momentul când a văzut că a pierdut tot câştigul şi e ameninţat să rămână şi fără banii de acasă ?

De ce a mai schimbat şi ultima mie ?

De ce nu şi-a oprit măcar pentru tren ?

De ce n-a plecat baremi c-un pol ca să-şi scoată pardesiul şi să mănânce o bucată de pâine şi cincizeci de grame de parizer ?...

— Cine-i de vină ? Dumnezeu ? Satana ? Ori dobitocul ăsta de cap ?... Ah !...

Se lovi cu „dobitocul" de pomul de alături, de spatele băncii, îi mai dădu şi câţiva pumni, mai scrâşni din dinţi, mai bătăi din picioare mai oftă... până se obişnui cu soarta. Şi încercă să găsească o soluţie.

Îi trebuiau bani : să mănânce, să-şi scoată bagajul — măcar pardesiul, şi să doarmă sub acoperiş. De plecat — până dimineaţa nu mai era chip. Toate trenurile avuseseră grijă să se scurgă de vreme spre Bucureşti.

Dar de unde să facă rost ? Să ceară celor două prietene ? Foarte uşor... şi foarte greu. Amândouă îi erau datoare, însă nu în sensul bancar al cuvântului.

Îi rămânea ceasul. Dar cui să-l vândă, în miez-de-noapte ? Şi ce o să prindă pe el ? E „Omega", e de argint, nereparat încă, dar cine să i-l cumpere ?

— Uff ! Dracu' m-a îndemnat să viu la Sinaia...

De-ar fi avut cel puţin pardesiul ! Se ciuciulea într-un colţ şi-şi făcea acolo vacul până la răsăritul soarelui. N-o vrea omul din gară să i-l dea şi fără bani ? Rămâne geamantanul şi umbrela destulă garanţie.

Se ridică şi luă drumul gării. Dar magazionerul plecase la culcare.

Îşi aduse aminte de negustorul care împrumutase doamnei Scripcă o sută de lei, în schimbul verighetei, şi îşi îndreptă picioarele într-acolo. Dar şi acesta trăsese obloanele.

Bunătăţile din restaurantul lui Nea Nae îi făcură cu ochiul şi-l îndemnară să încerce aci. Ce o să piardă dacă

n-o izbuti ? Mai ales o farfurie de icre proaspăt preparate şi un purceluş fript, c-o ramură de pătrunjel în dinţii rânjiţi, îl trăgeau parcă de haină şi de guler silindu-l să intre de-a-dreptul prin fereastră...

Îşi scosese ceasornicul din buzunar, îl mai privi, îl mai cântări, dar nu îndrăzni să deschidă uşa restaurantului. Ce-o să spună ? Cum o să-şi justifice apriga-i sărăcie ? Că n-a avut cap şi şi-a lăsat banii la cazino ?

Îşi puse ceasul la loc şi se hotări să facă mucenicie în noaptea asta. N-o să moară nici de foame, nici de frig. E, acolo, un mic guturai şi o slăbire de circa două sute de grame. În schimb — o lecţie care îi va sluji mult în viaţă.

Mai dădu o raită prin parc, mai privi languros la pachetele cu ţigări ce-şi aşteptau muşterii în fereastra debitului „Munteanu", se reîntoarse pe Spătarul Cantacuzino ca să mai adulmece purcelul de la „Nea Nae", urcă prin spatele vilei „Ungarth", făcu un drum până la castel, poposi câteva minute pe podul de peste Peleş, bucuros că mai există cineva — fie şi un pârâu — care n-are unde să doarmă, apoi se coborî spre mânăstire şi se chirci obosit, flămând şi friguros pe banca de pe terasa muzeului...

— Doamne, mai sunt eu Liţă Soare, tânărul aşezat şi cumpănit în toate actele şi în toate gesturile lui ?... Ce s-a întâmplat cu mine ?... Ce înseamnă această schimbare teribilă în firea mea ?... Prin ce minune a intervenit ? Numai ruleta să fie pricina — ori au contribuit şi alte elemente de care n-am cunoştinţă ?...

Erau numai patru-cinci săptămâni de când îşi făcuse analiza sângelui, cu rezultat negativ ; dar fiindcă chiar doctorii se îndoiesc de sănătatea pacientului atunci când reacţiunea Wassermann este negativă, se cutremură la gândul că boala se găseşte deja în faza terţiară şi s-a urcat din sânge la creier...

Apoi îşi aduse aminte de păţaniile celor două prietene care, căsătorite fiind, probabil că n-au sifilis — nici în sânge, nici la cap, şi se mai linişti. Nu e sifilis, ci pasiune pentru ruletă. O boală care se poate vindeca printr-o

reacțiune puternică a voinței. Deci, fără analize, fără injecții.

— Bietele femei ! — gândi el, căielnic, le-am judecat aspru și le-am condamnat în loc să le compătimesc.

Și venindu-i în minte înțelepciunea Talmudului, acolo unde zice : „Nu judeca pe nimeni înainte de-a fi fost însuți în situația lui", iertă din tot sufletul și pe cele două doamne — și pe profesorul de matematici — și pe ungurul chefliu — și pe toată lumea care a căzut și va mai cădea în patima jocurilor de noroc. Dacă ar fi femeie, desigur că și el și-ar înșela soțul sau amantul, ca să nu tremure flămând pe această bancă atât de puțin ospitalieră...

A mai ațipit, s-a mai deșteptat, iar a mai ațipit, până ce lumină s-a făcut.

A dat slavă lui Dumnezeu că n-au mai venit asupră-i și alte rele, și-a dres părul, cravata, și-a refăcut cât de cât moralul și a plecat în căutarea unui mușteriu pentru ceas.

L-a oferit unor șoferi, unui plutonier, a intrat în vorbă și cu un pădurar și cu un negustor ambulant de bricege și de butoni, dar n-a găsit amatori. Toți aveau ceasornice în buzunar. Abia mai târziu se gândi la un ceasornicar și plecă spre piață să-l găsească.

În drum se întâlni cu madam Fitil. Vru s-o evite, dar era prea târziu.

— M-ai înșelat, mizerabile ! Te-am căutat aseară două ceasuri... să-ți plătesc datoria — și dumneata... spune drept unde ai dormit ? La Scripsa ori la baba aia bogata ? Hei, n-auzi ? Cu care m-ai trădat ? Că nu te-o fi îndemnat Aghiuță să te aventurezi prin speluncile alea din piață...

Apoi, văzându-i mutra atât de amărâtă, cravata șifonată, hainele prăfuite și mototolite, se porni pe râs.

— Lițișor dragă, ce s-a întâmplat cu tine ? Ești bătut... ori plouat ?

Soare râse sec și ridică din umeri. Doamna făcu gura mare și se lovi peste obraz.

— Liță, tu ai pierdut tot ! Tot, măi ?

— Tot.

— Tot, tot ?

— Absolut.

— Treizeci de mii de lei ? !... Tu ăla... prudentul, cumpănitul, moralistul !...

Şi făcu un haz care molipsi şi pe bietul Soare.

— Ei, ai văzut ce drăcie e ruleta ? Să ai acum nas să mai osândeşti pe alţii ! Hm ! Liţă dragă, te pomeneşti că ţi-o fi şi a mânca !

Liţă lăsă ochii în jos.

— A... nu...

Madam Fitil îi dădu o sută de lei şi-l încurajă întru răbdare.

— Şi eu m-am înapoiat aseară fără niciun leu. Acu luai două sute de la administraţia hotelului şi mă duc la cazinou. Dacă-i înmulţesc, îţi dau mia împrumutată — plus o guriţă gratis... Hai şi nu mai fi amărât. N-ai idee ce mutră caraghioasă faci.

Şi ca să-l mai înveselească, îl apucă de braţ şi-l mângâie cu căpuşoru-i bălai şi gingaş, cântându-i aproape tare :

Nu mai plânge, Baby,
Că-ţi dau ciocolată...

Bucuros că şi-a salvat ceasul şi că doamna aceasta uşuratică nu e totuşi lipsită de suflet, Liţă Soare înghiţi un ceai cu patru cornuri, la lăptăria de lângă hotel Regal, apoi... plecă la cazino. Nu ca să joace, ci ca să-şi supravegheze prietena. Măcar până i-o înapoia mia de lei. Şi... ca să mai privească. E aşa de amuzant !...

Dar prietena — filosofa smerită într-un colţ de canapea. Soare înţelese că s-a lefterit şi simţi un nod în gât. Nu se arătă — la ce bun ? — ci se amestecă printre gură-cască din jurul mesei a doua.

Descoperi aci pe profesorul de matematici şi pe madam Scripcă. Primul — slăbit, neras şi... „în şansă". Secunda — cu ceva fisc dinainte, fără verighetă, dar cu acelaşi aer distins şi nepăsător de totdeauna.

— Tot la ceas e nădejdea, gândi Soare, adoptând și el atitudinea doamnei Scripcă.

— Mizați, domnilor !

Liță își mângâie părintește cei doi poli care-i mai rămaseră după ce-și plătise biletul de intrare și se mută la altă masă.

— Faceți jocurile, domnilor !

Îi mângâie din nou, de data aceasta mai puțin părintește, și... trecu la masa a treia.

— Mizați, vă rog !

Simți că-i tremură capul și picioarele — și frecă cele două monede, una de alta, aproape să le șteargă efigiile. Apoi scrâșni din măsele și aruncă una pe 32, supărat foc că n-a pus-o pe 10.

Iese 16...

Își vărsă necazul pe cea rămasă — strângând-o între degete și zgâriind-o cu unghiile. Apoi încercă să se depărteze. Cu douăzeci de lei își scotea pardesiul din gară, cumpăra un jurnal și mai înghițea vreo două cornuri și un fum de țigară. Dar picioarele refuzară să se supună, invocând un argument foarte temeinic : și cu acest pol în buzunar și fără el, ceasul tot trebuie vândut.

Oftă anticipat și-l aruncă pe 10...

— Zece — negru — pair — manque — anunță crupierul într-un ton pe care Liță îl găsi batjocoritor. Dar nu se formaliză. Încasă șapte sute de lei — chiar în momentul când începu să vadă iar lămurit și să simtă pământul din nou sub picioare.

Avea acum bani suficienți să plece cu rapidul, să ospăteze în vagonul-restaurant, să călătorească din Gara de Nord până în strada Lăzureanu cu o limuzină și să înapoieze și suta doamnei Fitil.

...Dar nu făcu așa. Era cu putință ?

Se așeză la masa verde și într-o jumătate de oră rămase iar tinichea.

Își vându ornicul unui ceasornicar, pentru patru sute de lei. Putea să mănânce, să-și scoată bagajele, să plece

cu acceleratul şi să ducă şi Coanei Tinchii un bibelou sau o colecţie de vederi din Sinaia. Dar... un om ajuns în halul lui se mulţumeşte şi c-un loc, în picioare chiar, la clasa a treia... Aşa că economisi vreo două sute de lei şi se întoarse la cazino.

Iar peste o jumătate de ceas se înapoie la ceasornic şi îşi vându lanţul de argint, pentru o sută cincizeci de lei...

După o scurtă luptă cu sine, luă drumul spre gară, să-şi libereze pardesiul. Dar din dreptul poştei nu izbuti să mai înainteze...

Recunoscu definitiv că nu-l mai cheamă Liţă Soare — şi se întoarse la cazino. Aci găsi totuşi voinţa necesară să intre în closet şi să ascundă un pol în ciorap. Încă o noapte fără pardesiu, în aer liber, l-ar da gata.

Găsi pe madam Fitil tête-à-tête cu un tip lung şi blond pe care nu-l mai văzuse până aci, şi înţelese că prietena îşi face rost de franci. Iar madam Scripcă îşi rodea unghiile într-un fotoliu. Pricepu că nici ea nu mai are lei, nici ce amaneta — şi i se făcu milă. Masa celeilalte e asigurată, dar a ei nu. Şi mai are şi doi copii cu ea. Dacă i-ar ajuta Dumnezeu să câştige, i-ar da şi ei fără nici o altă intenţie.

Dispune de şase poli. Îi împărţi în şase porţii egale şi-i pierdu la şase tururi...

Ce te mai faci, Liţă Soare ? N-ai decât să liberezi pardesiul şi să-l amanetezi ca să poţi pleca la Bucureşti după bani.

Se înapoie în closet şi scoase moneda care se oprise aproape de călcâi; dând slavă lui Dumnezeu că tot nu e aşa de sărac.

Când reveni în hall, numără, involuntar, fotoliile, şi găsi... zece cu toate. Numără şi degetele de la mâinile unei duduiţe — şi găsi tot zece. Le numără şi pe ale lui, numără şi picioarele celor cinci persoane intrate în grup, socoti şi urechile acestora — şi dovedi tot zece. Află din gura unui domn că ceasul e 2 şi 10, înţelese din conversaţia unor doamne că una din ele a pierdut zece mii, — şi nu mai fu chip să plece. Acest zece îi striga în

urechi, i se aşeza înaintea ochilor, îl pocnea în tâmple, peste genunchi, după ceafă, îi astupă respiraţia, — până izbuti să-l urnească din loc şi să-l împingă iarăşi în salonul Madam Ruletei.

Se opri la cea dintâi masă şi observă şi aci că toţi jucătorii au câte zece degete la mâini, că cinci oameni posedă laolaltă zece ochi şi că numărul 10 de pe masa verde e mult mai mare decât celelalte...

— Mizaţi, vă rog !

Ca să scape de această groaznică obsesie, scoase unica-i monedă şi o aruncă pe 10.

— Zece — negru — pair — manque ! — anunţă şi crupierul după câteva secunde.

Din grămăjoara de fise câştigate, Liţă Soare înstrăină două mici pentru pourboire, apoi rămase nehotărît. Să mai joace ? Să plece ?

Doamna Krater, care era prezentă în colţul mesei, îi înţelese repede situaţia şi-l încurajă din ochi să rămână. Soare îi răspunse printr-un gest imprecis, apoi, văzând în atitudinea ei un interes ce depăşea relaţiile dintre doi oameni ce nu şi-au dat încă mâna, nu-i fu greu să priceapă că şi bărbaţii tineri şi fercheşi au posibilitatea să se salveze din grele impasuri..

O privi mai atent şi citi în ochi-i verzi-spălăciţi exact ceea ce bănuise. Îi răspunse afirmativ şi luă loc la masă. Matroana surâse satisfăcută şi pontă cu plăci de-o sută pe toţi caii lui zero. Soare adăugă patru fise mici pe caii lui 10 şi, până să cadă bila, găsi răgaz să mai reflecteze.

Deviase, într-adevăr, din linia dreaptă a vieţii lui, dar nu căzuse. Pierduse propria-i pungă şi altceva nimic. Nu furase, nu înşelase, nu minţise, nu iscălise polițe. Situaţia lui morală nu e ştirbită prin faptul că şi-a vândut ceasul şi a plătit scump îmbrăţişările unor femei — ce-i drept măritate, dar care nu prea mai au legături cu căminul conjugal. Ca să se vândă însă unei babe care-şi poate permite, cu bani, dezmorţirea unor simţuri care i-ar fi recunoscătoare dacă le-ar da pace, asta nu e posibil. Mai ales că bani pentru drum are acum. Şi

chiar de n-ar avea, și-ar vinde pălăria, pantofii, un rând de haine, dar pe el însuși — nu.

— Unu — roșu — impair — manque !

Doamna Krater, contrar obiceiului ei, se arată vădit satisfăcută de câștigul unui cal de-o sută, dar nu pentru cei o mie șapte sute de lei ce-i primea, ci ca să arate tânărului o mai bună dispoziție. Acesta o felicită respectuos printr-un zâmbet ușor, își înclină puțin și capul — și plecă hotărît la gară. Avansurile matroanei produseră în sufletul lui un reviriment în stare să-l descătușeze din brațele atât de seducătoare ale ruletei.

În trecere prin parc zări figura palidă și visătoare a Dorinei pe aceeași bancă unde o întâlnise în dimineața când tăia filele unui roman, — și făcu doi pași spre ea. Dorise atât de mult s-o cunoască și nu se cădea să părăsească Sinaia fără să-i sărute mânușița albă și fină pe care o admirase în tren și la prima revedere în cazino. Dar... se răzgândi. Cum o să-și justifice plecarea ? Orice minciună i-ar spune, nu l-ar crede. Când vii în Sinaia cu cogeamite geamantan și pleci după cinci zile, chiar dacă pricina ar fi alta, lumea tot ruleta o s-o găsească de vină.

Nu era deci momentul.

O salută cu repetiție, mulțumindu-se, din partea ei, cu un surâs deosebit de grațios, și își văzu de drum cu speranța că se vor regăsi la București. Se întâlnește munte cu munte, dar-mi-te om cu om.

— Da de ce o fi așa tristă ? se întrebă el îngrijorat. Nu cumva o fi rămas și ea fără lețcaie ?

Bănuise întocmai adevărul. Dorina câștigase cinci sute de lei la bulă, ca să se curățe, în ziua următoare, de ultimul ban, la ruletă. Acum — oftează după o bomboană și căută un alt titlu pentru prima poezie. *Liniște* nu mai merge...

XIX

Strada Lăzureanu No. 113 bis, sectorul VI, București.

Doamna Ecaterina Neagu a așezat ibricul de cafea, și-a pus ochelarii pe nas și citește pentru a șaptesprezecea oară epistola primită de la prea cinstitul chiriaș al domniei-sale.

Dragă cucoană Tinco,

Află că am ajuns cu bine la Sinaia.

P-aici e lume multă și aleasă. Munții sunt grozavi și aerul e minunat. Stau la hotel de primul rang. Am dat peste un noroc de care o să te miri și dumneata când ți-oi povesti. Cred că o să mă reped în curând pentru o zi, două, și atunci am să-ți fac o mare bucurie.

Cum te afli dumneata? Ești bine sănătoasă? Dar cu Mița cum te mai împaci?

Sărut mânușițele
Liță Soare

„Caraiman", Sinaia

Cucoana Tinca își ridică sticlele peste sprâncene și-și șterse o lacrimă care se pregătea să plece pe lângă nas la vale.

— Bietu domnu' Liță? ce mai băiat de treabă! Cum îmi scrie el — întocmai ca la o mamă bună. Că sunt munți grozavi — cum să nu fie la Sinaia! Că e aerul bun — cum n-ar fi dacă e la munte! Și că a mai dat și norocul peste el. Doamne, ce s-o fi întâmplat? Să știi că s-a găsit cu vreo domnișoară frumoasă și bogată. De n-o fi așa, îmi pui gâtul. Las' că merită. Ce mai băiat învățat și sănătos la minte!

Auzi că șade la hotel mare! Caraiman! Doamne, da ce l-o fi silit să facă atâta lux? Să știi, Tincuțo, că tot așa e. A dat peste una cu avere mare. Bravo, domnule Liță! Să-ți ajute Dumnezeu și Maica Domnului, că meriți. Ăla care o zice că nu meriți, nu știe ce vorbește.

Ci-că o să-mi facă şi mie o bucurie ! Îl crez, cum să nu-l crez. Odată ce zice el un cuvânt, e zapis cu pecete. Poate şi niscai pantofi... Să-i ajute Maica Domnului !

Dacă ar fi fost în casă, i-ar fi luat fotografia şi ar fi şters-o de praf ; dar fiindcă se afla în bucătărie, se mulţumi să mângâie pe Miţa şi să-i comunice că şi de ea s-a interesat Domnu' Liţă.

Apoi îşi luă ochelarii şi suflă în foc. O scânteie avu obrăznicia să sară din surcelele uscate de fag şi să i se lipească lângă negul de sub bărbie.

— Hâu, îmi vine musafiri ! exclamă coana Tinca speriată.

Umplu ceaşca şi îşi aprinse o ţigară. Până să se mai răcească băutura preparată turceşte, vru să mai silabisească odată adresa. Nu izbutea să-şi memorizeze numele hotelului. O gâdilitură neplăcută însă o sili să-şi vâre mâna în sân.

— Hâu, îmi vin musafiri ! A sărit şi scânteie din foc, mă mănâncă şi buricul. Doamne, da cine să fie ! Domnu' Liţă — nu cred, că de abia a prins şi el gust de Sinaia.

Ca să se convingă şi mai bine că scânteia şi buricul nu glumesc, întinse cărţile. Şi cum le întinse se şi tăiară.

— Doamne sfinte, da cinesă vie la mine ? !!

Le mai întinse odată şi ieşi asul de carò.

— Hâu, veste !

Mai întoarse una şi se întâmplă tocmai 7 de treflă.

— Hâu, cu lacrimi ! Veste cu lacrimi. De la cine oare ? Mamă n-am, iar de fraţi şi de surori nu mai ştiu — nici dacă mai trăiesc, nici pe unde or fi mai trăind. Atunci de unde dar ? Hm, o veni cu poşta ori o vor aduce musafirii ? ! Hm, poate o fi domnu' Liţă. Aş, da de unde ! Nu-şi lasă el logodnica să vie aşa repede la Bucureşti. Şi apoi, după cum cântă scrisoarea, el o să vie cu bucurie, n-o să vie cu întristare.

Şi fiindcă n-avea altceva de făcut, strânse cărţile ca să le mai amestece şi să le mai consulte odată. Tocmai când „mosafirul" intră pe poartă cu geamantanul într-o mână şi cu umbrela în cealaltă.

— Sărut mânuşiţele, coană Tinco.

— Hâu, domnu' Liţă ! El e — exclamă ea foarte bucuroasă şi mândră că n-au înşelat-o nici cărţile, nici buricul. Da ce s-a întâmplat, măiculiţă ? Că văz că te întorci cu totul...

— Mi-a păpat ruleta banii, mărturisi el fără nici o codeală.

— Ruleta ? ! Aşa o cheamă ? De ce neam al dracului o mai fi de-o cheamă aşa ? Şi zici că ţi-a tocat banii ? Dumitale să-ţi mănânce banii o femeie ? Ferească-mă Dumnezeu ! Nu crez, să-mi pui foc în cap. Şi eu care socoteam că... de, după cum mi-ai scris... că ai dat peste una putredă de bani !... Doamne fereşte !

— Ei, lasă, nu te închina, că nu s-a făcut gaură în cer. Mai bine ai pune de-o cafea. O să-ţi explic eu cam ce fel de drăcie e ruleta asta.

— Aha, vasăzică nu e femeie ! E altă drăcie. Te crez. Că nu se strică el un om ca dumneata, aşa cu una, cu două.

— Şi totuşi se strică, gândi Liţă Soare clătinând amărît din cap.

A doua zi şi-a retras de la Casa de Economie micul capital pe care-l înmulţea din când în când cu câte-o mie de lei. Se făcuseră unsprezece mii. N-avea trebuinţă de toţi, dar ce să ia şi ce să mai lase !

De la bancă s-a dus direct la un magazin de ceasornice, iar de aci la un laborator pentru a i se examina sângele... Îşi reconstituise în minte toate peripeţiile prin care trecuse la Sinaia şi ajunsese la concluzia că s-a deplasat un şurub din maşinăria, până mai ieri atât de solidă, a capului. Un om cu mintea în perfecte condiţii de funcţionare, nu pleacă la munte pentru o lună, ca a doua zi să-şi piardă banii la cazino şi să doarmă rebegit şi flămând ca un câine vagabond, pe o bancă, în aer liber, ameninţat din clipă în clipă să fie înhăţat de-un gardian şi dus cu alai la poliţie.

Apoi dispunând de timp — era doar în concediu — s-a apucat să studieze... ruleta, surprins şi revoltat că nu şi-a dat la Sinaia această osteneală. Poate că n-ar fi ajuns în sapă de lemn.

În acest timp, cucoana Tinca făcea cafele şi da cu cărţile.

— Iar îţi cade drum! Ba încă drum lung şi peste apă, că mereu iese 10 de pică.

— Aş, drum! De data asta nu se potriveşte. Nu mă gândesc să mai plec, cum nu te gândeşti dumneata să te mai măriţi.

— Păi cum, o să mă mărit! Mărita-m-aş la gurguiata. Altă vorbă nu găseai? Dar drum îţi cade. Uite, stai să pleci. Şi mă mir de ce nu spui. Parcă o să te duci şi n-o să ştiu eu?!

Multă bătaie de cap nu i-a trebuit lui Liţă Soare ca să-şi dea seama că născocitorul ruletei a combinat cele treizeci şi şase de numere cu atâta măiestrie, că oricâte calcule ar face — cel mai inteligent dintre jucători, s-ar dovedi zadarnice. Totul stă în puterea hazardului. Jucătorul nu se poate folosi decât de voinţă şi de nervi. Prudenţa valorează aci mai mult decât inteligenţa.

În lumina acestor concluzii, studie din nou şansele minore şi descoperi totuşi, aşa crezu el, un mijloc de a câştiga — nu cu grămada, dar sigur — riscând aproape numai puterea de rezistenţă a sistemului nervos.

Pui o piesă pe *manque* şi una pe duzina a treia. Sau una pe *passe* şi alta pe duzina întâia. Ai acoperit, în felul acesta, treizeci din cele treizeci şi şase de numere. Iese duzina — câştigi două mize şi pierzi una; iese manque sau passe, pierzi una şi câştigi tot una. Prin urmare pierderea reală ar fi numai în cazul când bila cade pe zero sau pe unul din cele şase numere rămase libere. Lucru ce nu se poate repeta aşa des.

Se felicită din toată inima pentru această minunată descoperire, mirându-se că de atâta vreme de când există cazinouri cu ruletă, nu s-a găsit un om, unul singur, care să observe că o spărtură se poate face totuşi în combinaţiile diabolice ale inventatorului.

— Iar mi-a ieşit 10 de treflă! Drum lung şi peste apă. De n-ai pleca, să ştii că mă las de meserie. Le bag în foc şi nu mai crez în cărţi câte zile oi mai avea.

Liță Soare o privi admirativ și începu să râdă. Tocmai la drum — lung și peste apă — se gândea și el. O descoperire atât de importantă nu poate rămâne neexploatată.

— Ai dreptate, coană Tinco... Plec iar la Sinaia...

— Treci și peste vreo apă ?

— Trec — și peste Ialomița și peste Prahova.

— Ei vezi ? Să mai zici că nu spun cărțile drept. N-or fi spuind care n-or fi spuind, dar ale mele...

Liță Soare controlă Mersul Trenurilor. La 20 ar avea un accelerat spre Sinaia. Acum e 19.30. Geamantanul e neatins, bani are. Numai să-și lege cravata. Cu un taxi ajunge la gară tocmai la timp.

Apoi se răzgândi. O să fie în Sinaia pe la 23. Adică după ce s-a închis ruleta. Păcat... Dacă ar fi apucat măcar c-o jumătate de ceas mai înainte...

Să plece dimineața, la 9. La 12 e în Sinaia. Tocmai când jocurile sunt în toi.

Controlă din nou Mersul Trenurilor și descoperi un accelerat care pleacă la 23.35. Minunat. Îl ia pe ăsta ca să poată fi la cazino de dimineață, de la începerea jocurilor. Ajunge pe aproape de 3...

Se scarpină după ureche.

La ce bun să mai plătească hotelul pentru câteva ceasuri când — slavă Domnului — nu-l zorește nimeni și nimic ! Cazinoul e deschis până la sfârșitul lui Septembrie. Prin urmare tot mâine la 6... Ba mai bine acu. Nu apucă, ruleta, dar mâine dă ochi cu ea odihnit și bine dispus, nu obosit după drum.

Până la ora 22 și jumătate, oră destinată plecării de acasă, avu timp să mai judece și altfel. Dar dacă prevederile lui nu se vor realiza și pierde din nou ? Pe bănci n-o să mai doarmă, afară de cazul când ar înnebuni de-a-binelea. Când o mai rămâne cu o mie de lei în buzunar, nu-l mai reține în cazinou nici magnetul tuturor ruletelor din Europa.

A, nu... E imposibil să piardă. Sistemul descoperit de el nu-l poate duce decât la rezultate bune. Poate chiar strălucite. Răbdare să aibă.

Dar dacă...

A, nu !

Şi totuşi...

Imposibil !

Ceasul plecării îl găsi într-o luptă teribilă. Să se ducă ?... Să nu se mai ducă ?... Da de ce s-ar mai duce ? N-a văzut el cu ochii ce înseamnă să te pasionezi pentru jocurile de noroc ? Să mai ajungă din nou în situaţia de a-şi vinde ceasul de buzunar ca să mănânce ? Ori să accepte propunerile doamnei Krater ?...

— Bruh ! Nu mă duc. Coană Tinco, să ştii că te-au mîntit cărţile.

Dar cucoana Tinca nu se mai găsea pe aceste tărâmuri.

— Şi dacă...

Şi totuşi...

— Ei, şi care-i pricopseala dacă dau o lovitură ? Să colind toate cazinourile din lume şi să plătesc mii de lei ca să înghesuiesc pe alde madam Scripcă într-o grădină publică şi să mai adaug câte-o pereche de coarne tuturor domnilor Fitil, pe ale căror stimabile soţii le voi întâlni în calea mea ? Nu e mai înţelept să aştept schimbarea soartei de la munca şi de la meritele mele de slujbaş conştiincios ? Voi ajunge şi şef de serviciu şi subdirector, poate şi director... Iar acum ce-mi lipseşte ? Am şi casă şi haine şi cu ce să-mi îndestulez un pârdalnic de stomac. În plus — trăiesc liniştit, fără alte emoţii decât cele pe care le găseşti în cadrul unei vieţi normale...

Dar dacă...

Se scărpină enervat pe toată suprafaţa împădurită a capului.

— Uff !...

În cele din urmă, ca să scape de coşmar, căzu la o tranzacţie. Să se înapieze la Sinaia dar numai pentru o zi. Şi numai ca să facă o încercare.

— Prin urmare mâine la 9, cu o mie de lei în buzunar şi fără nici un fel de bagaj.

După câteva minute însă, lăsă o hârtie albastră în servietă, ca s-o găsească la întoarcere, luă geamantanul aşa cum se afla — şi pe-aici ţi-i drumul.

— Poate că m-am amorezat de tânăra aceea, își zise el, pe când zbura spre gară, ca să nu se îngrozească de pasiunea cea adevărată.

* * *

...Și drept la „Caraiman" s-a dus. Cam scump hotelul, dar el o să câștige... Și chiar dacă ar pierde — ce contează câteva sute când și așa tot le dai la ruletă?

Dar n-a fost chip să doarmă. Îl frământa — pe de o parte nerăbdarea de a-și experimenta sistemul descoperit de el; pe de alta teama că din atâtea milioane de oameni care au cunoscut capriciile ruletei, se vor fi mai găsit și alții tot așa de deștepți care să fi căutat și să fi dovedit acest modest mijloc de dirijare a hazardului.

Totuși a rămas în pat până la 9. În plapumă se scurge timpul mai iute decât hoinărind prin parcul fără copii și fără muzică. Un ceas, cât te mai desparte de începerea jocurilor, îl poți topi și în aer liber, fără să te îmbolnăvești de nervi; dar un interval mai mare pune răbdarea jucătorului la grea încercare. Dar și ceasul acesta i se păru nesfârșit de lung. Își făcuse planul s-o ia mai întâi pe bulevardul Ghica, până la piață, apoi pe str. I. Brezeanu, spre mânăstire, și apoi la vale. Să intre în parc exact la ora când se deschide templul Fortunei. Nu izbuti însă a părăsi parcul. Și nici pe cărările de aci să se miște cu gândurile slobode. Mereu se uita la ceas — și tot așa de des să vază dacă lumea a început să urce scările cazinoului. Poate că ceasul lui nu merge bine... Sau că astăzi încep jocurile mai devreme...

Și în mintea lui, atât de cuprinzătoare altădată, tot spațiul era ocupat de aceste infailibile și obsedante rețete: manque — duzina a treia; passe — duzina întâia... Nu mai găsiră un colțișor — nici splendoarea firii, nici madam Fitil, nici Scripca, nici Krater — și nici măcar „domnișoara aceea". Abia târziu, când o siluetă sveltă de femeie tânără, apăru în apropierea statuii, își aduse aminte de aceasta din urmă și încercă să imprime gândului o

turnură mai... sentimentală. Să se convingă măcar cât de cât că această revoluție în viața lui n-a fost stârnită de jocurile de noroc, ci de o femeie. Ar avea astfel o cât de mică scuză față de cunoștiința-i care-l presează în aceeași măsură ca și vraja roatei misterioase. Dar nu mai avu răgaz. Ușile cazinoului începuseră să funcționeze.

XX

— Jocurile încep ! Mizați, vă rog, pentru prima lovitură.

Liță Soare e fericit. Bani are, secretul de a-i înmulți la infinit îl deține numai el, e prezent la „prima lovitură", iar mediul a început să-l flateze. Lux și eleganță peste tot — de la portarul cu mustața în furculiță și cu cărarea impecabilă, până la crupierul cu aere de maestru de ceremonie ; de la casieriția cu părul chinuit după metodele Inchiziției, până la aceste doamne de alături și de vis-à-vis, care poartă pecetea aristocrației celei mai autentice — chiar și în gesturile involuntare provocate de câte-o ieșire grosolană a ruletei. Iar în sala mare și elegantă ar putea și Liga Națiunilor să țină ședințe.

— Mizați, domnilor !

Din zece învârtituri, Liță Soare pierdu una și câștigă cinci, iar patru nu-i făcură nici cald, nici rece. Așadar, sistemul lui e minunat. Câștigi încet, dar sigur. Numai răbdare și timp să ai. Și el are. Până la capătul concediului mai sunt douăzeci de zile. Să tot joace și să tot câștige.

— Faceți jocurile, domnilor !

O mână foarte delicată lăsă cinci plăci a o sută în fața crupierului, fără să-și arate dorința. Acesta, care probabil i-o cunoștea, le împărți în egală măsură între 32 și vecinii lui : 0, 15, 26 și 19. Soare avu impresia că a mai văzut această mână, și își ridică ochii. O tânără de-o asemănare uimitoare cu „fata aceea". Și ochii și nasul și gura, și bărbia și îmbrăcămintea la fel cu ale ei,

numai părul îl are blond. Aceiași dinți albi și poate cam mărișori, cu caninul din dreapta aurit, dar sprâncenele sunt falsificate la coafeur, pe când ale celeilalte sunt așa cum le-a lăsat Dumnezeu. Și fumează. Pe cealaltă n-a văzut-o niciodată cu țigara în gură.

— Poate că or fi surori.

Abia mai târziu, când tânăra răspunse unui salut slugarnic al lui Crepuscul, înțelese că tot cu e. Și rămase cu gura căscată.

Ce se întâmplase într-un răstimp numai de două zile? De ce această schimbare? Și-a oxigenat părul! Fumează! Și-a înlocuit timiditatea cu o morgă care n-o aranjează de loc. Și nu-i fu tocmai greu să priceapă că fata stă excepțional de bine cu ruleta. Și... poate și cu dragostea. Dar nu era momentul — și nici locul să reflecteze mai mult. La masa de joc nu-ți este permis să te ocupi de femei. Îl jigni puțin faptul că-l ignorează complet — și puse punct.

Hăt, târziu, se arătă și doamna Fitil, cu cearcăne mari în jurul ochilor și cu fața exagerat de vopsită.

Îl ignoră și ea. Dar nici el nu căzu de pe scaun.

La ceasurile 2, când jocurile fură întrerupte din lipsă de jucători, Dorina schimbă la cassă fise în valoare de aproape șase mii de lei, iar Liță Soare numai de patru sute șaizeci. Dar nu fu gelos. Câștigul ei provenea din grația norocului — și se va evapora tot prin această grație; al lui e fructul unui studiu și nu i-l va mai scoate nimeni din portmoneu.

Doamna Fitil nu jucase. N-avea chef. Și nici timp suficient să se antreneze. Fumase trei țigări „Ferdinand", răsturnată pe-o canapea, mai făcuse vreo două tururi prin sală și pe lângă mese — și abia acum, la închidere, își aminti că Soare lipsise două zile din Sinaia, și se îndreptă spre el să-l întrebe de pricină. Dar Liță se făcu că n-o vede și ieși grăbit. Din experiența făcută cu noul său sistem de joc putea să câștige maximum o mie de lei pe zi, deci nu-i mai da mâna să aibă relații cu femei „cinstite", căci sunt prea scumpe. Și-ți răpesc vremea. Și te inoportunează în timpul jocului. Observă lumea.

Personalul hotelului. Aude soţul... O profesionistă e mai de preferat. Oricât te-ar costa, tot e mai ieftină. Această părere a avut-o de altfel şi Horaţiu...

De la cazinou, prietenul nostru porni de-a-dreptul la hotel Palace. O aşa încordare de nervi cere vieţii variaţie. Dormi la Caraiman, mănânci la Palace sau la „Nea Nae" şi faci dragoste la piaţă. Fără să cheltuieşti mai mult de jumătate din câştig.

În alte împrejurări, modestia şi timiditatea lui l-ar fi oprit la uşa restaurantului marelui hotel ; acum însă, mai familiarizat cu luxul şi cu „lumea bună" şi mai încrezător în posibilităţile-i de asimilare, pătrunse în sală fără să i se înmoaie picioarele şi se aşeză la o masă fără să se împiedice de vreun scaun.

Din lunga listă a bucatelor gătite şi botezate franţuzeşte, comandă garsonului care aştepta încovoiat, următorul

DÉJUNER :

Tzuica de Valeni
Caviar frais
Homard en belle vue
Chaud-froid de chapon
Chevreuil des Carpathes
Salade de Cresson
Fruits rafraîchies
Château-Lafitte
Café turc

După puţin timp apăru pe uşa restaurantului şi figura şuie şi forţat aranjată a fostei viitoare mare poete. Fără să vadă pe cineva, deci nici pe viitorul fost prieten, se aşeză întâmplător la o masă de vis-à-vis. Menu-ul poruncit de ea fu ceva mai... subţirel. Nu-şi uitase încă sexul, n-o părăsise nici gustul pentru delicateţuri.

Bouillon froid
Petits pois à la française
Poulet de grain à la broche
Salade verte
Glace citron
Champagne

Când se descoperiră, se priviră întâi miraţi, apoi ironic şi imediat rece şi absenţi. Îşi cunoşteau reciproc modestia cu care începuseră vilegiatura, şi prezenţa de acum în cel mai luxos local din Sinaia îi făcu să-şi schimbe părerile bune ce le aveau unul despre altul şi să se deteste reciproc.

„Parvenit“ ! — fu cuvântul pe care Dorina îl înghiţi în loc de *tzuica*.

„Stricată“ ! — fu complimentul pe care Liţă Soare îl amestecă în al doilea pahar cu vin.

Se reîntâlniră la masa verde : el — încrezător în nou-i destin ce şi-l crease, dar fără poză ; ea — cu ţigara între dinţi, sfidând ruleta, plafonul, pe puternica zeiţă a norocului, pe toate muzele de la curtea lui Apollon şi pe însuşi fiul lui Joe şi al Latonei.

Joacă amândoi. El, cu poli pe duzina a treia şi pe manque : ea, cu plăci de-o sută pe 32 cu cai şi pe primele patru.

Şi amândoi câştigă. El — câte douăzeci de lei : ea — cu sutele şi cu miile. El îi admiră norocul şi se teme să n-o părăsească ; ea îi persiflează prudenţa excesivă, caraghioasă chiar, ca mai la urmă, când norocul începe s-o trădeze, să-i remarce puterea cu care rezistă ispitei de a se „lansa“.

După aproape două ore de joc neîntrerupt, Dorina nu mai trimite fumul din ţigară în cerul cazinoului şi nu mai sfidează Olimpul. E foarte neliniştită. Se sâcâie pe scaun, trece repede de la roşeaţă la gălbenare şi înapoi, mâna cu care pune mizele şi-a pierdut siguranţa, iar majestatea cu care primea sentinţa crupierului e înlocuită prin tresăriri şi gesturi demne de atenţia unui psihiatru. Schimbă o mie, o pierde şi se ridică să plece. Apoi iar

se așează pe scaun, mai scoate o mie din poșetă, o pierde și se ridică din nou înfuriată. Schimbă altă bancnotă, pontează din picioare, hotărîtă să-și curme calvarul. O pierde și pe aceasta, dar tot nu plecă. Se lasă pe scaun și iar mai preface un bilet în fise.

Liță Soare continuă să rămână fidel sistemului drag, iar „sistemul", mișcat de atâta dragoste ce i se arată, continuă să-i fie recunoscător. L-a răsplătit cu aproape o mie de lei. Adică mult mai presus de previziunile lui. Are deci tot dreptul să se bucure și chiar să fie mândru. E îngrijorat însă de soarta Dorinei. Îi pândește mereu privirile — când disperate, când rătăcite — și ori de câte ori i le întâlnește o îndeamnă discret să se retragă. Ea apreciază interesul ce i-l arată tânărul și face sforțări supraomenești să plece sau măcar să întrerupă jocul, dar nu poate. Voința îi este paralizată. Picioarele refuză s-o detașeze de masă, iar mâinile s-au rupt din corp și au pus stăpânire pe poșetă. Ele schimbă, ele mizează.

Văzând c-a pornit cu dreptul, Liță Soare încearcă o mică aventură. S-o potrivi — bine ; nu s-o potrivi — atâta pagubă. Și într-un caz însă și în celălalt se va retranșa din nou în sistemul manque — duzina a treia, passe — duzina întâia. Miză adică cinci poli pe primul careu.

— Unu — roșu — impair — manque !

Primi opt sute de lei exact în momentul când Dorina, curățată complet, părăsea în fine masa verde — palidă, cu buzele tremurând în colțul gurii și abia ținându-se pe picioare. Vru o clipă s-o urmeze ca să-i facă puțin curaj, dar... nu izbuti să se ridice. S-ar putea să se repete 1 sau să iasă alt număr din primele patru. După căderea bilei își va lua un mic concediu de la ruletă și o va căuta ca s-o consoleze.

Într-adevăr, bila își face loc tot în domeniul primului careu. Și Liță Soare încasează alți opt sute de lei. Echilibrul din cap însă i se deranjează. Bun o fi sistemul cu combinația celor două șanse simple, dar prea multă răbdare se consumă, în raport cu beneficiul. I-au trebuit două ceasuri ca să agonisească o mie de lei, pe când așa

— a luat aproape îndoitul aceste sume numai în câteva minute.

Uită să mai alerge după tânăra fată ca să-i mai ridice moralul cu o vorbă prietenoasă și începu să se lanseze. Mizează — plăci și poli — pe primele patru, pe ultimele șase și pe iubiții de altădată 10 simplu și 17 cu cai.

Și norocul îi surâde...

Apoi îi pune mâna în cap — și mai pe urmă îl îmbrățișează cu atâta afecțiune că era gata, gata să-l sufoce.

După vreo două ore de joc plin în toată puterea cuvântului, apreciază el ca la patruzeci de mii valoarea fiselor ce-i umpleau buzunarele. E în culmea fericirii. Dar pierde cu desăvârșire noțiunea banului. Plasează în dreapta și în stânga, la două mese odată, plăci de o sută, de cinci sute și de o mie, în admirația cucoanelor ce s-au strâns în jurul lui și-l sorb din ochi... cu buzunare cu tot.

Riscă două, trei și patru mii de lei de lovitură. Dintr-o parte pierde, din alta câștigă, și nivelul buzunarelor pare că se menține. Când simte că scade ar vrea să se retragă. Ai câștigat patruzeci de mii de lei — ce mai aștepți, omule? Dar nu se îndură. Prea e frumos jocul. O mie, două, dacă mai pierde nu se face gaură în cer...

Și mai pierde o mie, apoi două, încă una și încă altele — până mai rămâne cu unsprezece plăci mari în buzunare...

Dezastrul e teribil, dar nu-l simte în aceeași măsură. Parcă pierduse bani? Ia, colo, niște oase fasonate... Se întorseseră de unde veniseră — și basta. Tot buni sunt și aceștia unsprezece mii de lei.

Se duce la casă și preface zece plăci în mii veritabile, iar a unsprezecea în fise de câte un pol. Vrea să se mai distreze cu sistemul pe care-l abandonase.

După două, trei lovituri însă, bagă de seamă că nervii nu-l mai ajută. Iar buzunarele îi stau căscate și flămânde înaintea ochilor. Nu-i mai rămâne decât să se cotorosească repede de fisele pe care le are și să plece. Se va reîntoarce mâine cu puteri înnoite.

Dorința i se împlinește în grabă. Își curăță buzunarul de „oase", mai scoate și un bilet de o mie, apoi încă unul și altele după el.

— Faceți jocurile pentru ultima lovitură !'

Mai scoate o mie și o trântește întreagă pe 17, ca pe tejgheaua unui negustor hapsân.

— Șaptesprezece cu cai — câte două sute !

— Zero !

— Ești un prost ! — îl felicită madam Fitil, dându-i și un ghiont între coaste. Apoi se lipi mai strâns de iubitu-i bărbățel care abia sosise și se depărtă fără să-l onoreze măcar c-o privire.

— Ba prost mare ! — recunoscu și Soare moțăind din cap în urma ei.

*

* *

Îi mai rămăseseră cinci mii și vreo trei sute. Dar nu din câștig, ci din capitalul cu care plecase de acasă...

— Eh, nu-i nimic, se consolă el ajutat și de aerul rece de afară. De mâine îmi voi relua sistemul meu blagoslovit — cu jurământ că nu-l voi mai părăsi. Îmi voi scoate și paguba și cheltuielile făcute pe aci — și poate să mai duc și acasă ceva.

...Totuși nu era rău să aibă acum, în portmoneu, cincizeci de mii în loc de cinci.

Își dădu un ghiont în pălărie, așa ca să nu cadă toată vina numai pe cap, și privi dușmănos, apoi languros, spre Palace...

N-are ce mai căuta acolo... Nu face nici de punga și nici de nasul lui. La „Nea Nae" e mai potrivit pentru unul care nu-i deprins să mănânce franțuzește și să plătească boierește.

Dar nu intră nici la „Nea Nae". Rezistă eroic invitației insistente a rățoiului ce făcea sânge rău trecătorilor, din culcușu-i de varză, și plecă mai departe, până se pomeni într-un birt din piață. Simțea nevoie de ceva cât mai național, cât mai în contrast cu luxul de la amiază.

Şi găsi cu vârf şi îndesat. Podeaua scorojită în mijloc şi putredă pe lângă pereţi, mese şchioape, feţe de masă neschimbate probabil de la deschiderea sezonului, muşterii cu chef de laudă şi de ceartă, apoi un scripcar şi un ţambalagiu deopotrivă de ruinaţi: ei şi instrumentele,

Un chelner murdar şi nedus la biserică i se prezentă după zece minute şi-i comunică pe nerăsuflate bunătăţile localului:

— Borş cu perişoare, tuslama regală, purcel cu varză, văcuţă cu castraveţi, fleici naţionale şi mititei extra...

— O fleică la grătar.

— Ceva de băut? Avem „Văduviţă", „Profiriu", „Negru-turbat", „Alb-cristal" şi „Roşu-bătăios...".

— Văduviţă... o juma'... cu sifon.

Şi se simţi mai bine decât la Palace. Poţi să tragi din fleică şi cu dinţii şi cu mâinile, fără teamă că strici cuiva pofta de mâncare.

Şi se potrivea cu starea lui de oboseală — trupească şi sufletească. Cântă oribil aceşti bieţi ţigani zdrenţăroşi şi răguşiţi, dar îi poate suporta, ceea ce n-ar fi fost posibil cu jazzul de la cazinou.

Lăutarii, surprinşi la început de apariţia acestui tânăr elegant pentru prăvălia lor, îi bănuiră gândurile şi-şi puseră toată arta la mijloc...

Mândr-ai fost la mă-ta, faată,
Leano:
Mândră-e-heşti şi mărita-hată,
Leanooo!...

Îi place şi face haz. Şi nici „Văduviţa" nu e rea... Nici fleica... Mai comandă mititei, mai cere încă o jumătate — şi gustă mai cu poftă urletele ţiganilor.

De-o vrea puica, de n-o vrea,
Diseară mă duc la ea...

...Dar „puică" — ioc! Unde-o fi Scripca de nu se mai vede?...

Ostenit şi plin de apă,
Haoleu, daoleo !...
Numai s-o sărut odată,
Haoleo, d-aoleo !
Ostenit şi plin de apă,
Of şi d-aoleooo !
Numai s-o sărut odată...

O „fată" ciufă şi buzată apăru la pont în dosul „orchestrei" şi-i trimise un pupi plescăit şi respingător. În stare normală — Liţă Soare ar fi dus batista cu amoniac la nas, dar acum... te pui cu „Văduviţa" ? — îşi aduse aminte de preferinţele lui Horaţiu, şi-i surâse (puicii) promiţător. Simţi, ce-i drept, şi un pic de greaţă, dar numai când îi zbură gândul, o clipă, către cele două doamne măritate...

...Şi a plecat să imite şi el pe celebrul autor al „Ode"-lor şi al „Satire"-lor...

XXI

Cam în acest timp, Dorina a încetat plânsul şi a rămas numai cu sughiţul. Mai liniştită oarecum de lacrămile pe care le vărsase din abundenţă pe mormântul în care îngropase „de veci" vreo treizeci şi cinci de mii de lei — şi atâtea iluzii, a izbutit să înghită un pahar cu lapte, mulţumită că a plătit pensiunea înainte, şi să adoarmă fără să mai gândească şi fără să mai viseze cu ochii deschişi. Era pentru prima oară în viaţa ei când creierul nu-i mai funcţiona.

Se trezeşte abia către zece. Şi nici acum nu mai rămâne în plapumă să-şi prelungească visele şi să cugete. Îşi simte capul refractar oricărei încercări de a-l pune la lucru — şi-i dă bună pace.

Când se ridică şi îşi vede în oglindă părul ca de capră roş-galbenă, îi vine să râdă. Apoi să-l jumoale şi să-l arunce în sobă. Nu făcu nici una, nici alta, ci se aşează oftând pe marginea patului.

La ce a venit ea în Sinaia? Să facă cunoştinţă cu munţii şi să compună treizeci de poezii în treizeci de zile... Şi care e, mă rog, bilanţul unei săptămâni de şedere în acest ora? A văzut — măcar aşa de la două sute de metri — cum e o stâncă? A compus barem un vers dacă nu o poezie?...

Nimic. Dar absolut nimic. S-a urcat până la castel, pe şosea bătută, şi a mâzgălit în caiet o duzină de titluri. Încolo — cazino şi ruletă...

— Poftim! Pentru cazino şi pentru ruletă am venit eu la Sinaia!

Avu poftă să ţipe, să spargă ceva, să se bată cu cineva, dar se mărgini numai să-şi zgâlţâie puţin părul şi să bâţâie de câteva ori din picioare.

— Uff!

Şi care e brânza de la cazinou? A câştigat, a pierdut, iar a mai câştigat, apoi a rămas fără un leu, şi-a vândut o brăţară ca să aibă pentru mărci, pentru ziare şi pentru cofetărie, s-a dus din nou la cazino, a câştigat aproape treizeci de mii de lei, s-a zăpăcit la cap de atâta bănet şi şi-a oxigenat părul, a început să fumeze, a mâncat la Palace, deşi gazda o aştepta cu masa plătită şi a făcut o excursie cu automobilul până la... sanatoriul militar şi îndărăt. Apoi, a pierdut tot — şi acum n-are un leu. Şi s-a dus să nu mai vie brăţara pe care o avea amintire de la vărul plecat în Egipt...

Îi venea să urle, să-şi mute fălcile cu pumnii şi să-şi spargă capul de pereţi. Noroc că tocmai intră gazda cu laptele.

— Azi mănânc acasă, madam Cireş.

Madam Cireş luă notă, cu ochii bulbucaţi, şi ieşi încredinţată că s-a întâmplat ceva.

— Ori a lăsat-o amantul şi acu n-are cu cine să mai mănânce pe la restaurante, ori s-a curăţat la cazinou. Ce mai stricată, Matei! Şi unde o vedeai, atunci la început, ce smerită, ce ochi în jos şi ce citanie pe ea...

Domnul Matei ridică indiferent din umeri şi strâmbă dispreţuitor din nas:

— Zi-i poamă de Bucureşti şi dă-i pace.

În răstimpul cât îşi bău laptele, Dorina se mai împăcă şi cu soarta. Ce era să mai facă. S-au dus, s-au dus. Să-i servească de lecţie pentru viitor. Bine că n-a rămas muritoare de foame în Sinaia.

Îşi scoase caietul din dulap, îl mângâie pe coperţi şi-i făgădui mai multă consideraţie — pe viitor.

Apoi se îmbrăcă şi ieşi la aer. Întâi în balcon — şi după zece minute în sus, pe Furnica.

E cald, senin şi văzduhul în stare să răscumpere toate nemulţumirile pe care le întâmpini eventual în acest colţ de ţară — ce nu e lăsat a fi şi colţ de rai.

În dreptul grajdurilor regale îşi aminti de primul salut pe care îl primise de la Liţă Soare, atunci când şi-au încrucişat drumurile chiar în acest loc... Se opri ca într-o pioasă reculegere şi privi tristă spre turnuleţele clădirii din faţă-i. Îl văzu la masa de joc — modest şi mereu în gardă, făcându-i semne ca unei surori sau ca unei prietene dragi, să se retragă... Ce rău a făcut că nu l-a ascultat. Tot mai avea acum câteva mii de lei în poşetă. Ce suflet bun trebuie că are... Şi ce calităţi de adevărat prieten...

Oftă lung, pe gură, apoi mai scurt, pe nas, şi porni domol pe şoseaua care duce la castele. Coti la stânga după un grup de excursionişti minoritari şi se opri la podul „Principele Carol". Aci, luă cunoştinţă de pe tabela indicatoare în câtă vreme se poate ajunge la Sf. Ana, la Stâna Regală, la Poiana Reginei, la Vârful cu Dor, la Peştera Ialomicioarei, etc., etc., — şi-i veni din nou gust de plâns...

Ce a văzut ea din toate acestea? Nimic. Şi ce mai poate să vadă acum când bate vântul în poşetă? Te prinde foamea pe drum, setea, ai nevoie de călăuză, poate şi de-un cal — cu ce să faci faţă când scăperi de sărăcie?

Nu şi-a găsit măcar un prieten, o prietenă.

A avut dreptate părintele Cornilie când a prevenit-o că între gară şi cazino mişună o mulţime de draci care n-au altă treabă decât să îndemne pe cei slabi de înger să-şi lase banii şi capul la ruletă...

Și nici măcar acolo, în cazinou, nu și-a adus aminte — măcar așa între două schimbări de mese, că e fată tânără, că în bufet cântă jazzul și că alte fete dansează și flirtează... Ba și-a adus, dar n-a ajutat-o voința să se sustragă măcar o jumătate de oră din plasa nevăzută — deci atât mai tare, a ruletei.

— Uff !...

Mai citi odată rândurile de pe tablă și iar i se zbârliră nervii Dacă nu le ieșea ruleta în cale, ar fi, la vremea asta, cu merindea în spate, urcând *amândoi* spre Vârful cu Dor... Sau tolăniți în Poiana Reginei... Ori bând lapte bătut la stâna regală...

Își luă inima în dinți și plecă singură. Dar nu la dreapta, pe cărarea strâmbă și umbrită, cum o îndemnau ochii, ci la stânga, pe șoseaua bătută și cu trecători. Se va opri tocmai la Sfânta Ana. Sau dacă va vedea că întârzie pe drum, se va mulțumi și cu popicăria. Mâine o să plece mai de dimineață — cu caietul pentru caz de inspirație și cu merinde pentru caz de flămânzire.

Dar n-ajunse nici la Sfânta Ana, nici la popicărie. Dorul de ducă pe drumuri cu brazi și cu stânci se răci repede. Și la popicărie — cam ce ar putea să vadă ? Și să facă ?...

Se răsni ca la două sute de pași de drum și se așeză pe un buștean doborît de vânt și de bătrânețe. Obosise... Pentru întâia oară urca pe munte... Și singură... Și în așa stare de suflet...

Încercă o înviorare forțată. Respiră aerul cu gura căscată, privi în vârful brazilor cu ochii holbați, ascultă foșnetul pârâiașului care trecea la zece pași, cu urechile dublate, dar nu izbuti să se entuziasmeze de nimic. Parcă trăise la munte de când lumea... Dorea altceva : vale, parc, ruletă... Nimic nu mai cade !... Ce-o fi acum la cazinou !... Și ce bine te simți în sala aia vastă, luminoasă și luxoasă... Să ai însă bani... și noroc. Dar și un pic de minte... Să n-arunci nebunește... Să te mulțumești și cu mai puțin . Faceți jocurile, domnilor ! Jocurile sunt făcute... Nimic nu mai cade ...

— Uff !

Mai făcu o sforțare din toate puterile ei, să-și re,ină gândul aci unde se află cu trupul. Exageră grosimea și înălțimea copacilor, verdeața ierburilor de prin rărișuri, murmurul apei, fața soarelui scrijelită de cetină... Încercă să-și transpună aceste imagini în versuri. Apoi în proză. Dar mintea îi scapă ca argintul viu printre degete și se opri tocmai în sala cea mare a cazinoului... Nimic nu mai cade !...

— Plec ! strigă ea disperată și obosită. Și ridicându-se brusc de pe buștean, porni val-vârtej înapoi, ca să prindă primul tren care trece spre București.

XXII

Lița Soare s-a culcat mai târziu. Cu stomacul îndopat de fleici, de mititei și de „Văduviță" și cu nasul încă îmbibat de parfum de țigancă sulemenită.

Și tot în pat. Dar peste noapte a visat că se rostogolește de pe o stâncă și s-a lăsat jos, pe covor. Apoi a visat că se înnecă și s-a răsucit cu picioarele sub pat și cu capul la gura sobei. Iar când a visat că-l lovește un harap cu un bulgăre de zgură în tâmple, a mutat capul sub pat și picioarele lângă sobă.

Și tot un vis l-a deșteptat. Se făcea că s-a aplecat într-o fântână să bea apă, căci tare mai era însetat, dar în loc de apă a dat peste un nămol împuțit și nu putea să-și mai scoată capul din el. Atunci a fost nevoit să se reîntoarcă în lumea pe care o părăsise ; altfel ar fi pierit sufocat de duhoare...

Respiră lung și repetat, dând slavă lui Dumnezeu că s-a deșteptat la timp, apoi vru să afle cât e ornicul. Se temea să n-o fi început ruleta să se învârtească în lipsa lui. Dar când să se ridice — constată cu uimire... și cu durere, că tavanul s-a lăsat în jos... Gata-gata să dea mâna cu pardoseala.

Ce să fie asta ! Tot mai visează ? Nu s-a deșteptat ?

Își mișcă rășchitoarele, mai dibui cu mâinile, își mai holbă și ochii, până izbuti în fine să se orienteze. Se găsea carevasăzică sub pat...

Ieși cum putu, și numai după ce se văzu în picioare, la loc larg, socoti cu cale să se mire. Și, chiar să râdă o leacă. Dar când își zări mutra, în oglindă, socoti, pe bună dreptate, că s-a cam grăbit cu hazul. Părul sburlit și plin de praf, ochii umflați și roșii, iar în jurul gurii — până sub bărbie și pe vârful nasului — o listă întreagă de bucate...

Trase patul la o parte și când văzu locul unde-i odihnise capul, dădu dreptate celor care cred în vise. Dar nu se scârbi, nu se indignă, nu căută să descopere originea acestei stări ciudate, decât în clipa când, spălându-se, descoperi o mică jupuitură în mijlocul nasului și una mare în colțul stâng al frunții.

— Pesemne c-am înnebunit... Doamne Dumnezeule, ce e cu mine? Cine m-a adus în halul ăsta? Dracu'? Sau eu însumi?

Se lăsă oftând pe pat și nu-i fu greu, mai ales că-și răcorise capul cu apă rece, să-și reconstituie în minte aventura de aseară.

'...O masă șchioapă și murdară, doi lăutari zdrențăroși și răguși[ți]... Fleică cu sânge... Apoi, o vioară dogită și un țambal spart și dezacordat. O jumătate de vin... Mititei ardeiați... usturoiați.. și roșii la mijloc... Arii și romanțe naționale...

Mândr-ai fost la mă-ta, fată...
Mândră ești și măritată...

Mai cere o jumătate, mai dă și prin mititei...

Își oprește respirația și se repede după sticla cu colonie.

Apoi... apoi...

— Uff! Am făcut eu asta?... Eu, Liță Soare?!...

Simte cum măruntaiele au pornit de prin toate colțurile și vor să iasă la aer. Își apăsă o mână în capul pieptului și cu cealaltă ținu colonia la nas. Apoi, dintr-o săritură, fu la fereastră. O deschise cu cotul și cu capul

— și c-o singură respirație își primeni aerul din plămâni și-și trimise mațele la urmă.

Apoi... O femeiușcă apare de după un colț și-i face semne... Se ia după ea... Urcă pe-o scară strâmtă, la etaj... Face câțiva pași pe-un coridor îngust... Femeia deschide o ușă și-l poftește înăuntru... Un miros greu îi izbește nasul și nu poate să intre decât sub protecția fumului de tutun... Un pat de fier, cu saltea de paie și cu cearceaf murdar. Un lighean și o oală de noapte pline de lături lângă o masă cu mezeluri, cu pâine, cu tutun, cu mucuri, cu scrum, cu...

Simți că iar i se urcă mațele spre gură — și aspiră un nou stoc de aer, de afară.

Apoi... femeia s-a dezbrăcat și s-a lungit în pat. El o vrea goală. Ea s-a executat... Parcă o vede : niște țâțe ca două ulcioare nesmălțuite... Ba nu : ca două sidile cu cașul încă moale... O tăietură în cea din stânga... Ba în cea din dreapta... O piele vânătă... Cam alburie... Negi — umflături — cicatrice.

...Dar n-a imitat pe Horațiu. I-a plătit „deranjul" și a plecat.

De bucurie că așa băut și cu nervii prăpădiți, a fost totuși în stare să fugă din fața unui pericol mai mare decât o sută de rulete la un loc, își iertă escapada — se întâmplă oricui odată în viață — și se hotărî să purceadă fără zăbavă la o serioasă examinare a situației.

Pentru care motiv a venit el la Sinaia ? Să-și petreacă vacanța. De ce nu s-a dus, mă rog, în altă localitate ? De pildă la Breaza, la Brașov sau la Vidra. Fiindcă Sinaia e perla Carpaților, reședința de vară a Regelui, oraș admirat și dorit de toată suflarea românească. Prin urmare l-a împins aici și un sâmbure de vanitate. Trebuia, mă rog, și un șef de birou la Sinaia ! Ce, numai parlamentari, numai generali, diplomați și miniștri ?

Iată un punct lămurit.

Și... ce-a făcut la Sinaia timp de o săptămână ? S-a cățărat pe stânci ? A sărit peste pârâie ? A mâncat zer și caș pe la stâne ? S-a urcat în Vârful cu Dor ? A fost

măcar odată la casa de pe Piscul-Câinelui ? A citit vreo carte ? A făcut cunoştinţă cu vreo fată ? Că doar e măgar mare, de însurat, de aci încolo.

Nu. A văzut castelul — noroc că s-a grăbit în prima zi — şi s-a închinat o singură dată în biserica mică de la mânăstire. Încolo — ruletă, femei, bani pierduţi şi nervi nenorociţi.

Ba îşi mai vându şi ceasul ! Mai scoase şi economiile depuse !

Şi s-a îmbătat ca un porc... Ispravă pe care n-o mai făcuse din ziua când a primit Popa Ghiţă rangul de sachelar. Dar atunci mai mult s-a ameţit de miros de ţuică fiartă. Şi n-a dormit pe sub pat. Şi n-a pus ţigăncile să se dezbrace în faţa lui. Era şi mic, nu-i vorbă. Abia trecuse în clasa a doua de seminar — şi se găsea acasă, în vacanţa cea mare.

Va să zică aceasta e situaţia. Nici excursii, nici lectură, nici fete, nici măcar un trai boieresc. A mâncat azi la „Nea Nae", mâine la Parc-Hotel, poimâine din buzunar, prin dosul copacilor, apoi la Palace — te joci ? — şi imediat la „Fetiţa dulce" — ptiu ! — : fleică, mititei şi „Văduviţă"...

A dormit şi la mansardă — şi la Caraiman — şi în aer liber, la fel cu cel din urmă vagabond.

S-a înfruptat din toate bunătăţile doamnei Fitil şi ale doamnei Scripcă — încă nu le cunoaşte numele de botez, a fost ameninţat şi de bunătăţile (?) doamnei Krater, ca să sfârşească beat, adulmecând, într-un hotel împuţit, formele unei prostituate importată parcă din Congo sau din Sumatra...

— Bruh !

Ei, ş-acum ? Acum — ce-ai de gând ? Să continui pe această cale ? Să pierzi şi bruma de bani ce ţi-a mai rămas ? Să mai ajungi iar să dormi pe vreo bancă, ori să-ţi mai vie gust de fleici şi de... numere senzaţionale ?

— Trebui să fiu nebun ! Smintit ! Scrântit ! — îşi zise el îngrozit de ceea ce a făcut şi tot aşa de cele ce i s-ar mai întâmpla.

Ca să-şi formeze o bază de orientare, socoti banii. Mai găsi — mari şi laţi — cinci mii şi trei sute. Îl mai costase deci ruleta încă vreo şase mii de lei...

— Uff!

Revenise în Sinaia să experimenteze un sistem care-i inspira multă speranţă. Şi într-adevăr acest sistem s-a dovedit mai presus de aşteptările lui. De ce l-a părăsit? Fiindcă lăcomia a fost — şi la el, ca la toată lumea — mai puternică decât prudenţa.

A câştigat apoi mult. Atât de mult că putea să plece la San-Remo şi la Monte-Carlo să-şi încerce şi acolo norocul. N-a avut însă voinţă suficientă să se retragă la vreme. S-a dus dracului şi câştigul şi capitalul jumătate...

Şi... care ar fi acum lucrul cel mai bun de făcut? Să plece imediat. Ba... să rămână până îşi scoate paguba. Ba să plece ca să nu piardă şi ce i-a rămas...

Ba să mai rămână...

Ba să plece...

În cele din urmă se hotărî să părăsească Sinaia cu acceleratul de 4. Între timp va da o raită până la „Sfânta Ana". Să vadă şi el măcar acest punct nelipsit din programul celor ce dejugă aci, ca să aibă ce povesti proprietăresei şi colegilor mai curioşi. După ce se îmbrăcă însă, simţind că-l trage aţa tot spre cazinou, renunţă la Sf. Ana şi-şi strânse lucrurile pentru plecare. Avea un personal peste un sfert de ceas. Dar în ultimul moment reveni la prima hotărîre. Ce dumnezeu! Doar e om, nu e mămăligă. N-are să mai intre în cazino — şi s-a terminat comedia.

Fiindcă era tocmai timpul de reînceperea jocurilor, ca să se pună în gardă, nu mai trecu prin parc, ci luă drumul ocolit cărte bulevardul Ghica — Lascăr-Catargiu — grajdurile regale.

La poarta principală a parcului însă îşi modifică itinerariul. De ce atâta deal? Pe la mânăstire şi pe la castel e mai plăcută calea.

Şi intră în parc...

În fața cazinoului își încetini pasul. Jucătorii se adunau din toate vânturile... Își cumpără bilete, lasă pălăriile la garderobă, apoi se așează la masa de joc... E așa de dulce ruleta, dimineața... Lume puțină și selectă, sala aerisită, capul odihnit și lucid... Mizați, domnilor!

Ce-ar fi dacă ar intra și el? Să rîsteze cele trei sute care trec peste cifra rotundă... Unde s-au dus atâtea mii, pot să se mai ducă și câteva sute... Ba n-o să se ducă de fel... O să se încăpățânezze în combinația manque-duzina a treia, sau passe-duzina întâia și n-are a se teme de nimic...

Făcu zece pași spre cazino și se opri.

...Dar dacă lăcomia îl va birui din nou?

Se înapoie către ieșire. În poartă însă ezită să treacă mai departe.

Dar dacă...

Apoi ieși. Cu mare greutate însă. Cineva îl împingea de la spate și alt cineva din față. Până să se urce sus la schit, s-a întors de vreo patru ori spre cazino și tot de atâtea ori a renunțat. Numai când văzu banca pe care începuse o noapte întreagă, găsi voința necesară să continue drumul început.

Admiră din nou mânăstirea, șoseaua spre castel, pârâul Peleș, reședința regală. Dar la podul „Principele Carol" i se răci plăcerea cu care urca. E convins că numai la o masă se joacă... Abia de aci încolo se adună lumea... Madam Fitil e desigur tot în pat... De, i-a venit bărbățelul... Dar Scripca unde o fi? N-a zărit-o deloc de când s-a înapoiat de la București. Nici pe profesorul de matematici, nici pe ungur, nici pe doamna Krater... Or fi plecat? S-or fi dus în excursie pe munți? Sau pe la Brașov? Faceți jocurile, domnilor!... Jocurile sunt făcute... Nimic nu mai cade!...

Oftă lung și se înapoie. Ce-o fi o fi. Nu poți, om fiind, să lupți cu imposibilul.

După douăzeci de pași se opri.

Dar dacă...

Și iar porni în sus.

Dincolo de pod se opri din nou.

Dar dacă...

Îi veni să plângă — și-și trânti un pumn zdravăn în dovleac.

— Na! Cap mai e ăsta ori pepene? Doamne, ce e cu mine? Am căpiat? Nu mai sunt eu Liță Soare ăla care credea că niciodată n-o să-l pasioneze vreun viciu? Ce s-a întâmplat? Cine m-a adus aici? De ce am mai revenit odată ce plecasem — așa cum plecasem?

Își mai trânti un pumn și o luă forțat și gemând în sus. Nu văzu nici copaci, nici oameni, se împiedică de pietre și era mereu în primejdie să-și rupă picioarele prin gropi.

Trecu prin dreptul bușteanului pe care tocmai se chinuia cealaltă victimă a Norocului: Dorina Doru, fără s-o vadă și fără să fie văzut. Și, pe măsură ce înaintează, se simte tot mai descătușat dei spita jocurilor. Începe să zărească în juru-i. Îi ies în cale brazi seculari, stânci pline de iscăliturі, cete vesele de excursioniști. O bancă așezată în fața unui parapet de piatră îi face semn să se odihnească. El se teme însă că i se vor întoarce gândurile iarăși către cazinou și își urmează urcușul gâfâind și leoarcă de nădușală.

Întâlnește o căsuță cu două mese în curticică, c-o droaie de căței și c-un țambal agățat de-un stâlp. Își închipuie că ar putea găsi aci o limonadă sau un pahar cu bere ori cu lapte, dar nu se abătu. Urcă mereu înainte spre „Sfânta Ana", care parcă se tot îndepărtează.

Când ajunse, osteneala și... curajul îi sunt cu prisosință răsplătite. Mâna omului a săpat un drum și a mâzgălit stâncile cu toate uneltele imaginabile: cuțit, cuie, dălți, creioane, pensule: dar Dumnezeu a pus aci multă artă. Dacă te uiți în sus, ochiul se împiedică de înălțimea care trece de soare, a stâncilor: dacă însă privești în jos — o perspectivă rară îți înviorează toate simțurile și-ți îndoiește plăcerea de a trăi. Orașul a rămas în fundul unui găvan uriaș, așa de jos că te miri când și cum ai făcut atâta urcuș. Peste tot numai pădure, numai verdeață, din locul unde te afli până în împărăția

oilor de pe Pisc, până în creasta Păduchiosului, până departe pe Piatra-Arsă.

Castelul Peleș — cu poiana din jurul-i, mânăstirea cu turlele aurii, mulțimea vitelor presărate printre brazi, casa de pe Pisc, ruina unui chioșc din vârful ascuțit ce se ridică în dreapta, altă ruină chiar lângă tine, conformația variată și curioasă a pământului — cu văi line sau prăpăstioase, cu ridicături drepte ca lumânarea sau ondulate ca o pânză întinsă pe poloage de fân, — îți dă senzația unui vis frumos, aroma unui basm care îți ține mintea încordată cu minunățiile lui.

...Până se apropie o pereche, cu dragostea pe care și-a jurat-o în valea copleșită acum de dragostea firii ; sau o ceată de plimbăreți care au lăsat acasă și pe drum, tot ce e de natură să falsifice viața și umblă cu picioarele goale, cu piepturile desfăcute, țipă, zbiară, de bucurie și de plăcere. Atunci își dai seama că nu e nici vis, nici poveste, ci o realitate pe care nu poți s-o ignorezi fără a te dezonora pe tine, animal născocit într-adins ca să admiri și să stăpânești această întrecere de sine a Creațiunii.

Liță Soare, profund impresionat de fermecătoarea panoramă, căreia îi preferase jocul de ruletă — cu bani pierduți, cu nervi tociți și cu aventuri care degradează pe un om cinstit, se simți așa de micșorat în proprii lui ochi, și așa de vinovat față de tot cel înconjoară — de la coama însorită și plină de stânci a Piscului până la pinul acesta jigărit care, deși a răsărit în piatră seacă, e totuși mândru că face parte dintr-un ansamblu al cărui pitoresc n-ar fi complet fără el, — încât îi veni (lui Liță Soare) să-și spargă dovleacul de stânca din spate-i.

Și, Doamne ! câte ar fi putut să mai vadă într-o săptămână pierdută la cazinou ! Câte surprize ca asta și poate mai minunate nu ascunde muntele. Ar fi vizitat stâna regală — oi vor fi acolo sau vaci ? — Poiana Reginei, Cuibul Prințesei, Stânca lui Frantz-Iosif. Apoi, după ce făcea cunoștință cu toate aceste locuri mai apropiate de oraș, s-ar fi aventurat pe Pisc, pe Vârful cu Dor — și mai departe spre Omul și spre Peșteră. Doar în acest scop

și-a economisit ban cu ban ca să vie la Sinaia.

— Uff !

Se ridică silnic și porni fleașcă la vale. Ar fi urcat el mai departe dacă n-ar fi fost ceasurile 2 și stomacul hămesit.

În curtea căsuței din cale, țambalul pe care îl văzuse în cui zbârnâia acum de zor pe genunchii unei biete femei, ținând hangul scripcei chinuită de-un omuleț pirpiriu și nemâncat poate de-un secol.

Cântă de inimă albastră, unui domn scund și gras, ca de vreo treizeci și cinci de ani, care-i savurează cu ochii umezi în fața unei sticle de bere...

Dealu-i deal și valea-i vale, Leano...

Tabloul, prin simplitatea și rusticitatea lui nu strica nimic din sălbăticia naturii. Liță Soare sesiză imediat acest caraghios intermezzo în uriașa simfonie a Marelui Meșter și luă loc la masa liberă.

O strachină de mămăligă cu brânză, un pui fript și o sticlă de bere, consumate ca pe vremea haiducilor, i se părură mult mai gustoase ca bucatele rafinate servite la restaurantul cel mai de lux din Sinaia. Dar îi reaprinseră necazul împotriva lui însuși. Apoi a întregii lumi care nu cunoștea acest oraș decât din cazino și din hotelurile din parc.

Ce poate fi mai plăcut — emoționant de plăcut, pentru un bucureștean de pildă sătul de restaurante și de jazz-uri, decât un ospăț pe această masă scorojită de ploaie, cu acești lăutari întârziați c-un veac, în mijlocul celei mai ademenitoare naturi !

Devoră ultimul picior de pui, mai înghiți o sticlă de bere — și simți că mintea a revenit definitiv la locul ei. Nu mai există cazino, nici sete înverșunată — ah ! — de pricopseală rapid, nici dor de aventuri cu nevestele altora sau cu prostituatele hâde de la hanul în care rătăcise seara trecută.

Prin urmare nu mai bate câmpii.

Ar putea deci să mai rămână vreo săptămână, fără teama de-o nouă scrânteală. Ce o să-l mai coste ? Două mii de lei n-are pe ce-i cheltui.

Ce minunat ar fi ! Să-ți iei cafeaua la gazdă — s-ar muta imediat de la Caraiman, apoi să rătăcești ceasuri după ceasuri pe munte și să prânzești la acești creștini, pe care Dumnezeu i-a îndemnat să-și facă cuib în calea drumeților flămânzi... Și să-ți cânte acești sărmani lăutari, așa cum în alte vremuri, tot unii ca ei, mai încălzeau sufletul asprit de ură și de privațiuni al unui Miereanu sau Iancu Jianu...

Se ridică complet refăcut sufletește și porni vesel la vale. Era Liță Soare în carne și în oase. Așa cum îl cunoscuse el de la vârsta de cinci ani și până în clipa când a dat cu ochii de ruletă.

Dar buna dispoziție și hotărîrile unui om cu capul atât de hârjonit, nu poartă pecetea durabilității. Mai ales că drumul e mai lung la vale decât la deal... Ai urcat în necunoscut, cu ochii mereu după surprize noi, dar acum nu te mai interesează ceea ce ți-a plăcut odată. Stomacul plin și cu puțin danf de „Azuga" nu contribuie cu nimic întru păstrarea optimismului, mai ales dacă s-a ridicat și soarele deasupra copacilor și te arde — când în ceafă, când în față, iar un automobil apare de la cotitură să te umple de praf și de fum întocmai ca pe-o șosea mizerabilă de câmp.

De la pod, drumul coboară mai lin. Nu-ți mai zdruncină nici mațele, nici creierul. Picioarele se mișcă în voie, lăsând ochiului libertatea să circule prin rărișurile din dreapta și pe valea lungă și largă din stânga. Și iar te mai întremezi. Iar îți place umbra de brad și hoinăreala prin munți...

Pe aproape de mânăstire, Soare își consultă ornicul : 4 și jumătate. Călugării trebuie să fie la vecernie. Numai bine îi găsește pe la jumătatea slujbei. Niței duh bisericesc dacă ar mai lua și el nu i-ar strica deloc.

...Dar la ora aceasta și cazinoul e deschis. Acolo e mai larg, mai agreabil... Nu se cântă pe nas, nu se citește cu

limba împiedecată, nu miroase a tămâie... Faceți jocurile, domnilor !

Totuși intră în vechea bisericuță a mânăstirii. Nu vede nici o cunoștință. O babă, o doamnă mai tânără și două fetișcane ascultă stihirile de la stihoavnă, cântate cu evlavie de cuvioșii părinți Eftimie și Neofit.

Nu-i place... El, Liță Soare, care obișnuiește, în București, să se închine numai în bisericile vechi și afumate, fără cor și fără lumină electrică, se simte aci foarte strâmtorat. În cazino e altfel... Poți să te plimbi cu mâinile la spate... Să fumezi, tolănit într-un fotoliu larg de piele... Să privești la forfoteala din jurul meselor... Mizați, domnilor !...

Își dădu seama că iar i se încâlcește dreapta judecată ; și i se umeziră ochii. Oftă cu capul în pământ, și se rugă lui Dumnezeu să-l ajute. Aprinse și două lumânări. Dădu și un pomelnic : „Ion, pentru ajutorul lui". Apoi, când înțelese că toți sfinții și toate sfeșnicele și candelile din biserică îl sfătuiesc să-și facă degrabă bagajul și să se întoarcă la ceaiul și la clanța Coanei Tinchii, se bucură și ieși împăcat.

Trecu prin parc fără să-și mai arunce ochii spre cazino, deși inima îi bătea cu putere, și nu se opri decât în camera lui de la hotelul Caraiman.

Își strânse locurile, privi o leacă pe fereastră și, cu toate că mai avea un ceas până la plecarea trenului, hotărî să aștepte în gară. Mai ia o cafea în restaurant, mai găsește la chioșc un ziar proaspăt, mai zgâiește ochii pe Piscul-Câinelui și pe Valea-Rea...

— Ce trebuie să fie acum la cazino...

Își goli buzunarele ca să pregătească bacșiș pentru personalul hotelului, apoi își goli și portmoneul ca să știe absolut exact cu cât are să se întoarcă acasă. Poate că n-o fi numărat bine și o fi vreo miișoară în plus.

Găsi în total cinci mii două sute treizeci. Șaptezeci îi cheltuise la casa de sub „Sfânta Ana" și treizeci în biserică. Vreo opt sute o să-l coste hotelul și bacșișul, o sută până să ajungă acasă, așa că-i mai rămâne vreo patru mii și trei sute. Leafa o încasează peste douăzeci de zile. Până

atunci are deci cu ce să trăiască. Și încă prea mult. Mai ales că chiria și-a achitat-o pe două luni înainte. Ar putea să mai rişte vreo cinci sute la ruletă... Unde s-au dus atâtea mii, se mai pot duce și câteva sute... Nu se știe... Dacă norocul e orb, cum se crede, și mai dă peste el odată — așa de plecare, s-ar putea întâmpla să-și scoată pârleala din două lovituri. Oricum, să nu regrete că n-a mai încercat odată.

Își puse biletul destinat ruletei, bașca de ceilalți bani și plecă voios spre cazino. Cum ajunse, îl prefăcu în sute și încercă, fără zăbavă, pe 17 cu cai.

...Dar ieși 32.

Își șterse palmele și plecă. Dar în loc să iasă pe ușă, se abătu la cassă și mai schimbă unul tot de cinci sute.

Și iar pierdu.

Se enervă și mai schimbă unul, cu ceasul în mână ca să nu scape trenul.

Îl pierdu și pe acesta. Totodată și calmul. Și voința.

Încercă să oprească ultima mie, dar nu-i fu cu putință. O schimbă și pe aceasta — la două minute după Dorina, care schimbase și ea două sute obținuți de la proprietăreasă pe o pereche de pantofi.

Se reîntâlniră, rușinați — ei de ei — la aceeași masă. Și, bine-nțeles, nu-și vorbiră. Nu era momentul...

Și se curățară amândoi, desigur fără să se consoleze.

Liță Soare ieși împleticindu-se ca un om beat. Exact la ora când trece trenul spre București...

Ce să facă? Ce a mai făcut. Își vându ceasul, dar fiindcă suma obținută nu era suficientă să achite nota de la hotel, se reîntoarse la cazino s-o mai... înmulțească.

După un sfert de oră ieși din nou la aer. Și tot lefter.

Își vându o pereche de pantofi aproape noi, care-l costaseră o mie de lei, pe trei sute în cap. Și fiindcă nu-i ajungeau, intră iarăși în cazino.

Dorina, care mai rămăsese — așa ca să caște gura, pricepu din gesturile-i dezordonate că se află în mare primejdie și, uitând că nu se cunosc decât din vedere, îi pândi privirile și-l imploră, ca pe un frate bun, să se

retragă. El îi mulțumi, foarte mișcat, dar... rezistă pe poziție.

Și iar pierdu.

Căută un mușteriu pentru un costum de haine și nu-i fu greu să-l găsească. Îl costa patru mii și-l vându pe una singură... Avea deci și pentru hotel și pentru bacșișuri. Dar era așa de îndârjit împotriva ruletei... că se reîntoarse la ea, în cazino.

Câștigă câteva sute de lei, apoi iar se curăță. Dacă ar fi mai fost Dorina de față, poate că-l înduplecă să plece cu mia, dar ea ieșise de mult. În acest moment se pregătește de plecare, bocindu-și banii, brățara, pantofii, mintea, necazul ei și necazul lui Liță Soare.

Ce să mai vândă amărîtul nostru prieten? Cărțile? N-o să găsească mușterii. Și lucru mare n-ar prinde pe ele.

...Și-și vându cămășile.

Dar înainte de a se reîntoarce la ruletă, dându-și seama de halul în care se găsește, se rezemă de-un pom și se luă cu mâinile de păr.

— Doamne Iisuse Hristoase, ce s-a întâmplat cu mine? Visez? Sunt pe cale să înnebunesc? Sau am înnebunit de-a-binelea? Mă pasionează ruleta atât de grozav încât să-mi dau și cămașa de pe mine, ori...

Își aduse aminte că și-a lăsat sânge pentru analiză — și într-un minut fu la poștă.

— Allo! Acolo laboratorul „Popescu & Scărlătescu"? Aici Liță Soare. Aș vrea să cunosc rezultatul analizei... Onorariul e achitat...

— A, da... Un moment... Allo! Reacțiunea Bordet-Wassermann — negativ. Reacțiunea Meinike — negativ.

— Mersi.

Răsuflă ușurat. Are boala ruletei, care nu se poate tămădui, ca și dragostea, decât mărind distanța între el și locul unde s-a molipsit. Cum o ajunge la București — parcă i-ar fi luat-o cu mâna. Slavă Domnului că nu e sifilis. Adică nu e... în sânge. Dar dacă o fi în creier?...

Oftă lung — și se înapoie la cazinou.

Peste o jumătate de ceas schimbă la cassă fise în valoare de paisprezece mii de lei... Vreo mie cinci sute le oprise ca să mai joace. Ținea să-și refacă întocmai capitalul și garderoba și să-i mai rămâie de tocat vreo două luni prin grădinile de vară ale Capitalei. Apoi — adio, cucoană Ruleta ! Măi vezi de alții.

Peste altă jumătate de ceas își completa cu vârf și îndesat suma dorită... dar uită să plece. Luat de iureșul norocului — ponta, fără niciun calcul, la două mese deodată. Și i se umplură, mări Doamne, și buzunarele pantalonilor.

— Felicitările mele ! îi șopti la ureche o gură de femeie, odată cu un ghiont plasat în spate.

Era... madam Fitil.

Soare o privi mirat că nu e cu soțul, și-și văzu înainte de joc.

— Nu fii măgar ! îl înghionti prietena din nou. Ridică-te puțin că vreau să-ți spun ceva.

Liță se supuse nemulțumit că-i întrerupe jocul și-i luă înainte.

— Un „împrumut"...

— Ah, Lițișor dragă, am o inspirație... Uite, lăsai pe bărbatu-meu singur în bufet și venii după tine... Am o presimțire grozavă că iese acum 23... Dragă, numai una de-o sută...

Soare zâmbi disprețuitor și-i dădu fisa cerută. Dar nu ieși 23, pe care miză doamna, ci 17 cu cai, pe care pontase Liță.

Madam Fitil îi trânti un ghiont pe la spate — să-și rupă degetele.

— Tu ești de vină c-am pierdut. Dă-mi și mie cinci sute.

— Du-te la lunganul ăla de profesor...

— Eh ! A sfers-o de alaltăieri. Și-a pierdut un costum de haine, pardesiul, pantofii, ceasul, și de teamă să nu-și piardă și mințile a plecat să nu mai vie...

Vestea îl bucură pe Soare. Vasăzică se zăpăcise la cap până și omul acela atât de calculat și cu aproape douăzeci de ani mai în vârstă decât el... Și-au mai vândut

şi alţii hainele şi pantofii...

De părere-de-bine dădu prietenei o fisă de cinci sute.

— Poftim, dar să nu-mi mai ceri că nu-ţi mai dau.

— Ba o să-mi mai dai... Că Scripca s-a dus... A luat-o bărbat-său Vai de capul ei... Şi soţul meu pleacă mâine... Şi iar rămâne Monica singură...

— Aşa te cheamă ? Bine că aflai şi eu.

Monica pufni pe nas, dispreţuitor, apoi mişcă toată placa pe 23 cu cai. Nu era vreme de jucat cu mărunţeaua căci o aştepta bărbatul în bufet.

— Zece — negru — pair — manque !

— Liţişor dragă, mai dă-mi una. Acuma iese cu siguranţă. Am o presimţire teribilă.

— Nu-ţi mai dau nimic. Du-te la bărbat-tu, că l-ai lăsat ca pe-un caraghios, şi dă-mi pace.

Monica îl înghionti cu necaz sub coastă.

— Nu fii idiot, că doar nu mi-i dai de pomană...

— Plec chiar astă-seară.

Monica îngălbeni. Dacă se duce şi el, — rămâne, până la noi cunoştinţe, numai cu două sute de lei pe zi pentru cazino. O adevărată nenorocire.

Îl smuci de mânecă.

— Adevărat ? Pleci ?

Soare îşi încasă câştigul de la două careuri şi apoi îi răspunse răstit :

— Adevărat.

— Atunci... dă-mi o mie.

— Dacă ai fi din Bucureşti...

— Nu sunt, dar viu des. Să-mi laşi adresa.

— N-o ştiu nici eu... fiindcă am de gând să mă mut în curând. Uff, uite am pierdut patru mii de lei. Du-te şi mă lasă în pace.

Monica îl strânse cu putere de mână şi-i şopti aproape de ureche :

— Mergem în closet... N-o să bănuiască nimeni. Numai dă-mi o mie de lei.

Liţă Soare, cu tot vârtejul jocului în care era prins, găsi răgaz de-un moment să înmărmurească. Auzi dum-

neata, să meargă în closet !... Soție de deputat... Și soțul numai la zece pași...

Îi dădu o placă de-o mie și-i întoarse spatele. Madam Fitil o luă ca pe-o relicvă sfântă, o vârî repede în poșetă și plecă veselă spre bufet.

În acest scurt răstimp, cât îl cicălise ea, Soare pierduse zece mii de lei. Dar buzunarele erau încă pline.

Iat-o și pe doamna Krater. Cum s-a așezat pe scaun și-a luat în primire pe iubitul domniei-sale zero. Dar cum pune, așa pierde. În vreme ce Liță Soare începe iarăși să câștige pe scumpul lui prieten : 17.

Apoi — norocul se sucește. Îi place variația. Îl lasă pe Soare și îmbrățișază pe baba cu zero. Soare observă și își pierde calmul. Aruncă acum la întâmplare, pe două mese. Și-a propus să joace până o rămâne numai cu cele paisprezece bilete din buzunar. În tot cazul până la 9 și jumătate, căci la 10 avea tren spre București.

Mizează câte trei și patru mii de fiecare învârtitură. Și buzunarele se golesc văzând cu ochii. Dar nu se oprește. N-a terminat nici fisele, nu e nici nouă și jumătate.

Apoi — termină și fisele. Dar nu pleacă. Nu e 9 și jumătate. Îl tot silește stomacul să facă o vizită la closet, pesemne că mămăliga cu unt și brânză, din pădure, n-a fost tocmai de bună calitate. Dar rezistă. Hai să mai schimbe o mie. Una singură.

— Șaptesprezece cu cai — câte două sute !

Doamna Krater îi ghicește starea sufletească — și-i zâmbește. El roșește, apoi dă în gălbenare. Dar n-are teamă. Buzunarul îi e plin — și se găsește pe picior de ducă.

— Zero !

Doamna Krater încasează opt mii trei sute, iar Soare pierde o mie. Baba îi dă curaj din priviri, el își strânge fălcile... și picioarele. Acum ar vrea să plece dar nu poate. Stomacul a luat ofensivă strașnică.

Mai scoate o mie.

— Șaptesprezece cu cai — câte două sute !

— Trei !...

Doamna Krater mai încasează o mie şapte sute. Iar Liţă s-a mai curăţat de-o mie. În schimb, stomacul i se mai astâmpără, însă cu condiţia să... traverseze repede hall-ul. Soare nu pricepe şi mai schimbă o mie.

— Şaptesprezece cu cai, câte două sute !

— Zece !...

Pierd amândoi. Dar matroana nu se sinchiseşte şi-l onorează mereu cu aceiaşi ochi verzi-spălăciţi, dar foarte binevoitori. Situaţia lui e acum de plâns. Atitudinea bătrânei a început să-i producă greaţă, maţele huruie a revoluţie, iar norocul nu-l mai vede, nu-l mai aude.

Mai scoate o mie. Ultima.

— Şaptesprezece cu cai, câte două sute !

Până să se facă jocurile şi să cadă bila, Soare priveşte mai atent persoana doamnei Krater şi se pune în situaţia mai mult decât probabilă de naufragiat fără putinţă de salvare prin el însuşi... Are cap simpatic, păru-i alb e moale şi frumos, riduri — mai mult în preajma ochilor. Dar pielea gâtului e lăbărţată ca o guşă de curcan... Poate ceafa să se prezinte mai bine...

Apoi îi scoase rochia şi cămaşa. Şi văzu ţâţele mici şi obraznice ale Monicăi... Apoi pe cele uriaşe şi oacheşe ale femeii din cârciumă... Dădu la o parte o bucată mare de vată şi avu în faţă două fleici anemice atârnate de-un piept sec şi osos...

Dar nu le examină mult căci se ivi, nepoftită, burta albă şi gogoneaţă a Monichii. Apoi cea neagră, cu buricul ca o măciucă, a prostituatei... Apoi iar a Monichii... Se arătă şi a babei — creaţă şi lipită de şira spinării...

Picioarele se iviră câte-şi şase deodată. Două scurte, rotunde, albe şi negre, să muşti bucată din ele... Două butucănoase, negre, pline de gâlme, de bube şi de cicatrice... Apoi alte două — aidoma cu ale scheletului pe care l a văzut în muzeul zoologic.

— Nimic nu mai cade !

Odată cu ruleta şi cu bila începură să i se învârtească şi maţele. Când în direcţia luată de ruletă, când invers în sensul bilei. Totodată şi burţile celor trei femei. Vârful axei pe care se răsuceşte ruleta ia — pe rând — formă celor trei burice respective...

O parte din maţe ar vrea să iasă pe jos, iar o parte în sus, pe gâtlej. Îi vâjâie şi urechile, îi urlă şi capul, îi tremură şi mâinile — şi buzele — şi picioarele.

— Trei — roşu — impair — manque !

Doamna Krater mai câştigă un cal. El mai scoate o mie.

— Şaptesprezece cu cai — câte două sute !

Doamna Krater se crede acum mai aproape de izbândă şi zâmbeşte numai pentru ea. Soare.:. o cuprinde de mijloc, o aşează în pat, îi sfâşie rochia, cămaşa, chiloţii, trage de guşă, o muşcă de nas, vrea să-i prindă ţâţele, o strânge de-i pârâie oasele — şi-şi lipeşte gura de buzele-i stafidite...

Simte sub limbă ceva amar şi bălos — şi-i vine să debordeze. Dar nu poate să plece. Stomacul s-a înfuriat şi izbeşte cu toată puterea în poartă. Ca să-l ţină în frâu şi-a încleştat picioarele şi fălcile.

— Zero !

Doamna Krater încasează opt mii trei sute de lei. Liţă Soare e complet epuizat. Se lasă pradă stomacului şi se duce, cu dinţii strânşi, drept la closet.

Odată întrerupt contactul cu ruleta, îi vine uşor acum să-şi ia pălăria de la garderobă şi s-o zbughească spre hotel cu şase mii de lei în buzunar.

Îl salvase stomacul...

Achită într-un suflet nota, dădu bacşişuri cui se cuvine — mai mult decât se cuvine, îşi luă geamantanul şi fugi la gară.

Dorina tocmai își vizase biletul. Când se văzură, se priviră întâi cu mirare, apoi își zâmbiră ca doi vinovați și își întinseră mâinile ca doi prieteni buni care se certaseră pentru nimica toată...

— Soare.

— Pârvulescu.

. . . . . .

— Mizați, domnilor !...

SFÂRȘIT